

ZAKON O ENERGETSKI POLITIKI

1. Poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon določa načela energetske politike, ukrepe upravljanja energetske politike, ureja pristojnosti, organizacijo in delovanje Agencije za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija), ureja pristojnost energetske inšpekcije, pooblastila in pogoje za energetskega inšpektorja, opredeljuje energetske infrastrukturo ter ureja nekatera druga skupna vprašanja na področju energetike.

2. člen (področje uporabe zakona)

Določbe tega zakona veljajo in se uporabljajo za področja energetike, ki so urejena z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo, zakonom, ki ureja oskrbo s plini, zakonom, ki ureja oskrbo s toploto iz distribucijskih sistemov, zakonom, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije in zakonom, ki ureja učinkovito rabi energije, v kolikor ni z zakoni, ki urejajo ta področja (v nadaljnjem besedilu: področni zakoni), določeno vprašanje drugače urejeno.

3. člen (prenos in izvrševanje predpisov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo naslednje direktive Evropske unije:

- Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/944/EU), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L št. 152 z dne 3. 6. 2022, str. 45) v delu, ki se nanaša na regulativni organ,
- Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L št. 211 z dne 14. 8. 2009, str. 94; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/73/ES), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L št. 152 z dne 3. 6. 2022, str. 45) v delu, ki se nanaša na regulativni organ;
- Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, Direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 114; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/31/ES), v delu, ki se nanaša na transport ogljikovega dioksida;

- Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/759 z dne 14. decembra 2021 o spremembi Priloge VII k Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta glede metodologije za izračun energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za hlajenje in daljinsko hlajenje (UL L št. 139 z dne 18. 5. 2022, str. 1);
- Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (UL L št. 285 z dne 31. 10. 2009, str. 10).

(2) Ta zakon določa tudi pristojne organe za izvajanje in sankcije za kršitve naslednjih Uredb Evropske unije:

- Uredbe (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorje (UL L 158 z dne 14.6.2019; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 942/2019),
- Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158 z dne 14.6.2019; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 943/2019), v delu, ki se nanaša na naloge Agencije za energijo;
- Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L št. 326 z dne 8. 12. 2011, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) št. 1227/2011),
- Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018 str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU),
- Uredbe (EU) 2016/1952 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o evropski statistiki cen zemeljskega plina in električne energije in o razveljavitvi Direktive 2008/92/ES (UL L 311 z dne 17. 11. 2016; v nadaljnjem besedilu: Uredba EU 2016/1952),
- Odločbe Sveta 1999/280/ES z dne 22. aprila 1999 o postopku Skupnosti za obveščanje in posvetovanje o nabavnih stroških za surovo nafto in porabniških cenah za naftne derivate (UL L 110/8 z dne 28. 4. 1999; v nadaljnjem besedilu: Odločba 1999/280/ES), v delu, ki se nanaša na porabniške cene za naftne derivate.

4. člen **(pomen izrazov)**

(1) V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. »ACER« je Agencija za sodelovanje energetske regulatorje, kot je urejena v Uredbi (EU) 2019/942 z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorje (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14.6.2019, str. 22);
2. »distribucija toplote« pomeni distribucijo toplote, kakor je opredeljeno v 5. točki 3. člena Zakona o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (Uradni list RS, št. 44/22);
3. »distribucijski operater« je distribucijski operater, kakor je opredeljen v 12. točki 4. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21; v nadaljnjem besedilu: ZOE);
4. »elektrooperater« je sistemski operater ali distribucijski operater, kakor sta opredeljena z Zakonom o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21);

5. »gospodinjski odjemalec« pomeni odjemalca, ki kupuje električno energijo, plin, toploto ali drug energetski plin za svojo lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti;
6. »končna poraba energije« pomeni energijo ali energent, dobavljen za energetske namene industriji, prometu, gospodinjstvom, storitvenemu sektorju, vključno z javnim sektorjem, kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu, razen dobave sektorju pretvorbe energije;
7. »končni odjemalec« pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje energijo za lastno končno rabo;
8. »lokalna skupnost« pomeni samoupravno lokalno skupnost;
9. »lokalni energetski koncept« je koncept razvoja lokalne skupnosti ali več lokalnih skupnosti na področju oskrbe in rabe energije, ki vključuje ukrepe za učinkovito rabo energije ter način oskrbe z energijo iz obnovljivih virov, soproizvodnje, odvečne toplote in iz drugih virov;
10. »odjemalec« je pravna ali fizična oseba, ki kupuje energijo ali gorivo za lastno rabo ali za nadaljnjo prodajo;
11. »operator« pomeni elektrooperater ali operater sistema;
12. »operater distribucijskega sistema« je operater distribucijskega sistema plina, kakor je opredeljen v 34. točki 3. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22; v nadaljnjem besedilu: ZOP);
13. »operater prenosnega sistema« pomeni operater prenosnega sistema plina, kakor je opredeljen v 35. točki 3. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22);
14. »operater sistema« je operater prenosnega sistema plina ali operater distribucijskega sistema plina;
15. »revizor« je revizijska družba ali samostojni revizor, ki ima po zakonu, ki ureja revidiranje, dovoljenje za opravljanje revidiranja;
16. »sistemski operater« je sistemski operater, kakor je opredeljen v 76. točki 4. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21);
17. »soproizvodnja« pomeni postopek sočasne proizvodnje toplote in električne ali mehanske energije.

(2) Drugi izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi iz 2. člena tega zakona.

5. člen **(uporaba zakona)**

(1) Določbe tega zakona se, če ni v posameznih členih drugače določeno, uporabljajo za pravne osebe javnega in zasebnega prava ter fizične osebe, ki opravljajo dejavnosti na naslednjih področjih energetskih dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: izvajalci energetskih dejavnosti):

1. predelava nafte ali naftnih derivatov,
2. skladiščenje plinastih, tekočih in trdih goriv,
3. transport energije in goriv po omrežjih,
4. proizvodnja, pridobivanje, trgovanje in distribucija trdih, tekočih in plinastih goriv,
5. proizvodnja električne energije,
6. shranjevanje električne energije,
7. agregiranje na trgu z električno energijo,
8. proizvodnja in distribucija toplote za daljinsko ogrevanje in hlajenje,
9. dejavnost operaterja,
10. dobava električne energije, plina ali toplote,

11. dejavnost operaterja trga z električno energijo,
12. trgovanje, zastopanje in posredovanje na trgu z električno energijo oziroma plinom,
13. dejavnost pridobivanja premoga.

(2) Določbe tega zakona se, če ni v posameznih členih drugače določeno, uporabljajo tudi za druge pravne osebe javnega in zasebnega prava ter fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: drugi zavezanci), in sicer za:

1. osebe javnega sektorja (lokalne skupnosti),
2. pravne osebe javnega in zasebnega prava ter fizične osebe, ki so lastniki oziroma uporabniki energetskih postrojev, naprav in napeljav (lastnike oziroma uporabnike energetskih postrojev, naprav in napeljav),
3. končne odjemalce energije.

2. Poglavje: UPRAVLJANJE ENERGETSKE POLITIKE

1. Oddelek: Temeljna načela energetske politike

6. člen (načelo prioritete)

(1) Ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje rabe energije imajo pri primerljivih stroških, upoštevanih v življenjski dobi ukrepa, prednost pred zagotavljanjem novih zmogljivosti za oskrbo z energijo.

(2) Ukrepi za zagotavljanje novih zmogljivosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih in nizkoogljivih virov imajo pri primerljivih stroških, upoštevanih v življenjski dobi naprave, prednost pred zagotavljanjem novih zmogljivosti za oskrbo z energijo iz drugih virov.

7. člen (načelo stroškovne učinkovitosti)

Državni organi in organi lokalnih skupnosti si morajo pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov ter pri izvedbi ukrepov na podlagi tega zakona in drugih področnih zakonov, prizadevati doseči čim nižje neposredne stroške ukrepov za pravne in fizične osebe in čim nižje zunanje stroške glede na dosežene rezultate, ob upoštevanju načela stroškov v celotni življenjski dobi.

8. člen (načelo socialne kohezivnosti)

Oskrba z energijo omogoča primerne življenjske pogoje ranljivejšim skupinam prebivalstva oziroma gospodinjstvom.

9. člen (načelo enakega obravnavanja)

Postopki, ki so povezani z gradnjo zmogljivosti za oskrbo z energijo, z oskrbo z energijo ali z rabo energije, ki jih vodi država ali lokalne skupnosti, morajo biti vodeni na način, ki zagotavlja enakopravno obravnavanje vseh udeležencev v postopku.

10. člen **(načelo preglednosti)**

Postopki, ki so povezani z gradnjo zmogljivosti za oskrbo z energijo, z oskrbo z energijo ali z rabo energije, ki jih vodi država ali lokalne skupnosti, morajo biti vodeni na način, ki zagotavlja preglednost vodenja postopkov in sprejemanja odločitev.

11. člen **(načelo javnosti)**

(1) Količinski podatki o dobavah energije po vrstah odjemnih skupin in po skupinah končnih odjemalcev, so javni, če ni z zakonom drugače določeno.

(2) Javnost je vključena v postopke sprejemanja politik, strategij, programov in načrtov, ki se nanašajo na oskrbo in rabo energije, skladno s tem zakonom in drugimi področnimi zakoni.

(3) Javnost je vključena v postopke izdajanja splošnih pravnih aktov, ki se nanašajo na oskrbo in rabo energije, skladno s tem in drugimi področnimi zakoni.

12. člen **(načelo varstva potrošnikov)**

Pri oskrbi z energijo morajo biti upoštevane pravice potrošnikov kot končnih odjemalcev energije.

13. člen **(načelo celovitosti)**

Država in lokalna skupnost morata pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov in splošnih pravnih aktov ter pri izvajanju drugih zadev iz svoje pristojnosti upoštevati njihove vplive na doseganje ciljev s področja razogljičenja, obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti, zanesljive oskrbe z energijo in okoljske sprejemljivosti.

14. člen **(načelo spodbujanja)**

(1) Država in lokalna skupnost v skladu s svojimi pristojnostmi spodbujata dejavnosti za povečanje energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih ter drugih nizkoogljičnih virov energije.

(2) Pri določanju spodbud morajo biti okolju prijaznejše naprave, tehnologije, oprema, proizvodi in storitve ter dejavnosti deležne večjih ugodnosti od okolju manj prijaznih.

(3) Država in lokalne skupnosti spodbujajo ozaveščanje, informiranje in izobraževanje o razogljičenju, energetski učinkovitosti in obnovljivih virih energije.

15. člen **(načelo pregledne in nepristranske oskrbe z energijo)**

Odjemalci energije iz omrežij imajo pravico do oskrbe na pregleden in nepristranski način pod pogoji, določenimi s področnimi zakoni in na njihovi podlagi sprejetimi predpisi ter s splošnimi akti, izdanimi po javnem pooblastilu.

16. člen (načelo konkurenčnosti)

(1) Država je dolžna uveljavljati tržna pravila in spodbujati konkurenco pri oskrbi z energijo.

(2) Proizvajalce ali dobavitelje energije je treba obravnavati nepristransko v okviru pogojev za obratovanje sistemov, določenih s področnimi zakoni.

17. člen (načelo onesnaževalec plača)

Proizvajalci energije morajo nositi bremena in tveganja onesnaževanja okolja, ki jih njihova proizvodnja povzroča. Pri tem je potrebno upoštevati okoljska bremena in tveganja, ki nastajajo v celotnem življenjskem ciklu od proizvodnje surovin, med obratovanjem, v primeru nesreč, po zaključku delovanja, ob sanaciji okolja in ravnanju z odpadki.

18. člen (načelo okoljske trajnosti)

Državni organi in organi lokalnih skupnosti si morajo pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov ter pri izvedbi ukrepov na podlagi tega in drugih področnih zakonov, prizadevati doseči čim nižje negativne učinke na okolje, pri čemer se upoštevajo okoljska bremena v celotnem življenjskem ciklu. V primeru politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov, ki imajo dolgoročne učinke na okolje, si je potrebno prizadevati za zmanjšanje okoljskega bremena za prihodnje generacije.

19. člen (načelo opolnomočenja)

Država in lokalne skupnosti vzpostavljajo strukturne pogoje za opolnomočenje državljanov za sodelovanje pri prehodu v podnebno nevtrarno družbo, tako v primeru samooskrbe z energijo, kakor energetskih skupnosti državljanov.

2. Oddelek: Ukrepi upravljanja energetske politike

20. člen (energetska politika)

(1) Energetska politika je postavljanje ciljev in določanje ukrepov v skladu z načeli tega zakona, s katerimi se zagotavlja zanesljiva, trajnostna in konkurenčna oskrba z energijo, in sicer s spodbujanjem:

1. dolgoročne uravnoteženosti razvoja energetskega gospodarstva s pričakovanim gibanjem porabe energije,

2. ukrepov za učinkovito rabo energije,
3. rabe obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije ter odvečne toplote,
4. okoljske sprejemljivosti pri pridobivanju, proizvodnji, transportu in rabi vseh vrst energije,
5. načrtne diverzifikacije različnih primarnih virov energije glede njihovega prispevanja k cilju prehoda v podnebno nevtralno družbo upoštevajoč njihovo ekonomiko,
6. konkurence na trgu z energijo,
7. varstva potrošnikov,
8. prilagajanja odjema iz omrežja in oddaje v omrežje uporabnikov sistema,
9. razvoja povezovanja sektorjev, ki porabljajo in proizvajajo energijo,
10. zagotavljanja zanesljivih, kakovostnih ter okoljsko, podnebno in družbeno sprejemljivih energetske storitev,
11. zmanjševanja energetske revščine.

(2) Cilji energetske politike morajo biti usklajeni z dolgoročnimi razvojnimi cilji Slovenije in cilji dolgoročne podnebne strategije. Določijo se v naslednjih dokumentih dolgoročnega načrtovanja: v celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu (v nadaljnjem besedilu: NEPN) ter v strateških, operativnih in akcijskih načrtih za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo. Ukrepi morajo zajemati regulativno urejanje oskrbe z energijo, sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb s področja energije, izvajanje investicij in spodbujanje investicij na področju energije ter druge aktivnosti.

(3) Izvajanje ukrepov za doseganje ciljev iz prvega odstavka tega člena je v splošnem gospodarskem interesu države.

21. člen

(prednostna raba energijskih virov in energentov)

(1) Lokalna skupnost na podlagi lokalnega energetskega koncepta s prostorskimi načrti ali odloki določi prednostno rabo energijskih virov in energentov. Lokalne skupnosti morajo v primerih, kjer določajo prednostno rabo energije, in energentov za potrebe delovanja tehničnih stavbnih sistemov in naprav v stavbah, upoštevati določbe tega člena.

(2) Zahteve za prednostno rabo energije veljajo za stavbe, razen za:

- stavbe z majhno porabo energije;
- samostojne stavbe s celotno uporabno tlorisno površino, manjšo od 50 m²;
- nestanovanjske kmetijske stavbe;
- stavbe za opravljanje verskih obredov.

(3) V primerih, kjer se določa prednostna raba energije in energentov, se morajo upoštevati naslednja pravila:

- raba obnovljivih virov energije ima prednost pred rabo neobnovljivih virov energije;
- na področju, kjer je določeno območje sistema daljinskega ogrevanja se upošteva raba energije in energentov po naslednjem vrstnem redu: najprej sončno obsevanje, potem raba odvečne toplote, nato raba plina obnovljivega izvora in za tem uporaba toplote oddane iz sistema daljinskega ogrevanja, s katerim dobavitelj izvaja gospodarsko javno službo (samo v primeru, da je daljinski sistem energetsko učinkovit skladno z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije);

- izven območja sistema daljinskega ogrevanja se upošteva raba energije in energentov po naslednjem vrstnem redu: najprej sončno obsevanje, potem raba odvečne toplote, nato raba plina obnovljivega izvora, zatem raba toplote iz sistema, ki izvaja tržno distribucijo toplote (samo v primeru, da je sistem energetsko učinkovit skladno z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije), nato tehnologije toplotnih črpalk (geotermalna, aerotermalna ali hidrotermalna energija), tehnologije toplote okolja s toplotnimi črpalkami gnanimi s plinom

ter na koncu enakovredno upoštevana ostala oskrba iz distribucijskega sistema plina ali raba trdne biomase (velja samo za biomaso, ki se sežiga v kurilni napravi v skladu s predpisi o emisijah iz malih in srednjih kurilnih napravah). Vrstni red med zadnjima dvema viroma energije je odvisen od območja, kjer so identificirani problemi glede kvalitete zraka;

- v izjemnih dokazanih primerih je možen drugačen vrstni red, ki je opredeljen po območjih lokalne skupnosti.

(4) Lokalna skupnost lahko v LEK ali v drugem predpisu lokalne skupnosti določi območja za izvajanje izbirne gospodarske javne službe distribucije toplote in plina, ki vključuje tudi območje kratkoročne širitve v naslednjih petih letih. Če po petih letih prve določitve takšnega območja priključitev na distribucijski sistem še ni mogoča, končni uporabnik distribucijskega sistema nima obveznosti upoštevanja zahtev glede obvezne priključitve na tak sistem samo v primeru, da bo stavba skoraj nič energijska.

(5) Pri graditvi nove stanovanjske stavbe projektiranje in vgradnja kotla na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin nista dovoljena, razen v izjemnih primerih, kjer to ni mogoče upoštevati. To izjemo je potrebno utemeljiti v tehničnem poročilu in prikazati v izkazu o energijskih lastnostih stavbe.

(6) V strnjenih naseljih nista dovoljena projektiranje in vgradnja kurilnih naprav na trdna in tekoča goriva v enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavbah in v posameznih delih večstanovanjskih stavb, razen v primerih, ko ne gre za osnovno ogrevanje. V lokalnih energetskih konceptih se določijo strnjena naselja za potrebe tega člena skladno z metodologijo za določitev strnjenega naselja.

(7) Podeljevanje novih koncesij za zgraditev in upravljanje omrežja za distribucijo plina lokalnim skupnostim ni dovoljeno.

(8) Podaljševanje obstoječih koncesij za zgraditev in upravljanje omrežja za distribucijo plina lokalnim skupnostim ni dovoljeno.

(9) Odjemalci zemeljskega plina imajo pravico, da se ne priklopijo ali, da se odklopijo od sistema za distribucijo zemeljskega plina ne glede na določbe lokalne skupnosti o prioritetni rabi energentov, o obvezni priključitvi na omrežje za distribucijo plina in o obvezni uporabi plina za ogrevanje stavb in pripravo sanitarne tople vode v lokalnih energetskih konceptih, občinskih prostorskih načrtih ali drugih občinskih aktih če dokažejo, da se bodo ogrevali na obnovljive vire. Odjemalci zemeljskega plina, ki se odklopijo od sistema za distribucijo zemeljskega plina, ne glede na določbe v pogodbah o uporabi sistema in dobavi plina ne plačajo pogodbene kazni, ki bi bile posledica odklopa, ne glede na njeno poimenovanje.

(10) Metodologijo za določitev stavb z majhno porabo energije iz prve alineje drugega odstavka tega člena in za določitev strnjenega naselja iz šestega odstavka tega člena predpiše minister, pristojen za energijo (v nadaljnjem besedilu: minister).

22. člen

(mednarodne obveznosti)

Obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in sporazumov, predvsem glede trga energije, naložb, prenosa energije in energentov ter povezovanja v mednarodne energetske sisteme, so sestavni del energetske politike in načrtovanja razvoja energetskih dejavnosti.

23. člen

(energetske bilance)

(1) Energetske bilance so strokovne podlage za pripravljanje dokumentov dolgoročnega energetskega in podnebne načrtovanja, ugotavljanje izpolnjevanja mednarodnih zavez in doseganja nacionalnih energetske in podnebne ciljev, ter za odločanje o uvajanju potrebnih aktivnosti in ukrepov za izvajanje energetske in podnebne politike.

(2) Z energetske bilancami se na podlagi projekcije okoljskega, gospodarskega in družbenega razvoja Republike Slovenije napoveduje oskrba z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let ob vsakokratnemu sprejemanju ali prenavljanju Dolgoročne podnebne strategije, NEPN in drugih energetske strategij, programov in načrtov.

24. člen

(javna služba)

(1) Priprava strokovnih podlag s področja energetike se izvaja kot javna služba državnega pomena.

(2) Pripravo strokovnih podlag s področja energetike izvaja Inštitut »Jožef Stefan« (v nadaljnjem besedilu: IJS).

(3) Izdelavo strokovnih podlag s področja energetike financira ministrstvo, pristojno za energijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

25. člen

(naloge IJS)

(1) IJS opravlja naslednje naloge:

1. pripravlja energetske bilance v skladu z uveljavljenimi metodologijami OECD/IEA;
2. pridobiva potrebne podatke od Statističnega urada Republike Slovenije in od izvajalcev energetske dejavnosti v Republiki Sloveniji;
3. predstavlja uporabljene podatke, predpostavke in rezultate energetske bilanc v postopkih javnih predstavitev dokumentov dolgoročnega energetskega in podnebne načrtovanja v vseh fazah njihovega sprejemanja;
4. analizira doseganje ciljev Dolgoročne podnebne strategije, NEPN in drugih energetske strategij, programov in načrtov;
5. druge naloge po navodilu ministrstva.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka opravlja IJS kot javno službo.

(3) Izvajalci energetske dejavnosti v Republiki Sloveniji so dolžni IJS zagotavljati potrebne podatke za izvajanje nalog iz prvega odstavka tega člena.

(4) Zainteresiranim pravnim in fizičnim osebam IJS omogoča dostop in uporabo podatkov in drugih podlag, ki jih je uporabil za pripravo energetske bilanc ali jih je pridobil za potrebe izvajanja nalog iz prvega odstavka tega člena.

(5) Za pridobljene podatke iz prejšnjega odstavka se plačajo materialni stroški njihovega posredovanja po ceniku, ki ga izdela IJS in objavi na svoji spletni strani.

26. člen

(pogodba za izvajanje nalog)

(1) IJS izvaja naloge iz prejšnjega člena na podlagi pogodbe, s katerimi se uredijo medsebojni odnosi.

(2) Sestavni del vsakoletne pogodbe je letni program dela IJS za izvajanje nalog, ki ga predhodno uskladi z ministrstvom.

27. člen

(lokalni energetske koncept)

(1) Lokalna skupnost sprejme lokalni energetske koncept (v nadaljnjem besedilu: LEK) kot program ravnanja z energijo v lokalni skupnosti, ga objavi na svojih spletnih straneh in o tem seznani ministrstvo.

(2) Na podlagi LEK se načrtuje prostorski in gospodarski razvoj lokalne skupnosti, razvoj lokalnih energetskih gospodarskih javnih služb, razvoj povezovanja sektorjev, ki porabljajo in proizvajajo energijo, učinkovita raba energije in njeni prihranki, uporaba obnovljivih virov energije, naprednih tehnologij in digitalizacije ter izboljšanje kakovosti zraka na območju lokalne skupnosti.

(3) V LEK se opredelijo cilji in ukrepi, ki morajo biti v skladu z NEPN, splošnimi smernicami s področja energetike, ki jih pripravi ministrstvo, akcijskimi načrti ter drugimi dokumenti iz drugega odstavka 20. člena tega zakona.

(4) Več lokalnih skupnosti lahko sprejme skupen LEK, iz katerega morajo biti razvidni cilji in ukrepi posamezne lokalne skupnosti.

(5) LEK, ki mora biti usklajen z Dolgoročno podnebno strategijo, NEPN in drugimi energetskimi strategijami, programi in načrti, se sprejme na vsakih deset let oziroma tudi pogostejše, če se s temi dokumenti spremenijo cilji in ukrepi ali če se spremenijo podlage za urejanje prostora in razvoja v lokalni skupnosti.

(6) Lokalne skupnosti so dolžne uskladiti LEK z vsakokratnimi dopolnitvami NEPN v roku enega leta od sprejetja dopolnitev NEPN.

(7) Organi lokalne skupnosti ter izvajalci energetskih dejavnosti na območju, ki ga pokriva LEK, so dolžni svoje razvojne dokumente ter delovanje uskladiti s cilji in ukrepi, predvidenimi v LEK.

(8) LEK predstavlja obvezno strokovno podlago za pripravo prostorskih načrtov lokalnih skupnosti. Lokalna skupnost je dolžna svoje prostorske načrte usklajevati z LEK, ki velja na njihovem območju. V primeru neskladnosti med LEK in prostorskim načrtom, lokalna skupnost neskladnosti upošteva v postopku priprave oziroma sprememb in dopolnitev prostorskega načrta. Če lokalna skupnost v času sprejema LEK ne vodi postopka priprave oziroma sprememb in dopolnitev prostorskega načrta, začne ta postopek na podlagi

ugotovljenih neskladnosti v LEK. Prostorski načrti morajo ob spremembi biti opredeljeni na način, da je možno izvajati predpisano prioriteto uporabo energentov skladno s tem zakonom.

(9) Končni odjemalci energije, ki niso gospodinjstvi odjemalci in so na območju posamezne lokalne skupnosti, morajo tej lokalni skupnosti na zahtevo predati podatke o porabi in proizvodnji energije, ki so potrebni za pripravo in izvajanje lokalnega energetskega koncepta.

(10) Podatki iz prejšnjega odstavka so podatki o porabi in proizvodnji energentov za proizvodnjo toplote ali plina, proizvedeni toploti, potrebni toploti in odvečni toploti ter ocene za prihodnje petletno obdobje.

(11) Ministrstvo vsaki dve leti izvede analizo sprejetih LEK-ov ter ovrednoti prispevek LEK k skladnosti ciljev z veljavnim NEPN. V okviru analize ministrstvo oceni prispevek ciljev sprejetih LEK-ov glede na cilje NEPN in po potrebi pozove lokalne skupnosti k posodobitvi ukrepov in ciljev v posameznem LEK-u.

(12) Lokalne skupnosti vsako leto do 31. marca za preteklo leto poročajo o izvajanju ukrepov in ciljev LEK.

(13) Lokalna skupnost ob vsakokratni izdelavi novega LEK le-tega vnese v energetske portal prostorskih podatkov, ki ga upravlja ministrstvo.

(14) LEK je izdelan v predpisani digitalni obliki skladno z metodologijo priprave LEK.

(15) Minister predpiše metodologijo priprave LEK, ki vključuje sodelovanje javnosti, obvezno vsebino LEK in druge zahteve glede izdelave in poročanja v okviru sistema digitalnega LEK.

28. člen **(lokalne energetske organizacije)**

(1) Ena ali več lokalnih skupnosti lahko za izvajanje nalog iz tega zakona, zakona, ki ureja učinkovito rabo energije in zakona, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti, ustanovi oziroma pooblasti lokalno energetske organizacije.

(2) Naloge, ki jih lokalne energetske organizacije izvajajo v javnem interesu, so:

- priprava in izvajanje lokalnih energetskega koncepta,
- naloge, povezane z vzpostavitvijo in izvajanjem sistema upravljanja z energijo,
- izvajanje in vodenje projektov s področja učinkovite rabe in obnovljivih virov energije.

– sodelovanje z enotno kontaktno točko, ki je določena v Zakonu o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE).

(3) Lokalne energetske organizacije vodijo ločene računovodske evidence za sredstva, namenjena opravljanju nalog v javnem interesu iz prejšnjega odstavka.

29. člen **(strokovna usposobljenost)**

(1) Za zagotavljanje varnosti in zanesljivosti obratovanja energetskih naprav ter učinkovite rabe energije morajo biti delavci, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetskih naprav, strokovno usposobljeni.

(2) Za namen priznavanja strokovne usposobljenosti upravljavcev energetskih naprav iz drugih držav članic Evropske unije, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja učinkovito rabo energije.

(3) Minister predpiše način izpolnjevanja pogoja strokovne usposobljenosti iz prvega odstavka tega člena.

30. člen **(naloge ministrstva)**

(1) Ministrstvo v zvezi z energetskim načrtovanjem in spremljanjem izvajanja energetske politike opravlja naslednje naloge:

1. spremlja naložbe v energetsko infrastrukturo,
2. zbira in analizira podatke o proizvodnji, pridobivanju, skladiščenju, transportu, distribuciji, uvozu, izvozu, porabi, cenah energije in goriv in trgovanju z njimi ter druge podatke, potrebne za energetsko načrtovanje,
3. načrtuje in izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem proizvodnje in porabe električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije,
4. načrtuje in izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem proizvodnje tekočih in plinastih goriv iz obnovljivih virov energije,
5. načrtuje in izvaja aktivnosti v zvezi z učinkovito rabo primarne energije za proizvodnjo električne energije in toplote,
6. načrtuje in izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem učinkovite rabe energije pri končnih odjemalcih,
7. izvaja naloge nosilca urejanja prostora skladno s predpisi, ki urejajo urejanje prostora, sodeluje pri pripravi državnega prostorskega načrta v skladu s predpisi, ki urejajo načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor s področja energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, plini in naftnimi derivati,
8. sodeluje pri pripravi dolgoročne podnebne strategije,
9. izvaja sektorsko politiko iz NEPN, akcijskih načrtov in operativnih programov, ter drugih strateških dokumentov, ki urejajo področje energije,
10. zbira in analizira podatke o proizvedenih, prevzetih in oddanih količinah električne energije na prenosnem in distribucijskem omrežju ter omrežju zaprtega distribucijskega sistema,
11. zbira podatke o cenah zemeljskega plina in električne energije na maloprodajnem trgu za potrebe nacionalne statistike in izvajanje Uredbe EU 2016/1952,
12. zbira in analizira podatke iz LEK-ov,
13. zbira in analizira podatke o cenah naftnih derivatov na veleprodajnem in maloprodajnem trgu za potrebe nacionalne statistike in izvajanje Odločbe Sveta 1999/280/ES v delu, ki se nanaša na porabniške cene za naftne derivate,
14. zbira in objavlja aktualne maloprodajne cene naftnih derivatov na vseh prodajnih mestih bencinskih servisov v Sloveniji za potrebe transparentnega obveščanja potrošnikov.

(2) Minister za ugotavljanje primernosti oziroma zadostnosti ukrepov za učinkovito izvajanje sprejete energetske politike predpiše obseg in vrsto potrebnih podatkov, ki so mu jih dolžni sporočati izvajalci energetskih dejavnosti in drugi zavezanci ter periodiko in roke za pošiljanje teh podatkov.

31. člen

(tehnični predpisi in obveznost periodičnih pregledov)

(1) Minister izdaja tehnične predpise za postavitve, načrtovanje, gradnjo, obratovanje in vzdrževanje energetskih naprav, strojev, objektov, napeljav, omrežij in sistemov, s katerimi lahko dobavitelj, upravljavec in uporabnik predpiše pogoje za zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja oziroma uporabe energetskih naprav, strojev, napeljav, omrežij, sistemov in energentov.

(2) Če se tehnični predpis sklicuje na standarde in so energetske naprave, stroji, objekti, napeljave, omrežja in sistemi skladni z njimi, velja domneva, da so energetske naprave, stroji, objekti, napeljave, omrežja in sistemi skladni z zahtevami tehničnega predpisa.

(3) Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik, ki upravlja energetske objekte, naprave, stroje ali napeljave, mora zagotoviti izvedbo predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov skladno s predpisi iz prvega odstavka tega člena, ki urejajo periodične preglede za posamezno vrsto objekta, naprave, instalacij in omrežja.

32. člen

(izmenjava podatkov)

(1) Državni organi, agencija in drugi nosilci javnih pooblastil, ki na podlagi tega in drugih področnih zakonov, zbirajo podatke od izvajalcev energetskih dejavnosti in drugih zavezancev za poročanje, so dolžni zagotoviti učinkovito medsebojno sodelovanje pri izmenjavi podatkov.

(2) Pri medsebojni izmenjavi podatkov se lahko organom in osebam iz prejšnjega odstavka posredujejo samo tisti podatki, ki jih ta organ ali oseba potrebuje za opravljanje svojih nalog po tem zakonu in drugih področnih zakonih, ali drugih nalog s področja energetike. Podatki se posredujejo na način, ki ne obsega posredovanja ali razkritja osebnih podatkov, razen če je to nujno za izvrševanje zakonskih pristojnosti uporabnika podatkov ali če zakon izrecno določa posredovanje osebnih podatkov drugim osebam iz prejšnjega odstavka.

(3) Ministrstvo usklajuje in skrbi za poenotenje postopkov izmenjave podatkov med organi in osebam iz prvega odstavka tega člena.

3. Poglavje: AGENCIJA ZA ENERGIJO

1. Oddelek: Splošne določbe

33. člen

(Agencija za energijo)

(1) Agencija je nacionalni regulativni organ Republike Slovenije na področju trga z energijo.

(2) Za agencijo se ne uporablja zakon, ki ureja javne agencije. Agencija je pravna oseba javnega prava.

(3) Agencija spremlja, usmerja in nadzira izvajalce energetskih dejavnosti na področju električne energije in plina ter opravlja z zakonom določene naloge reguliranja izvajalcev energetskih dejavnosti na področju toplote in drugih energetskih plinov.

34. člen **(samostojnost in neodvisnost agencije)**

- (1) Pri izvrševanju nalog in pristojnosti je agencija samostojna in neodvisna.
- (2) Direktor agencije, zaposleni v agenciji ter člani sveta agencije pri svojem delu niso vezani na sklepe, stališča, navodila ali usmeritve državnih organov, organov lokalne skupnosti ali drugih organov, pravnih oseb ali posameznikov, niti jih ne smejo zahtevati.
- (3) Agencija samostojno določa svojo notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest.
- (4) Agencija samostojno odloča o potrebnem številu zaposlenih in finančnih virih za učinkovito izvajanje svojih nalog in pristojnosti, ki jih opredeli v programu dela in finančnem načrtu.

35. člen **(temeljni cilji delovanja agencije)**

- Agencija mora pri svojem delovanju zasledovati naslednje temeljne cilje:
1. spodbujanje konkurenčnega, prožnega in okoljsko trajnostnega trga z električno energijo in plinom ter učinkovito odpiranje trga za vse odjemalce in dobavitelje;
 2. razvoj konkurenčnih in pravilno delujočih regionalnih čezmejnih trgov z električno energijo in plinom;
 3. odprava omejitev pri trgovanju z električno energijo in plinom;
 4. stroškovno učinkovito spodbujati razvoj varnih, zanesljivih in učinkovitih nediskriminatornih sistemov, usmerjenih k odjemalcem, ki spodbujajo zadostno zmogljivost sistema ter, v skladu s splošnimi cilji energetske politike, energetsko učinkovitost in vključevanje proizvodnje električne energije in plina v manjšem in večjem obsegu iz obnovljivih virov energije ter porazdeljene proizvodnje v prenosnih in distribucijskih omrežjih, ter olajšati njihovo obratovanje v povezavi z drugimi plinskimi ali toplotnimi energetskimi omrežji;;
 5. omogočanje lažjega vključevanja v omrežje novih proizvodnih zmogljivosti in objektov za shranjevanje energije, zlasti z odpravljanjem ovir, ki bi lahko novim udeležencem preprečile vstop na trg električne energije in plina iz obnovljivih virov energije;
 6. zagotavljanje ustreznih spodbud za operaterje in za uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost omrežij in spodbudili povezovanje trgov;
 7. zagotavljanje koristi odjemalcev električne energije in plina preko učinkovitega delovanja trga, spodbujanjem učinkovite konkurence in pomoči pri zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov, v tesnem sodelovanju z ustreznimi organi za varstvo potrošnikov;
 8. opomoč pri doseganju visokih standardov osnovne oskrbe in javnih storitev pri oskrbi z električno energijo ter prispevanje k zaščiti ranljivih odjemalcev in skladnosti potrebnih postopkov izmenjave podatkov, da se odjemalcem omogoči zamenjava dobavitelja.

36. člen **(mednarodno sodelovanje agencije)**

- (1) Agencija je dolžna sodelovati z ACER.
- (2) Visokega predstavnika agencije v odboru regulatorjev ACER po prvem odstavku 21. člena Uredbe (EU) št. 942/2019 in njegovega namestnika imenuje svet agencije izmed zaposlenih na agenciji za dobo pet let in je po preteku te dobe lahko ponovno imenovan. Visoki predstavnik in njegov namestnik morata izpolnjevati pogoje iz prvega odstavka 43. člena tega zakona.

(3) Visokemu predstavniku agencije in njegovemu namestniku predčasno preneha mandat iz razlogov, ki veljajo za člana sveta agencije in so navedeni v prvem odstavku 44. člena tega zakona ter z dnem prenehanja delovnega razmerja v agenciji.

(4) Agencija sodeluje, se posvetuje in zagotavlja podatke, ki so potrebni za izpolnjevanje nalog ACER, drugih nacionalnih regulativnih organov, sistemskih operaterjev in operaterjev prenosnih sistemov drugih držav članic Evropske unije neposredno in v okviru regionalnega sodelovanja, po potrebi pa tudi z ustreznimi organi drugih držav.

(5) Agencija spodbuja in omogoča sodelovanje sistemskih operaterjev na regionalni ravni, vključno s čezmejnimi vprašanji, da se ustvari konkurenčen notranji trg za električno energijo in plin in spodbuja usklajenost pravnega in regulativnega ter tehničnega okvira na geografskih območjih, ki so opredeljena v skladu s tretjim odstavkom 34. člena Uredbe (EU) št. 943/2019 ali na drugih geografskih območjih.

(6) Agencija sodeluje z regulativnimi organi v drugih državah članicah Evropske unije pri izvajanju ukrepov, s katerimi:

1. spodbuja uvajanje obratovalnih dogovorov, da bi omogočili optimalno upravljanje omrežja, spodbudili skupne borze električne energije in plina in dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti ter – vključno z novimi povezavami – omogočili ustrezno raven zmogljivosti za medsebojno povezovanje v regiji in med regijami, da se omogoči razvoj učinkovite konkurence in izboljša zanesljivost dobave brez razlikovanja med dobavitelji v različnih državah članicah;
2. uskladi vse omrežne kodekse za operaterje prenosnih sistemov in druge udeležence na trgu;
3. uskladi skupni nadzor nad subjekti, ki opravljajo funkcije na regionalni ravni;
4. uskladi skupni nadzor, v sodelovanju z drugimi vključenimi organi, nad nacionalnimi, regionalnimi in vseevropskimi ocenami zadostnosti;
5. uskladi pravila za upravljanje omrežij in
6. izvaja svoje pristojnosti skladno z Uredbo (EU) št. 1227/2011.

(7) Agencija lahko sklepa sporazume z drugimi regulativnimi organi za pospešitev regulativnega sodelovanja. Pri izvajanju ukrepov iz prejšnjega odstavka se agencija, če je to potrebno, posvetuje z ministrstvom, sistemskim operaterjem in operaterjem trga.

(8) Agencija pri čezmejnih zadevah sodeluje z regulativnim organom ali organi zadevnih držav članic Evropske unije in ACER. Glede plinske infrastrukture, ki poteka v tretjo državo ali iz nje se lahko agencija posvetuje in sodeluje s pristojnimi organi tretje države v zvezi z delovanjem infrastrukture. Kadar je v Republiki Sloveniji prva povezovalna točka plinske infrastrukture v tretjo državo ali iz nje, se agencija pred sodelovanjem s pristojnimi organi tretje države posvetuje z regulativnimi organi drugih držav članic, ki jih ta infrastruktura zadeva.

37. člen

(sodelovanje agencije z organoma, pristojnima za varstvo konkurence in regulacijo trga finančnih instrumentov)

(1) Agencija, organ, pristojen za varstvo konkurence, in organ, pristojen za regulacijo trga finančnih instrumentov, si izmenjujejo podatke in informacije, ki jih potrebujejo za izvrševanje svojih pristojnosti. Pri tem morajo ohraniti stopnjo zaupnosti teh podatkov, vključno s poslovno občutljivimi podatki.

(2) Podatki in informacije iz prejšnjega odstavka morajo biti omejeni in sorazmerni glede na namen njihove izmenjave.

2. Oddelek: Statusne določne o agenciji

1. Pododdelek: Splošno

38. člen (status agencije)

(1) Ustanovitelj agencije je Republika Slovenija.

(2) Agencija letno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije o svojem delu. Letno poročilo o delu agencije za preteklo leto mora agencija predložiti Državnemu zboru do 30. junija tekočega leta.

39. člen (poslovnik agencije)

(1) Agencija ima poslovnik, ki določa podrobnejše poslovanje agencije in njenih organov.

(2) Poslovnik agencije sprejme svet agencije z večino glasov vseh članov.

2. Pododdelek: Organa agencije

40. člen (organa agencije)

Organa agencije sta:

- svet agencije;
- direktor agencije.

41. člen (pristojnosti sveta agencije)

(1) Svet agencije je organ upravljanja agencije.

(2) Svet agencije:

1. sprejema splošne akte agencije za izvrševanje javnih pooblastil;
2. izdaja soglasja k splošnim aktom izvajalcev energetske dejavnosti h katerim na podlagi področnih zakonov daje soglasja agencija;
3. sprejema program dela agencije, finančni načrt in poslovno poročilo agencije;
4. sprejema poročilo agencije o stanju na področju energetike;
5. nadzira direktorja agencije glede zakonitosti njegovega dela in doseganja rezultatov dela agencije in njenega poslovanja;
6. imenuje in razrešuje direktorja agencije;
7. opravlja druge naloge, določene s tem zakonom ali splošnim aktom agencije.

42. člen (sestava in delovanje sveta agencije)

- (1) Svet agencije sestavlja predsednik in pet članov.
- (2) Predsednika in člane sveta imenuje in razrešuje Državni zbor na predlog vlade.
- (3) Minister obvesti vlado in Državni zbor o izteku mandata predsednika oziroma člana sveta agencije najpozneje šest mesecev pred iztekom mandata.
- (4) Minister objavi v 30 dneh po posredovanju obvestila iz prejšnjega odstavka v Uradnem listu Republike Slovenije poziv za zbiranje predlogov kandidatov za predsednika oziroma člana sveta agencije. Rok za oddajo predlogov ne sme biti krajši od 30 dni, v primeru predčasnega prenehanja mandata pa ne krajši od 15 dni po objavi poziva. Predlog mora biti obrazložen, priloženo pa mu mora biti pisno soglasje kandidata, da je kandidaturo pripravljen sprejeti.
- (5) Izmed kandidatov za predsednika oziroma člana sveta agencije minister sestavi listo kandidatov in jo posreduje vladi. Vlada na podlagi liste kandidatov oblikuje predlog kandidatov, o katerih bo odločal Državni zbor. Kandidata za predsednika oziroma člana sveta lahko predlaga tudi vlada sama. Predlog vlade mora biti obrazložen, s priloženim pisnim soglasjem kandidata, da kandidaturo sprejema. Rok za oddajo predloga vlade je 30 dni po izteku roka iz prejšnjega odstavka.
- (6) Državni zbor glasuje o predlaganem kandidatu za predsednika oziroma člana sveta v 30 dneh po prejemu predloga vlade.
- (7) Če predlagani kandidat za predsednika oziroma člana sveta agencije ne dobi potrebne večine poslanskih glasov, predsednik Državnega zbora o tem takoj obvesti vlado, ki v 14 dneh sporoči predsedniku Državnega zbora svojo odločitev o nadaljnjem postopku za imenovanje predsednika oziroma člana sveta agencije.
- (8) Predsednik ali član sveta se imenuje za dobo šest let. Član sveta je lahko še enkrat ponovno imenovan, pri čemer se imenovanje za predsednika šteje tudi za imenovanje za člana sveta.
- (9) Vsaka tri leta se imenuje polovica članov sveta. Če je zaradi predčasnega prenehanja funkcije predsednika ali člana sveta treba imenovati novega predsednika ali člana sveta, se ta imenuje za preostanek trajanja funkcije.
- (10) Predsednik in člani sveta niso zaposleni v agenciji.
- (11) Svet agencije veljavno odloča, če so na seji navzoči predsednik ali njegov namestnik in vsaj trije člani sveta.
- (12) Svet agencije odloča z večino vseh glasov. V primeru enakega števila glasov odloči glas predsedujočega.
- (13) Predsednik in člani sveta agencije so upravičeni do sejnin in povračil stroškov, za katere se uporabljajo predpisi, ki urejajo sejnine in povračila stroškov v pravnih osebah javnega prava.

43. člen

(imenovanje predsednika in članov sveta agencije)

- (1) Za predsednika ali člana sveta agencije je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
1. je državljan Republike Slovenije;

2. ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje ali raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustrezajo izobrazbi druge stopnje ustrezne smeri;
3. je strokovnjak za elektrotehniška, strojnotehniška, ekonomska ali pravna vprašanja, pri čemer mora biti iz vsakega od navedenih strokovnih področij imenovan v svet agencije vsaj en član, oziroma predsednik;
4. ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora šest mesecev ali več, pa obsodba še ni bila izbrisana;
5. ni poslanec Državnega zbora, član Vlade Republike Slovenije, državni sekretar ali član organa politične stranke;
6. ne opravlja funkcije župana ali podžupana v občini.

(2) Predsednik ali član sveta ne sme biti:

- funkcionar v državnem organu;
- javni uslužbenec v državnem organu;
- zaposlen pri izvajalcu gospodarskih javnih služb, ki jih regulira agencija;
- zaposlen pri izvajalcu drugih energetskih dejavnosti, če bi to lahko vplivalo na njegovo neodvisno odločanje v okviru njegove funkcije;
- član organa vodenja ali organa nadzora pri izvajalcu energetskih dejavnosti.

(3) Predsednik ali član sveta ali z njim povezana oseba ne sme:

- imeti lastniškega deleža pri izvajalcu energetskih dejavnosti; z lastniškim deležem v smislu te alineje so izenačene druge pravice, na podlagi katerih ima navedena oseba pravico do udeležbe pri dobičku, glasovalne pravice ali lahko prejme plačilo od takega izvajalca energetskih dejavnosti,
- opravljati kakršno koli delo, storitve ali dobave blaga za izvajalce gospodarskih javnih služb, ki jih regulira agencija, ali
- opravljati kakršnegakoli dela ali storitev za druge izvajalce energetskih dejavnosti, če bi to lahko vplivalo na neodvisno odločanje predsednika ali člana sveta v okviru njegove funkcije.

(4) Povezana oseba v smislu prejšnjega odstavka je:

- zakonec predsednika ali člana sveta, njegov zunajzakonski partner ali partner v registrirani istospolni partnerski skupnosti;
- pravna oseba, ki jo predsednik ali član sveta v svetu neposredno ali posredno obvladuje na način, da ima on ali oseba iz prejšnje alineje ali pravna oseba, ki jo obvladuje, večinski delež v kapitalu te pravne osebe ali večino glasovalnih pravic v organu upravljanja ali nadzora te pravne osebe.

(5) Če pri predsedniku, članu sveta ali pri povezani osebi ob imenovanju obstaja kateri od razlogov iz drugega ali tretjega odstavka tega člena ali če ta razlog nastane v času opravljanja funkcije, mora predsednik oziroma član sveta najkasneje v dveh mesecih od imenovanja oziroma nastanka razloga uskladiti svoj položaj. Predsednik ali član sveta je prost te obveznosti, če je razlog iz tretjega odstavka tega člena tak, da to ne vpliva na neodvisnost njegovega odločanja.

44. člen **(razrešitev predsednika ali člana sveta agencije)**

Državni zbor razreši predsednika ali člana sveta agencije na predlog vlade, če:

1. to sam zahteva;
2. pri opravljanju funkcije huje krši ta ali drug področni zakon, predpis Evropske unije ali splošni akt agencije, ki ureja izvajanje nalog sveta;

3. se ugotovi, da ob imenovanju ni izpolnjeval katerega od pogojev iz prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona;
4. je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora šest mesecev ali več;
5. ne izpolnjuje pogoja iz prve, pete ali šeste točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona;
6. je pri njem podan kateri od razlogov iz drugega odstavka prejšnjega člena, pa ga v roku iz petega odstavka prejšnjega člena ne odpravi;
7. je pri njem podan kateri od razlogov iz tretjega odstavka prejšnjega člena, pa ga v roku iz petega odstavka prejšnjega člena ne odpravi, razen če je mogoče pričakovati, da to ne vpliva na neodvisnost njegovega odločanja;
8. iz zdravstvenih razlogov ni več sposoben opravljati svoje funkcije.

45. člen **(direktor agencije)**

(1) Direktor je poslovodni organ agencije.

(2) Direktor ima naslednje naloge:

1. predstavlja agencijo in jo zastopa v pravnem prometu;
2. izdaja posamične akte agencije;
3. vodi agencijo in njeno poslovanje;
4. odloča o pravicah iz delovnega razmerja zaposlenih na agenciji;
5. določi notranjo organizacijo agencije in sistemizacijo delovnih mest;
6. imenuje vodilne delavce agencije.

(3) Direktor odgovarja za zakonitost dela agencije.

(4) Glede odškodninske odgovornosti direktorja za poslovanje agencije se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, o odškodninski odgovornosti člana uprave.

46. člen **(imenovanje direktorja)**

(1) Za direktorja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- je državljan Republike Slovenije;
- ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje ali raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustrezajo izobrazbi druge stopnje ustrezne smeri;
- je strokovnjak za tehnična, ekonomska ali pravna vprašanja s področja energetike, ki ima najmanj tri leta delovnih izkušenj na področju trga z električno energijo ali plinom;
- ima najmanj deset let delovnih izkušenj, od tega pet let na vodilnih delovnih mestih;
- obvlada angleški jezik;
- ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora šest mesecev ali več, pa obsodba še ni bila izbrisana;
- ni poslanec Državnega zbora, član Vlade Republike Slovenije, državni sekretar ali član organa politične stranke.

(2) Direktorja imenuje svet agencije po opravljenem javnem natečaju za dobo šest let in je lahko enkrat ponovno imenovan.

(3) Direktor za čas opravljanja funkcije sklene pogodbo o zaposlitvi. Doba imenovanja se šteje od dneva nastopa funkcije v skladu s pogodbo o zaposlitvi.

47. člen **(nezdružljivost)**

(1) Funkcija direktorja agencije ni združljiva s funkcijo predsednika ali člana sveta agencije. Če je za direktorja imenovana oseba, ki opravlja funkcijo, s katero je njegova funkcija nezdružljiva, mora pred nastopom funkcije direktorja uskladiti svoj položaj.

(2) Direktor agencije ne sme:

1. biti funkcionar v državnem organu ali organu lokalne skupnosti, ki opravlja funkcijo nepoklicno;
2. biti zaposlen pri katerem koli drugem delodajalcu, razen pri agenciji;
3. biti član organa vodenja ali član organa nadzora v izvajalcu energetskih dejavnosti;
4. imeti lastniškega deleža v izvajalcu energetskih dejavnosti; z lastniškim deležem v smislu te alineje so izenačene druge pravice, na podlagi katerih ima navedena oseba pravico do udeležbe pri dobičku, glasovalne pravice v katerem koli organu takega izvajalca ali lahko prejme kakršno koli plačilo od takega izvajalca,
5. za izvajalca gospodarskih javnih služb, ki jih regulira agencija, opravljati delo, storitve ali dobave blaga, ali
6. opravljati kakršnegakoli dela ali storitev za druge izvajalce energetskih dejavnosti, če bi to lahko vplivalo na neodvisno odločanje predsednika ali člana sveta v okviru njegove funkcije.

(3) Prepoved iz četrte in pete točke prejšnjega odstavka velja tudi za z direktorjem povezano osebo v smislu četrtega odstavka 43. člena tega zakona, če bi to lahko vplivalo na neodvisno odločanje direktorja v okviru njegove funkcije. Direktorju pripada dodatek za nezdružljivost, o višini katerega odloča svet agencije, pri čemer mora upoštevati obseg nezdružljivosti in višino plač v sektorju oziroma podjetjih, na katere se nezdružljivost nanaša.

(4) Če pri direktorju kot tudi pri povezani osebi ob imenovanju obstaja kateri od razlogov iz drugega ali tretjega odstavka tega člena ali če ta razlog nastane v času opravljanja funkcije, mora najkasneje v dveh mesecih od imenovanja oziroma nastanka razloga direktor storiti vse potrebno, da razlog preneha. Direktor je prost te obveznosti, če je razlog iz prejšnjega odstavka, ki se nanaša na povezano osebo tak, da to ne vpliva na neodvisnost njegovega odločanja.

48. člen **(razrešitev direktorja)**

Svet agencije razreši direktorja, če:

1. ugotovi, da ob imenovanju ni izpolnjeval katerega od pogojev iz drugega odstavka prejšnjega člena;
2. je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora šest mesecev ali več;
3. pri opravljanju funkcije huje krši ta ali drug področni zakon, predpis Evropske unije ali splošni akt agencije, ki ureja izvajanje njegovih nalog;
4. svojo funkcijo opravlja nevestno;
5. ne izpolnjuje pogoja iz prve ali sedme točke prvega odstavka 46. člena tega zakona;
6. je pri njem podan kateri od razlogov iz prve, druge in tretje alineje drugega odstavka prejšnjega člena, pa ga v roku iz četrtega odstavka prejšnjega člena ne odpravi;
7. je pri njem podan kateri od razlogov iz četrte in pete alineje drugega odstavka prejšnjega člena, pa ga v roku iz četrtega odstavka prejšnjega člena ne odpravi, razen če je mogoče pričakovati, da to ne bo vplivalo na neodvisnost njegovega odločanja;
8. iz zdravstvenih razlogov ni več sposoben opravljati svoje funkcije.

3. Pododdelek: Poslovanje agencije

49. člen

(letno poročilo, program dela in finančni načrt agencije)

(1) Agencija vodi poslovne knjige ter izdeluje letno poročilo v skladu z zakonom, ki ureja računovodstvo pravnih oseb javnega prava.

(2) Ne glede na zakon iz prejšnjega odstavka, mora svet agencije do 31. marca vsakega leta sprejeti letno poročilo za prejšnje leto. O sprejetju odloča svet agencije z večino glasov vseh članov.

(3) Letno poročilo agencije mora pregledati pooblaščen revizor.

(4) Svet agencije mora do 30. septembra tekočega leta sprejeti program dela in finančni načrt agencije za prihodnje leto. Program dela in finančni načrt agencije vključuje program nalog, ki jih je potrebno izvesti v prihodnjem letu, načrt finančnih sredstev, potrebnih za njihovo izvajanje, kadrovski načrt agencije ter višino nadomestila sistemskega operaterja, nadomestila operaterja prenosnega sistema in distributerja toplote, katerega cena je regulirana s strani agencije na osnovi zakona, ki ureja oskrbo s toploto (v nadaljnjem besedilu: distributer toplote). O sprejemu programa dela in finančnega načrta agencije odloča svet agencije z večino glasov vseh članov.

(5) S sprejetim programom dela in finančnim načrtom ter sprejetim letnim poročilom agencija seznani Državni zbor.

(6) Do poteka roka iz prejšnjega odstavka, oziroma če program dela in finančni načrt nista potrjena, se financiranje agencije izvaja po sklepu o začasnem financiranju, ki ga sprejme svet agencije.

50. člen

(financiranje agencije)

(1) Agencija se financira izključno iz:

- nadomestil operaterjev prenosnih sistemov in sistemskih operaterjev za izvajanje regulativnih nalog agencije in distributerjev toplote;
- drugih prihodkov, ki jih ustvari agencija s svojim poslovanjem.

(2) Agencija v zvezi s svojimi nalogami ne sme sprejemati donacij in drugih plačil, razen plačil iz prejšnjega odstavka.

51. člen

(nadomestilo operaterjev)

(1) Operaterji prenosnih sistemov, sistemski operaterji ter distributerji toplote plačujejo agenciji letno nadomestilo v višini, določeni skladno s tretjim odstavkom tega člena.

(2) Nadomestilo je prihodek agencije.

(3) Nadomestilo iz prvega odstavka tega člena določi svet agencije v programu dela in finančnem načrtu agencije za posamezno leto na enoto prenesene električne energije, plina in distribuirane toplote tako, da skupaj z drugimi predvidenimi prihodki agencije ter višino

rezerv iz preteklih let nad zneskom rezerve agencije, ki mora biti trajno zagotovljena, zadošča za pokritje načrtovanih odhodkov agencije v zvezi z izvrševanjem njenih nalog.

52. člen **(presežek in primanjkljaj agencije)**

(1) Presežek prihodkov nad odhodki agencije v zvezi z izvrševanjem njenih nalog se izloči v rezerve agencije.

(2) Svet agencije določi minimalno višino rezerv agencije vsaj v višini dvomesečnih povprečnih odhodkov za tekoče poslovanje (odhodki za plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki delodajalcev za socialno varnost in izdatki za blago in storitve), ki jo ugotovi oziroma enkrat letno preveri na podlagi rezultatov poslovanja preteklega leta. Tako ugotovljena minimalna rezerva mora biti trajno zagotovljena, razen v primeru začasnega pokritja razlike. Če v določenem koledarskem letu sredstva rezerv presežejo višino minimalnih trajnih rezerv, se presežek uporabi za financiranje agencije v naslednjem letu.

(3) Če v posameznem koledarskem letu agencija iz prihodkov, skupaj s presežkom rezerv, ki se uporabi za financiranje agencije po prejšnjem odstavku, ne pokrije vseh odhodkov agencije, se razlika začasno pokrije iz sredstev minimalne rezerve agencije.

53. člen **(zaposleni v agenciji)**

(1) Za položaj, pravice in obveznosti zaposlenih v agenciji se uporablja zakon, ki ureja delovna razmerja.

(2) Za plače zaposlenih se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo sistem plač v javnem sektorju, pri čemer obseg potrebnih sredstev in vire za redno delovno uspešnost, delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela ali iz naslova posebnih projektov določi agencija v finančnem načrtu ne glede na določbe predpisov, ki urejajo sistem plač v javnem sektorju. Agencija samostojno odloča tudi o višini izplačila delovne uspešnosti. O delovni uspešnosti direktorja iz naslova povečanega obsega dela, posebnih projektov in redni delovni uspešnosti odloča svet agencije, o delovni uspešnosti zaposlenih odloča direktor.

(3) Ob zaposlitvi ali premestitvi na drugo delovno mesto lahko direktor zaposlenega samostojno uvrsti v do pet razredov višji plačni razred od izhodiščnega plačnega razreda delovnega mesta, če za to obstajajo utemeljeni razlogi npr. delovne izkušnje, delovna doba, manko razpoložljivih kadrov določene stroke idr..

(4) Akt, s katerim se določi sistemizacija delovnim mest v agenciji, sprejme direktor agencije.

4. Pododdelek: Poročanje agencije in nadzor nad uporabo sredstev agencije

54. člen **(poročilo o stanju na področju energetike)**

(1) Agencija najmanj enkrat letno najkasneje do 30. junija za preteklo leto vladi in Državnemu zboru Republike Slovenije predloži poročilo o stanju na področju energetike.

(2) Poročilo iz prejšnjega odstavka mora obsegati tudi:

1. podatke o alokaciji čezmejnih zmogljivosti;
2. podatke o mehanizmi za odpravljanje prezasedenosti v prenosnem in distribucijskih omrežjih;
3. čas, ki ga potrebujejo operaterji za priključitev in popravila;
4. podatke o dostopu do omrežij in do skladišč plina oziroma terminalov za utekočinjen zemeljski plin;
5. podatke o priključitvi novih proizvajalcev električne energije na omrežje;
6. podatke o ločenih obračunih izvajalcev energetske dejavnosti po tem zakonu;
7. podatke o izvajanju nalog operaterjev;
8. oceno stopnje preglednosti in konkurenčnosti na trgu električne energije in plina;
9. podatke o deležu posameznih proizvodnih virov v celotni strukturi električne energije posameznega dobavitelja v preteklem letu;
10. podatke o predvidenem povpraševanju po električni energiji in plinu ter ravnotežju med ponudbo in povpraševanjem;
11. podatke o predvidenih dodatnih zmogljivostih, ki se načrtujejo ali gradijo;
12. podatke o kakovosti in ravni vzdrževanja sistemov električne energije in plina;
13. podatke o ukrepih ob konični obremenitvi in izpadu enega ali več dobaviteljev električne energije oziroma plina;
14. podatke o morebitnem prevladujočem položaju na trgu z električno energijo in plinom ter o dejanjih omejevanja konkurence;
15. pregled spremembe lastništva podjetij in ukrepov na državni ravni, s katerimi država zagotavlja zadostno število udeležencev trga, ali ukrepov, s katerimi država spodbuja povečevanje čezmejne izmenjave in konkurenco;
16. oceno naložbenih načrtov operaterjev prenosnega sistema glede njihove skladnosti z razvojnimi načrti omrežja za celotno Skupnost iz člena 30(1)(b) Uredbe (EU) št. 2019/943; takšna ocena lahko vključuje priporočila za spremembo teh naložbenih načrtov;
17. analizo uspeha pri doseganju sprejetih nacionalnih okvirnih ciljev za električno energijo, proizvedeno v soproizvodnji z visokim izkoristkom, in iz obnovljivih virov energije. V analizi se morajo upoštevati tudi podnebni dejavniki, ki lahko vplivajo na doseganje sprejetih ciljev, in mora biti ugotovljeno, v kolikšni meri so sprejeti ukrepi skladni z nacionalnimi energetskimi zavezami v zvezi s podnebnimi spremembami;
18. podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti, da bi se zagotovila zanesljivost sistema jamstev, da so potrdila o izvoru natančna in zanesljiva;
19. podatke o dejavnostih in ukrepih, ki jih je agencija izvedla v zvezi z izpolnjevanjem svojih nalog;
20. informacije o glavnih spremembah v zvezi s pogodbami z dinamičnimi cenami, vključno s tržnimi ponudbami in vplivom na račune porabnikov, zlasti stopnjo nestanovitnosti cen. Te informacije agencija prvič vključi v poročilo najkasneje pet let po uvedbi pogodb z dinamičnimi cenami;
21. ukrepe, uveljavljene za izpolnitev zasilne oskrbe in obveznostih javnih storitev, vključno z varstvom potrošnikov in okolja ter o njihovem možnem vplivu na nacionalno in mednarodno konkurenco;
22. rezultate spremljanja izvajanja načrta za izvedbo ukrepov za zagotovitev zadostnosti virov iz zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo.

(3) Poročilo iz prvega odstavka agencija objavi na javnosti dostopen način. Pred objavo se iz poročila izločijo podatki, do katerih se po predpisih o dostopu do informacij javnega značaja dostop zavrne.

(4) Poročilo iz prvega odstavka tega člena agencija najkasneje do 31. julija za preteklo leto posreduje Evropski komisiji in ACER.

55. člen
(nadzor nad uporabo sredstev)

Nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo, gospodarno in učinkovito rabo sredstev agencije opravlja Računsko sodišče Republike Slovenije.

3. Oddelek: Naloge agencije

56. člen
(naloge agencije)

(1) Agencija kot javno pooblastilo izvaja upravne in druge naloge, določene s tem zakonom, uredbami Evropske unije, ki določajo pristojnost nacionalnih regulatorjev na področju energije, ali na podlagi zakona sprejetega splošnega akta agencije.

(2) Agencija z izvajanjem svojih nalog zagotavlja, da:

- elektrooperaterji in po potrebi tudi lastniki sistema ter elektroenergetska podjetja izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagajo ta in drugi področni zakoni, predpisi Evropske unije in splošni akti agencije, vključno s čezmejnimi zadevami;
- operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov plina in po potrebi tudi lastniki sistema ter podjetja plinskega gospodarstva izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagajo ta in drugi področni zakoni, uredbe Evropske unije in splošni akti agencije, vključno s čezmejnimi zadevami.

(3) Če je za doseganje ciljev energetske politike iz dokumentov dolgoročnega načrtovanja iz drugega odstavka 20. člena tega zakona potreben dodaten vir za financiranje naložb v omrežje, lahko agencija v splošnem aktu iz 109. člena ZOEE in splošnem aktu iz 104. člena ZOP določi začasen dodaten namenski vir za financiranje naložb v omrežje. Višino dodatnega vira za financiranje naložb v omrežje ugotovi elektrooperater ali operater sistema plina na podlagi določb metodologije za pripravo in ocenitev naložbenih načrtov. Na sredstva, ki so zgrajena s temi namenskimi sredstvi, se ne prizna reguliran donos na sredstva.

(4) Če začasen dodaten namenski vir za financiranje naložb v omrežje ni porabljen za namene iz prejšnjega odstavka, se presežek teh sredstev porabi za pokrivanje upravičenih stroškov. Agencija v splošnem aktu iz 109. člena ZOEE in splošnem aktu iz 104. člena ZOP podrobneje predpiše trajanje zaračunavanja dodatnega namenskega vira za financiranje naložb v omrežje in način porabe presežka teh namenskih sredstev za pokrivanje upravičenih stroškov elektrooperaterjev, najemodajalcem in vzdrževalcem iz 114. člena ZOEE ter operaterjev sistema plina.

(5) Zavezanci za plačilo dodatnega namenskega vira za financiranje naložb v omrežje, so zavezanci za plačilo omrežnine, kot je določeno v zakonu, ki ureja oskrbo z električno energijo, in zakonu, ki ureja oskrbo s plini. Agencija v metodologije za obračun tarifnih postavk za prenosni in distribucijski sistem iz 124. člena ZOEE in 110. člena ZOP predpiše način določitve tarifne postavke za ta namenski vir.

(6) Agencija izvaja na področju oskrbe z električno energijo tudi naslednje naloge:

- spremlja in ocenjuje uspešnost systemskega in distribucijskega operaterja v zvezi z razvojem naprednega omrežja, ki spodbuja energetske učinkovitost, vključno z uravnavanjem obremenitev in prilagajanja odjema, in vključevanje obnovljivih virov energije, ki temelji na omejenem naboru kazalnikov, ter vsaki dve leti objaviti nacionalno poročilo, vključno s priporočili za izboljšave, katera so operaterji dolžni upoštevati v svojih razvojnih načrtih;

- spremlja naložbe v proizvodne zmogljivosti in zmogljivosti shranjevanja v zvezi z zanesljivostjo dobave;
- spremlja odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj samooskrbe z električno energijo in energetskih skupnosti državljanov;
- spremlja tehnično sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov Unije in tretjih držav;
- objavlja priporočila glede skladnosti cen za dobavo skladno z Direktivo 2019/944/EU;
- prispeva k implementaciji izmenjave in dostopa do podatkov, ki mora temeljiti na minimalnih zahtevah po medsebojni obratovalnosti ter stanju tehnike;
- prispeva k združljivosti postopkov izmenjave podatkov za najpomembnejše tržne procese vsaj na regionalni ravni na način, da izvaja nadzor nad skladnostjo implementacije izmenjave podatkov na nacionalni ravni z določbami tega pododdelka.

(7) Agencija izpolnjuje in izvaja vse pravno zavezujoče odločitve ACER in Evropske komisije.

(8) Agencija preprečuje navzkrižno subvencioniranje med dejavnostmi prenosa, distribucije in dobave.

57. člen

(naloge agencije v zvezi z regionalnim koordinacijskim centrom)

- (1) Agencija je dolžna zagotoviti, da v tesnem medsebojnem usklajevanju z regionalnimi regulativnimi organi regije obratovanja sistema, kjer je sedež regionalnega koordinacijskega centra, skupaj z njimi:
 - a)odobrijo predlog za ustanovitev regionalnih koordinacijskih centrov v skladu s prvim odstavkom 35. člena Uredbe 2019/943/EU;
 - b)odobrijo stroške, povezane z dejavnostmi regionalnega koordinacijskega centra, ki jih krijejo operaterji prenosnih sistemov in se upoštevajo pri izračunu tarif, vendar le, če so razumni in ustrezni;
 - c)odobrijo postopek sodelovalnega odločanja;
 - č)zagotovijo, da imajo regionalni koordinacijski centri na voljo vse potrebne človeške, tehnične, fizične in finančne vire za izpolnjevanje svojih obveznosti iz te direktive in za neodvisno in nepristransko opravljanje svojih nalog;
 - d)predlagajo, da države članice regije obratovanja sistema regionalnim koordinacijskim centrom dodelijo morebitne dodatne naloge in dodatne pristojnosti;
 - e)zagotovijo spoštovanje obveznosti na podlagi Direktive 2019/944/EU in drugega ustreznega prava Unije, zlasti pri čezmejnih vprašanjih, in se posvetujejo, skupaj ugotovijo, če regionalni koordinacijski centri ne izpolnjujejo svojih obveznosti; če regulativni organi v štirih mesecih po začetku posvetovanj ne dosežejo sporazuma za namen skupnega odkritja neizpolnjevanja obveznosti, se v skladu z desetim odstavkom 6. člena Uredbe (EU) 2019/942 zadeva prenese v odločanje ACER;
 - f)spremljajo uspešnost koordinacije sistema in o tem letno poročajo ACER v skladu s 46. členom Uredbe (EU) 2019/943.
- (2) Za hitro izvajanje nalog iz prejšnjega odstavka ima agencija naslednja pooblastila:
 - a)zahtevati informacije od regionalnih koordinacijskih centrov;
 - b)izvajati nadzor nad regionalnim koordinacijskim centrom po določbah zakona, ki ureja agencijo, o nadzoru agencije, če je njegov sedež na območju Republike Slovenije;
 - c)izdajati skupne zavezujoče odločitve o regionalnih koordinacijskih centrih.

58. člen

(zahteva za posredovanje podatkov)

(1) Za potrebe izvajanja upravnih in drugih nalog agencije morajo izvajalci energetskih dejavnosti in druge fizične ali pravne zadeve, ki so na podlagi zakonodaje zavezane za posredovanje podatkov agenciji oziroma jih nadzira agencija (v nadaljnjem besedilu tega člena: zavezanci), ne glede na to, ali se zoper njih vodi postopek nadzora ali ne, agenciji na njeno zahtevo nemudoma posredovati resnične, pravilne in popolne podatke, dokumente in druge dokaze, s katerimi razpolagajo, vključno s podatki, ki so skladno s predpisi s področja gospodarskih družb določeni kot poslovna skrivnost.

(2) Zavezanec lahko v petih delovnih dneh po predložitvi podatkov zaradi formalnih pomanjkljivosti oziroma pomot v imenih in številkah, pisnih ali računskih pomot, predloži popravek podatkov iz prejšnjega odstavka. Zavezanec lahko popravek predloži samo enkrat. Po poteku roka iz prvega stavka tega odstavka se lahko posredovani podatki popravijo oziroma spremenijo samo v primeru, če agencija v okviru izvajanja svojih upravnih in drugih nalog ugotovi, da so nepravilni, nepopolni ali zavajajoči.

(3) Če na zahtevo agencije iz prvega odstavka tega člena zavezanec ne posreduje zahtevanih podatkov, če agenciji posreduje nepravilne, nepopolne ali zavajajoče podatke, ali če agencija v okviru izvajanja svojih nalog ugotovi, da je poslal nepravilne, nepopolne ali zavajajoče podatke, agencija naloži posredovanje podatkov s posebnim sklepom, ki vsebuje pravno podlago, namen zahteve, opredelitev zahtevanih podatkov, določitev roka za njihovo posredovanje, ki ne sme biti krajši od treh delovnih dni, in opozorilo o zagrojeni denarni kazni zaradi posredovanja nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih podatkov ali zaradi neposredovanja podatkov v določenem roku.

(4) Če zavezanec posreduje agenciji nepravilne, nepopolne ali zavajajoče podatke ali če jih ne posreduje v določenem roku, lahko agencija ne glede na 38. člen Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljnjem besedilu: ZIN) izda sklep o plačilu denarne kazni do 50.000 eurov. Zoper navedeni sklep ni pritožbe, niti ni dovoljen upravni spor. Rok za plačilo denarne kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od enega meseca.

(5) S sklepom iz prejšnjega odstavka agencija določi tudi nov rok za posredovanje podatkov, ki ne sme biti krajši od treh delovnih dni. Zoper zavezanca, ki zavrača sodelovanje, agencija izdaja sklepe o plačilu denarne kazni dokler seštevek denarnih kazni iz posameznih sklepov ne doseže 1 % letnega prometa osebe iz prvega odstavka tega člena v predhodnem poslovnem letu.

(6) Sklep po četrtem odstavku tega člena je izvršilni naslov. Izvršbo opravi davčni organ po postopku, predpisanem za izvršbo davčnih obveznosti.

(7) Način posredovanja podatkov in dokumentov zavezancev agencija določi s splošnim aktom.

4. Oddelek: Splošni akti agencije

59. člen (splošne določbe)

(1) Agencija izdaja splošne akte, kadar je za to pooblaščen s tem zakonom in drugimi področnimi zakoni ali uredbo Evropske unije.

(2) Splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil agencija objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

60. člen
(izdajanje splošnih aktov o omrežnini in tarifi za uporabo sistema)

(1) Pred sprejemom splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil, s katerim se urejata metodologija za ugotavljanje upravičenih stroškov operaterjev in za določanje višine omrežnine ter metodologija za obračun tarife za uporabo sistema, mora agencija predlog akta objaviti na svojih spletnih straneh.

(2) Agencija mora omogočiti javno obravnavo predloga splošnega akta iz prejšnjega odstavka v trajanju najmanj en mesec po njegovi objavi. V okviru javne obravnave mora agencija omogočiti sprejemanje pripomb in predlogov.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena agencija sprejme splošni akt brez postopka javne obravnave, če gre za:

- manjše spremembe splošnega akta, ki nimajo bistvenih posledic za operaterje in za uporabnike sistemov;
- spremembe splošnega akta, ki jih je nujno uveljaviti čim prej, da se odvrne nevarnost za zdravje in življenje ljudi ali za premoženje večje vrednosti.

61. člen
(zahteva za pregled)

(1) Oseba, ki izkaže, da je zaradi splošnega akta iz prejšnjega člena utrpela škodo, lahko v dveh mesecih po njegovi objavi vloži pri agenciji zahtevo za pregled splošnega akta, s katero zahteva od agencije ponovni pregled vsebine ali posameznega dela.

(2) V zahtevi za pregled mora oseba iz prejšnjega odstavka izkazati nastanek škode in jasno navesti razloge, zaradi katerih zahteva ponovni preizkus splošnega akta in obseg tega preizkusa.

(3) Zahteva za pregled ne zadrži uveljavitve splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil.

(4) Agencija v dveh mesecih od prejema zahteve za pregled opravi ponovni pregled splošnega akta v izpodbijanem delu in vlagatelj obvesti o svojih odločitvah v zvezi s tem. Če je vlagatelj zahtevo za pregled vložil prepozno, ni izkazal nastanka škode ali v zahtevi navaja neutemeljene razloge, agencija zahtevo v enem mesecu od prejema zavrže.

62. člen
(odprava ali razveljavitev splošnega akta)

(1) Če Evropska komisija odloči, da mora agencija delno ali v celoti spremeniti, razveljaviti ali odpraviti splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil, ker ni skladen s smernicami iz Direktive 2019/944/EU, Direktive 2009/73/ES ali z uredbo Evropske unije, je agencija dolžna v dveh mesecih po prejemu odločitve Evropske komisije izdati splošni akt, s katerim spremeni, deloma ali v celoti razveljavi ali odpravi neskladni splošni akt, in o tem nemudoma obvestiti Evropsko komisijo.

(2) Odprava splošnega akta učinkuje od dneva uveljavitve odpravljenega splošnega akta agencije.

(3) Agencija najkasneje v enem mesecu od uveljavitve splošnega akta, s katerim je neskladen splošni akt odpravljen, po uradni dolžnosti začne obnovo postopka odločanja o posamičnih aktih, ki jih je izdala na podlagi odpravljenega splošnega akta.

63. člen
(pooblastilo agencije za urejanje vprašanj namesto operaterja)

(1) Če operater oziroma druga oseba, ki izvaja energetske dejavnosti, nima s področnim zakonom in splošnimi akti agencije usklajenega splošnega akta, h kateremu daje po tem zakonu soglasje agencija, lahko agencija s svojim splošnim aktom za izvrševanje javnih pooblastil uredi vprašanja, ki jih ta oseba ni uredila skladno s področnim zakonom in splošnimi akti agencije. V delu, v katerem je agencija drugače uredila vprašanja, ki jih ureja splošni akt operaterja ali druge osebe, se ta splošni akt operaterja oziroma druge osebe ne uporablja. Agencija lahko objavi splošni akt osebe, h kateremu je dala soglasje, pa ga ta oseba ni objavila.

(2) Agencija z odločbo naloži osebi iz prejšnjega odstavka plačilo stroškov objave splošnega akta.

5. Oddelek: Odločanje agencije v posamičnih zadevah

64. člen
(reševanje sporov)

(1) Če se spor nanaša na obveznosti, ki izvirajo iz uredbe Evropske unije, področnega zakona, ali na njegovi podlagi izdanega podzakonskega akta ali akta za izvrševanje javnih pooblastil, je agencija pristojna za odločanje v naslednjih sporih iz razmerij med uporabniki elektroenergetskega sistema, uporabniki sistema plina, dobavitelji električne energije oziroma dobavitelji plina na eni strani in operaterji oziroma operaterjem trga z električno energijo na drugi strani:

1. o dostopu do sistema;
2. v zvezi z obračunanim zneskom za uporabo sistema;
3. v zvezi s kršitvami sistemskih obratovalnih navodil;
4. v zvezi z ugotovljenimi odstopanji in zneski za pokrivanje stroškov izravnave odstopanj ter v zvezi s kršitvami splošnih aktov, ki urejajo odstopanja in njihovo izravnavo;
5. v zvezi s kršitvami predpisov s področja samooskrbe;
6. za katere tako določa področni zakon.

(2) V primeru sporov iz prve točke prejšnjega odstavka se za uporabnika sistema šteje tudi potencialni uporabnik, ki želi skladno s področnim zakonom pridobiti dostop do sistema.

65. člen
(izločitev uradne osebe)

O izločitvi uradne osebe agencije odloča direktor, o izločitvi direktorja pa predsednik sveta agencije.

66. člen
(postopek odločanja v sporu)

(1) Kadar stranka zahteva, da agencija odloči o sporu z drugo stranko, je vložitev zahteve dopustna le, če prva stranka izkaže, da je od stranke, zoper katero vloga zahtevo (v nadaljnjem besedilu: nasprotna stranka), pisno zahtevala, naj ugotovi njene zahteve, ki je predmet spora, in ji dala primeren rok, ki teče od prejema te zahteve, da na zahtevo odgovori. Ta rok ne sme biti krajši od 15 dni.

(2) Zahtevo, da agencija odloči o sporu z nasprotno stranko, sme stranka vložiti v 15 dneh od vročitve pisnega odgovora nasprotne stranke, s katerim je ta v celoti ali deloma zvrnila pisno zahtevo stranke, oziroma v 15 dneh od poteka roka za odgovor, če nasprotna stranka na pisno zahtevo ni odgovorila.

(3) Nasprotna stranka lahko v 15 dneh po vročitvi zahteve stranke za odločitev agencije v sporu vloži nasprotni zahtevek, če je ta zahtevek v zvezi z zahtevkom stranke ali če se zahtevek prve stranke in nasprotni zahtevek lahko pobotata.

67. člen **(usklajevalni narok)**

(1) V postopkih, vezanih na določitev regulativnega okvira, tarifnih postavk omrežnine in tarifnih postavk za ostale storitve ter postopkih ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira agencija odloči brez ustne obravnave in usklajevalnega naroka, razen če uradna oseba, ki vodi postopek, presodi, da je treba zaradi razjasnitve ali ugotovitve določenih dejstev opraviti usklajevalni narok.

(2) Na usklajevalnem naroku lahko poleg uradne osebe agencije sodelujejo tudi drugi javni uslužbenci in strokovni pomočniki agencije.

(3) Na usklajevalnem naroku je javnost izključena. Izključitev javnosti ne velja za stranke, zakonite zastopnike, njihove pooblaščenke in strokovne pomočnike.

(4) Na usklajevalnem naroku si morata agencija in stranka prizadevati, da se sporazumeta o dejstvih, pomembnih za odločitev o zadevi.

(5) Na usklajevalnem naroku agencija in stranka lahko skleneta dogovor o posameznih vprašanjih v postopku določitve regulativnega okvira.

(6) Na usklajevalnem naroku se vodi zapisnik. Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, obsega zapisnik le usklajene ugotovitve glede dejstev, pomembnih za odločanje v zadevi, morebitne dogovore med agencijo in stranko ter izjave stranke, za katere stranka zahteva, da se vpišejo v zapisnik.

68. člen **(dokazovanje)**

(1) Agencija lahko zahteva od stranke, ki je izvajalec energetske dejavnosti, lastnik omrežja ali izvajalec storitev na omrežju, naj predloži listine in druge dokumente ali podatke, vključno s potrebnimi izračuni, skladno z določbami tega zakona o pošiljanju podatkov agenciji v postopku poročanja in nadzora.

(2) Agencija lahko v postopku odločanja o posamični zadevi uporabi dejstva, ki jih je ugotovila v postopku poročanja in nadzora nad stranko.

69. člen **(pravna sredstva v upravnem postopku)**

(1) Zoper odločbo in sklep agencije ni pritožbe.

(2) Odločbe agencije ni mogoče odpraviti ali razveljaviti po nadzorstveni pravici.

(3) Odločbo agencije lahko izreče za nično le agencija pod pogoji in po postopku, določenem v zakonu, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Postopek, ki je končan z odločbo, zoper katero v upravnem postopku ni rednega pravnega sredstva, se poleg razlogov iz zakona, ki ureja splošni upravni postopek, obnovi tudi, če odločba temelji na upravni odločbi, ki je bila pravnomočno spremenjena, razveljavljena ali odpravljena.

70. člen **(odločba)**

(1) Rok za izdajo odločbe v postopku, začetem na zahtevo stranke, je dva meseca od vložitve popolne vloge, če področni zakon ne določa drugače. Agencija lahko s sklepom, izdanim pred potekom tega roka, ta rok enkrat podaljša za največ dva meseca, če je to potrebno zaradi obsežnega ugotavljanja dejanskega stanja ali drugih okoliščin, za katere ni odgovorna agencija. Ta rok lahko agencija podaljša s soglasjem vlagatelja zahteve.

(2) Kadar se začne postopek po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, pa pred odločitvijo ni potreben poseben ugotovitveni postopek, mora agencija izdati odločbo v dveh mesecih od začetka postopka oziroma štirih mesecih, če je treba izvesti poseben ugotovitveni postopek.

(3) Z odločbo agencija:

1. odloči o zahtevku stranke ali drugem predmetu postopka;
2. naloži stranki ravnanje, skladno z zakonom in splošnim aktom agencije za izvrševanje javnih pooblastil, vključno s sklenitvijo ustreznih pogodb;
3. prepove stranki ravnanje, ki ni skladno s zakonom in splošnim aktom agencije za izvrševanje javnih pooblastil;
4. delno ali v celoti razveljavi pogodbo ali drug akt, sklenjen v nasprotju z zakonom, splošnim aktom agencije za izvrševanje javnih pooblastil in splošnim aktom operaterja, izdanim za izvrševanje javnih pooblastil;
5. odloči o zahtevku zaradi preveč ali premalo plačanega zneska omrežnine ali cene za ostale storitve operaterja;
6. odloči o drugih vprašanjih, če tako določa področni zakon.

(4) Agencija lahko za določen čas do izdaje pravnomočne odločbe zadrži sklepanje pogodb, ki so povezane s postopkom, ki ga vodi, če je to nujno potrebno za varstvo pravic prizadete stranke in drugih oseb na trgu in sorazmerno glede na potrebe delovanja trga in oskrbe z energijo.

(5) Pogodbe, sklenjene v nasprotju z odločbo agencije, so nične.

71. člen **(upravni spor)**

(1) Postopek odločanja v upravnem sporu zoper odločbo ali sklep agencije, izdano v postopkih, vezanih na določitev regulativnega okvira, tarifnih postavk omrežnine, tarifnih postavk za ostale storitve ali postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira, je nujen.

(2) Če sodišče odpravi odločbo ali sklep izdan v postopkih iz prejšnjega odstavka, se do izdaje odločbe v prenovljenem postopku uporablja regulativni okvir, tarifne postavke omrežnine in tarifne postavke za ostale storitve ter odstopanje od regulativnega okvira, kot so bili določeni v skladu z odpravljenimi odločbami oziroma sklepom.

(3) Pri ponovljenem odločanju zaradi odprave odločbe ali sklepa iz prejšnjega odstavka se uporabljajo predpisi in splošni akti agencije, veljavni v času izdaje odpravljenе odločbe ali sklepa.

(4) Če sodišče odpravi odločbo o določitvi regulativnega okvira za zadevno regulativno obdobje in agencija v ponovljenem postopku z odločbo ugotovi drugačen regulativni okvir, se za zadevno regulativno obdobje ugotavlja odstopanje od regulativnega okvira, ki je bil določen v ponovljenem postopku. Razlika, med že z odločbo ugotovljenim odstopanjem od regulativnega okvira, ki je bil z odpravo odločbe o določitvi regulativnega okvira odpravljen, in ugotovljenim odstopanjem od regulativnega okvira za zadevno regulativno obdobje, ki ga je v ponovljenem postopku ugotovila agencija z odločbo, se skladno s 113. členom ZOEE oziroma 109. členom ZOP poračuna v prvem odprtem postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira, za katerega še ni bila izdana odločba o ugotovljenem odstopanju.

(5) Če sodišče odpravi odločbo o ugotovljenem odstopanju od regulativnega okvira in agencija v ponovljenem postopku z odločbo ugotovi drugačno odstopanje od regulativnega okvira, in je bilo ugotovljeno odstopanje od regulativnega okvira iz odpravljenе odločbe z odločbo oziroma s soglasjem agencije že upoštevano pri določitvi regulativnega okvira za naslednje regulativno obdobje, se razlika med odstopanjem iz odpravljenе odločbe in odstopanjem, ki ga je v ponovljenem postopku ugotovila agencija, skladno s 113. členom ZOEE oziroma 109. členom ZOP poračuna v regulativnem okviru za prvo naslednje regulativno obdobje, za katerega še ni bila izdana odločba o regulativnem okviru ali za katerega še ni bilo podano soglasje k regulativnemu okviru.

(6) Zaradi varovanja javnega interesa ima agencija zoper sodbo sodišča iz drugega odstavka tega člena, s katero je sodišče agenciji vrnilo zadevo v ponovno odločanje, možnost vložiti revizijo.

6. Oddelek: Nadzor agencije

1. Pododdelek: Splošne določbe o postopku nadzora

72. člen (pristojnost nadzora)

(1) Agencija nadzira izvajanje določb zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo, zakona, ki ureja oskrbo s plini ter na njihovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov, razen v delu, ki po navedenih zakonih spadajo v izrecno pristojnost posameznih pristojnih inšpekcij. Agencija nadzira tudi izvajanje posameznih določb zakona, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije in zakona, ki ureja učinkovito rabo energije in na njuni podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov, kadar je v teh zakonih izrecno določeno, da je za njihov nadzor pristojna agencija.

(2) Agencija nadzira tudi izvajanje določb uredb Evropske unije s področja notranjega trga z električno energijo in plinom.

(3) Agencija vodi postopek nadzora in izreka nadzorne ukrepe po uradni dolžnosti.

73. člen (uporaba predpisov, ki urejajo inšpekcijski nadzor)

Če ta zakon ne določa drugače, se v nadzornih postopkih uporabljajo določbe zakona, ki ureja inšpekcijski postopek. Agencija ne nosi stroškov postopka, če se nadzorni postopek ustavi, ker kršitev ni bila ugotovljena.

74. člen **(stranka postopka nadzora)**

(1) Stranka postopka nadzora je oseba, nad katero agencija opravlja nadzor (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za nadzor).

(2) Vlagatelj pobude, prijave, sporočila ali druge vloge nima položaja stranke.

75. člen **(varovanje tajnosti vira)**

(1) Agencija mora na zahtevo osebe, ki je vir prijave ali drugih informacij, ki jih agencija uporablja pri izvajanju svojih pristojnosti, varovati tajnost njene identitete, če ta izkaže za verjetno, da bi ji razkritje povzročilo občutno škodo.

(2) Oseba, ki zahteva varstvo svoje identitete, mora agenciji ob predložitvi dokumentov predložiti tudi različico dokumentov, ki ne vsebuje podatkov, ki bi pomenili razkritje vira.

76. člen **(pooblašcene osebe agencije)**

(1) Naloge nadzora agencije opravljajo osebe, ki so zaposlene na agenciji in imajo za to pooblastilo direktorja agencije.

(2) Pooblaščen oseba agencije pri opravljanju nalog nadzora samostojno vodi postopek ter izdaja odločbe in sklepe v upravnem in prekrškovnem postopku.

(3) Pooblašcene osebe agencije morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, za inšpektorje.

(4) Posamezna strokovna dela v postopku nadzora lahko na podlagi pooblastila direktorja, kadar to ni v nasprotju z javnim interesom ali interesom strank, opravljajo tudi strokovno usposobljene pravne ali fizične osebe.

77. člen **(ustna obravnava)**

V postopku nadzora agencija odloči brez ustne obravnave, razen če uradna oseba, ki vodi postopek, presodi, da je treba zaradi razjasnitve ali ugotovitve odločilnih dejstev opraviti ustno obravnavo.

78. člen **(prekrškovni organ)**

(1) Agencija odloča o prekrških za kršitve tega zakona in področnih zakonov, ter na njihovi podlagi izdanih predpisov, katerih izvajanje nadzira kot prekrškovni organ v skladu z zakonom, ki ureja prekrške.

(2) Za nadzor pooblaščen osebe agencije so hkrati tudi pooblaščen uradne osebe, ki vodijo postopek prekrškovnega organa in v njem odločajo, vse pod pogoji in skladno z zakonom, ki ureja prekrške.

2. Pododdelek: Pooblastila agencije

79. člen (pooblastila agencije)

(1) Pooblaščen osebe agencije imajo v postopku nadzora poleg pooblastil iz zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor, še naslednja pooblastila:

1. zahtevati posredovanje podatkov od izvajalcev energetske dejavnosti v skladu s 58. členom tega zakona;
2. vstopiti in pregledati prosto dostopne prostore, zemljišča, postroje, naprave, napeljave, predmete, blago, snovi, delovna in prevozna sredstva na sedežu podjetij in na drugem kraju, kjer podjetje samo ali drugo podjetje po njegovem pooblastilu opravlja dejavnost in posle;
3. pregledovati poslovne knjige, pogodbe, listine, poslovno korespondenco, poslovne evidence in druge podatke v zvezi s poslovanjem podjetja, ne glede na nosilec, na katerem so zapisani ali shranjeni (v nadaljnjem besedilu: poslovne knjige in druga dokumentacija);
4. odvzeti ali pridobiti kopije, forenzične kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig in druge dokumentacije z uporabo fotokopirnih sredstev ter računalniške opreme podjetja, s strani agencije ali strokovne pooblaščen osebe (izvedenca, forenzika). Če zaradi tehničnih razlogov ni mogoče narediti kopij z uporabo fotokopirnih sredstev ter računalniške opreme podjetja ali agencije, se lahko poslovne knjige in drugo dokumentacijo odnese za čas, potreben za izdelavo kopij. O tem se naredi uradni zaznamek;
5. zapečatiti vse poslovne prostore ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo za čas trajanja nadzora in v obsegu, potrebnem za njegovo izvedbo;
6. zaseči predmete ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo za največ 20 delovnih dni, če je to pogojeno z obstojem utemeljenega suma kršitve zakonov ali drugih predpisov, pri tem pa ne sme ovirati izvajanja dejavnosti fizične ali pravne osebe;
7. zaslišati stranke in priče, če je to pogojeno z obstojem utemeljenega suma kršitve zakonov ali drugih predpisov, pri tem pa se ne sme ovirati izvajanja dejavnosti fizične ali pravne osebe;
8. zahtevati od osebe, zaposlene v podjetju, da predloži v pregled poslovne knjige in drugo dokumentacijo, če se zahteva nanaša na dokumentacijo oziroma zbirko podatkov, ki jo je zavezanec za nadzor dolžan voditi na podlagi tega ali področnega zakona, ali drugega predpisa. Če se predpisana dokumentacija nahaja na elektronskem mediju, ima pooblaščen oseba pravico zahtevati, da se ji omogoči dostop do predpisane zbirke podatkov;
9. zahtevati od osebe, zaposlene v podjetju, ali druge pravne ali fizične osebe, ki je navedena v pregledani ali zaseženi dokumentaciji, ustno ali pisno pojasnilo dejstev ali dokumentov, ki se nanašajo na predmet ali namen nadzora, ter o tem sestaviti zapisnik. Če pooblaščen oseba zahteva pisno pojasnilo, določi rok, v katerem mora biti posredovano;
10. iz uradnih evidenc in drugih zbirk podatkov, ki se nanašajo na zavezanca in ki so potrebni za izvedbo nadzora, brezplačno pridobiti naslednje osebne podatke: ime,

priimek, naslov in davčno številko, ter druge podatke, ki jih potrebuje za postopek nadzora;

11. pregledati listine, s katerimi lahko ugotovijo istovetnost oseb;

12. opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom nadzora.

(2) O zasegu predmetov se sestavi zapisnik o nadzoru, razen v primeru iz četrte točke prejšnjega odstavka, v katerem se opišejo predmeti, navede, kje so bili predmeti najdeni, ter se izda potrdilo o njihovem zasegu.

(3) Pooblaščen osebe morajo opravljati nadzor tako, da čim manj ovirajo poslovanje podjetja.

(4) Kadar se v kazenskem postopku, preiskovalnem postopku organa, pristojnega za varstvo konkurence, ali drugem sodnem ali uradnem postopku ob izvedbi preiskave prostorov ali kako drugače pridobijo poslovne knjige ali druga dokumentacija, ki bi bile lahko pomembne za odločitev agencije po tem zakonu, lahko agencija od sodišča, organa, pristojnega za varstvo konkurence, ali drugega organa zaprosi za izročitev kopij dokumentacije ali vpogled v njo, razen če bi bilo to v nasprotju z interesi kazenskega ali drugega postopka, tajnostjo takega postopka ali bi očitno oviralo njegovo izvedbo.

80. člen

(odločba sodišča za preiskavo poslovnih prostorov ali elektronskih nosilcev podatkov)

(1) Pri izvajanju nadzora v poslovnih prostorih podjetja, ki niso prosto dostopni javnosti, se lahko proti volji zavezanca za nadzor opravi podroben pregled prostorov, elektronskih in z njo povezanih naprav nosilcev elektronskih naprav (v nadaljnjem besedilu člena: elektronskih naprav), vse dokumentacije iz četrtega odstavka tega člena in zemljišč s pripadajočo energetske infrastrukturo na podlagi odredbe sodišča ob navzočnosti dveh polnoletnih prič (v nadaljnjem besedilu: preiskava).

(2) Sodišče izda odredbo iz prejšnjega odstavka na zahtevo agencije, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je zavezanec za nadzor kršil ali krši predpise, in je verjetno, da se bodo pri pregledu prostorov, elektronskih naprav, vse dokumentacije iz četrtega odstavka tega člena ter zemljišč s pripadajočo energetske infrastrukturo našli dokazi, ki so pomembni za postopek nadzora ali prekrškovni postopek.

(3) Odredbo iz prejšnjega odstavka izda sodišče najpozneje v 24 urah od popolne zahteve za izvedbo preiskave, ki mora vsebovati zlasti:

- opredelitev prostorov, zemljišč z vso pripadajočo energetske infrastrukturo, elektronskih naprav oziroma vso dokumentacijo iz četrtega odstavka tega člena, ki jih je treba pregledati;

- opredelitev razlogov za preiskavo;

- opredelitev dokazov oziroma vsebine podatkov, ki se iščejo in

- navedbo okoliščin za uporabo preiskovalnega dejanja in način njegove izvršitve.

(4) Pooblaščen osebe lahko na podlagi odredbe sodišča ob navzočnosti dveh polnoletnih prič:

1. vstopijo in pregledajo prostore, zemljišča z vso pripadajočo energetske infrastrukturo, prevozna sredstva (v nadaljnjem besedilu: prostori);

2. pregledujejo, odvzamejo ali pridobijo kopije, forenzične kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig, pogodb, listin, poslovne korespondence, poslovne evidence in druge podatke, ki so v zvezi s poslovanjem podjetja, ne glede na nosilec, na katerem so zapisani ali shranjeni (v nadaljnjem besedilu: poslovne knjige in druga dokumentacija). Kopije, forenzične kopije ali izvlečki v kakršnikoli obliki se lahko odvzamejo oziroma pridobijo z uporabo fotokopirnih sredstev ter računalniške opreme podjetja ali agencije. Če zaradi tehničnih razlogov ni mogoče narediti kopij z uporabo fotokopirnih sredstev in računalniške opreme podjetja ali agencije, lahko odnesejo poslovne knjige in drugo dokumentacijo za čas, potreben, da se naredijo kopije. O tem naredijo uradni zaznamek;
3. pregledajo in po potrebi kopirajo vsebino elektronskih in z njo povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov (v nadaljnjem besedilu tega člena: elektronska naprava), kot so telefon, telefaks, računalnik, disketa, optični mediji in spominske kartice ter podatke in informacije, ki so upravljane na informacijski infrastrukturi locirani izven prostorov zavezanca za nadzor v okviru storitev, ki jih zavezancu za nadzor zagotavljajo ponudniki tovrstnih storitev, če obstaja utemeljen sum, da je zavezanec za nadzor kršil ali krši predpise, za kršitev katerih je po tem zakonu zagrožena kazen do 10 % letnega prometa ali 100.000 eurov in če je verjetno, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke, ki so pomembni za postopek nadzora oziroma prekrškovni postopek. Zavezanec za nadzor mora agenciji omogočiti prost dostop do teh podatkov in informacij;
4. možnost pregleda in kopiranja iz prejšnje alineje se nanaša tudi na vso poslovno korespondenco ne glede na obliko ter posnetke telefonskih pogovorov, ki se uporablja pri sprejemanju odločitev povezanih z nakupi ali prodajo električne energije ali plina na veleprodajnih energetskih trgih in z njimi povezanimi izvedenimi finančnimi instrumenti. Poslovna korespondenca in posnetki telefonskih pogovorov se morajo hraniti šest let od njihovega nastanka;
5. zapečatijo vse poslovne prostore ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo za čas trajanja preiskave in v obsegu, potrebnem za njeno izvedbo;
6. zasežejo predmete ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo za največ 20 delovnih dni;
7. zahtevajo od katerega koli predstavnika ali predstavnice (v nadaljnjem besedilu: predstavnik) ali osebe zaposlene v podjetju ustno ali pisno pojasnilo dejstev ali dokumentov, ki se nanašajo na predmet ali namen preiskave, ter o tem sestavijo zapisnik. Če pooblaščen oseba zahteva pisno pojasnilo, določi rok, v katerem mora biti posredovano;
8. pregledajo listine, s katerimi lahko ugotovijo istovetnost oseb;
9. opravijo druga dejanja, ki so v skladu z namenom preiskave.

(5) Pooblastila iz prejšnjega odstavka veljajo na sedežu podjetja in na drugem kraju, na katerem podjetje samo ali drugo podjetje po njegovem pooblastilu opravlja dejavnost in posle, iz katerih izhaja verjetnost kršitve določb tega zakona ter na kraju (podjetju), kjer se nahajajo podatki (dokazi), ki lahko dokazujejo kršitev.

(6) Če se zasežejo predmeti iz šeste točke četrtega odstavka tega člena, mora agencija v poročilu o preiskavi navesti, kje so bili predmeti najdeni, jih opisati in izdati potrdilo o njihovem zasegu. Za zavarovanje podatkov na zaseženih elektronskih napravah in za ravnanje s forenzičnimi kopijami iz tretje točke četrtega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona o kazenskem postopku glede zavarovanja podatkov v elektronski obliki.

(7) Oseba, ki je uporabnik elektronske naprave, ki se pregleduje, mora pooblaščen osebi agencije omogočiti dostop do naprave, predložiti šifrirne ključe oziroma gesla in dati pojasnila o uporabi naprave.

(8) Pregled elektronskih naprav mora biti opravljen na način, s katerim se v najmanjši možni meri posega v pravice oseb, ki niso zavezanci za nadzor, in varuje tajnost oziroma zaupnost podatkov ter ne povzroča nesorazmerna škoda. Če elektronsko napravo uporablja oseba, ki upravičeno pričakuje zasebnost na njej, ima pravico biti navzoča ob pregledu vsebine elektronske naprave.

(9) Preiskava se praviloma opravlja med 6. in 22. uro. Pooblaščen osebe morajo opravljati preiskavo tako, da čim manj ovirajo poslovanje podjetja.

81. člen **(oviranje nadzora)**

(1) Če podjetje ne dovoli vstopa v prostore ali ga ovira ali ne dovoli dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije ali ga ovira ali kako drugače ovira nadzor ali če se to utemeljeno pričakuje, lahko pooblaščen oseba agencije vstopi v prostore ali dostopi do poslovnih knjig ali druge dokumentacije ob pomoči policije.

(2) Če podjetje ovira pooblaščen osebe pri izvajanju pooblastil iz 79. in 80. člena tega zakona, lahko agencija izda sklep, s katerim mu naloži denarno kazen v višini do 1 % njegovega letnega prometa v predhodnem poslovnem letu. Rok za plačilo denarne kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od enega meseca.

(3) Če fizična oseba ovira pooblaščen osebe pri izvajanju pooblastil iz 79. in 80. člena tega zakona in se v skladu s petim odstavkom tega člena ne šteje, da nadzor ovira podjetje, lahko agencija izda sklep, s katerim ji naloži denarno kazen v višini do 50.000 eurov. Rok za plačilo denarne kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od enega meseca.

(4) Sklep iz drugega in tretjega odstavka tega člena je izvršilni naslov. Izvršbo opravi davčni organ po postopku, predpisanem za izvršbo davčnih obveznosti.

(5) Šteje se, da podjetje ovira preiskavo, če jo ovirajo člani organov vodenja ali nadzora podjetja, zaposleni v podjetju, ali pogodbeni sodelavci podjetja.

3. Pododdelek: Nadzorni ukrepi

82. člen **(ukrepi agencije)**

(1) Če pooblaščen oseba agencije pri opravljanju nalog nadzora ugotovi, da so kršeni ta ali področni zakon, drugi predpisi oziroma drug akt, katerega izvajanje nadzoruje, ima pravico in dolžnost:

- izreči opozorilo;
- izdati odločbo po 85. členu tega zakona;
- izvesti ukrepe za varovanje pravic drugih oseb;
- predlagati drugemu pristojnemu organu sprejetje ukrepov;
- odrediti druge ukrepe, za katere je pooblaščen agencija s tem zakonom, področnim zakonom ali drugim predpisom.

(2) Če pooblaščen oseba agencije pri opravljanju nalog nadzora ugotovi kršitev tega ali področnega zakona, ali drugega predpisa oziroma akta, katerega izvajanje nadzoruje drug organ ali inšpekcija, sama ugotovi dejansko stanje ter o svojih ugotovitvah sestavi zapisnik, ki ga posreduje pristojnemu organu oziroma inšpekciji.

83. člen (opozorilo)

(1) Če pooblaščen oseb a agencije pri opravljanju nalog nadzora ugotovi nepravilnosti in oceni, da glede na pomen dejanja zadostuje opozorilo, z zapisnikom zavezanca za nadzor opozori na nepravilnosti in njihove posledice ter določi primeren rok za njihovo odpravo. Če je narava nepravilnosti oziroma posledic takšna, da je ni mogoče odpraviti, pooblaščen oseb a agencije zapiše svoje ugotovitve in izrečeno opozorilo v zapisnik, s katerim tudi ustavi postopek.

(2) Če je bila zavezancu za nadzor naložena odprava nepravilnosti in njihovih posledic, zavezanec za nadzor pa jih odpravi v postavljenem roku, pooblaščen oseb a agencije postopek nadzora ustavi po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(3) Če zavezanec za nadzor v postavljenem roku nepravilnosti in njenih posledic ne odpravi, pooblaščen oseb a agencije postopa v skladu z 84. členom tega zakona.

84. člen (obvestilo o ugotovljeni kršitvi)

(1) Če agencija pri nadzoru ugotovi kršitve pri izvajanju določb tega ali področnega zakona ali uredbe Evropske unije ter na njihovi podlagi izdanih predpisov in drugih splošnih aktov, zavezanca za nadzor obvesti o ugotovljenih kršitvah z možnostjo pojasnitve in ga pozove k odpravi kršitve oziroma njenih posledic v roku, ki ga določi agencija, in ki je lahko krajši od 30 dni, če gre za ponavljajoče se kršitve ali če se zavezanec za nadzor s tem strinja, razen če ni s tem zakonom ali uredbo Evropske unije drugače določeno. Agencija lahko zavezancu za nadzor naloži tudi takojšnje prenehanje ugotovljenih kršitev.

(2) Če zavezanec za nadzor ugotovljenih kršitev oziroma njenih posledic ne odpravi v postavljenem roku, pooblaščen oseb a agencije odpravo kršitve in njenih posledic naloži z odločbo iz 85. člena tega zakona. Za zahtevo za odpravo kršitve se v smislu tega zakona šteje tudi prepoved nadaljnjih kršitev, če je taka narava kršitve.

85. člen (odločba)

(1) Odločba, s katero se zavezancu naloži odpravo ugotovljenih kršitev oziroma njenih posledic, mora v izreku vsebovati:

1. določen opis kršitev in njihovih posledic, katerih odprava je z odločbo naložena;
2. primeren rok, v katerem mora zavezanec odpraviti kršitve in njihove posledice ter predložiti poročilo o odpravi kršitev;
3. način odprave kršitev in njihovih posledic, kadar agencija zavezancu naloži, naj kršitve in njihove posledice odpravi na določen način;
4. listine oziroma druge dokaze, kadar agencija zavezancu naloži, naj o odpravi kršitev predloži določene listine oziroma druge dokaze.

(2) Odločba se izda kot odločba po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek.

86. člen (ukrepi v primeru neodprave kršitve)

Če zavezanec za nadzor v roku, določenem z odločbo iz prejšnjega člena, ne odpravi ugotovljene kršitve, lahko pooblaščen osebja agencije z novo odločbo, če je to potrebno, do odprave kršitve oziroma dokler je to potrebno, prepove opravljanje dejavnosti oziroma zaseže predmete ali dokumentacijo, ki jih zavezanec za nadzor uporablja za kršitve ali so s kršitvami nastali. Pooblaščen osebja agencije ima pravico odrediti tudi druge posebne ukrepe iz zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor.

87. člen (posebni ukrepi)

(1) Pooblaščen osebja agencije lahko v primeru neposredne in resne grožnje za javni red, javno varnost ali življenje in zdravje ljudi ali v primeru možnosti povzročitve resnih gospodarskih ali obratovalnih težav drugim izvajalcem energetske dejavnosti oziroma odjemalcem z odločbo določi ukrepe, obveznosti ali omejitve za odpravo tega stanja, brez predhodne določitve roka za odpravo nepravilnosti iz 84. člena tega zakona.

(2) Ukrepi, obveznosti ali omejitve iz prejšnjega odstavka so predvsem:

- odredba drugemu pristojnemu organu za sprejetje ukrepov;
- drugi ukrepi, za katere je agencija pooblaščen po tem zakonu, zakonu ki ureja trg z električno energijo, zakonu, ki ureja trg s plini, zakonu, ki ureja spodbujanje obnovljivih virov energije in zakonu, ki ureja učinkovito rabo energije.

88. člen (začasna odločba)

(1) V primeru, ko obstaja verjetnost kršitve določb zakona ali podzakonskega predpisa, katerega izvajanje nadzira agencija, lahko agencija ne glede na to ali vodi nadzorni postopek ali drug upravni postopek ter ko je pričakovano, da bo odprava posledic kršitve otežena ali onemogočena ali da bo ogrožen javni interes, lahko agencija po uradni dolžnosti izda začasno odločbo.

(2) Začasna odločba ima namen zagotoviti nemoteno delovanje energetskega trga ter spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije v skladu z veljavno zakonodajo. Agencija lahko v okviru začasne odločbe določi potrebne ukrepe, obveznosti in omejitve, ki so potrebni za zagotavljanje skladnosti z zakonodajo ter zaščito javnega interesa.

(3) Začasna odločba lahko določi določene ukrepe, kot so začasna prepoved, začasna odredba ali začasne omejitve, ki veljajo do izdaje končne odločitve agencije.

(4) Agencija je dolžna v čim krajšem možnem času izvesti ustrezne postopke in sprejeti končno odločitev za ureditev razmerij in ki bo odpravila ali razveljavila začasno odločbo.

4. Pododdelek: Monitoring delovanja trga z električno energijo in plinom

89. člen (monitoring delovanja trga)

(1) Agencija po tem zakonu izvaja monitoring delovanja trgov na področju reguliranih in tržnih energetske dejavnosti s področja električne energije in plina.

(2) Izvajanje monitoringa iz prejšnjega odstavka obsega spremljanje dejavnikov, ki vplivajo na učinkovito konkurenco na trgu električno energijo in plina, zlasti pa na:

1. zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do omrežij, zagotavljanje predpisane razpoložljivosti in zanesljivosti omrežja, zagotavljanje učinkovitega izvajanja ključnih procesov za delovanje trga (priključevanje uporabnikov sistema, merjenje, obračunavanje, menjava dobavitelja, zagotavljanje univerzalnih storitev ipd.);
2. raven preglednosti upoštevne trga, vključno z veleprodajnimi cenami in cenami za končne odjemalce;
3. spremljati raven in učinkovitost odprtosti trga in konkurence pri veleprodaji in maloprodaji, vključno z borzami električne energije, cenami za gospodinske odjemalce, ki zajemajo tudi predplačilne sisteme, učinkom pogodb z dinamičnimi cenami električne energije in uporabe sistemov naprednega merjenja, deležem odjemalcev, ki zamenjajo dobavitelja, deležem odklopov, plačila za vzdrževalne storitve, izvedbo vzdrževalnih storitev, razmerjem med cenami za gospodinjstva in veleprodajnimi cenami, spreminjanjem tarif in pristojbin omrežja in pritožbami gospodinskih odjemalcev, ter morebitno izkrivljanje ali omejevanje konkurence, pri čemer organom, pristojnim za konkurenco, zagotavljajo potrebne informacije in jim posredujejo zadevne primere;
4. zadovoljstvo in dobrobit odjemalcev iz vidika učinkov delovanja trga (zahteve, pritožbe, razpoložljivost in zadostnost informacij ipd.);
5. pojav omejevalnih pogodbenih praks, zlasti določb o ekskluzivnosti dobave, ki lahko odjemalcem preprečijo sklenitev pogodb z več kot enim dobaviteljem hkrati ali jih pri tem omejujejo;
6. spremljanje trgovanja z veleprodajnimi energetskimi proizvodi skladno z Uredbo (EU) št. 1227/2011 z namenom odkrivanja in preprečevanja trgovanja na podlagi notranjih informacij in tržnih manipulacij;
7. pojav drugih omejevalnih ravnanj udeležencev na trgu, ki preprečujejo, omejujejo ali izkrivljajo konkurenco na trgu, vključno z vidika ravnanja podjetij s prevladujočim položajem in vidika koncentracij;
8. spremljanje zanesljivosti oskrbe, od katere so odvisni ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem na nacionalnem trgu, raven predvidenega prihodnjega povpraševanja in predvidene dodatne zmogljivosti, ki se načrtujejo ali gradijo;
9. izdelavo in vzdrževanje primerjalnika cen za gospodinske in male poslovne odjemalce;
10. preprečevanje navzkrižnega subvencioniranja med dejavnostmi prenosa, distribucije in proizvodnje.

(3) Agencija o izvajanju monitoringa sestavi poročilo, ki obsega oceno o stopnji preglednosti in konkurenčnosti na trgu električne energije in plina. Vsebina poročila je sestavni del letnega poročila o stanju na področju energetike iz 54. člena tega zakona.

90. člen

(zbiranje podatkov in register udeležencev na trgu)

(1) Za namene izvajanja monitoringa delovanja trga so operaterji, proizvajalci električne energije in trgovci na debelo, dobavitelji končnim odjemalcem, operater trga z električno energijo, borze in druge oblike organiziranih trgov, center za podpore in končni odjemalci (v nadaljevanju: zavezanci za poročanje), dolžni na način, ki ga določi agencija skladno z 58. členom tega zakona, sporočati zlasti naslednje sklope podatkov:

a) operaterji:

- podatke o priključevanju uporabnikov na omrežje,

- podatke o doseženi ravni kakovosti oskrbe in zagotavljanju kakovosti oskrbe z električno energijo (ki zajema neprekinjenost napajanja, komercialno kakovost, kakovost napetosti), vključno s podatki o pogodbah o nestandardni kakovosti oskrbe,
 - podatke o zahtevah za uveljavitev dostopa do omrežja, ločenih po tipih (potrebe po zmogljivostih, ipd.),
 - podatke o menjavah dobavitelja, ločeno po različnih kategorijah uporabnikov, vključno s podatki o količinah energije,
 - podatke o izvajanju univerzalnih storitev (zasilna oskrba, ranljivi odjemalci),
 - podatke o izvajanju in stopnji učinkovitosti ključnih procesov na trgu z električno energijo in plinom (procesi menjave dobavitelja, merjenje, obračunavanje, ipd.) in podatke o zagotavljanju učinkovite in standardizirane izmenjave podatkov med posameznimi udeleženci na trgu,
 - podatke o pritožbah gospodinjskih odjemalcev ločenih po tipih (priklučevanje, obračun, kakovost oskrbe itd.),
 - podatke o načrtovanju ali izvajanju del na omrežju, ki so potrebna za zagotavljanje zanesljivosti omrežja,
 - podatke o prenesenih in distribuiranih količinah električne energije in plina, podatke o čezmejnih prenosnih zmogljivostih,
 - podatke o načrtovanju in izvajanju sistemskih storitev,
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje obstoja nediskriminatornega in preglednega dostopa do omrežja ter stanja največje mogoče zmogljivosti omrežja;
- b) proizvajalci električne energije in trgovci na debelo:
- podatke o zmogljivostih, razpoložljivosti ter vzdrževanju proizvodnih enot,
 - podatke o načrtovani vključitvi novih proizvodnih zmogljivosti in njihovih lastnosti in načrtovani ustavitvi obstoječih proizvodnih enot,
 - podatke o sklenjenih sporazumih o skupnih prodajah električne energije, identiteti pogodbenih strank in količinah energije,
 - podatke o veleprodajnih cenah in količinah električne energije in plina za vsako transakcijo, vključno s podatki o trajanju pogodbe, identiteti pogodbenih strank, pogodbenih klavzulah o »vzemi ali plačaj«, rabatih, ekskluzivnosti, klavzulah o prilagajanju cen in pogodbenih kazni,
 - podatke o internih obračunskih cenah vertikalno integriranega podjetja,
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje stopnje konkurenčnosti in odprtosti veleprodajnega trga;
- c) dobavitelji končnim odjemalcem:
- podatke o količinah in maloprodajnih cenah električne energije in plina, ločeno po kategorijah uporabnikov, vključno s popusti,
 - število končnih odjemalcev po posameznih kategorijah, vključno s podatki o deležu dobavljene energije po posamezni kategoriji,
 - podatke o pritožbah ločeno po tipih (obračun stroškov storitev, preglednost računov itd.),
 - pritožbe zoper delovanje operaterja (dostop do podatkov itd.),
 - podatke o izvajanju procesov za zagotavljanje univerzalnih storitev (zasilna oskrba, ranljivi odjemalci),
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje stopnje konkurenčnosti in odprtosti maloprodajnega trga;
- č) operater trga:
- podatke o evidentiranju zaprtih pogodb ter bilančnemu obračunu,
 - podatke o upravljanju bilančne sheme (podatki o članih, kršitvah, izključitvah ipd.),
 - podatke o ročnosti zaprtih pogodb,
 - podatke o zagotavljanju učinkovite in standardizirane izmenjave podatkov med posameznimi udeleženci na trgu,
 - druge podatke, od katerih je odvisno delovanje bilančne sheme in ima vpliv na delovanje trga;
- d) borze in druge oblike organiziranih trgov:
- podatke o udeležencih v trgovanju na borzi,

- podatke o cenah, količinah in produktih na borzi,
 - podatke o cenah in količinah energije, s katerimi se trguje na podlagi 97. člena tega zakona,
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje stopnje konkurenčnosti in odprtosti maloprodajnega trga;
- e) center za podporo:
- podatke o prevzemu in prodaji odkupljene električne energije na organiziranem trgu,
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje stopnje konkurenčnosti in odprtosti maloprodajnega trga;
- f) končni odjemalci:
- podatke o aktivni vključitvi v upravljanje porabe,
 - podatke o restriktivnih pogodbenih praksah,
 - druge podatke, od katerih je odvisno ugotavljanje stopnje konkurenčnosti in odprtosti maloprodajnega trga.

(2) Agencija lahko zahteva podatke, o katerih je treba poročati na podlagi 8. člena Uredbe (EU) št. 1227/2011, tudi od drugih oseb, ki vstopajo v posle na veleprodajnem energetskem trgu, vključno z osebami, ki izdajajo naročila za trgovanje z veleprodajnimi energetskimi proizvodi.

(3) Po navodilu ACER lahko agencija od oseb iz prvega in drugega odstavka tega člena zahteva evidenco transakcij na veleprodajnem energetskem trgu, vključno z evidenco naročil za trgovanje z veleprodajnimi energetskimi proizvodi.

(4) V zahtevi za posredovanje podatkov agencija podrobneje določi vrsto podatkov in njihovo vsebino ter trajanje obveznosti poročanja, rok za posredovanje podatkov, periodičnost poročanja in druge okoliščine, od katerih je odvisna obveznost posredovanja podatkov glede na namen njihovega zbiranja. Osebe posredujejo podatke brezplačno ter na način in v obliki, kot to določi agencija.

(5) Podatke iz prvega odstavka tega člena so agenciji dolžni posredovati tudi podjetja in podružnice podjetij iz držav članic Evropske unije ali tretjih držav, ki v Republiki Sloveniji opravljajo energetsko dejavnost. Poleg teh so zavezanci za poročanje iz tega člena tudi tretje osebe, ki ravnaajo za račun oseb iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(6) V okviru zbiranja podatkov iz prvega odstavka tega člena agencija za namen izvajanja monitoringa delovanja trga zbira, vodi in obdeluje, v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, naslednje osebne podatke: ime in priimek, naslov stalnega prebivališča in naslov opravljanja dejavnosti.

(7) Agencija vzpostavi in vodi register udeležencev na trgu, ki sklepajo posle, o katerih je treba poročati ACER v skladu s prvim odstavkom 8. člena Uredbe (EU) št. 1227/2011.

91. člen

(obdelava in posredovanje podatkov)

(1) Agencija sme uporabljati pridobljene podatke iz prejšnjega člena za izdelavo poročil, ki jih je dolžna pripraviti na podlagi tega ali področnega zakona, in za statistične analize monitoringa ter za izvajanje drugih obveznosti po zakonu.

(2) Agencija lahko za potrebe povečanja preglednosti trgov javno objavi le tiste pridobljene podatke, ki niso označeni kot zaupni in so javnega značaja (na primer cene).

(3) Agencija je na utemeljeno zahtevo dolžna posredovati in izmenjevati podatke z drugimi organi Republike Slovenije, regulativnimi organi in drugimi organi držav članic ter organi Evropske unije, ki jih potrebujejo za izvrševanje svojih pristojnosti. Pri tem mora agencija zagotoviti stopnjo njihove zaupnosti.

92. člen **(zaupnost podatkov)**

(1) Osebe, zaposlene v agenciji, in osebe, ki občasno opravljajo določene naloge za agencijo, so dolžne kot uradno tajnost varovati vsebino podatkov iz 90. člena tega zakona, če imajo podatki lastnost osebnih podatkov, poslovne skrivnosti ali tajnih podatkov.

(2) Dolžnost varovanja uradne tajnosti iz prejšnjega odstavka traja tudi po prenehanju delovnega razmerja v agenciji oziroma po prenehanju opravljanja določenih nalog za agencijo.

93. člen **(raziskava posameznih trgov)**

(1) Če agencija pri izvajanju monitoringa ugotovi, da obstajajo ovire za vstop novih udeležencev na trg, da togost cen ali druge okoliščine kažejo na to, da trg ni dovolj konkurenčen, lahko izvede raziskavo na posameznem delu trga. Pri tem agencija sodeluje z organom, pristojnim za varstvo konkurence, in organom, pristojnim za varstvo potrošnikov.

(2) Analizo meddržavnih trgov izvede agencija skupaj s pristojnimi organi urejanja iz drugih držav članic Evropske unije, ki jih ta meddržavni trg obsega.

94. člen **(poročilo o raziskavi)**

(1) O opravljeni raziskavi agencija pripravi poročilo.

(2) Če agencija v raziskavi ugotovi, da se na določenem trgu električne energije ali plina preprečuje, omejuje ali izkrivlja učinkovita konkurenca na tem trgu, da to ima ali bi lahko imelo škodljiv učinek za potrošnike, mora v poročilu navesti:

- vrsto ukrepov za preprečitev, odpravo ali zmanjšanje škodljivih učinkov za konkurenco oziroma potrošnike;
- predlog pristojnim organom za ukrepanje v skladu z njihovimi pristojnostmi;
- predloge potrebnih sprememb ali dopolnitev predpisov, ki urejajo področje trga z električno energijo in plinom.

(3) Agencija lahko objavi poročilo o izsledkih raziskave brez zaupnih podatkov.

95. člen **(sodelovanje agencije pri preiskavah drugih organov)**

Pooblaščen osebe agencije na zaprosilo sodelujejo z organom, pristojnim za varstvo konkurence, organom, pristojnim za regulacijo trga finančnih instrumentov, ali Evropsko komisijo, v preiskavah, ki jih vodijo ti organi v zvezi s kršitvami pravil o konkurenci.

5. Pododdelek: Posebne določbe o zagotavljanju učinkovite konkurence na veleprodajnem trgu električne energije in plina

96. člen

(zagotavljanje konkurenčnosti veleprodajnega trga električne energije in plina)

(1) Kadar agencija z raziskavo posameznega trga ugotovi, da na veleprodajnem trgu električne energije ali plina obstajajo resne in trajne ovire za dostop do proizvodnih virov električne energije ali plina, zaradi česar trg na maloprodajni ravni ni dovolj konkurenčen in ima to škodljive učinke za končne odjemalce, lahko z odločbo naloži proizvajalcu električne energije oziroma dobavitelju plina, naj sprostijo določene količine električne energije ali plina oziroma naj pogodbene pravice do uvoza plina pregledno in nediskriminatorno ponudi zainteresiranim kupcem.

(2) Po posvetovanju z organom, pristojnim za varstvo konkurence, agencija začne postopek za izrek ukrepa po 97. ali 98. členu tega zakona.

97. člen

(sprostitvev obveznih količin električne energije ali plina)

(1) Agencija proizvajalcu naloži sprostitev količin električne energije ali plina na način, da je mogoče razumno pričakovati znatno povečanje konkurenčnosti trga na maloprodajni ravni. Agencija pri tem upošteva načelo sorazmernosti.

(2) Agencija pri določitvi ukrepa iz prejšnjega odstavka določi:

1. obvezno skupno količino energije, na katero se ta ukrep nanaša, vključno z določitvijo različnih produktov energije glede na količine in časovno trajanje dobave;
2. trajanje ukrepa;
3. izhodiščno ceno ali metodologijo za določitev izhodiščne cene, po kateri je zavezanec dolžan sprostiti obvezne količine;
4. plačilne in druge elemente pogodbe o dobavi;
5. vrsto postopka, po katerem je zavezanec dolžan sprostiti obvezne količine;
6. pogoje dostopa do prenosnega omrežja;
7. pogoje dostopa do končnih odjemalcev;
8. druge pogoje, ki so potrebni, da se doseže namen ukrepa.

(3) Pri določitvi obvezne skupne količine energije mora agencija upoštevati velikost in strukturo trga, stopnjo vertikalne integriranosti trga, prisotnost vertikalno integriranega podjetja na maloprodajnem trgu in proste zmogljivosti na prenosnem omrežju. Pri določitvi različnih produktov energije mora agencija upoštevati razumne zahteve zainteresiranih kupcev po prilagoditvi strukture obveznih količin lastnim potrebam.

(4) Trajanje ukrepa mora biti določeno dovolj dolgo, da se bistveno in trajno spremenijo pogoji konkurence na trgu.

(5) Izhodiščna cena, po kateri je zavezanec dolžan prodati obvezne količine energije, mora omogočiti razvoj konkurence na maloprodajnem trgu.

(6) Plačilni in drugi elementi pogodbe o dobavi, ki jih zavezanec ponudi zainteresiranim kupcem, ne smejo odvrčati kupcev od nakupa obveznih količin energije.

(7) Dodeljevanje obveznih količin energije lahko poteka preko operaterja trga ali energetske borze, obveznih količin plina pa tudi preko avkcij, ki jih organizira zavezanec.

Postopek avkcije mora biti zasnovan tako, da omogoča vsem zainteresiranim kupcem sodelovanje pod enakimi in nediskriminatornimi pogoji.

(8) Kadar ima vertikalno integrirano podjetje zakupljene zmogljivosti na prenosnem omrežju, lahko agencija določi, da mora v razmerju do operaterja sprostiti zmogljivosti v obsegu, ki ustreza obvezni sprostitvi količin, če to za kupce teh količin predstavlja oviro za dostop do prenosnega omrežja.

(9) Agencija lahko določi, da mora vertikalno integrirano podjetje svojim končnim odjemalcem na maloprodajnem trgu omogočiti, da zamenjajo dobavitelja brez nesorazmernih stroškov, če pogodbeni razmerja o dobavi predstavljajo oviro za dostop do končnih odjemalcev.

98. člen **(obvezna dodelitev pogodbenih pravic do uvoza plina)**

(1) Če agencija oceni, da z ukrepom iz prejšnjega člena ne bi bilo mogoče znatno povečati konkurenčnosti na maloprodajnem trgu plina, lahko dobavitelju plina naloži ukrep obveznega prenosa pogodbenih pravic in obveznosti do uvoza določenih količin plina.

(2) Prenos pogodbenih pravic in obveznosti na zainteresirane kupce je trajen in se izvede na podlagi avkcije, ki jo organizira dobavitelj plina.

(3) Agencija pri določitvi ukrepa iz tega člena smiselno upošteva pogoje iz drugega odstavka prejšnjega člena.

99. člen **(izdaja odločbe)**

(1) Agencija ukrepe iz 97. in 98. člena tega zakona izreče z odločbo, v kateri določi:

- vsebino in obseg ukrepa,
- obveznosti, s katerimi zagotovi izpolnjevanje ukrepa in nadzor nad njim, in
- rok za izpolnitev ukrepa.

(2) Kadar je izpolnitev ukrepov vezana na soglasje ali drugo dejanje agencije, agencija o tem odloči s sklepom.

(3) Agencija lahko z zahtevo za posredovanje podatkov od proizvajalca električne energije oziroma dobavitelja plina zahteva poročilo o izpolnjevanju ukrepov in obveznosti, ki so bili naloženi z odločbo.

100. člen **(odprava ali razveljavitev odločbe)**

Agencija lahko po uradni dolžnosti odpravi ali razveljavi odločbo o obvezni sprostitvi proizvodnih zmogljivosti električne energije ali plina tako, da z novo odločbo staro v celoti odpravi ali razveljavi ter določi novo vsebino in obseg ukrepa, obveznosti, s katerima zagotovi njihovo izpolnjevanje in nadzor nad njimi ter rok izpolnitve obveznosti, če:

- se po izdaji odločbe bistveno spremenijo okoliščine na trgu, na katerih je temeljila odločba;
- se pri izpolnjevanju obveznosti iz odločbe brez krivde zavezanca pojavijo resne težave, zaradi katerih ni mogoče doseči namena iz odločbe.

101. člen
(sodelovanje agencije z drugimi regulativnimi organi)

Agencija se je dolžna posvetovati z regulativnimi organi drugih držav članic Evropske unije pred sprejetjem ukrepa, njegovo spremembo ali preklicem, če to vpliva na trgovinsko menjavo med državami članicami Evropske unije.

102. člen
(vpliv javnosti)

(1) Agencija je dolžna pred sprejetjem ukrepa iz 97. in 98. člena tega zakona pridobiti in primerno upoštevati mnenje zainteresirane javnosti.

(2) Agencija je dolžna pred sprejetjem ukrepa njegov predlog objaviti in zbirati mnenja v objavljenem roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni.

(3) Po preteku roka iz prejšnjega odstavka in pred sprejetjem ukrepov iz prvega odstavka tega člena mora agencija na spletnih straneh objaviti pridobljena mnenja in pripombe ter v objavi navesti način, kako so bili upoštevani, ali razloge, zaradi katerih niso bili upoštevani. Pri tem se ne objavijo informacije in podatki, ki so zaupne narave.

6. Pododdelek: Izmenjava podatkov med udeleženci na trgu z električno energijo in plinom

103. člen
(določitev entitet v izmenjavi podatkov)

(1) Izvajalci energetske dejavnosti so dolžni za potrebe elektronske izmenjave podatkov označiti virtualne in fizične objekte, storitve ter produkte (v nadaljnjem besedilu: entitete), ki se uporabljajo v elektronski izmenjavi podatkov na trgu z energijo.

(2) Za določitev entitet morajo izvajalci energetske dejavnosti uporabiti odprte standarde, ki določajo ustrezne standardizirane sisteme identificiranja in obliko identifikatorjev. Izvajalci energetske dejavnosti morajo v procesih izmenjave podatkov na slovenskem trgu z energijo uporabiti vse obstoječe standardizirane identifikatorje entitet, ki so v uporabi na ravni Evropske unije.

(3) Za dodeljevanje identifikatorjev so odgovorni izvajalci energetske dejavnosti, pri katerih nastajajo podatki, ki so predmet določitve, ki vodijo registre entitet ali nadzorujejo procese izmenjave omenjenih podatkov. Če izvajalci energetske dejavnosti nastopajo v vlogi izdajanja oziroma dodeljevanja identifikatorjev, morajo zagotoviti integriteto in trajnost storitve izdajanja oziroma dodeljevanja identifikatorjev ter upoštevati pravila dodeljevanja glede na izbran sistem identificiranja.

(4) Agencija s splošnim aktom podrobneje predpiše vrsto uporabljenih sistemov za identifikacijo entitet, pravila in obveznosti izvajanja storitve dodeljevanja identifikatorjev posameznih entitet, ter prehodno obdobje uvajanja novih sistemov identificiranja entitet.

104. člen
(opredelitev obsega izmenjave podatkov in vlog ter odgovornost)

(1) Podatki, ki so predmet izmenjave v kontekstu tega pododdelka obsegajo podatke o uporabnikih sistema, podatke povezane s priključnim mestom uporabnika, merilne podatke, podatke o porabi oziroma proizvodnji, kakor tudi podatke potrebne za zamenjavo dobavitelja, bilančni obračun, prilagajanje odjema in druge storitve na trgu z energijo. Podatki zajemajo tako nevalidirane podatke (npr. obratovalne meritve), kakor tudi validirane podatke (npr. obračunske podatke).

(2) Izvajalci energetske dejavnosti morajo omogočiti učinkovito izmenjavo podatkov, s katerimi razpolagajo v okviru opravljanja svoje dejavnosti, z drugimi udeleženci na trgu z električno energijo in plinom, ki te podatke potrebuje za nemoteno poslovanje na trgu. Pri tem morajo upoštevati vse splošne in specifične normativne zahteve za medsebojno obratovalnost na področju izmenjave in dostopa do podatkov na EU in nacionalni ravni.

(3) Izvajalci energetske dejavnosti so dolžni uporabnikom na enoten način omogočiti dostop do podatkov, ki nastanejo pri izvajanju njihove dejavnosti. Pri zagotavljanju enotnega dostopa so dolžni upoštevati specifičnosti medpodjetniškega elektronskega poslovanja ter elektronskega poslovanja s strankami, ki vključujejo aktivne odjemalce, tudi najmanjše, če le-ti delujejo kot udeleženec na trgu z električno energijo ali plinom. Pri določitvi vrste in strukture podatkov ter načina izmenjave podatkov so udeleženci na trgu z električno energijo in plinom dolžni uporabljati razpoložljive odprte standarde.

(4) Vrsto in strukturo podatkov ter način izmenjave podatkov, na katere se nanaša obveznost iz prejšnjega odstavka in niso opredeljeni z razpoložljivimi odprtimi standardi ali s predpisi s tega področja, predpišejo izvajalci energetske dejavnosti glede na svoje odgovornosti in vlogo na trgu. Pri tem so dolžni upoštevati stanje tehnike in stroškovno učinkovitost.

- (5) Obveznost izmenjave podatkov se ne nanaša na:
- podatke, ki so na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljeni kot tajni zaradi javne varnosti, obrambe države, zaupnosti mednarodnih odnosov ali zaupnosti obveščevalne in varnostne dejavnosti državnih organov;
 - podatke, ki so opredeljeni kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe;
 - osebne podatke, katerih razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov;
 - podatke, ki so bili pridobljeni zaradi upravnega postopka, ki ga vodi izvajalec energetske dejavnosti, in bi njihovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi;
 - podatke, ki so bili pridobljeni v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo izvajalcev energetske dejavnosti, če bi njihovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti izvajalca.

(6) Obveznosti izvajalcev energetske dejavnosti iz tega člena ne posegajo v obveznosti teh oseb iz drugih določb tega ali področnega zakona, ki jim nalagajo dolžnost omogočanja dostopa do podatkov ali posredovanja podatkov agenciji in drugim osebam, ki so po tem ali področnem zakonu upravičene do pridobitve določenih podatkov od izvajalcev elektroenergetskih dejavnosti.

105. člen **(dolžnosti zavezancev za izmenjavo podatkov)**

(1) Zavezanci za izmenjavo podatkov odgovarjajo za formalno pravilnost svojih podatkov in njihovo pravočasno razpoložljivost za izmenjavo v standardizirani obliki.

(2) V zvezi z obveznostjo iz prejšnjega odstavka morajo zavezanci za izmenjavo podatkov zagotoviti hrambo podatkov, kakovost podatkov, avtenticiran in avtoriziran dostop do podatkov ter varnost in zaupnost podatkov. Prav tako morajo zagotoviti dokumentiranje poslovnih procesov zunanje izmenjave podatkov v standardizirani oblik.

(3) Ob upoštevanju pogojev iz prejšnjega člena zavezanci za izmenjavo podatkov v svojih aktih določijo osebe, ki so odgovorne za izmenjavo podatkov, ter predpišejo postopke in ukrepe za učinkovito izmenjavo podatkov, ki obsegajo:

- nabor, vrsto in strukturo podatkov;
- pravila za dostopanje do podatkov;
- način izmenjave podatkov in
- opredelitev ravni kakovosti storitev izmenjave (minimalni standard kakovosti podatkov ter časovno razpoložljivost podatkov v izmenjavi na ravni posamezne storitve).

(4) Zavezanci za izmenjavo podatkov javno objavijo vse potrebne informacije iz prejšnjega odstavka na ravni vsake posamezne storitve izmenjave podatkov, ki jo zagotavljajo.

(5) Agencija s splošnim aktom predpiše obvezne vsebine aktov iz prejšnjega odstavka, če ugotovi odstopanja in je to potrebno, da se poenotijo pristopi v informatizaciji procesov izmenjave podatkov.

4. Poglavje: ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

1. Oddelek: Splošne določbe

106. člen (opredelitev energetske infrastrukture)

(1) Energetsko infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: infrastruktura) sestavljajo naslednji objekti, naprave in omrežja:

- prenosno omrežje elektrike in prenosni sistem plina,
- distribucijski omrežje elektrike in distribucijski sistem plina,
- sistem za UNP,
- sistem za proizvodnjo in skladiščenje plina,
- sistem za proizvodnjo, shranjevanje in distribucijo toplote za daljinsko ogrevanje,
- sistem za distribucijo drugih energetskih plinov,
- sistem za proizvodnjo in shranjevanje elektrike skupaj s priključkom na prenosni ali distribucijski sistem, razen naprav za samooskrbo z električno energijo.

(2) Določbe tega zakona o infrastrukturi se uporabljajo tudi za stvarne in druge pravice na nepremičninah, potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo, obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij iz prvega odstavka tega člena.

(3) Infrastruktura za prenosno omrežje elektrike in prenosni sistem plina, distribucijsko omrežje elektrike in distribucijski sistem plina, distribucijo toplote za daljinsko ogrevanje in sistem za distribucijo drugih energetskih plinov, ki se izvaja v obliki GJS, je gospodarska javna infrastruktura skladno z zakonom, ki ureja področje urejanja prostora.

(4) Vlada na predlog ministrstva podrobneje predpiše vrste objektov, naprav, omrežij in sistemov, ki sestavljajo energetska infrastrukturo.

107. člen

(prepoved ogrožanja infrastrukture)

Lastnik ali posestnik nepremičnine ali druga oseba ne sme s svojim ravnanjem ali opustitvijo dolžnega ravnanja ogroziti obstoja, obratovanja ali vzdrževanja energetske infrastrukture, ki je potrebna za izvajanje gospodarske javne službe.

108. člen

(gradnja in vzdrževanje)

(1) Infrastruktura mora biti načrtovana in grajena tako, da ustreza zadnjemu stanju tehnike in je ekonomsko učinkovita, vzdrževana pa mora biti tako, da zagotavlja optimalno tehnično delovanje in je ekonomsko učinkovita.

(2) Lastnik energetske infrastrukture mora le-to vzdrževati kot dober gospodar.

(3) Z namenom zagotavljanja gospodarskih javnih služb na področju energetike vlada z uredbo določi vrste vzdrževalnih del v javno korist na objektih, napravah in omrežjih, ki so potrebni za prenos in distribucijo električne energije, plina, distribucijo toplote in oskrbo z drugimi energetskimi plini, ter način njihovega izvajanja, skladno z zakonom, ki ureja področje graditev objektov.

(4) Ne glede na druge predpise ima lastnik oziroma upravljavec energetske infrastrukture status stranke v upravnem postopku, če je to potrebno zaradi izvajanja gospodarske javne službe na področju energetike.

109. člen

(izvajanje del na infrastrukturi v primeru izrednih dogodkov)

(1) Če je zaradi nesreče, poškodbe in drugih izrednih dogodkov ali okoliščin potrebno izvesti nujna dela in druge ukrepe v zvezi z zavarovanjem ali zagotovitvijo obratovanja infrastrukture, pa njihovo hitro in učinkovito izvedbo ni mogoče zagotoviti v okviru pridobljenih služnosti v javno korist in drugih pravic na nepremičninah, mora lastnik ali posestnik nepremičnine, preko katere je potreben nujen začasni dostop do infrastrukture oziroma na kateri se nahaja infrastruktura, ki je potrebna za izvedbo nujnih del in ukrepov, proti pravični odškodnini dovoliti nujen začasni dostop do nepremičnine in izvajanje potrebnih del ter ukrepov. Nujno potreben začasni dostop je glede na potrebe zavarovanja ali zagotovitve obratovanja infrastrukture potrebno izvesti na način, ki čim manj obremenjuje lastnika ali

posestnika nepremičnine in povzroča najmanjšo škodo. Pravična odškodnina pripada lastniku ali posestniku nepremičnine za čas od dejanske uporabe nepremičnine zaradi izvedbe del na energetske infrastrukturi v primeru izrednih dogodkov oziroma okoliščin, do prenehanja nujnega začasnega dostopa do nepremičnine.

(2) Prejšnji odstavek ne daje investitorju v infrastrukturo pravice graditi na tuji nepremičnini v smislu predpisov, ki urejajo področje graditve objektov.

(3) Za izredne okoliščine iz prvega odstavka tega člena se štejejo dogodki ali ukrepi, ki ogrožajo življenje, zdravje ali premoženje ali bi ogrozili delovanje energetske infrastrukture in s tem oskrbo širše skupnosti z energijo oziroma bi nedelovanje energetske infrastrukture ogrozilo delovanje druge državne ali občinske javne infrastrukture ali ji povzročilo nesorazmerne stroške.

(4) V primeru izrednih okoliščin iz tega člena se pri vzdrževalnih delih v javno korist lahko uporabijo drugačne tehnične rešitve, kot so bile uporabljene pri gradnji prvotne energetske infrastrukture, če taka rešitev sega izven obstoječih gabaritov naprav in objektov energetske infrastrukture, vendar ne več kot je potrebno za zagotavljanje varnosti, ki temelji na izvedbi tehničnih varnostnih ukrepov v skladu s tehničnimi predpisi.

(5) Če lastnik ali posestnik ne dovoli začasnega dostopa po prvem odstavku tega člena, mu energetski inšpektor z odločbo naloži, naj začasni dostop dovoli, ter tudi določi trajanje, obseg in način izvedbe tega dostopa.

(6) Če se lastnik ali posestnik in investitor ne dogovorita o odškodnini, je investitor še pred odločitvijo o sporu dolžan lastniku ali posestniku plačati nesporni del odškodnine v višini, kot jo določi pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin, imenovan po predpisih, ki urejajo revidiranje in ocenjevanje vrednosti, sodni cenilec nepremičnin, sodni cenilec kmetijske stroke ali sodni cenilec gozdarske stroke, imenovan po predpisih, ki urejajo delovanje sodišč. Finančna uprava Republike Slovenije na zahtevo investitorja posreduje podatek o davčni številki in transakcijskem računu lastnika oziroma posestnika nepremičnine za namen izvedbe plačila odškodnine.

110. člen

(smernice pri poseganju v prostor)

(1) Operaterji:

- sodelujejo z ministrstvom pri pripravi smernic in mnenj v postopku priprave prostorskih aktov v skladu s predpisi, ki urejajo urejanje prostora in tem zakonom,
- če investitorji zaprosijo zanje, določajo projektne in druge pogoje pred začetkom izdelave projektne dokumentacije za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja in dajejo mnenja za načrtovane posege na območju varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in tem zakonom.

(2) Smernice, mnenja, projektni in drugi pogoji se izdajo za načrtovanje in gradnjo v varovalnih in varstvenih pasovih sistemov elektrike in sistemov plina.

111. člen

(javno pooblastilo za izdajanje smernic in mnenj pri poseganju v prostor)

(1) Lokalna skupnost lahko z odlokom podeli javno pooblastilo distributerju, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov, da:

- daje v postopku priprave prostorskih aktov smernice in mnenja na načrtovane prostorske ureditve skladno s predpisi o urejanju prostora in s tem zakonom,
- če je zanje zaprosen, določa projektne in druge pogoje pred začetkom izdelave projektne dokumentacije za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja in daje mnenja za načrtovane posege v območje varovalnih pasov omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in tem zakonom.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek v postopkih priprave državnih prostorskih aktov zastopa interese distributerja, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov, lokalna skupnost, ki je lokalni nosilec urejanja prostora na območju, ki je zajeto v državnem prostorskem aktu.

112. člen **(varovalni pas sistemov električne energije)**

(1) Varovalni pas sistemov električne energije je zemljiški pas ob elektroenergetskih vodih in objektih, v katerem se smejo graditi drugi objekti in naprave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na obratovanje omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja.

(2) Širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja poteka na vsako stran od osi elektroenergetskega voda oziroma od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje in znaša:

- za nadzemni vod in razdelilno transformatorsko postajo nazivne napetosti 400 kV in 220 kV 40 m;
- za podzemni vod nazivne napetosti 400 kV in 220 kV 10 m;
- za nadzemni vod, razdelilno transformatorsko postajo in razdelilno postajo nazivne napetosti 110 kV in 35 kV 15 m;
- za podzemni vod nazivne napetosti 110 kV in 35 kV 3 m;
- za nadzemni vod nazivne napetosti od 1 kV do vključno 20 kV 10 m;
- za podzemni vod nazivne napetosti do vključno 20 kV 1 m;
- za nadzemni vod nazivne napetosti do vključno 1 kV 1,5 m;
- za razdelilno transformatorsko postajo, razdelilno postajo in transformatorsko postajo nazivne napetosti do vključno 20 kV 2 m.

(3) Če upravljavec infrastrukture ob izvajanju del ugotovi, da je na geografsko neugodnem območju širina varovalnega pasu preozka, lahko določi širši varovalni pas z uporabo standarda SIST EN 50341 oziroma ustanovi služnost v javno korist, če je to potrebno zaradi preprečitve ogrožanja varnega obratovanja energetske infrastrukture.

(4) Pogoje, pod katerimi se smejo graditi drugi objekti, naprave v varovalnem pasu sistemov elektrike, in pogoje, pod katerimi se smejo izvajati dela na območju varovalnih pasov sistemov elektrike, predpiše minister, pristojen za energijo.

113. člen **(varovalni in varnostni pas sistemov plina)**

(1) Varovalni pas prenosnega sistema plina je zemljiški pas, ki v širini 65 m poteka na vsaki strani plinovoda prenosnega sistema, merjeno od njegove osi, ter zemljiški pas 65 m od ograje merilno-regulacijske postaje in ostalih objektov prenosnega sistema, razen kompresorskih postaj. Varovalni pas prenosnega sistema plina je tudi pas 100 m od ograje kompresorske postaje. Varovalni pas distribucijskega sistema plina pa je zemljiški pas, ki v širini 5 m poteka na vsaki strani plinovoda, merjeno od njegove osi.

(2) V varovalnem pasu sistema plina se smejo načrtovati in graditi drugi objekti, naprave in napeljave ter izvajati dela le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od plinovodov in objektov tega omrežja glede na njihovo vrsto in namen. Te pogoje določi operater sistema, v katerega varovalni pas se želi z načrtovanjem, gradnjo ali deli posegati. Dolžnost pravočasne pridobitve in celovitega izpolnjevanja pogojev je na strani investitorja in izvajalca načrtovanja, gradnje ali del. Vse zgrajeno, za kar niso bili pridobljeni in ne morejo biti upoštevani pogoji operaterja sistema v celoti, predstavlja nedovoljeno gradnjo, ki jo je potrebno odstraniti, za odstranitev katere mora pristojni inšpektorat nemudoma pričeti postopek po uradni dolžnosti.

(3) Če je zaradi graditve objekta, naprave ali napeljave oziroma izvajanja drugih del v večji oddaljenosti od prenosnega sistema plina, kot je meja varovalnega pasu prenosnega sistema iz prvega odstavka tega člena, potrebno za zagotovitev sprejemljive stopnje tveganja na plinovodu ali drugih delih prenosnega sistema izvesti dodatne varovalne posege oziroma ukrepe, jih je operater prenosnega sistema dolžan izvesti v okviru nalog izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema plina, stroški teh posegov oziroma ukrepov pa so upravičeni stroški izvajanja te javne službe.

(4) Varnostni pas prenosnega sistema plina je zemljiški pas, ki v širini 5 m poteka na vsaki strani plinovoda prenosnega sistema, merjeno od njegove osi.

(5) V varnostnem pasu prenosnega sistema plina se ne smejo načrtovati in graditi drugi objekti, naprave in napeljave ter izvajati dela, razen če je to nujno potrebno za gradnjo, rekonstrukcijo, obratovanje, nadzor ali vzdrževanje infrastrukture oziroma gospodarske javne infrastrukture po predpisih o graditvi objektov, če investitor oziroma izvajalec del pridobi mnenje operaterja tega prenosnega sistema pred začetkom izvajanja del.

(6) Pogoje za posege na območju varovalnega pasu iz prvega odstavka tega člena predpiše minister, pristojen za energijo, upošteva nazivni tlak omrežja in premer plinovoda.

(7) Pogoje za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov in objektov sistema plina ter posebne varnostne ukrepe, s katerimi se zagotovi povečana stopnja varnosti obratovanja tega omrežja, predpiše minister, pristojen za energijo.

114. člen

(evidentiranje infrastrukture za distribucijo električne energije, plina, toplote in drugih energetskih plinov)

(1) Operaterji ter distributer toplote in drugih energetskih plinov morajo zagotavljati evidenco infrastrukture, ki obsega geodetski kataster vodov in priključkov, ter seznam evidence vgrajenih elementov in naprav v sistemu. Operaterji elektroenergetskih vodov nazivne napetosti 110 kV in več zagotavljajo tudi evidenco varovalnih pasov in dostopnih poti. S tem je zagotovljena podpora varnemu in zanesljivemu obratovanju sistema. Operaterji in distributerji toplote in drugih energetskih plinov morajo poročati tudi v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture. V zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture so vključeni tudi prostorski podatki o varovalnem pasu te infrastrukture.

(2) Operaterji ter distributer toplote in drugih energetskih plinov so dolžni poročati o obsegu in lokaciji infrastrukture koncedentu in v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture na način, ki je določen s predpisom, ki ureja zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture.

2. Oddelek: Razlastitev in omejitev lastninske pravice v javno korist

115. člen

(javna korist, razlastitev in omejitev lastninske pravice)

(1) Gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so potrebni za:

- prenos in distribucijo elektrike, plina, distribucijo toplote in oskrbo z drugimi energetskimi plini, ali
- skladišča plina, terminal za utekočinjen zemeljski plin ali transport tekočih goriv po vodih ali
- dostop do infrastrukture

so v javno korist in se zanje nepremičnine lahko razlastijo, omejijo s pravico uporabe za določen čas ali obremenijo z začasno ali trajno služnostjo ali stavbno pravico.

(2) Za vprašanja glede razlastitve in omejitve lastninske pravice, ki niso posebej urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja razlastitev in omejitev lastninske pravice.

116. člen

(posebne določbe o razlastitvi in omejitvi lastninske pravice v javno korist)

(1) Če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske pravice na nepremičninah iz prejšnjega člena te pogodbe ne uspe skleniti, vloži država oziroma lokalna skupnost oziroma operater, ki je izvajalec obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu, kot razlastitveni upravičenec na predlog investitorja nemudoma predlog za razlastitev. Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca.

(2) Če je razlastitveni upravičenec operater, ki je izvajalec obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu, je pogodba o odsvojitvi, obremenitvi ali najemu razlaščne nepremičnine, ki je v nasprotju z namenom razlastitve, nična. Zaznamba te prepovedi se vpiše v zemljiško knjigo po uradni dolžnosti.

(3) Če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o ustanovitvi stavbne pravice ali služnosti v javno korist na nepremičninah iz prejšnjega člena te pogodbe ne uspe skleniti, lahko nemudoma vloži predlog za omejitev lastninske pravice. Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca.

(4) Ne glede na določbe drugih zakonov se pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist ali stavbne pravice sklepajo za čas obratovanja infrastrukture in v korist vsakokratnega investitorja ali lastnika posamezne infrastrukture ali v korist gospodujočega zemljišča, katerega lastnik je investitor ali lastnik infrastrukture.

(5) Ne glede na določbe o pridobitvi lastninske pravice in posesti v nujnem postopku v zakonu, ki ureja razlastitev in omejitev lastninske pravice, so postopki za omejitev lastninske pravice in za razlastitev po tem zakonu nujni, če je javna korist izkazana skladno z določbami zakona, ki ureja razlastitev in omejitev lastninske pravice in če razlastitveni upravičenec pri sodišču ali notarju da v hrambo znesek v višini ocenjene odškodnine za nepremičnino, ki je predmet postopka razlastitve ali omejitve lastninske pravice, in varščino v višini ene polovice ocenjene odškodnine za morebitno drugo škodo po predpisih o razlastitvi, s čimer se šteje, da je izpolnjen pogoj za prevzem posesti na razlaščeni nepremičnini. Nujnosti postopkov ni treba posebej obrazložiti in utemeljiti.

(6) V notarskem zapisu ali zapisniku o prevzemu denarja v hrambo mora biti določen rok hrambe zneska iz prejšnjega odstavka do izpolnitve pogoja za izplačilo odškodnine ali najmanj 5 let, kar nastopi prej. Kot pogoj za izplačilo razlastitvenemu zavezancu ali drugi upravičeni osebi mora biti določena predložitev sporazuma o odškodnini ali pravnomočne odločbe o razlastitvi.

(7) Ne glede na določbe o javni koristi v zakonu, ki ureja razlastitev in omejitev lastninske pravice, se v postopku razlastitve ali omejitve lastninske pravice na nepremičninah na območju prostorskega akta za prostorske ureditve državnega pomena ali pri že zgrajenih omrežjih gospodarske javne infrastrukture ali njihovih delih, ki so evidentirani v katastru gospodarske javne infrastrukture, ne ugotavlja, ali država razpolaga z drugo ustrezno nepremičnino za dosego razlastitvenega namena ali namena omejitve lastninske pravice.

(8) Za prenos lastninske pravice, stavbne pravice ali služnosti na razlaščeni nepremičnini na investitorja se ne uporabljajo predpisi, ki urejajo prodajo stvarnega premoženja države.

(9) Določbe tega zakona o obsegu ustanovitve služnosti ali stavbne pravice v javno korist na zemljiščih v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti se uporabljajo ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov, ki ta vprašanja za posamezne vrste zemljišč urejajo drugače.

(10) Ne glede na zakon, ki ureja ceste, zakon, ki ureja sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, zakon, ki ureja Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji, zakon, ki ureja gospodarjenje z gozdovi v lasti Republike Slovenije in zakon, ki ureja vode, se odškodnina za služnost ali stavbno pravico v javno korist za namen iz prvega odstavka 106. člena tega zakona na zemljiščih v lasti države ali lokalne skupnosti ne plačuje. Stroški priprave in usklajevanja pogodbe o omejitvi lastninske pravice se v tem primeru ne zaračunavajo in vsaka pogodbeni stranka nosi svoje stroške. Prav tako se v teh primerih za izvrševanje

služnosti ne smejo zahtevati plačila taks ali drugih dajatev za uporabo zemljišč v njihovi lasti ali pogojevati izdajo drugih mnenj ali soglasij iz njihove pristojnosti s plačilom stroškov, ki nimajo podlage v zakonu.

(11) Nadomestilo oz. odškodnina iz naslova omejitve lastninske pravice s služnostjo v javno korist in povzročena škoda sta oproščeni plačila dohodnine oz. davkov. Oproščeni plačila dohodnine oz. davkov so tudi stroški povezani z ustanovitvijo stvarne pravice.

(12) Ne glede na določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, vknjižena pravica prepovedi odtujitve in obremenitve ni ovira za dovolitev vpisa prenosa oziroma omejitve lastninske pravice v javno korist.

(13) Služnost za elektroenergetske vode se ustanovi največ v širini oz. obsegu kot izhaja iz 112. člena tega zakona. Služnost za prenosne sisteme plina se ustanovi v širini oz. obsegu kot izhaja iz 113. člena tega zakona. V času gradnje prenosnega sistema plina pa se ustanovi začasna služnost v širini oz. obsegu, kot je predvidena s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja za predmetni vod.

117. člen

(posebne določbe o omejitvi lastninske pravice v primeru solastnine)

(1) Ne glede na določbe drugih zakonov lahko investitor vloži predlog za omejitev lastninske pravice s služnostjo v javno korist, ne da bi pred tem solastnikom ponudil ustanovitev služnosti s pogodbo, če je nepremičnina v solastnini. Ne glede na določbe drugih zakonov se lahko postopek omejitve lastninske pravice uvede zoper posameznega ali vse solastnike nepremičnine, četudi je že pridobljena pravica graditi za idealni solastniški delež te nepremičnine.

(2) Če kdo od solastnikov ni dosegljiv ali ponudbe ne sprejme v roku 30 dni ali če ponudbo zavrne, lahko investitor nemudoma vloži predlog za omejitev lastninske pravice zoper tega solastnika. Odločba izdana v postopku omejitve lastninske pravice nadomesti izjavo solastnika, proti kateremu se vodi postopek, o sprejemu ponudbe za sklenitev pogodbe o ustanovitvi služnosti in zemljiškoknjižno dovolilo, s katerim ta dovoljuje vpis služnosti v javno korist v zemljiško knjigo.

(3) Če solastnik sprejme ponudbo investitorja za sklenitev pogodbe o ustanovitvi služnosti in overi svoj podpis na zemljiškoknjižnem dovolilu, s katerim dovoli vpis služnosti v zemljiško knjigo, lahko investitor, predlaga, da se pri deležu tega solastnika zaznamuje, da je soglašal z ustanovitvijo služnosti v javno korist (zaznamba ustanovitve služnosti v javno korist). Zaznamba ustanovitve služnosti v javno korist ima za posledico, da so pogoji za vpis služnosti v zemljiško knjigo izpolnjeni, tudi če se solastninsko stanje spremeni, če se predlaga vpis služnosti na celotni nepremičnini, ki je vsebovana v zemljiškoknjižnem dovolilu.

(4) Služnost v javno korist se vpiše na celotno nepremičnino, potem ko vsi solastniki overijo svoj podpis na zemljiškoknjižnem dovolilu oziroma je proti solastnikom izdana odločba v postopku omejitve lastninske pravice, v kateri je določena služnost v javno korist.

(5) Zemljiškoknjižno sodišče zaznambo ustanovitve služnosti v javno korist po uradni dolžnosti izbriše, če se vpiše služnost v javno korist na celotni nepremičnini.

(6) Ta člen se smiselno uporablja tudi v primeru skupne lastnine na nepremičnini.

118. člen
(lastninska pravica ali služnost v javno korist po samem zakonu)

(1) Z dnem uveljavitve prostorskega akta v skladu s predpisi, ki urejajo urejanje prostora, je na nepremičninah, katerih lastnik je Republika Slovenija ali lokalna skupnost in na katerih je za namen iz prvega odstavka 115. člena tega zakona predvidena omejitev lastninske pravice s služnostjo v javno korist, vzpostavljena brezplačna služnost v javno korist za namen iz prostorskega akta, razen za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, katere plačilo se določi skladno z zakonom, ki ureja vode in na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

(2) Če pridobi lastninsko pravico na nepremičnini iz prejšnjega odstavka Republika Slovenija ali lokalna skupnost po uveljavitvi prostorskega akta iz prejšnjega odstavka, je služnost iz prejšnjega odstavka vzpostavljena z dnem pridobitve lastninske pravice.

(3) Služnost iz prvega odstavka tega člena je vzpostavljena za vode elektrike največ v širini varovalnega pasu za določeno vrsto voda elektrike, kot je določen s 112. členom tega zakona oziroma največ v obsegu območja sprejetega prostorskega akta. Za sisteme plina in distribucijske vode toplote ali drugega energetskega plina je služnost iz prvega odstavka tega člena vzpostavljena največ v naslednjem obsegu:

- za prenosni vod plina 5 m od osi voda na vsako stran;
- za distribucijski vod plina 2,5 m od osi voda na vsako stran;
- za distribucijski vod toplote ali drugega energetskega plina 1,5 m od osi voda na vsako stran.

(4) V času gradnje vodov iz prejšnjega odstavka je služnost iz prvega odstavka tega člena vzpostavljena v naslednjem obsegu:

- za vode elektrike največ v širini varovalnega pasu za določeno vrsto voda elektrike ter obligacijska pravica za gradnjo oziroma izvajanje del na takšni nepremičnini v širini delovnega pasu;
- za prenosni vod plina 12 m od osi voda na vsako stran;
- za distribucijski vod plina 6 m od osi voda na vsako stran;
- za distribucijski vod toplote ali drugega energetskega plina 5 m od osi voda na vsako stran.

(5) Upravljavec nepremičnine v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti in upravičenec služnosti v javno korist iz prvega odstavka tega člena sta dolžna skleniti pogodbo, s katero ugotovita obseg služnosti iz prvega odstavka na določeni nepremičnini oziroma nepremičninah, na vodnih in priobalnih zemljiščih pa tudi plačilo za služnost, najkasneje do poteka 6 mesecev od pravnomočnosti gradbenega dovoljenja za objekt infrastrukture, za katerega je služnost v javno korist vzpostavljena. Če v tem roku pogodba ni sklenjena, lahko upravljavec nepremičnine ali upravičenec služnosti zahteva, da sodišče s sodbo nadomesti pogodbo.

(6) Investitor je dolžan vložiti predlog za vpis služnosti iz prvega odstavka tega člena v zemljiško knjigo najkasneje v 24 mesecih od uveljavitve prostorskega akta iz prvega odstavka tega člena ali od pridobitve lastninske pravice v smislu drugega odstavka tega člena. Vpis v zemljiško knjigo nima oblikovalnega učinka.

(7) Ne glede na peti odstavek tega člena se pogodba, s katero se ugotovi obseg služnosti, ter določi znesek nadomestila za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, sklene neposredno po dokončnosti vodnega soglasja, po zakonu, ki ureja vode.

(8) Ne glede na šesti odstavek tega člena in peti odstavek 119. člena tega zakona je investitor predlog za vpis služnosti na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, dolžan vložiti po sklenitvi pogodbe iz prejšnjega odstavka. Pravica graditi na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, je izkazana z vknjiženo služnostjo v javno korist v zemljiški knjigi oziroma s predložitvijo sklenjene in notarsko overjene pogodbe o služnosti ter kopije predloga za vpis pogodbe v zemljiško knjigo, s podatkom o zemljiškoknjižni plombi, pod katero se vodi predlog..

119. člen **(gradnja infrastrukture)**

(1) Kot dokazilo pravice graditi sisteme električne energije z nazivno napetostjo 20 kV in več ali prenosne sisteme plina se poleg dokazil po zakonu, ki ureja graditev objektov štejejo tudi naslednje listine in sicer za gradnjo največ do širine varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij iz 112. člena tega zakona ali nepremičnini, ki je v območju izvedbenega prostorskega akta oziroma varnostnega pasu prenosnega sistema plina iz tretjega odstavka 113. člena tega zakona:

- notarsko overjena pogodba in zemljiškoknjižno dovolilo o pridobitvi lastninske ali kakšne druge stvarne pravice na določeni nepremičnini, in sicer največ do širine varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij iz 112. člena tega zakona ali nepremičnini, ki je v območju državnega prostorskega načrta oziroma varnostnega pasu prenosnega sistema plina 113. člena tega zakona;

- potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki po Zakonu o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, 56/92 – odločba US, 13/93 – odločba US, 31/93, 24/95 – odločba US, 20/97 – odločba US, 23/97 – odločba US, 65/98, 76/98 – odločba US, 66/00 – obvezna razlaga, 66/00, 11/01 – odločba US, 54/04 – ZDoh, 18/05 – odločba US in 18/23 – ZDU-10);

- potrdilo pristojnega sodišča, da niso dokončani zapuščinski postopki po Zakonu o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odločba US, 117/00 – odločba US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN, 31/13 – dol. US in 63/16) oziroma po Zakonu o dedovanju kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 70/95, 54/99 – odločba US, 30/13 in 44/22 – ZKZ-G);

- historični izpisek iz zemljiške knjige, da je bila nepremičnina vknjižena na agrarne skupnosti, oziroma potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki vračanja premoženja po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (Uradni list RS, 5/94, 38/94, 69/95, 22/97, 56/99, 72/00, 87/11, 14/15 – ZUUFJO in 74/15 – ZAgrS), ali zemljiškoknjižni izpisek, da je nepremičnina v lasti agrarne skupnosti ali vaške skupnosti ali odločba upravne enote o vračilu premoženja agrarni skupnosti, da je v korist upravičencev agrarne skupnosti vzpostavljena lastninska pravica;

- potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki vračanja premoženja po Zakonu o zadrugah (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo in 121/21);
- zemljiškoknjižni izpisek, da je nepremičnina vknjižena kot javno dobro;
- potrdilo pristojnega organa, da je vložen predlog za razglasitev lastnika nepremičnine za mrtvega ali da je začel postopek za dokazovanje smrti na podlagi predpisov, ki urejajo nepravdni postopek;
- potrdilo pristojnega organa, da je lastnik zemljišča umrl, če ni imel zadnjega prijavljenega prebivališča v Republiki Sloveniji.

(2) Po končanju vsakega izmed postopkov iz prejšnjega odstavka, izvede investitor infrastrukture z lastniki nepremičnin postopek za pridobitev služnosti v javno korist ali lastninske oziroma stavbne pravice v javno korist v skladu s tem zakonom in s predpisi, ki urejajo razlastitev.

(3) Če investitor pridobi gradbeno dovoljenje za gradnjo na določeni nepremičnini na podlagi osme alineje prvega odstavka tega člena in začne z gradnjo na tej nepremičnini pred pridobitvijo pravice do prevzema posesti na podlagi tega zakona ali zakona, ki ureja razlastitev, pripada lastniku nepremičnine odškodnina za uporabo nepremičnine za čas od začetka dejanske uporabe nepremičnine zaradi gradnje energetske infrastrukture do izdaje odločbe o razlastitvi ali do ustanovitve služnosti v javno korist oziroma do pridobitve pravice do posesti v razlastitvenem postopku. O začetku dejanske uporabe nepremičnine na podlagi te določbe investitor obvesti organ, pristojen za razlastitev, in lastnika nepremičnine.

(4) Odškodnina iz prejšnjega odstavka se določi v višini tržne vrednosti najema take ali primerljive nepremičnine glede na obseg njene uporabe za gradnjo. Višino odškodnine oceni sodno zapriseženi cenilec ustrezne stroke, določi pa se v postopku določitve višine odškodnine po predpisih o razlastitvi kot njen poseben del.

(5) V primerih iz prvega odstavka prejšnjega člena se v postopkih izdaje gradbenega dovoljenja šteje, da je pravica graditi izkazana že s samo uveljavitvijo državnega izvedbenega prostorskega akta oziroma občinskega izvedbenega prostorskega akta, v primerih iz drugega odstavka prejšnjega člena pa z dnem pridobitve lastninske pravice države oziroma lokalne skupnosti.

(6) Ne glede na zakone in akte samoupravnih lokalnih skupnosti, ki urejajo javne ceste, je v primeru zahteve za preureditev ali prestavitev objektov in naprav energetske infrastrukture iz 106. člena tega zakona zaradi rekonstrukcije, obnavljanja ali vzdrževanja ceste ali izvedbe ukrepov za zavarovanje ceste in prometa na njej, pristojni upravljalec ceste dolžan kriti stroške preureditve oz. prestavitve te energetske infrastrukture.

120. člen **(agrarne operacije)**

(1) Investitor ali lastnik infrastrukture pa tudi operater, kadar ni lastnik infrastrukture, je stranka v postopku agrarnih operacij (na primer komasacije, melioracije ali arondacije), če se kateri izmed teh postopkov začne izvajati na območju, ki je s prostorskim aktom, v skladu s predpisi, ki urejajo načrtovanje prostorskih ureditev, predvideno kot območje gradnje infrastrukture, ali je na tem območju zgrajena infrastruktura.

(2) Če investitor infrastrukture pred začetkom postopka ene izmed agrarnih operacij z lastniki zemljišč še nima sklenjene ustrezne pogodbe o ustanovitvi služnosti v javno korist ali pogodbe o pridobitvi lastninske pravice, pridobi to pravico z upravno odločbo, ki se izda pri izvajanju agrarne operacije.

(3) Obstoječe služnosti v javno korist se z odločbo iz prejšnjega odstavka določijo na istem mestu in v enakem obsegu na morebitnih novo oblikovanih zemljiških parcelah, pri čemer imetniku te služnosti ni treba plačati odškodnine za novo določeno služnost.

(4) Organ, ki vodi agrarno operacijo, mora upoštevati izvedbeni prostorski akt in izvesti agrarno operacijo tako, da bo zagotovil investitorju infrastrukture pridobitev ustrezne pravice graditi.

(5) Kot dokazilo o pravici graditi po 3. točki prvega odstavka 46. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP) se na območju, kjer se izvajajo agrarne operacije, šteje tudi odločba upravnega organa iz drugega odstavka tega člena, ki vsebuje zemljiškoknjižno dovolilo, ali potrdilo upravnega organa, da je uveden postopek ene izmed agrarnih operacij.

(6) Investitor infrastrukture lahko začne, nadaljuje ali dokonča gradnjo infrastrukture ne glede na to, da je uveden in še ni pravnomočno končan postopek ene izmed agrarnih operacij.

(7) Ne glede na določbe zakona, ki ureja kataster nepremičnin, se ob vpisu pogodbene komasacije, upravne komasacije, izravnave meje in nove izmere, v katero je bil vključen postopek preureditve parcel, v kataster nepremičnin, podatki o območju služnosti v javno korist in podatki o imetnikih nepravne stvarne služnosti v javno korist na območju stavbne pravice in območju služnosti v javno korist, vpisani v kataster nepremičnin, ne izbrišejo iz katastra nepremičnin, niti iz zemljiške knjige.

121. člen **(skrbnik za poseben primer)**

(1) Če investitor infrastrukture ne uspe skleniti pogodbe o služnosti v javno korist ali o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist, ker ne uspe pridobiti podatkov iz javnih evidenc, ker ti podatki ne obstajajo oziroma organi, ki vodijo javne evidence s podatkom ne razpolagajo ali ker je lastnik zemljišča umrl, če ni imel zadnjega prijavljenega prebivališča v Republiki Sloveniji ali v primerih, ki jih za postavitev skrbnika za posebni primer določa zakon, ki določa o urejanje prostora, centru za socialno delo posreduje predlog za postavitev skrbnika za poseben primer.

(2) Center za socialno delo v 60 dneh imenuje skrbnika za poseben primer, ki z investitorjem infrastrukture sklene ustrezno pogodbo o ustanovitvi služnosti v javno korist ali pogodbo o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist.

5. Poglavje: ENERGETSKA INŠPEKCIJA

122. člen **(pristojnost energetske inšpekcije)**

(1) Inšpektorat, pristojen za energijo (v nadaljnjem besedilu: energetska inšpekcija), opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, razen tistih določb, ki se nanašajo na Agencijo za energijo.

(2) Energetska inšpekcija opravlja tudi inšpekcijski nadzor nad izvajanjem drugih področnih zakonov iz 2. člena tega zakona, če ti tako določajo.

(3) Energetska inšpekcija opravlja tudi nadzor nad strokovnostjo in usposobljenostjo delavcev, ki upravljajo z energetskimi napravami, v okviru zagotovitve varnosti in zanesljivosti obratovanja ter učinkovite rabe energije.

(4) Posamezna strokovna dela v postopku nadzora lahko na podlagi pooblastila predstojnika inšpektorata, kadar to ni v nasprotju z javnim interesom ali interesom strank, opravljajo tudi strokovno usposobljene pravne ali fizične osebe.

(5) Energetska inšpekcija izvaja nadzor nad izvajanjem tehničnih zahtev iz tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil pri gradnji, vzdrževanju, obratovanju in uporabi energetskih objektov, naprav in omrežij, ki obsega zlasti:

1. nadzor nad upoštevanjem tehničnih zahtev tega zakona, tehničnih in drugih predpisov ter obveznih standardov, ki veljajo za področje učinkovite rabe energije, elektroenergetike in strojne energetike;
2. nadzor tehničnih zahtev pri gradnji, obratovanju in uporabi objektov, postrojev, vodov, naprav in napeljav, ki so namenjeni proizvodnji, prenosu, distribuciji, merjenju, zaščiti, vodenju, lastni porabi in porabi električne energije, in sicer:
 - pri napravah za proizvodnjo električne energije v elektrarnah in toplarnah, pri napravah za prenos in distribucijo električne energije v okviru razdelilnih postaj, transformatorskih postaj, centrov vodenja ter elektroenergetskih omrežij in napeljav v objektih,
 - pri izpolnjevanju tehničnih pogojev za dobavo električne energije, posebno glede prekinitev, omejitev v dobavi in kakovosti napetosti,
 - pri učinkoviti rabi električne energije v objektih in postrojih iz inšpekcijske pristojnosti,
 - nad upoštevanjem določb obratovalnih navodil omrežij, objektov, postrojev ter posameznih sklopov in sistemskih obratovalnih navodil,
 - nad izvajanjem predpisov, ki urejajo omejevanje obtežb in porabo električne energije,
 - nad tehničnimi pogoji iz izdanih soglasij za priključitev elektroenergetskih objektov;
3. nadzor tehničnih zahtev pri gradnji, obratovanju in uporabi objektov, postrojev, napeljav in naprav, ki so namenjeni za proizvodnjo, prenos, shranjevanje, distribucijo, merjenje in indikacijo ter porabo toplote, plinov, ki obsega zlasti:
 - pri postrojih in napravah, ki so namenjeni za proizvodnjo toplote oziroma hladu,
 - pri toplotnih postrojih in napravah, ki so namenjeni za proizvodnjo električne energije in toplote za daljinsko ogrevanje ali neposredno porabo v tehnološke namene,
 - pri opremi pod tlakom in premični tlačni opremi v uporabi,
 - pri postrojih in napravah, ki uporabljajo toploto, tehnične pline, zemeljski plin oziroma druge energetske pline,
 - pri prenosnih in distribucijskih plinovodih, parovodih in vročevodih ter pripadajočih napravah in opremi,
 - pri polnilnicah in skladiščih utekočinjenega naftnega plina (v nadaljnjem besedilu: UNP), tehničnih plinov in polnilnicah komprimiranega zemeljskega plina (v nadaljnjem besedilu: CNG),
 - pri napeljavah v objektih, in sicer napeljave za toploto, hlad, tehnične pline, zemeljski plin oziroma druge energetske pline,
 - pri učinkoviti rabi toplote in goriv pri napravah in postrojih,
 - pri sistemih za prezračevanje in klimatizacijo stavb,

- nad upoštevanjem določil sistemskih obratovalnih navodil prenosnih in distribucijskih omrežij za zemeljski plin in distribucijskih omrežij za oskrbo s toploto oziroma drugimi energetske plini.

123. člen **(pogoji za energetskega inšpektorja)**

Za energetskega inšpektorja je lahko imenovana oseba, ki ima najmanj izobrazbo pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje s področja strojništva in obdelave kovin ali področja elektrotehnike in energetike ali raven izobrazbe pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustrezajo izobrazbi druge stopnje s področja strojništva in obdelave kovin ali področja elektrotehnike in energetike, pet let delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit za inšpektorja ter izpolnjuje druge splošne pogoje za delo v državni upravi.

124. člen **(ukrepi inšpektorja)**

Poleg pooblastil, ki jih ima po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, ima energetski inšpektor pravico:

- odrediti, da se ugotovljene nepravilnosti ali pomanjkljivosti odpravijo v roku, ki ga določi;
- odrediti, da se ustavi nadaljnja uporaba objekta, naprav, strojev, napeljav oziroma prekine dobava energije;
- do odprave pomanjkljivosti prepovedati uporabo energetskih sistemov, objektov, strojev, napeljav in omrežij oziroma izvajanje takih del, ki ne ustrezajo tehničnim ali drugim predpisom, in zaradi tega obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali nevarnost, da utegne nastati večja materialna škoda;
- do odprave pomanjkljivosti prepovedati upravljanje energetske naprave delavcu, ki ni strokovno usposobljen v skladu s predpisi o strokovnem usposabljanju,
- do odprave pomanjkljivosti prepovedati izvajanje del, ki so v nasprotju z določili predpisa iz 31. člena tega zakona in bi imela lahko za posledico nevarno ali nezanesljivo delovanje energetskih objektov, naprav, napeljav.

125. člen **(dolžnost zavezancev)**

Pravne ali fizične osebe ali posameznik morajo energetskega inšpektorja omogočiti oziroma zagotoviti nemoteno izvrševanje inšpekcijskega nadzorstva, mu omogočiti vstop v objekt ter dostop do energetskih naprav, omrežij, strojev in napeljav ter mu dati na razpolago vse zahtevane podatke, tehnično dokumentacijo in druge listine in poročila.

126. člen **(obvestilo o izvršenem ukrepu)**

Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik so dolžni energetske inšpekcijo obvestiti o izvršitvi naloženih ukrepov iz odločbe najkasneje v osmih dneh po preteku roka, določenega za odpravo pomanjkljivosti.

127. člen

(obvestilo o nastopu okoliščin)

Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik, ki upravlja energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave, za katere je predpisan inšpekcijski nadzor po tem zakonu, mora takoj obvestiti energetske inšpekcije o poškodbah in okvarah, ki imajo za posledico prekinitev oziroma omejitev dobave energije ali če obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali nevarnost, da utegne nastati večja materialna škoda.

128. člen (obvestilo o začetku gradnje in preizkusov)

Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik, ki izvaja dela na energetskem objektu, napravi, napeljavi oziroma postroju, mora energetske inšpekcije sporočiti datum začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove ter datum začetka funkcionalnih in zagonskih preizkusov na energetskih napravah, napeljavah, postrojih in objektih.

6. Poglavje: POSTOPEK ZA DODELJEVANJE SPODBUD ZA NALOŽBE V OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE IN UČINKOVITO RABO ENERGIJE

129. člen (odstop in smiselna uporaba)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in zakona, ki ureja javne finance, ter predpisov, ki urejajo izvrševanje proračuna Republike Slovenije, se za postopek dodeljevanja finančnih spodbud in drugih finančnih mehanizmov (v nadaljevanju: spodbude) za naložbe v proizvodnjo in rabo obnovljivih virov energije in naložbe v učinkovito rabo energije uporablja ta zakon.

(2) Postopek dodeljevanja spodbud iz prejšnjega odstavka se ne uporablja, če je drugače urejen v področnem zakonu ali v podzakonskem predpis.

(3) Pri odločanju o dodelitvi spodbud se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, kolikor ta zakon ne določa drugače.

130. člen (viri financiranja)

Spodbude za naložbe v proizvodnjo in rabo obnovljivih virov energije iz prvega odstavka prejšnjega člena se financirajo iz sredstev za podpore skladno z dolgoročnim časovnim načrtom in iz sredstev državnega proračuna. Spodbude za naložbe v učinkovito rabo energije se financirajo iz namenskega premoženja skladno z zakonom, ki ureja varstvo okolja in skladno z zakonom, ki ureja Sklad za podnebne spremembe in iz sredstev državnega proračuna.

131. člen (izvajalec)

Postopek dodeljevanja spodbud izvajajo ministrstvo, izvajalec državne gospodarske javne službe center za podpore, ki kot pooblaščen oseba upravlja sredstva za podpore in

drug izvajalec, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija (v nadaljevanju: izvajalec postopka za dodelitev spodbud).

132. člen

(postopek)

(1) Postopek dodeljevanja spodbud poteka v elektronski obliki. Prav tako vsa komunikacija, vročanje in obveščanje poteka na elektronski način preko informacijskega sistema, razen v določenih izjemah.

(2) O dodelitvi spodbud se odloči s sklepom o dodelitvi spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije, zoper katerega ni pritožbe.

(3) Vlada z uredbo podrobneje predpiše postopek za dodeljevanje spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije, ki ga izvaja izvajalec postopka za dodelitev spodbud in obsega način vodenja, pripravo in obvezne sestavine javnega poziva in javnega razpisa, način vlaganja in obravnavo vlog, dopolnjevanje in razjasnjevanje vlog, odločanje o dodelitvi spodbud s sklepom o dodelitvi, vlaganje zahtevkov za izplačilo sredstev, hrambo dokumentacije, izvedbo nadzora in spremljanje.

(4) V uredbi iz prejšnjega odstavka vlada podrobneje predpiše elektronski postopek dodeljevanja spodbud, način elektronskega izpolnjevanja in vložitve vlog preko informacijskega sistema, ki je dostopen na vstopnem spletnem mest, možnosti za tiste vlagatelje, ki ne morejo dostopati do informacijskega sistema za elektronsko vlaganje vlog in morebitne izjeme od elektronskega načina postopka.

7. Poglavje: DODELJEVANJE SPODBUD ZA NALOŽBE V PODPORO REGIJ IN OBMOČIJ, ODVISNIH OD OGLJIKA TER MODERNIZACIJO V SMER PRAVIČNEGA, ZELENEGA PREHODA

133. člen

(finančne spodbude za naložbe v podporo pravičnemu prehodu območij, odvisnih od ogljika)

(1) Država z namenom zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, povečanja energetske učinkovitosti in celovitega energetskega prestrukturiranja ter povečanja deleža obnovljivih virov energije v bruto rabi končne energije ter za doseganje ciljev celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta spodbuja naložbe v podporo pravičnemu, zelenemu prehodu regij in območij, odvisnih od ogljika, tako da dodeljuje finančne spodbude po postopku iz tega zakona.

(2) Finančne spodbude za naložbe (v nadaljnjem besedilu tega člena: spodbude) iz prejšnjega odstavka se dodeljujejo za vrste naložb v podporo pravičnemu, zelenemu prehodu regij in območij, odvisnih od ogljika, kot so opredeljene v 8. členu Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/1056/EU), ki:

1. prispevajo k znatnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov,
2. zagotavljajo učinkovito rabo energije,
3. spodbujajo rabo obnovljivih virov energije,
4. prispevajo k razogljičenju lokalnega prometa,
5. zmanjšujejo rabo fosilnih goriv,

6. prispevajo k celovitemu energetske prestrukturiranju regij in območij,
7. prispevajo k sanaciji in revitalizaciji prostorsko in okoljsko degradiranih območij, ki so povezana s premogovništvom in rabo premoga.

(3) Spodbude se dodeljujejo kot naložbeni transferji ali subvencije.

(4) Pri odločanju o dodelitvi spodbud iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, v kolikor ta zakon ne določa drugače.

134. člen

(finančne spodbude za naložbe v prenavo energetskih sistemov in izboljšanje energetske učinkovitosti)

(1) Država z namenom zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, povečanja energetske učinkovitosti in celovitega energetskega prestrukturiranja ter povečanja deleža obnovljivih virov energije v bruto rabi končne energije ter za doseganje ciljev celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta spodbuja naložbe v prenavo energetskih sistemov in izboljšanje energetske učinkovitosti za pospeševanje zelenega prehoda.

(2) Finančne spodbude za naložbe (v nadaljnjem besedilu tega člena: spodbude) iz prejšnjega odstavka se dodeljujejo za vrste naložb v prenavo in energetske učinkovitost, kot so opredeljene 10. (d) členu Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2003/87/ES).

(3) Spodbude se dodeljujejo kot naložbeni transferji ali subvencije.

(4) Pri odločanju o dodelitvi spodbud iz prvega odstavka se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, v kolikor ta zakon ne določa drugače.

135. člen

(komplementarne finančne spodbude za naložbe v zeleni prehod)

(1) Država z namenom zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, povečanja energetske učinkovitosti in celovitega energetskega prestrukturiranja ter povečanja deleža obnovljivih virov energije v bruto rabi končne energije ter za doseganje ciljev celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta spodbuja komplementarne naložbe v podporo zelenemu prehodu, tako da dodeljuje finančne spodbude po postopku iz tega zakona.

(2) Finančne spodbude za naložbe (v nadaljnjem besedilu: spodbude) iz prejšnjega odstavka se dodeljujejo komplementarno, za naložbe v zeleni prehod, ki so bile izbrane v okviru transparentnih izbornih postopkov skladno s področno zakonodajo na evropski ali nacionalni ravni in prispevajo k:

1. znatnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov,
2. učinkoviti rabi energije,
3. rabi obnovljivih virov energije,
4. razogljičenju lokalnega prometa,
5. zmanjšanju rabe fosilnih goriv,
6. prispevajo k celovitemu energetske prestrukturiranju regij in območij,

7. prispevajo k sanaciji in revitalizaciji prostorsko in okoljsko degradiranih, območij, ki so povezana s premogovništvom in rabo premoga.

(3) Spodbude se dodeljujejo kot naložbeni transferji ali subvencije, kot dopolnilno financiranje ali financiranje izbranih projektov z dokazilom o kakovosti (pečat odličnosti in podobno).

(4) Pri odločanju o dodelitvi spodbud iz prvega odstavka se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, v kolikor ta zakon ne določa drugače.

136. člen **(viri financiranja)**

Spodbude za izvedbo naložb iz 133., 134. in 135. člena tega zakona se financirajo iz:

- državnega proračuna,
- evropskih sredstev, in
- drugih virov.

137. člen **(osnovni pogoji in merila za izbor)**

(1) Spodbude za izvedbo naložb iz 133. člena tega zakona se dodelijo, pod pogoji, da naložba:

1. prispeva k specifičnemu cilju iz 2. člena Uredbe 2021/1056/EU,
2. izhaja iz območnega načrta za pravični prehod, potrjenega v okviru programa za izvajanje evropske kohezijske politike,
3. zagotavlja skladnost s celovitim nacionalnim energetske in podnebnim načrtom,
4. prispeva k prehodu v podnebno nevtrarno gospodarstvo,
5. upošteva načelo, da se ne škoduje bistveno v smislu 17. člena Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088,
6. upošteva ostala horizontalna načela za izbor projektov, kot izhajajo iz programa za izvajanje evropske kohezijske politike,
7. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državne pomoči, in
8. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo javne finance.

(2) Za dodeljevanje spodbud iz 133. člena se smiselno uporabljajo merila za izbor operacij, sprejeta v okviru programa za izvajanje evropske kohezijske politike.

(3) Spodbude za izvedbo naložb iz 134. člena tega zakona se dodelijo, pod pogoji, da naložba:

1. prispeva k ciljem Direktive 2003/87/ES,
2. zagotavlja skladnost s celovitim nacionalnim energetske in podnebnim načrtom,
3. prispeva k prehodu v podnebno nevtrarno gospodarstvo,

4. upošteva ostala horizontalna načela za izbor projektov, kot izhajajo iz normativnih in drugih podlag za črpanje sredstev Sklada za modernizacijo,
5. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državne pomoči, in
6. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo javne finance.

- (4) Spodbude za izvedbo naložb iz 135. člena se dodelijo, pod pogoji, da naložba:
1. zagotavlja skladnost s celovitim nacionalnim energetske in podnebno načrtom,
 2. prispeva k prehodu v podnebno nevtralno gospodarstvo,
 3. upošteva ostala horizontalna načela za izbor projektov, kot izhajajo iz normativnih in programskih podlag s področij trajnostne rabe energije, okolja, podnebnih politik oziroma trajnostne mobilnosti,
 4. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo dodeljevanje državne pomoči, in
 5. zagotavlja skladnost s predpisi, ki urejajo javne finance.

(5) Ministrstvo lahko v izbranem postopku dodeljevanja opredeli dodatne pogoje in merila, na transparenten način.

138. člen **(postopek dodeljevanja spodbud)**

(1) Spodbude iz 133., 134. in 135. člena se dodeljujejo z javnim razpisom, javnim pozivom ali neposredno potrditvijo projektov po postopkih, ki veljajo za dodelitev sredstev iz državnega proračuna. Spodbude, ki se dodeljujejo v okviru evropske kohezijske politike, poleg navedenega upoštevajo še pravila in postopke, ki veljajo za izvajanje evropske kohezijske politike, ter predpise, ki veljajo za evropske sklade.

(2) Postopek dodeljevanja spodbud iz prejšnjega odstavka izvaja ministrstvo, pristojno za energijo (v nadaljnjem besedilu: izvajalec postopka za dodelitev spodbud).

(3) Postopek dodeljevanja spodbud iz prvega odstavka tega člena poteka po elektronski poti, tako da se vloga v elektronski obliki pošlje na uradni elektronski naslov organa, ki je izvajalec postopka za dodelitev spodbud.

(4) Vsa komunikacija, vročanje dokumentov in obveščanje tekom postopka dodeljevanja spodbud poteka po elektronski poti preko uradnega elektronskega naslova organa, ki je izvajalec postopka za dodelitev spodbud.

8. Poglavje: DRUGE SKUPNE DOLOČBE

1. Oddelek: Posebne določbe o izvršbi, stečaju in predkupni pravici

1. Pododdelek: Izvršba

139. člen **(predmeti, izvzeti iz izvršbe)**

(1) Objekti, naprave in omrežja energetske infrastrukture ter zemljišča, na katerih stojijo objekti, naprave ali omrežje, ki so nujno potrebni za opravljanje gospodarske javne službe po tem zakonu, razen objektov za proizvodnjo električne energije ali plina v lasti fizičnih oseb in pravnih oseb, v katerih Republika Slovenija nima neposrednega ali posrednega lastniškega deleža, ne morejo biti predmet izvršbe.

(2) Izvzetje iz prejšnjega odstavka ne velja v primeru, če se vodi izvršba zaradi poplačila terjatve iz naslova posojila, s katerim je bil predmet kupljen, oziroma posojila, danega za razvoj dejavnosti javne službe, ter v primeru, kadar se vodi izvršba zaradi poplačila terjatve, ki je bila zavarovana s pogodbeno zastavno pravico na tem predmetu.

140. člen

(prepoved izvršbe)

Terjatev upravičenca do podpore centra za podpore ne more biti predmet izvršbe.

2. Pododdelek: Stečaj

141. člen

(izvzetje iz stečajnih postopkov za koncesionarje in javna podjetja)

(1) Nad družbami v 100 % lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti, ki imajo v skladu s področnim zakonom podeljeno koncesijo za izvajanje gospodarske javne službe, ter nad javnimi podjetji v lasti države ali lokalne skupnosti, ki opravljajo gospodarsko javno službo po tem zakonu, ni mogoče uvesti stečajnega postopka v skladu z Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 74/20 – odl. US in 85/20 – odl. US).

(2) Za obveznosti pravnih oseb iz prejšnjega odstavka odgovarjajo subsidiarno njihovi ustanovitelji.

142. člen

(posebna pravila za gospodarsko javno infrastrukturo v stečaju)

Energetska infrastruktura in premoženjske pravice, ki so kot celota nujno potrebne za opravljanje gospodarske javne službe kot jo določa področni zakon, se v stečaju lahko prodajo samo kot poslovna celota.

143. člen

(predkupna pravica v stečaju)

(1) Če je stečajni dolжник pravna ali fizična oseba, ki ne opravlja gospodarske javne službe, ima izvajalec gospodarske javne službe predkupno pravico pri prodaji premoženja kot poslovne celote v stečajnem postopku ter pri prodaji v stečaju energetska infrastrukture in premoženjske pravice, ki sestavlja infrastrukturo po tem zakonu.

(2) Predkupna pravica izvajalca gospodarske javne službe se nanaša tudi na zemljišča, ki so del stečajne mase in na njih stojijo objekti, naprave ali napeljave izvajalca gospodarske javne službe.

(3) Kadar je stečajni dolжник izvajalec gospodarske javne službe po tem zakonu na temelju koncesije gradnje ali koncesije storitev, način prodaje premoženja iz prejšnjega člena in predkupna pravica po tem členu ne posegata v izločitveno pravico koncedenta po zakonu, ki ureja javno-zasebno partnerstvo.

(4) Predkupna pravica izvajalca gospodarske javne službe iz prvega in drugega odstavka tega člena se uveljavi v skladu s predpisi, ki urejajo uveljavljanje zakonitih predkupnih pravic v stečajnem postopku.

144. člen

(posebna pravila o nadaljevanju poslovanja stečajnega dolžnika)

(1) Ne glede na predpise, ki urejajo poslovanje stečajnega dolžnika po začetku stečajnega postopka, je stečajnemu dolžniku, ki je izvajalec gospodarske javne službe ali ki po pooblastilu izvajalca gospodarske javne službe opravlja naloge gospodarske javne službe, dovoljeno nadaljevanje opravljanja dejavnosti javne službe ali opravljanje drugih poslov, ki so nujno potrebni za nemoteno opravljanje gospodarske javne službe v skladu s 317. členom Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US in 57/23 – odl. US).

(2) Stečajni upravitelj mora v primeru iz prejšnjega odstavka poskrbeti, da se opravljanje nalog gospodarske javne službe zagotovi v neokrnjenem obsegu.

2. Oddelek: Posebne določbe o stavki pri izvajalcih energetskih dejavnosti

145. člen

(omejitev stavke pri izvajalcih gospodarske javne službe na področju energetike)

(1) V primeru stavke delavcev pri izvajalcih gospodarske javne službe na področju energetike, so delavci dolžni med stavko opravljati dela in naloge, ki so nujno potrebni za varno in zanesljivo izvajanje gospodarske javne službe.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka so delavci dolžni opravljati pravočasno, učinkovito in v skladu z navodili poslovnega organa. Če o tem ni doseženo soglasje med delavci, ki sodelujejo v stavki, poslovodni organ s sklepom določi delavce, ki so med stavko dolžni opravljati naloge v skladu s prejšnjim odstavkom.

(3) Obveznosti iz prvega in drugega odstavka tega člena veljajo tudi za delavce pri delodajalcu, na katerega je izvajalec gospodarske javne službe na področju energetike prenesel opravljanje nalog s področja gospodarske javne službe.

146. člen

(določba o omejitvi pravice do stavke v energetskih dejavnostih)

Pravica do stavke delavcev pri delodajalcih iz prejšnjega člena se lahko uveljavi pod pogojem, da se zagotovi minimum delovnega procesa, v skladu s prejšnjim členom.

3. Oddelek: Upravljanje kapitalskih naložb s področja energetike

147. člen
(upravljanje kapitalskih naložb s področja energetike)

Vlada v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, izvršuje pravice Republike Slovenije kot delničarke oziroma družbenice v gospodarskih družbah v večinski ali 100-odstotni lasti Republike Slovenije, ki opravljajo gospodarsko javno službo dejavnost operaterja prenosnega sistema, dejavnost systemskega operaterja in dejavnost distribucijskega operaterja ter dejavnost operaterja trga z električno energijo v Republiki Sloveniji. Za spremljanje teh naložb je pristojno ministrstvo.

148. člen
(poraba sredstev iz naslova lastninskega preoblikovanja)

(1) Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo uporabo sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, s sredstvi, pridobljenimi po zakonu, ki ureja lastninsko preoblikovanje podjetij, vlada na podlagi predloga ministrstva dokapitalizira gospodarske družbe, ki opravljajo svojo dejavnost kot gospodarsko javno službo oskrbe z električno energijo, skladno s pravili državne pomoči.

(2) Navedena sredstva dokapitalizirana družba uporabi za izgradnjo energetske infrastrukture za prenos električne energije na napetostnem nivoju 110kV ali višje.

4. Oddelek: Transport ogljikovega dioksida

149. člen
(transport ogljikovega dioksida)

Na območju Republike Slovenije je omogočen transport zajetega ogljikovega dioksida po cevnih prenosnih transportnih omrežjih (v nadaljevanju: transportno omrežje).

150. člen
(pogoji za transport ogljikovega dioksida)

(1) Transport zajetega ogljikovega dioksida po transportnem omrežju na območju Republike Slovenije je mogoč pod naslednjimi pogoji:

- a) podjetje pred izvajanjem prenosa ali predelave ogljikovega dioksida za transport prijavi svojo dejavnost agenciji;
- b) dostop do prenosnega transportnega omrežja ali predelave ogljikovega dioksida se mora izvajati transparentno in nediskriminatorno. Pri tem je treba upoštevati:
 - tehnične in druge zmogljivosti transportnih omrežij in postrojenj, ki so ali bodo na voljo,
 - usklajenost tehničnih specifikacij,
 - delež s predpisi določenega obveznega zmanjšanja ogljikovega dioksida uporabnika transportnega omrežja,
 - potrebo po upoštevanju potreb lastnika, upravljavca in ostalih uporabnikov transportnega omrežja, skladišča ali predelave ogljikovega dioksida, ki jih to zadeva.

(2) Pravna ali fizična oseba, ki upravlja transportno omrežje (v nadaljnjem besedilu: upravljavec transportnega omrežja) lahko zavrne transport ogljikovega dioksida po transportnih omrežjih na podlagi utemeljenih razlogov v primeru pomanjkanja zmogljivosti transportnega omrežja. V tem primeru izvede analizo možnih ukrepov za zagotovitev

zmogljivosti. V primeru ekonomske upravičenosti ukrepa ali financiranja s strani zavrženega uporabnika upravljavec transportnega omrežja poveča zmogljivost transportnega omrežja.

151. člen **(spori glede dostopa do omrežja ogljikovega dioksida)**

(1) V primeru spora glede dostopa do omrežja odloča agencija, pri čemer upošteva število zainteresiranih odjemalcev za transport. Pri tem lahko od strank zahteva vse podatke, ki so nujno potrebni za rešitev spora.

(2) V primeru čezmejnih sporov glede dostopa do omrežja ogljikovega dioksida agencija sodeluje s pristojnimi organi v drugih državah.

(3) Agencija enkrat letno do 1. julija poroča vladi o zahtevah za dostop in sporih s področja dostopa do transportnega omrežja.

5. Oddelek: Krizne razmere na področju oskrbe z energijo

152. člen **(razglasitev stanj povečanega tveganja pri oskrbi z energijo)**

(1) V primeru motenj, ki jih lahko pričakujemo (v nadaljnjem besedilu: predvidene motnje) ali motenj, ki že obstajajo zaradi razmer doma, v regiji ali širše (v nadaljnjem besedilu: dejanske motnje), pri oskrbi z električno energijo in plinom v Republiki Sloveniji, Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) razglasi višjo ali nižjo stopnjo tveganja pri oskrbi z energijo.

(2) Nižja stopnja tveganja pri oskrbi z energijo pomeni pripravo na krizo na področju oskrbe z energijo, saj so prepoznana tveganja oziroma okoliščine, da bo zelo verjetno potrebno razglasiti stopnjo pripravljenosti v sektorju oskrbe s plinom v skladu z Uredbo (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L št. 280 z dne 28. 10. 2017, str. 1) in zgodnje opozorilo v sektorju oskrbe z električno energijo v skladu z Uredbo (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 1), pri čemer se ocenjuje, da je že potrebno obvestiti energetske družbe ter odjemalce električne energije in zemeljskega plina preko sredstev javnega obveščanja, da naj se pripravijo na pričakovane krizne razmere in izvedejo potrebne in možne ukrepe, kot je sprememba poslovanja, napolnitev zalog goriv, zagotovitev dodatnih skladiščnih kapacitet ali dobav goriv, zamenjava goriva in podobno.

(3) Višja stopnja tveganja pri oskrbi z energijo pomeni krizo na področju oskrbe z energijo, ker so že razglašene izredne razmere pri oskrbi s plinom na podlagi akta, ki določa postopke, vloge in odgovornosti v posamezni stopnji krize pri oskrbi s plinom, in kadar na podlagi analize zadostnosti skladno z Uredbo Komisije (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije (UL L št. 220 z dne 25. 8. 2017, str. 1) sistemski operater ugotovi, da bo v določenem obdobju prišlo do večjega pomanjkanja ponudbe električne energije v regulacijskem območju, zaradi česar je treba izkoristiti vse domače vire za proizvodnjo električne energije in toplote.

(4) Vlada lahko v času razglašene nižje ali višje stopnje tveganja pri oskrbi z energijo gospodarskim družbam s področja energetike, ki so v 100 % posredni ali neposredni lasti Republike Slovenije, predpiše izvedbo ukrepov, ki prispevajo k zanesljivi oskrbi z energijo in s katerimi bo možno izkoristiti vse domače vire za proizvodnjo električne energije in toplote ter se s tem izogniti predvidenim motnjam ali skrajšati trajanje dejanskih motenj in zmanjšati cenovni pritisk. Ukrepi vlade morajo biti potrebni in sorazmerni.

(5) Vlada vsakih sedem dni preverja upravičenost razglasitve stopnje tveganja na področju oskrbe z energijo iz drugega in tretjega odstavka tega člena.

153. člen **(obveznost skladiščenja in združevanje povpraševanja plina)**

(1) Nosilec bilančne skupine mora zagotoviti skladiščenje plina v drugih državah članicah Evropske unije na dan 1. novembra tekočega leta v obsegu, ki je enak vsaj 15 % povprečne letne dobave plina te bilančne skupine končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji v zadnjih petih koledarskih letih pred tekočim letom.

(2) Nosilec bilančne skupine plina zagotavlja skladiščenje iz prejšnjega odstavka z neposrednim dogovorom o skladiščenju z operaterjem skladišča ali s posrednim dogovorom o skladiščenju plina z drugim udeležencem trga.

(3) Nosilec bilančne skupine Agenciji za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija) najpozneje do 1. avgusta tekočega leta poroča o že sklenjenih dogovorih za skladiščenje plina, lokaciji skladiščenja in predvidenem obsegu skladiščenega plina na dan 1. novembra tekočega leta. Nosilec bilančne skupine do najpozneje 15. novembra tekočega leta agenciji posreduje dokazilo o izpolnitvi obveznosti iz prvega odstavka tega člena. Na zahtevo agencije nosilec bilančne skupine posreduje celotno pogodbeno ali drugo dokumentacijo, ki izkazuje izpolnjevanje obveznosti iz tega člena.

(4) Nosilec bilančne skupine mora sodelovati v združevanju povpraševanja, ki ga organizira izvajalec storitev v skladu z Uredbo 2022/2576/EU, vsaj za količino plina, ki pomeni 2,25 % povprečne letne dobave plina te bilančne skupine končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji v zadnjih petih koledarskih letih pred tekočim letom.

154. člen **(izjeme pri doseganju kazalnikov učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja)**

Na glede na 50. člen Zakona o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20) se za sisteme daljinskega ogrevanja, ki kot gorivo uporabljajo plin, čas razglašene višje stopnje tveganja iz tretjega odstavka 152. člena tega zakona ne šteje v obdobje za izračun doseganja kazalnikov učinkovitosti.

155. člen **(obvezne rezerve nafte in naftnih derivatov)**

(1) Ne glede na prvi odstavek 21.a člena Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12) se obvezne rezerve nafte in naftnih derivatov oblikujejo tudi za primer razglašene nižje stopnje tveganja po drugem odstavku 3. člena tega zakona.

(2) V primeru razglašene višje stopnje tveganja iz tretjega odstavka 152. člena tega zakona in kadar je v termoelektrarnah potrebno plin, ki ga termoelektrarne uporabljajo kot

gorivo, zamenjati z naftnimi derivati, se lahko obvezne rezerve nafte in naftnih derivatov uporabijo pod nivo minimalnih količin obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov, kot so določene v drugem odstavku 21.a člena Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12).

156. člen
(omejitev temperature zraka za namen ogrevanja in hlajenja v javnih stavbah in stavbah, kjer se zadržuje javnost)

(1) V času razglašene stopnje tveganja iz 152. člena tega zakona in največ eno leto po izteku razglašene stopnje tveganja iz 152. člena tega zakona mora lastnik ali upravljavec stavbe, ki je v lasti ali uporabi oseb javnega sektorja, in stavbe, kjer se pogosto zadržuje javnost, zagotoviti, da se prostori v stavbah ne ogrevajo na višjo ali hladijo na nižjo temperaturo zraka, kot je določena v uredbi iz drugega odstavka tega člena.

(2) Vlada z uredbo določi najvišje temperature ogrevanja in hlajenja v stavbah, ki so v lasti ali uporabi oseb javnega sektorja, in v stavbah, kjer se pogosto zadržuje javnost, velikost in vrste stavb, za katere velja obveznost iz prejšnjega odstavka, izjeme in druge posebnosti, ki so nujne za omejitev temperature zraka.

157. člen
(prepoved osvetljevanja)

(1) V času razglašene stopnje tveganja iz 152. člena tega zakona in največ eno leto po izteku razglašene stopnje tveganja iz 152. člena tega zakona upravljavci razsvetljave zaradi varčevanja z energijo in potreb po znižanju rabe električne energije zmanjšajo rabo električne energije z osvetljevanjem.

(2) Vlada podrobneje določi prepoved osvetljevanja za namen varčevanja z energijo in za doseganje ciljev energetske varnosti in energetske učinkovitosti v določenem obdobju dneva, opredeli prostore, površine in stavbe, kjer je prepovedano osvetljevanje, in druge ukrepe, ki so pomembni za prepoved osvetljevanja pri določenih stavbah, prostorih ali površinah.

158. člen
(prenos odjemalcev drugemu dobavitelju)

Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina izmed preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.

9. Poglavje: KAZENSKE DOLOČBE

159. člen
(prekršek glede prednostne rabe energijskih virov in energentov)

(1) Z globo od 100 do 500 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba v lokalni skupnosti, če lokalna skupnost določa prednostno rabo energije in energentov za potrebe delovanja tehničnih stavbnih sistemov in naprav v stavbah, in pri tem ne upošteva določbe prvega odstavka 21. člena tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- kot investitor ali lastnik stavbe pri graditvi projektira ali vgradi kotel na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin (peti odstavek 21. člena),

- kot investitor ali lastnik stavbe pri graditvi objekta projektira ali vgradi kurilno napravo na trdno in tekoče gorivo v enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavbah in v posameznih delih večstanovanjskih stavb (šesti odstavek 21. člena).

(3) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz drugega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

160. člen

(prekršek glede sporočanja podatkov)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če ne posreduje podatkov, zahtevanih s predpisom iz drugega odstavka 30. člena tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

161. člen

(prekršek glede predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov)

(1) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če ne opravi predpisanega periodičnega pregleda oziroma preizkusa (tretji odstavek 31. člena).

(2) Z globo od 15.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

162. člen

(prekršek glede neravnanja v skladu z izvršljivo odločbo agencije o ukrepih)

(1) Z globo do 0,1 % letnega prometa v predhodnem poslovnem letu se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne ravna v skladu z izvršljivo odločbo agencije o ukrepih za odpravo kršitev iz drugega odstavka 84. člena tega zakona.

(2) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če ravna v nasprotju s 99. členom tega zakona.

(3) Z globo od 15.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega in drugega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

163. člen

(prekrški glede izvajanja energetske inšpekcije)

(1) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- prepreči energetske inšpekcije opraviti naloge inšpekcijskega nadzora ali mu jih ne omogoči opraviti ali mu noče dati potrebnih podatkov (125. člen);
- ne obvesti energetske inšpekcije o nastalih poškodbah in okvarah (127. člen tega zakona).

(2) Z globo od 15.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- energetske inšpekcije ne obvesti pravočasno o izvedbi ukrepov (126. člen);
- ne obvesti energetske inšpekcije o datumu začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove ter datumu začetka funkcionalnih in zagonskih preskusov na energetskih napravah, napeljavah in postrojih (128. člen).

(6) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(7) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz petega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(8) Z globo od 50 do 400 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz petega odstavka tega člena.

164. člen

(prekršek glede transporta ogljikovega dioksida)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če ne prijavi izvajanja prenosa ali predelave ogljikovega dioksida ((točka a) prvega odstavka 150. člena).

(2) Z globo od 3.000 do 100.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

165. člen

(prekršek glede omejitve temperature zraka za namen ogrevanja in hlajenja v javnih stavbah in stavbah, kjer se zadržuje javnost)

Z globo od 100 do 500 eurov se za prekršek kaznuje lastnik ali upravljavec stavbe, ki ne zmanjša rabe energije za namen ogrevanja in hlajenja (prvi odstavek 156. člena).

166. člen

(prekršek glede prepovedi osvetljevanja)

Z globo od 100 do 500 eurov se za prekršek kaznuje upravljavca razsvetljave, ki ne zmanjša rabo električne energije z osvetljevanjem (prvi odstavek 157. člena).

167. člen

(prekrški za kršitve določb Uredbe 1227/2011/EU)

(1) Z globo od 25.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ACER ne predloži evidence o transakcijah, povezanih z veleprodajnimi energetske trgi, v skladu s prvim odstavkom 8. člena Uredbe 1227/2011/EU;
- pred sklepanjem transakcij, o katerih mora poročati, transakcij ne prijavi agenciji v skladu z 9. členom Uredbe 1227/2011/EU ali nemudoma ne obvesti agencije o spremembah podatkov, ki jih vsebuje prijava za vpis v register udeležencev iz sedmega odstavka 435. člena tega zakona;
- nemudoma uradno ne obvesti agencije o utemeljenem sumu, da bi transakcija lahko pomenila kršitev 3. ali 5. člena Uredbe 1227/2011/EU v skladu s 15. členom Uredbe 1227/2011/EU.

(2) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 0,1 % do 10 % letnega prometa v predhodnem poslovnem letu se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- uporabi notranje informacije o veleprodajnem energetskega proizvodu v nasprotju s točko a) prvega odstavka 3. člena Uredbe 1227/2011/EU;
- razkrije notranje informacije kateri koli drugi osebi v nasprotju s točko b) prvega odstavka 3. člena Uredbe 1227/2011/EU;
- na podlagi notranje informacije kateri koli drugi osebi priporoči sklenitev posla v nasprotju s točko c) prvega odstavka 3. člena Uredbe 1227/2011/EU ali jo k temu napelje;
- ne objavi notranjih informacij, ki se nanašajo nanj ali na z njim povezane osebe v skladu s 4. členom Uredbe 1227/2011/EU;
- sklene kakršen koli posel ali izda kakršna koli naročila za trgovanje ali razširja informacije na način, ki pomeni ali bi lahko pomenil tržno manipulacijo v nasprotju s 5. členom Uredbe 1227/2011/EU.

(4) Če se letni promet v predhodnem poslovnem letu iz prejšnjega odstavka ne da določiti, se za prekršek iz prejšnjega odstavka pravna oseba kaznuje z globo od 15.000 do 250.000 eurov, pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, se kaznuje z globo od 30.000 do 500.000 eurov, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, pa se kaznuje z globo od 5.000 do 150.000 eurov.

(5) Z globo od 4.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prve, druge in tretje alineje tretjega odstavka tega člena.

10. Poglavje: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

168. člen

(prehodno obdobje glede prepovedi projektiranja in vgradnje kotla na zemeljski plin ter prehodno obdobje glede podaljševanja obstoječih koncesij za zgraditev in upravljanje omrežja za distribucijo zemeljskega plina)

(1) Peti odstavek 21. člena tega zakona se uporablja za stavbe, za katere je bila vloga za izdajo gradbenega dovoljenja vložena po 30. juniju 2024.

(2) Ne glede na določbe sedmega odstavka 21. člena tega zakona, se nove koncesije lahko podelijo za tista območja, za katera so začeti postopki podeljevanja koncesij največ za 10 let.

(3) Ne glede na določbe osmega odstavka 21. člena tega zakona se obstoječe koncesijske pogodbe, ki se iztečejo pred 31. decembrom 2030, lahko podaljšajo največ do 31. decembra 2030.

169. člen

(določitev prioritete uporabe energentov in uskladitev občinskih odlokov)

(1) Občine predpišejo prioriteto uporabo energentov za delovanje stavb in proizvodnjo toplote v proizvodnih procesih končnih uporabnikov v skladu s tem zakonom v treh letih od uveljavitve tega zakona.

(2) Občinski odloki, ki določajo prioriteto uporabo energentov, se uskladijo s tem zakonom v treh letih od uveljavitve tega zakona.

170. člen (prehodno obdobje glede LEK)

(1) Do vzpostavitve sistema digitalnega LEK-a, opredeljenega v 27. členu tega zakona, lokalne skupnosti vsaki dve leti od sprejetja LEK poročajo o izvajanju ukrepov in ciljev LEK v pisni obliki.

(2) Določba štirinajstega odstavka 27. člena tega zakona se začne uporabljati po vzpostavitvi aplikacije za izdelavo in poročanje digitalnega LEKa v okviru MOPE. Do takrat se LEK izdeluje in poroča v pisni obliki.

(3) Sistem digitalni LEK se v okviru energetskega portala prostorskih podatkov vzpostavi do konca leta 2026.

171. člen (prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki v teku)

Prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki v zadevah s področja tega zakona, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

172. člen (nadaljevanje dela Agencije za energijo)

Agencija za energijo, ki je delovala na podlagi Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), nadaljuje z delom po določbah tega zakona.

173. člen (izvršilni predpisi)

Izvršilni predpisi iz četrtega odstavka 106. člena, tretjega odstavka 132. člena, drugega odstavka 156. člena in drugega odstavka 157. člena tega zakona se izdajo v enem letu od uveljavitve tega zakona.

174. člen

(podaljšanje veljavnosti izvršilnih predpisov)

(1) Pravilnik o metodologiji in obveznih vsebinah lokalnih energetskih konceptov (Uradni list RS, št. 56/16), izdan na podlagi četrtega odstavka 29. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi petnajstega odstavka 27. člena tega zakona.

(2) Pravilnik o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljavca energetskih naprav (Uradni list RS, št. 92/15 in 175/20), izdan na podlagi drugega odstavka 31. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 29. člena tega zakona.

(3) Pravilnik o vrstah podatkov, ki jih zagotavljajo izvajalci energetskih dejavnosti in drugi zavezanci (Uradni list RS, št. 110/22), izdan na podlagi drugega odstavka 32. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 30. člena tega zakona.

(4) Uredba o energetski infrastrukturi (Uradni list RS, št. 22/16 in 173/21), izdana na podlagi petega odstavka 462. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi četrtega odstavka 106. člena tega zakona.

(5) Uredba o vzdrževalnih delih v javno korist na področju energetike (Uradni list RS, št. 37/18), izdana na podlagi tretjega odstavka 463. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 108. člena tega zakona.

(6) Pravilnik o tehničnih zahtevah za priključitev in obratovanje vtične proizvodne naprave na obnovljive vire energije (Uradni list RS, št. 161/22) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 30. člena tega zakona.

(7) Pravilnik o tehničnih pogojih za graditev nadzemnih elektroenergetskih visokonapetostnih vodov izmenične napetosti 1 kV do 400 kV (Uradni list RS, št. 52/14 in 67/22) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(8) Pravilnik o zaščiti nizkonapetostnih omrežij in pripadajočih transformatorskih postaj (Uradni list RS, št. 202/21) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(9) Pravilnik o tehničnih zahtevah za priključitev proizvodnih naprav električne energije na distribucijsko omrežje in o izvajanju 5. člena Uredbe Komisije (EU) št. 2016/631 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (Uradni list RS, št. 97/21) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(10) Pravilnik o minimalnih tehničnih zahtevah za gradnjo, obratovanje in vzdrževanje elektroenergetskih nizkonapetostnih vodov (Uradni list RS, št. 21/20) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(11) Pravilnik o tehničnih zahtevah za obratovanje vročevodnih in parnih kotlov (Uradni list RS, št. 46/18) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(12) Pravilnik o elektroenergetskih postrojih izmenične napetosti nad 1 kV (Uradni list RS, št. 63/16) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(13) Pravilnik o obratovanju elektroenergetskih postrojev (Uradni list RS, št. 56/16) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(14) Pravilnik o vzdrževanju elektroenergetskih postrojev (Uradni list RS, št. 98/15) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(15) Pravilnik o tehničnih pogojih za graditev nadzemnih elektroenergetskih visokonapetostnih vodov izmenične napetosti 1 kV do 400 kV (Uradni list RS, št. 52/14 in 67/22) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

(16) Pravilnik o tehničnih pogojih za graditev podzemnih elektroenergetskih vodov izmenične nazivne napetosti nad 1 kV do 400 kV (Uradni list RS, št. 42/21 in 20/22) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi prvega odstavka 31. člena tega zakona.

175. člen

(podaljšanje uporabe)

(1) Do uveljavitve predpisa iz četrtega odstavka 112. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij (Uradni list RS, št. 101/10 in 17/14 – EZ-1).

(2) Do uveljavitve predpisa iz šestega in sedmega odstavka 113. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o tehničnih pogojih za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov z delovnim tlakom nad 16 barov ter o pogojih za posege v območjih njihovih varovalnih pasov (Uradni list RS, št. 12/10, 45/11 in 17/14 – EZ-1).

(3) Do uveljavitve predpisa iz prvega odstavka 30. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o tehničnih pogojih za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov z največjim delovnim tlakom do vključno 16 barov (Uradni list RS, št. 26/02 in 54/02).

(4) Do uveljavitve predpisa iz prvega odstavka 31. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o utekočinjenem naftnem plinu (Uradni list RS, št. 22/91, 114/04 in 17/14 – EZ-1).

(5) Do uveljavitve predpisa iz prvega odstavka 31. člena tega zakona se še naprej uporablja Pravilnik o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij (Uradni list RS, št. 101/10 in 17/14 – EZ-1).

176. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe Energetskega zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Energetski zakon (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), določba 24. člena pa se še uporablja do uveljavitve zakona, ki ureja podnebje.

177. člen

(prenehanje veljavnosti členov iz posameznih zakonov)

(1) V Zakonu o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo (Uradni list RS, št. 121/22 in 49/23):

- preneha veljati 3. člen,
- preneha veljati poglavje III. UKREPI ZA ZANESLJIVO OSKRBO Z ENERGIJO ter 9. do 11. člen,
- prenehata veljati 14. in 15. člen.

(2) V Zakonu o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (Uradni list RS, št. 158/22 in 49/23) preneha veljati 20. člen.

178. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (vsebina zakona)

Člen vsebuje osnovno vsebino zakona, in sicer:

- načela energetske politike: Zakon določa ključna načela, na katerih temelji energetska politika države. To so smernice, ki jih država želi doseči na področju energetike. Načela energetske politike so ključna usmeritev za oblikovanje politik in ukrepov na področju energetike.
- ukrepi upravljanja energetske politike: Zakon določa ukrepe, ki se izvajajo za uresničevanje ciljev in načel energetske politike.
- Agencija za energijo: Zakon ureja pristojnosti, organizacijo in delovanje Agencije za energijo.
- Pristojnost energetske inšpekcije: Zakon opredeljuje pristojnost energetske inšpekcije, ki je organ, odgovoren za izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju energetike.
- Pooblastila in pogoji za energetskega inšpektorja: Zakon določa pooblastila, pravice in dolžnosti, ki jih ima energetski inšpektor pri opravljanju svojega dela. Prav tako ureja pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki želi postati energetski inšpektor, vključno s strokovno usposobljenostjo in izkušnjami.
- Energetska infrastruktura: Zakon opredeljuje, kaj se šteje za energetske infrastrukturo, kar obsega objekte, naprave, omrežja in druge elemente, ki so bistveni za proizvodnjo, prenos, distribucijo in dobavo energije.
- Druga skupna vprašanja na področju energetike: Zakon ureja še druga pomembna vprašanja, ki se nanašajo na energetiko.

K 2. členu (področje uporabe zakona)

Člen opredeljuje področje uporabe zakona. Gre za določbo, ki določa, da se ta zakon uporablja za področja, ki so urejena z drugimi področnimi zakoni s področja energetike, v kolikor ni drugače urejeno s temu posameznimi zakoni.

Člen opredeljuje, na katera področja energetike se nanaša zakon in v katerih primerih veljavnost zakona dopolnjujejo področni zakoni, ki urejajo specifična področja energije. Določbe tega zakona veljajo in se uporabljajo za različna področja energetike. To pomeni, da se zakon nanaša na splošne in skupne vidike energetske politike in ureditve, ki so relevantni za več različnih področij v energetiki. Če je vprašanje glede določenega področja energetike posebej urejeno z eno od področnih zakonov, potem se določbe tega zakona ne uporabljajo, saj je že urejeno v področnem zakonu.

Namen tega člena je doseči usklajenost in enotnost ureditve na področju energetike. Zakon določa splošna načela in smernice, ki veljajo za celotno energetske politiko, medtem ko se specifična vprašanja, ki se nanašajo samo na posamezne energetske vire ali načine oskrbe, obravnavajo v posebnih področnih zakonih. S tem se zagotavlja, da je ureditev na področju energetike celovita, a hkrati prilagojena specifičnim potrebam in značilnostim različnih energetske dejavnosti.

K 3. členu (prenos in izvrševanje predpisov EU)

Člen navaja evropske direktive, ki se s tem zakonom prenašajo v pravni red Republike Slovenije, in evropske uredbe, za katere je potrebno določiti pravne podlage za izvrševanje in kazenske sankcije v primeru kršitve njihovih določb.

K 4. členu (pomen izrazov)

Člen opredeljuje pojme, ki se uporabljajo v besedilu zakona. Ker so posamezni izrazi že opredeljeni v drugih področnih zakonih s področja energetike, je v členu določeno, da v kolikor niso izrazi opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen kot ga določajo področni zakoni.

K 5. členu (uporaba zakona)

Člen opredeljuje energetske dejavnosti, za katere velja ta zakon in pravne ter fizične osebe za katere se zakon uporablja. Člen ohranja podobno ureditev kot 6. člen EZ-1, s predlogom pa se dodaja med izvajalce energetske dejavnosti shranjevanje električne energije, agregiranje na trgu z električno energijo in dejavnost pridobivanja premoga. Pri t.i. drugih zavezancih se ohranijo še osebe javnega sektorja (lokalne skupnosti), pravne osebe javnega in zasebnega prava ter fizične osebe, ki so lastniki

oziroma uporabniki energetskih postrojev, naprav in napeljav (lastnike oziroma uporabnike energetskih postrojev, naprav in napeljav) ter končne odjemalce energije.

K 6. členu (načelo prioritete)

Člen ohranja enako ureditev kot 7. člen EZ-1. Načelo prioritete določa vrstni red ukrepov oziroma projektov, če so celotni stroški alternativnih variant primerljivi. Ob tem je pomembno, da se primerja celotne stroške v življenjski dobi projekta, ki vključujejo tudi stroške za energijo in ne samo stroškov investicije. Pri primerljivih stroških v življenjski dobi imajo absolutno prednost pred ukrepi za oskrbo z energijo ukrepi za povečanje energijske učinkovitosti, med ukrepi za oskrbo, pa je prednost dana ukrepom, ki uporabljajo obnovljive vire energije.

K 7. členu (načelo stroškovne učinkovitosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 8. člen EZ-1. Člen zapoveduje racionalno ravnanje države in lokalnih skupnosti pri vodenju energetske politike.

K 8. členu (načelo socialne kohezivnosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 9. člen EZ-1, sprememba je samo v besedi »revnejšim«, ki se nadomesti z besedo »ranljivejšim«. Člen zapoveduje posebno skrb za ranljivejše skupine prebivalstva in gospodinjstva.

K 9. členu (načelo enakega obravnavanja)

Člen ohranja enako ureditev kot 10. člen EZ-1. Člen zapoveduje enakopravno obravnavanje vseh udeležencev v postopkih, ki jih na energetske področju vodijo država ali lokalne skupnosti.

K 10. členu (načelo preglednosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 11. člen EZ-1. Člen zapoveduje pregledno vodenje postopkov in sprejemanja odločitev pri vseh energetskih vprašanjih, o katerih odloča država ali lokalna skupnost.

K 11. členu (načelo javnosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 12. člen EZ-1. Člen zapoveduje javno dostopnost energijskih podatkov, javno obravnavo energetskih dokumentov in aktov.

K 12. členu (načelo varstva potrošnikov)

Člen ohranja enako ureditev kot 13. člen EZ-1. Člen posebej izpostavlja zahtevo za spoštovanje pravic gospodinjstev odjemalcev energije.

K 13. členu (načelo celovitosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 14. člen EZ-1, dodani so samo cilji s področja razogljčenja in zanesljive oskrbe z energijo. Člen zapoveduje državi in lokalnim skupnostim, da pri vsem svojem delovanju vedno proučijo tudi vpliv na doseganje ciljev s področja razogljčenja, energetske učinkovitosti, rabo obnovljivih virov energije, zanesljivosti oskrbe in okoljsko sprejemljivost.

K 14. členu (načelo spodbujanja)

Člen ohranja enako ureditev kot 15. člen EZ-1. Načelo spodbujanja določa, da je potrebno spodbujati dejavnosti za povečanje energijske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije. To velja tako za lokalne skupnosti, kot za državo. Načelo izhaja iz 176.a člena lisbonske pogodbe, ki določa, da je spodbujanje energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo eden izmed ciljev energetske politike Unije. Ker so v praksi, tudi na energetske področju, uveljavljene tudi spodbude za spodbujanje drugih tehnologij je nadalje določeno, da morajo biti okolju prijaznejše naprave, tehnologije, oprema, proizvodi in storitve pri določanju spodbud obravnavani bolj ugodno od okolju manj prijaznih.

K 15. členu (načelo pregledne in nepristranske oskrbe z energijo)

Člen ohranja enako ureditev kot 16. člen EZ-1. Člen določa, da imajo odjemalci energije iz omrežij pravico oskrbe na pregleden in nepristranski način.

K 16. členu (načelo konkurenčnosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 17. člen EZ-1. Člen zapoveduje državi dolžnost skrb za spodbujanje konkurence in nepristranskega obravnavanja posameznih proizvajalcev in dobaviteljev pri vseh njenih

ravnanjih. To načelo je še posebej pomembno zato, ker so največji proizvajalci in dobavitelji v večinski državni lasti.

K 17. členu (načelo onesnaževalec plača)

Člen ohranja enako ureditev kot 18. člen EZ-1. Člen določa, da morajo proizvajalci energije nositi bremena in tveganja onesnaževanja okolja, ki jih njihova proizvodnja povzroča. Pri tem je potrebno upoštevati okoljska bremena in tveganja, ki nastajajo v celotnem življenjskem ciklu od proizvodnje surovin, med obratovanjem, v primeru nesreč, po zaključku delovanja, ob sanaciji okolja in ravnanju z odpadki.

K 18. členu (načelo okoljske trajnosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 19. člen EZ-1. Člen določa, da si morajo državni organi in organi lokalnih skupnosti pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov ter pri izvedbi ukrepov na podlagi tega in drugih področnih zakonov, prizadevati doseči čim nižje negativne učinke na okolje, pri čemer se upoštevajo okoljska bremena v celotnem življenjskem ciklu. V primeru politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov, ki imajo dolgoročne učinke na okolje, si je potrebno prizadevati za zmanjšanje okoljskega bremena za prihodnje generacije.

K 19. členu (načelo opolnomočenja)

Gre za novo načelo, ki ga EZ-1 ni vseboval. Člen določa, da država in lokalne skupnosti vzpostavljajo strukturne pogoje za opolnomočenje državljanov za sodelovanje pri prehodu v podnebno nevtralno družbo, tako v primeru samooskrbe z energijo, kakor energetskih skupnosti državljanov.

K 20. členu (energetska politika)

Člen ohranja podobno ureditev kot 20. člen EZ-1. Ta člen določa vsebino energetske politike. Cilji energetske politike morajo biti usklajeni z dolgoročnimi razvojnimi cilji Slovenije in cilji dolgoročne podnebne strategije. Določijo se v naslednjih dokumentih dolgoročnega načrtovanja: v celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu ter v operativnih in akcijskih načrtih za posamezna področja oskrbe in ravnanja z energijo. Ukrepi morajo zajemati regulativno urejanje oskrbe z energijo, sklepanje in izvajanje mednarodnih pogodb s področja energije, izvajanje investicij in spodbujanje investicij na področju energije ter druge aktivnosti. Izvajanje ukrepov za doseganje ciljev energetske politike je v splošnem gospodarskem interesu države.

K 21. členu (prednostna raba energetskih virov in energentov)

V 21. členu EZ-1 je urejal prednostno rabo energije. V predlogu tega zakona se ta materija ureja bolj podrobno in določno. Namen člena je urejanju prednostne rabe energijskih virov in energentov. Glavni cilj je spodbujanje trajnostne rabe energije in večja uporaba obnovljivih virov energije v stavbah ter napravah, kar ima pomemben vpliv na zmanjšanje onesnaževanja in odvisnosti od fosilnih goriv.

Lokalna skupnost mora v vsakem novem lokalnem energetskem konceptu določiti prednostno rabo energijskih virov in energentov. To pomeni, da lokalne skupnosti sprejmejo ukrepe in politike, s katerimi spodbujajo uporabo določenih energijskih virov in energentov pred drugimi. Pri tem morajo upoštevati določbe tega člena. Zahteve za prednostno rabo energije ne veljajo za nekatere vrste stavb, ki imajo majhno porabo energije ali ne predstavljajo večjega vpliva na rabo energije. To so stavbe z majhno uporabno površino, samostojne stavbe z manj kot 50 m² površine, nestanovanjske kmetijske stavbe in stavbe za opravljanje verskih obredov.

Ne glede na razlike med začetnimi investicijami v posamezne vire energije in energentov za namene ogrevanja, imajo obnovljivi in nizkoogljični viri v celotni življenjski dobi primerljive stroške kot ostali viri. V primerih, kjer se določa prednostna raba energije in energentov, je potrebno upoštevati določene smernice:

- raba obnovljivih virov energije ima prednost pred rabo neobnovljivih virov energije. To pomeni, da je treba spodbujati uporabo energije iz obnovljivih virov.

- v območjih, kjer obstajajo sistemi daljinskega ogrevanja, je prednostna raba energije določena po določenem vrstnem redu, ki upošteva različne vire toplote glede na njihovo energetsko učinkovitost. Najprej se upošteva sončno obsevanje, nato odvečna toplota, plin obnovljivega izvora in na koncu toplota iz sistema daljinskega ogrevanja.

- izven območij sistemov daljinskega ogrevanja se prav tako upošteva vrstni red prednostne rabe energije, kjer so na prvem mestu sončna obsevanja, odvečna toplota, plin obnovljivega izvora itd.

Lokalna skupnost lahko vključuje območja za izvajanje izbirne gospodarske javne službe distribucije toplote in plina, ki lahko vključuje tudi območje kratkoročne širitve v naslednjih petih letih. Če se po petih letih priključitev na takšen sistem ne uresniči, imajo končni uporabniki stavb, ki delujejo na obnovljive vire energije, možnost, da se ne priključijo na sistem distribucije toplote in plina.

Pri graditvi nove stanovanjske stavbe projektiranje in vgradnja kotla na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin nista dovoljena, razen v izjemnih primerih, kjer to ni mogoče upoštevati. To izjemo je potrebno utemeljiti v tehničnem poročilu in prikazati v izkazu o energijskih lastnostih stavbe. Namen te določbe je, da se spodbuja alternativne in okolju bolj prijazne rešitve za ogrevanje stavb.

V strnjenih naseljih nista dovoljena projektiranje in vgradnja kurilnih naprav na trdna in tekoča goriva v enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavbah in v posameznih delih večstanovanjskih stavb, razen v primerih, ko ne gre za osnovno ogrevanje. V lokalnih energetskih konceptih se določijo strnjena naselja za potrebe tega člena skladno z metodologijo za določitev strnjene naselja. V strnjenih naseljih ni dovoljena vgradnja kurilnih naprav na trdna in tekoča goriva v enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavbah ter posameznih delih večstanovanjskih stavb, kar prispeva k zmanjšanju onesnaževanja zraka in izboljšanju kakovosti bivanja. To se nanaša samo na osnovno ogrevanje in ne na ostalo podporno ogrevanje kot so npr. kamini za dodatno ogrevanje.

Lokalnim skupnostim ni dovoljeno podeljevati novih koncesij ali podaljševati obstoječih koncesij za zgraditev in upravljanje omrežja za distribucijo zemeljskega plina, kar spodbuja iskanje alternativnih in bolj trajnostnih virov energije.

Odjemalci zemeljskega plina imajo pravico, da se ne priključijo na sistem za distribucijo zemeljskega plina, če dokazujejo, da se bodo ogrevali na obnovljive vire energije. Prav tako ne bodo plačali pogodbene kazni za odklop od sistema, čeprav so se prej zavezali k priključitvi.

Minister predpiše metodologijo za določitev stavb za majhno porabo in za določitev strnjene naselja.

Določbe tega člena imajo namen spodbujati uporabo obnovljivih virov energije in povečati energetske učinkovitost stavb, kar je ključno za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in zmanjšanje vpliva na okolje. S takšnimi ukrepi lokalne skupnosti aktivno prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov ter izboljšanju kakovosti bivanja in zdravja prebivalcev.

K 22. členu (mednarodne obveznosti)

Člen ohranja enako ureditev kot 22. člen EZ-1. Slovenija je pri svojem vodenju energetske politike dolžna upoštevati mednarodne obveznosti in usmeritve. Energetska politika je v EU namreč vse bolj koordinirana.

Ta člen se nanaša na obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in sporazumov na področju trga energije, naložb, prenosa energije in energentov ter povezovanja v mednarodne energetske sisteme.

Mednarodne pogodbe in sporazumi: Mednarodne pogodbe in sporazumi so dogovori med državami ali mednarodnimi organizacijami, ki urejajo različna vprašanja s področja energetike. To so lahko sporazumi o sodelovanju pri oskrbi z energijo, zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, razvoju obnovljivih virov energije, varovanju okolja itd. Ko država sprejme mednarodno pogodbo ali sporazum, se zaveže, da bo izpolnila določene obveznosti, ki izhajajo iz teh dokumentov.

Trg energije: Mednarodne pogodbe in sporazumi na področju trga energije se nanašajo na urejanje trgovine z energijo med državami. To vključuje trgovino z električno energijo, plinom, nafto in drugimi energenti. Pogosto se vzpostavljajo pravila, ki spodbujajo prost pretok energije med državami, odpravljanje ovir pri trgovini in vzpostavljajo skupnih standardov.

Naložbe v energetiki: Mednarodne pogodbe in sporazumi o naložbah v energetiki določajo pogoje in zahteve za tuje naložbe v energetskem sektorju. To lahko vključuje zaščito tujih investorjev, zagotavljanje enake obravnave in pravic ter spodbujanje naložb v obnovljive vire energije.

Prenos energije in energentov: Mednarodne pogodbe in sporazumi se pogosto osredotočajo na prenos energije in energentov med državami. To vključuje izgradnjo in upravljanje mednarodnih prenosnih omrežij za električno energijo in plin, da se omogoči prenos energije preko meja.

Povezovanje v mednarodne energetske sisteme: Povezovanje v mednarodne energetske sisteme je cilj, ki ga zasledujejo države za zagotavljanje večje varnosti oskrbe z energijo ter boljšega izkoriščanja in izmenjave energije med sosednjimi državami. To lahko vključuje povezovanje električnih omrežij, plinovodov in drugih infrastrukturnih projektov.

Ta člen poudarja, da so obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in sporazumov, ključnega pomena za oblikovanje energetske politike in načrtovanje razvoja energetskih dejavnosti. Države morajo upoštevati in izpolnjevati te obveznosti, da bi zagotovile trajnostno, učinkovito in varno oskrbo z energijo ter prispevale k globalnemu prizadevanju za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in ohranjanje okolja za prihodnje generacije. Sodelovanje in skupno delovanje na mednarodni ravni so ključnega pomena za učinkovito soočanje s izzivi, ki jih prinaša področje energetike.

K 23. členu (energetske bilance)

EZ-1 je v 25. členu urejal letne energetske bilance. V predlogu tega zakona in tega člena ni predvidenih več letnih energetskih bilanc, pač so predvidene samo energetske bilance, ki so strokovne podlage za pripravo raznovrstnih dolgoročnih dokumentov in za ugotavljanje izpolnjevanja mednarodnih zavez in doseganja ciljev. Nacionalne energetske bilance so pomembne, ker zagotavljajo odločevalcem v državi celovite informacije o ponudbi in povpraševanju po energiji v državi, kar pomaga razumeti stanje energetske varnosti in prepoznavati različne vidike v zvezi z nacionalnimi podnebno energetskimi zavezami in cilji oziroma morebitne ranljivosti. Potrebujemo jih vedno tudi za izračun različne učinkovitosti pretvorbe energije, ter za razvoj in uporabo različnih kazalnikov za določanje in ocenjevanje energetske podnebne politike držav. Pri vsem tem je zelo pomembno tudi, ali se energetske bilance pripravljajo v daljšem obdobju po enaki metodi, ker le to omogoča doslednost pri zbiranju in analizi podatkov, kar je bistvenega pomena za prepoznavanje trendov in sprejemanje preišljenih odločitev, ker je drugače izredno težko zagotoviti, da so podatki točni in zanesljivi, saj lahko nedoslednosti pri zbiranju in analizi podatkov povzročijo napake in napačne interpretacije ter posledično napačne politične odločitve glede potrebnih nacionalnih energetskih strategij in najprimernejših ukrepov za njihovo izvajanje.

K 24. členu (javna služba)

Člen določa, da se priprava strokovnih podlag s področja energetike izvaja kot javna služba državnega pomena in po javnem pooblastilu. Pripravo strokovnih podlag s področja energetike izvaja Inštitut »Jožef Stefan« (v nadaljnjem besedilu: IJS). Člen določa tudi, da izdelavo strokovnih podlag s področja energetike financira ministrstvo, pristojno za energijo. Z uvedbo javne službe se bo zagotavljalo, da bodo uporabljeni nacionalni podatki primerljivi skozi čas, kar je bistvenega pomena za sledenje napredka pri doseganju nacionalnih ciljev povezanih z energijo in okoljem.

K 25. členu (naloge IJS)

V tem členu so navedene naloge, ki jih izvaja IJS. Navedene naloge opravlja kot javno službo in po nalogu ministrstva, pristojnega za energijo.

K 26. členu (pogodba za izvajanje nalog)

Člen določa, da Ministrstvo, pristojno za energijo in IJS skleneta pogodbo, s katero se uredijo vsi medsebojni odnosi. V členu je določeno tudi, da je sestavni del vsakoletne pogodbe program dela IJS za izvajanje nalog, katerega predhodno IJS uskladi z ministrstvom, pristojnim za energijo.

K 27. členu (lokalni energetski koncept)

EZ-1 je 29. člen urejal lokalne energetske koncepte. Bistvena sprememba v predlogu tega zakona je, da ni potrebnega več prehodnega soglasja ministra, pristojnega za energijo. Ministrstvo se zgolj seznani z sprejemom. Člen določa, da LEK sprejme lokalna skupnost in ga objavi na svoji spletni strani. O sprejemu LEK lokalna skupnost seznani ministrstvo, pristojno za energijo. Gre za spremembo od dosedanje ureditve, ko je za LEK moralo biti pridobljeno predhodno soglasje ministra, pristojnega za energijo. Ministrstvo, pristojno za energijo, pa vsaki dve leti izvede analizo sprejetih LEK-ov ter ovrednoti prispevek LEK k skladnosti ciljev z veljavnim NEPN. V okviru analize ministrstvo, pristojno za energijo, oceni prispevek ciljev sprejetih LEK-ov glede na cilje NEPN in po potrebi pozove lokalne skupnosti k posodobitvi ukrepov in ciljev v posameznem LEK-u. Ta člen določa tudi, da se LEK izdelava v digitalni obliki, prav tako se tudi poročanje izvaja v digitalni obliki. V zvezi s tem je določena prehodna določba, in sicer da se poročila pisno do vzpostavitve sistema digitalnega LEK-a. V prehodnih določbah je

določeno tudi, da se sistem digitalni LEK v okviru energetskega portala prostorskih podatkov vzpostavi do konca leta 2028.

V členu je tudi podlaga za ministra, da predpiše metodologijo priprave, ki vključuje sodelovanje javnosti, obvezno vsebino LEK in druge zahteve glede izdelave in poročanja v okviru sistema digitalnega LEK.

Člen določa tudi zahteve o podatkih o porabi in proizvodnji energentov za proizvodnjo toplote ali plina (tudi bioplin), proizvedeni toploti, potrebni toploti in odvečni toploti ter ocene za prihodnje petletno obdobje.

K 28. členu (lokalne energetske organizacije)

Člen ohranja v osnovi enako ureditev kot 29.a člen EZ-1. Sprememba je v tem, da je dodana ena naloga, in sicer sodelovanje z enotno kontaktno točko. Ta člen obravnava ustanavljanje in pooblastitev lokalnih energetske organizacij za izvajanje nalog, povezanih z učinkovito rabo energije, spodbujanjem obnovljivih virov energije ter pripravo in izvajanje lokalnih energetske konceptov.

Ena ali več lokalnih skupnosti lahko ustanovi ali pooblasti lokalno energetske organizacijo za izvajanje nalog, ki izhajajo iz tega zakona, zakona, ki ureja učinkovito rabo energije in zakona, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije. To pomeni, da lokalne skupnosti imajo možnost ustvariti posebno organizacijo, ki bo odgovorna za izvajanje energetske dejavnosti in projektov na svojem območju v skladu z zakonskimi določbami.

Naloge, ki jih lokalne energetske organizacije izvajajo v javnem interesu, so naslednje:

- Priprava in izvajanje lokalnih energetske konceptov: Lokalne energetske organizacije so odgovorne za pripravo in izvajanje načrtov, strategij ter ukrepov, ki spodbujajo učinkovito rabo energije in uporabo obnovljivih virov energije na lokalni ravni. S tem se želi prispevati k trajnostnemu razvoju in zmanjšanju vpliva na okolje.
- Naloge povezane z vzpostavitvijo in izvajanjem sistema upravljanja z energijo: Organizacije morajo vzpostaviti in izvajati učinkovit sistem upravljanja z energijo, ki bo omogočal spremljanje porabe energije ter izvajanje ukrepov za zmanjšanje le-te.
- Izvajanje in vodenje projektov s področja učinkovite rabe in obnovljivih virov energije: Lokalne energetske organizacije so odgovorne za izvajanje konkretnih projektov, ki spodbujajo učinkovito rabo energije ter uporabo obnovljivih virov energije na lokalni ravni. To vključuje različne projekte za energetske sanacijo stavb, vzpostavitev sončnih elektrarn, vetrnih elektrarn, itd.
- Sodelovanje z enotno kontaktno točko iz ZSROVE: To se nanaša na sodelovanje lokalnih energetske organizacij z nacionalno enotno kontaktno točko, ki jo vzpostavi država za koordinacijo in izmenjavo informacij glede učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije.

Lokalne energetske organizacije morajo voditi ločene računovodske evidence za sredstva, namenjena za opravljanje nalog v javnem interesu. Ta zahteva zagotavlja preglednost in sledljivost porabe sredstev za izvajanje energetske projektov ter preverjanje uspešnosti in učinkovitosti teh projektov.

Skladno s tem členom lokalne skupnosti preko lokalnih energetske organizacij prevzemajo aktivno vlogo pri uresničevanju ciljev energetske politike na lokalni ravni ter spodbujajo trajnostni razvoj in uporabo obnovljivih virov energije na svojem območju. To omogoča bolj učinkovito in usklajeno izvajanje ukrepov za zmanjšanje porabe energije in prehod k bolj trajnostnim in okolju prijaznim energetskim sistemom.

K 29. členu (strokovna usposobljenost)

Člen ohranja enako ureditev kot 31. člen EZ-1. Člen določa strokovno usposobljenost za delavce, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetske naprav. Dana je podlaga za pravilnik, s katerim minister predpiše način izpolnjevanja pogoja strokovne usposobljenosti. Strokovna usposobljenost upravljavcev je potrebna zaradi varnega in zanesljivega obratovanja energetske naprav. Člen povzema ureditev iz veljavnega energetskega zakona in v prakso ne prinaša nikakršnih sprememb.

Ta člen se nanaša na zahteve za strokovno usposobljenost delavcev, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetske naprav, ter na priznavanje strokovne usposobljenosti upravljavcev iz drugih držav članic Evropske unije.

Za zagotavljanje varnosti in zanesljivosti obratovanja energetskih naprav ter učinkovite rabe energije je ključno, da delavci, ki opravljajo dela in naloge upravljanja teh naprav, imajo ustrezno strokovno usposobljenost. To pomeni, da morajo biti usposobljeni za varno in učinkovito delo ter za upravljanje energetskih naprav v skladu z določenimi standardi in predpisi. Strokovna usposobljenost je ključnega pomena za preprečevanje nevarnih situacij, nesreč ter za zagotavljanje optimalnega delovanja energetskih naprav.

Za namen priznavanja strokovne usposobljenosti upravljavcev energetskih naprav iz drugih držav članic Evropske unije, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja učinkovito rabo energije. To pomeni, da se pri priznavanju strokovne usposobljenosti delavcev iz tujine, upoštevajo ustrezni standardi in zahteve, ki jih določa zakonodaja o učinkoviti rabi energije. S tem se zagotavlja, da imajo delavci iz drugih držav, ki delajo na področju upravljanja energetskih naprav v Sloveniji, primerljivo strokovno usposobljenost in se ravna v skladu z enakimi standardi kot domači delavci.

Minister, pristojen za energijo, predpiše način izpolnjevanja pogoja strokovne usposobljenosti iz prvega odstavka tega člena. To pomeni, da minister določi konkretne zahteve in standarde, ki jih morajo izpolnjevati delavci za pridobitev in ohranitev strokovne usposobljenosti pri upravljanju energetskih naprav. S tem se zagotavlja doslednost, enotnost in kakovost pri izvajanju strokovne usposobljenosti ter varnem in učinkovitem delovanju energetskih naprav v državi.

Ta člen ima pomembno vlogo pri zagotavljanju varnosti, zanesljivosti in učinkovite rabe energije v energetskih napravah. S strokovno usposobljenimi delavci se zmanjšuje tveganje za nesreče ter se zagotavlja optimalno delovanje energetskih naprav, kar je ključno za nemoteno delovanje energetskega sektorja in zaščito okolja. Poleg tega se s priznavanjem strokovne usposobljenosti delavcev iz drugih držav spodbuja mobilnost delovne sile in izmenjava znanja ter izkušenj med državami članicami EU.

K 30. členu (naloge ministrstva, pristojnega za energijo)

Člen ohranja v osnovi ureditev kot 32. člen EZ-1. Dodane so bile posamezne naloge, tretji in četrti odstavek pa se je prestavil v člen z naslovom »tehnični predpisi in obveznost periodičnih pregledov«. Ta člen obravnava naloge, ki jih ima ministrstvo, pristojno za energijo, glede energetskega načrtovanja in spremljanja izvajanja energetske politike.

Naloge ministrstva, pristojnega za energijo, glede energetskega načrtovanja in spremljanja izvajanja energetske politike so naslednje:

- Spremljanje naložb v energetskega infrastrukturo: Ministrstvo spremlja investicije v različne energetske projekte in infrastrukturo, da zagotovi stabilen in trajnosten razvoj energetskega sektorja v državi.
- Zbiranje in analiziranje podatkov: Ministrstvo zbira podatke o proizvodnji, porabi, cenah energije, goriv ter drugih podatkov, potrebnih za načrtovanje in spremljanje energetske politike.
- Spodbujanje obnovljivih virov energije: Ministrstvo načrtuje in izvaja aktivnosti za spodbujanje proizvodnje električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije ter proizvodnje tekočih in plinastih goriv iz obnovljivih virov energije.
- Učinkovita raba energije: Ministrstvo načrtuje in izvaja ukrepe za učinkovito rabo energije pri proizvodnji električne energije in toplote ter spodbuja učinkovito rabo energije pri končnih odjemalcih.
- Urejanje prostora: Ministrstvo opravlja naloge nosilca urejanja prostora v skladu s predpisi o urejanju prostora in sodeluje pri pripravi državnega prostorskega načrta za energetskega infrastrukturo.
- Sodelovanje pri pripravi podnebne strategije: Ministrstvo sodeluje pri pripravi dolgoročne podnebne strategije za doseganje ciljev glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.
- Izvajanje sektorske politike: Ministrstvo izvaja sektorsko politiko, ki je določena v Nacionalnem energetskega in podnebnem načrtu (NEPN), akcijskih načrtih in drugih strateških dokumentih na področju energije.
- Zbiranje in analiza podatkov o električni energiji in zemeljskem plinu: Ministrstvo zbira in analizira podatke o proizvodnji, prevzemu in oddaji električne energije ter cene zemeljskega plina in električne energije na maloprodajnem trgu za potrebe nacionalne statistike in za izvajanje evropske zakonodaje.

- Zbiranje in objava cen naftnih derivatov: Ministrstvo zbira in objavlja aktualne maloprodajne cene naftnih derivatov na vseh prodajnih mestih bencinskih servisov v Sloveniji za potrebe transparentnega obveščanja potrošnikov.

Minister, pristojen za energijo, predpiše obseg in vrsto potrebnih podatkov, ki jih morajo sporočati izvajalci energetskih dejavnosti in drugi zavezanci. To pomeni, da minister določi natančne zahteve glede podatkov, ki jih morajo posredovati različni akterji na področju energetike. S tem se zagotavlja doslednost, zanesljivost in obsežnost podatkov, kar je ključno za pravilno načrtovanje in spremljanje izvajanja energetske politike ter sprejemanje ustreznih ukrepov za doseganje ciljev na področju energetike.

K 31. členu (tehnični predpisi in obveznost periodičnih pregledov)

Člen v prvem in drugem odstavku ohranja v osnovi ureditev kot v tretjem in četrtem odstavku 32. člena EZ-1. Tretji odstavek tega člena pa prenaša vsebino 459. člena EZ-1. Člen opisuje ureditev glede tehničnih predpisov in obveznosti periodičnih pregledov na področju energetike.

Člen določa, da je minister, ki je pristojen za energijo, odgovoren za izdajo tehničnih predpisov v zvezi s postavitvijo, načrtovanjem, gradnjo, obratovanjem in vzdrževanjem energetskih naprav, postrojev, objektov, napeljav, omrežij in sistemov. Namen teh tehničnih predpisov je postaviti zahteve in standarde, ki bodo dobaviteljem, upravljavcem in uporabnikom energijskih naprav in sistemov določili pogoje za varno in zanesljivo delovanje ali uporabo. To pomeni, da morajo vsi akterji na področju energetike upoštevati predpisane standarde in zahteve, da se zagotovi ustrezna varnost in zanesljivost delovanja vseh povezanih naprav in sistemov.

Člen se nanaša tudi na sklicevanje tehničnih predpisov na standarde. Ko tehnični predpis določa, da se je treba sklicevati na določene standarde, to pomeni, da so energetske naprave, postroji, objekti, napeljave, omrežja in sistemi skladni z zakonom, če izpolnjujejo zahteve teh standardov. V praksi to pomeni, da če so energetske naprave in sistemi v skladu z ustreznimi standardi, se šteje, da izpolnjujejo tudi zahteve iz tehničnih predpisov, ki se nanje sklicujejo.

Člen ureja tudi odgovornost pravnih in fizičnih oseb ter posameznikov, ki upravljajo energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave. Te osebe so dolžne izvajati predpisane periodične preglede in preizkuse v skladu s tehničnimi predpisi, ki urejajo takšne periodične preglede za specifično vrsto objekta, naprave, instalacije ali omrežja. Periodični pregledi so redni pregledi in preizkusi, ki se izvajajo na določenih časovnih intervalih, da se zagotovi, da so energetske naprave in sistemi v dobrem delujočem stanju ter izpolnjujejo varnostne in tehnične standarde.

Ta člen torej določa zahteve za tehnične predpise, sklicevanje na standarde in obveznost izvajanja periodičnih pregledov za zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja energetskih naprav in sistemov v državi. To prispeva k varnosti, učinkovitosti in trajnostni rabi energije ter zaščiti okolja in uporabnikov energijskih storitev.

K 32. členu (izmenjava podatkov)

Člen ohranja enako ureditev kot 33. člen EZ-1. Ta člen določa, da so državni organi, agencija in drugi nosilci javnih pooblastil, ki so odgovorni za zbiranje podatkov od izvajalcev energetskih dejavnosti in drugih subjektov, dolžni zagotoviti učinkovito medsebojno sodelovanje pri izmenjavi teh podatkov. To pomeni, da različni organi in agencije, ki so vključeni v urejanje energetskega sektorja, morajo sodelovati med seboj in izmenjati potrebne podatke, da lahko bolj učinkovito izvajajo svoje naloge in sprejemajo ustrezne odločitve na podlagi relevantnih informacij.

Ta člen določa tudi pogoje, pod katerimi se lahko podatki posredujejo. Podatki, ki se izmenjujejo, so omejeni le na tiste informacije, ki jih posamezni organ ali oseba potrebuje za izpolnjevanje svojih nalog po zakonu in drugih predpisih, ki se nanašajo na energetiko. Prav tako se zahteva, da se medsebojna izmenjava podatkov izvaja na način, ki ne razkriva osebnih podatkov, razen če je to nujno potrebno za izvrševanje zakonskih pristojnosti uporabnika podatkov ali če zakon izrecno dovoljuje posredovanje osebnih podatkov drugim osebam iz prvega odstavka tega člena.

V tem členu je tudi določeno, da ministrstvo, pristojno za energetiko, ima vlogo pri usklajevanju in zagotavljanju poenotениh postopkov izmenjave podatkov med različnimi organi in osebami, ki so odgovorni za zbiranje in uporabo podatkov na področju energetike. To pomeni, da ministrstvo deluje kot koordinator, ki zagotavlja usklajeno delovanje in enotnost postopkov pri izmenjavi podatkov, kar lahko prispeva k bolj učinkovitemu in usklajenemu delovanju celotnega energetskega sektorja.

Ta člen torej določa izmenjavo podatkov med različnimi akterji na področju energetike, kar je pomembno za učinkovito delovanje in nadzor nad tem ključnim sektorjem. Hkrati pa določajo omejitve glede razkritja

osebnih podatkov ter vlogo ministrstva pri usklajevanju in poenotenju postopkov izmenjave podatkov. To prispeva k transparentnosti, varovanju zasebnosti in boljšemu upravljanju na področju energetike.

K 33. členu (Agencija za energijo)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 383. člen Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS, v nadaljnjem besedilu: EZ-1).

Agencija za energijo je bila z EZ-1 imenovana kot edini nacionalni regulator na področju reguliranja trga z električno energijo in zemeljskim plinom v Republiki Sloveniji. Z EZ-1 pa je država prenesla na agencijo dodatne naloge na področju reguliranja cen daljinskega ogrevanja in toplote, saj jih agencija zaradi usposobljenosti in strokovnosti njenih kadrov lažje izvaja nepristransko, pregledno in pravočasno, predvsem pa učinkovitejše in smotnejše kot v okviru državne uprave (v okvirih, ki ji ga dajejo EZ-1 in podzakonski predpisi). Na ta način se je zagotovilo, da bodo naloge izvedene v skladu z zahtevami 121. člena Ustave RS s podelitvijo javnih pooblastil, skladno s katerim lahko pravne in fizične osebe z zakonom ali na njegovi podlagi dobijo javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave. Na podlagi dosedanjega dela je namreč agencija dokazala, da je predpisane naloge izvajala nepristransko in pregledno predvsem pa z nižjimi stroški, kot bi te naloge opravljala državna uprava.

Ta člen upošteva zahtevo člena 57(1) Direktive 2019/944/EU in 39(1) Direktive 2009/73/ES, da država članica določi en nacionalni regulativni organ na področju električne energije in plina. Poudariti je potrebno, da agencija izvaja svoje naloge na podlagi zakona, neposredno uporabljivih predpisov EU s področja reguliranja trga z električno energijo in plinom (uredb EU in tistih določb direktive, ki imajo neposreden pravni učinek) in splošnih aktov agencije.

Ker status agencije v smislu zakona, ki ureja javne agencije, tako glede razmerja z ustanoviteljem, načinom financiranja, sestavo organov in vezanosti na akte vlade ter ministrstva ne zagotavlja samostojnosti in neodvisnosti agencije v obsegu, kot jo zahtevajo EU direktive, predlog zakona ohranja določbo EZ-1, da se zakon o javnih agencijah za agencijo ne uporablja. Samo na tak način lahko agencija samostojno določa o zadostnih finančnih sredstvih in zadostnih človeških virih oziroma zadostnem številu zaposlenih za izvajanje svojih nalog.

K 34. členu (samostojnost in neodvisnost)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 384. člen EZ-1.

Člen vključuje splošne in načelne določbe o samostojnosti in neodvisnosti agencije, ki so podrobneje urejene v nadaljevanju. Posebej poudarja funkcionalno neodvisnost agencije, torej neodvisnost pri odločanju agencije, saj noben državni organ, organ lokalne skupnosti ali katerikoli drug organ, pravna oseba ali posameznik ne sme vplivati na odločitve agencije niti ne sme agencija zahtevati navodila od navedenih subjektov (s tem se v slovenski pravni red prenašajo določbe Direktive 2019/944/EU in Direktive 2009/73/ES). Potrebno pa je omeniti, da se ta prepoved ne nanaša na splošne smernice vlade, ki jih sprejema za izvajanje energetske politike, ki niso povezane z regulativnimi pooblastili agencije. Agencija kot nacionalni regulativni organ ima regulativna pooblastila v skladu s tem zakonom in uredbami ali drugimi predpisi EU, ter opravlja tudi druge upravne naloge, ki niso povezane z regulativnimi postopki (npr. vodenje registrov, izdaja odločb o podporah električni energiji proizvedeni iz OVE in SPTE, ...).

K 35. členu (temeljni cilji delovanja agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 385. člen EZ-1, z manjšimi spremembami in dopolnitvami, saj je cilje delovanja agencije potrebno nekoliko razširiti zaradi uskladitve z Direktivo 2019/944/EU.

Agencija kot regulator mora zasledovati splošne cilje regulatornega organa za zagotavljanje transparentnega trga z električno energijo in plinom. S členom se prenašajo določbe Direktive 2019/944/EU in Direktive 2009/73/ES in navaja temeljne cilje delovanja agencije tako na področju električne energije kot tudi plina. Na kakšen način se zagotavljajo ti cilji pa je navedeno v nadaljnjih določbah tega poglavja.

K 36. členu (mednarodno sodelovanje agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 386. člen EZ-1, pri čemer se zgolj posodobi sklic na veljavno EU uredbo o ustanovitvi Agencije EU za sodelovanje energetske regulatorjev – ACER (Uredba (EU) št. 942/2019).

Agencija sodeluje z ACER na podlagi Uredbe (EU) št. 942/2019, člen pa ureja nekatera vprašanja imenovanja visokega predstavnika agencije in njegovega namestnika v odboru regulatorjev. V tem členu agencijo predlog zakona tudi zavezuje k sodelovanju z drugimi nacionalnimi regulatornimi organi, po

potrebi pa tudi z drugimi organi držav članic. Še posebej je opredeljena tudi obveznost sodelovanja na regionalni ravni, kot zahtevajo EU predpisi. Visokega predstavnika agencije in njegovega namestnika v odbor regulatorjev imenuje svet agencije v skladu z Uredbo (EU) št. 942/2019. Po vzoru iz te uredbe se določajo tudi pogoji za imenovanje in razrešitev visokega predstavnika agencije in njegovega namestnika ter mandat. Vloga visokega predstavnika agencije je zelo pomembna in je vezana na mandat direktorja agencije, saj gre za zastopanje interesov agencije v posameznem mandatu direktorja. Naloge agencije pri delovanju v okviru ACER so predvsem pri spodbujanju za vzpostavljane konkurenčnega notranjega trga z energijo.

K 37. členu (sodelovanje agencije z organoma, pristojnima za varstvo konkurence in regulacijo trga finančnih instrumentov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 387. člen EZ-1.

Člen ureja obveznost sodelovanja agencije z organom za varstvo konkurence, ki je potrebno za preverjanje delovanja trgov z električno energijo in plinom, kot to zahtevata Direktiva 2019/944/EU in Direktiva 2009/73/ES. Pri tem mora biti ohranjena samostojnost odločanja agencije in zaupnost podatkov, hkrati pa mora sodelovanje biti sorazmerno, glede na namen izmenjave teh podatkov.

K 38. členu (status agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 388. člen EZ-1.

Ker se za agencijo ne uporablja zakon, ki ureja javne agencije, je potrebno urediti številna statusna vprašanja agencije posebej. Ta člen ureja nekatere statusne določbe o agenciji, tj. ustanovitelja in poročanje Državnemu zboru RS. Določilo 80. točke preambule Direktive 2019/944/EU in 30. točke preambule Direktive 2009/73/ES, ki identično med drugim določata, da bo »notranji trg z električno energijo (oziroma plinom) pravilno deloval le, če bodo lahko energetske regulatorji odločali o vseh ustreznih regulativnih vprašanjih in če bodo popolnoma neodvisni od kakršnih koli drugih javnih ali zasebnih interesov. To pa ne preprečuje niti sodnega niti parlamentarnega nadzora nad agencijo v skladu z ustavnim pravom držav članic«.

K 39. členu (poslovnik agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 389. člen EZ-1.

Agencija s poslovnikom podrobneje uredi poslovanje agencije in njenih organov, kot so način delovanja sveta in način sprejemanja odločitev, način imenovanja direktorja agencije, vprašanja poslovanja agencije in druga vprašanja. Poslovnik sprejeme svet agencije z večino glasov vseh članov.

K 40. členu (organa agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 390. člen EZ-1.

Člen določa, da sta organa agencije svet agencije (organ upravljanja) in direktor (poslovodni organ), kar je skladno s primerljivimi ureditvami drugih agencij.

K 41. členu (pristojnosti sveta agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 391. člen EZ-1.

Člen ureja naloge sveta agencije, ki so zlasti odločanje o sprejetju splošnih aktov agencije, sprejetje nekaterih drugih najbolj pomembnih odločitev v agenciji in nadzor direktorja agencije.

K 42. členu (sestava in delovanje sveta agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 392. člen EZ-1. S predlogom zakona je zgolj v enajstem odstavku izrecno zapisano, da svet veljavno odloča tudi, če je na seji namesto

predsednika sveta agencije navzoč njegov namestnik. To je nujno v primeru bolezni ali druge zadržanosti predsednika, saj v nasprotnem primeru svet ne bi mogel izvajati svojih pristojnosti.

Člen sicer ureja sestavo sveta agencije in njegovo imenovanje. Predsednika in člane sveta imenuje Državni zbor na predlog vlade, ki ga oblikuje na podlagi liste kandidatov po izvedenem pozivu za zbiranje predlogov možnih kandidatov, ki ga opravi minister, pristojen za energijo. Zaradi zahtev Direktive 2019/944/EU in Direktive 2009/73/ES po rotaciji je število članov sveta sodo, tako da polovici članov, preneha mandat vsaka tri leta. Skupen mandat je 6 let in se lahko enkrat ponovi, kot dopuščajo direktive.

K 43. členu (imenovanje predsednika in članov sveta agencije)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 393. člen EZ-1.

Ta določba ureja personalno neodvisnost članov sveta (skladno z Direktivo 2019/944/EU in Direktivo 2009/73/ES) in način njihovega imenovanja. Najprej določa splošne pogoje za imenovanje predsednika in članov sveta, v nadaljevanju pa nezdružljivosti, ki naj bi omogočile neodvisnost od navodil kateregakoli političnega organa, kot zahtevata direktivi ter interesno neodvisnost od tržnih interesov na področju električne energije in plina. Tržna neodvisnost se mora nanašati tudi na povezane osebe, ki so dveh skupin: določeno družinsko ali sorodstveno razmerje, in povezana pravna oseba.

Toda ker se je tekom izvajanja EZ-1 pokazalo, da so določeni pogoji oz. omejitve prestrogi (nezdružljivost je dejansko zastavljena preširoko), se predlog člena v manjšem delu spremeni oz. dopolni. Krog oseb, ki izpolnjujejo pogoje po EZ-1 je namreč zelo ozek (preozek), kar onemogoča optimalno sestavo sveta agencije, zato so potrebne vsaj minimalne korekcije, ob hkratni ohranitvi vseh ključnih elementov, ki zagotavljajo strokovnost in neodvisnost. Glede na navedeno se v prvem odstavku ohrani, da mora biti strokovnjak za elektrotehniška, strojnotehniška, ekonomska ali pravna vprašanja, črta pa se omejitev, da mora biti to "s področja energetike", saj je – ob upoštevanju vseh omejitev iz tega člena - takih oseb zelo malo. Ključno pa je, da je član sveta agencije strokovnjak na svojem področju, saj bo tudi z izkušnjami iz drugih sektorjev lahko pripomogel k kakovostnemu delu sveta agencije. Nadalje se v drugem in tretjem odstavku določi, da absolutna prepoved zaposlenosti in opravljanja kakršnegakoli dela velja za regulirana podjetja, za ostale izvajalce energetskih dejavnosti pa le, če bi to vplivalo na neodvisnost. V četrtem odstavku pa se zoži tudi definicija povezane osebe, in sicer se črtajo sorodniki do vključno drugega kolena (veljavna določba EZ-1 je namreč pomenila vrsto prepovedi tudi za vnuke predsednika in članov sveta agencija, ker je nesorazmerno in nesprejemljivo).

Peti odstavek daje predsedniku ali članu sveta prilagoditveni čas dveh mesecev, v katerem mora razrešiti morebitno odvisnost od tržnih interesov ali izkazati glede tržne neodvisnosti povezane osebe, da zaradi okoliščin to ne vpliva na neodvisnost njegovega odločanja. Tako predsednik kot člani sveta so dolžni sami poskrbeti za izpolnjevanje pogojev.

K 44. členu (razrešitev predsednika ali člana sveta agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 394. člen EZ-1. Člen ureja razloge za prenehanje funkcije predsednika ali člana sveta, ki so deloma krivdni (kršitve predpisov, obsodba za kaznivo dejanje), deloma se sklicujejo na pogoje iz prejšnjega člena in urejajo posledice, če kateri od različnih pogojev ni več izpolnjen ali se ugotovi da sploh ni bil izpolnjen, poleg tega pa ta člen predvideva tudi razrešitev iz zdravstvenih razlogov. S predlogom zakona se v primerjavi z EZ-1 le v peti točki se doda možnost odpoklica, če postane (pod)župan.

K 45. členu (direktor agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 394. člen EZ-1.

Člen določa, da je poslovodni organ agencije direktor in določa njegove naloge ter odgovornost. Glede odškodninske odgovornosti ureja njegov položaj enako kot je položaj člana uprave gospodarske družbe.

K 46. členu (imenovanje direktorja)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 396. člen EZ-1.

Člen najprej ureja pogoje, ki jih mora izpolnjevati direktor agencije. Poleg državljanstva RS zahteva še izobrazbo druge stopnje (bolonjskega) visokošolskega izobraževanja, pri čemer mora biti strokovnjak za ekonomska, tehnična ali pravna vprašanja (tu zakon navaja področja, ki jih v svojem interpretativnem sporočilu navaja tudi Komisija, ko govori o ekonomistih, pravniki in inženirjih) s področja energetike, dokaj obsežne delovne izkušnje, znanje angleškega jezika in seveda nekaznovanost. Poleg tega je zaradi zagotovitve neodvisnosti od vseh političnih organov, ki jo zahtevata direktivi, poudarjena tudi zahteva, da ne sme biti poslanec, član vlade, državni sekretar ali član organa politične stranke.

V nadaljevanju ta člen ureja postopek imenovanja, tj. javni natečaj, ki ga izvede svet agencije. Direktorja imenuje in razrešuje svet agencije, da se v čim večji meri zmanjša politični vpliv na agencijo skladno z direktivami. Poudarjeno tudi je, da direktor opravlja svojo funkcijo v zaposlitvenem razmerju z agencijo, pri čemer je njegov mandat po trajanju enak mandatu predsednika ali člana sveta agencije.

K 47. členu (nezdružljivost)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 397. člen EZ-1.

Člen določa nezdružljivosti direktorja agencije in ovire za opravljanje funkcije. V prvi vrsti je njegova funkcija nezdružljiva s funkcijo predsednika ali člana sveta agencije, pa tudi s katerokoli funkcijo v državnem organu ali organu lokalne skupnosti. Nepoklicnost je navedena pri funkciji zato, ker direktor agencije tako ali tako ne sme biti zaposlen pri drugem delodajalcu kot agenciji niti za krajši čas od polnega. Poleg tega je navedenih več nezdružljivosti z upravljanjem ali nadziranjem energetskih podjetij, pa tudi za opravljanjem dela zanje oziroma na kakršnikoli podlagi pridobivanjem plačila od njih. Zaradi uskladitve z omejitvami, ki veljajo za predsednika in člane sveta agencije se (kot novost v primerjavi z EZ-1) tudi pri direktorju določi, da absolutna prepoved opravljanja kakršnegakoli dela velja le za regulirana podjetja. Kot pri predsedniku in članu sveta se ta tržna nezdružljivost nanaša tudi na povezane osebe. Tudi tu četrti odstavek daje direktorju prilagoditveni čas dveh mesecev, v katerem mora razrešiti morebitno odvisnost od tržnih interesov ali izkazati glede tržne neodvisnosti povezane osebe, da zaradi okoliščin to ne vpliva na neodvisnost njegovega odločanja.

Novost predloga zakona je dodatek za nezdružljivost, saj je to nujno za pritegnitev oz. ohranitev strokovnega poslovnega organa agencije. Zahteva za nezdružljivost je namreč zelo obsežna, velja celo za zakonskega oziroma izvenzakonskega partnerja direktorja, sektor energetike pa omogoča široke možnosti zaposlitve, tako da je dodatek potrebno priznati, pri čemer bi se njegova višina morala določiti glede na visoke plače v energetiki, tako da bi bil dodatek primeren za pritegnitev oz. ohranitev strokovnega kadra v poslovanje agencije.

K 48. členu (razrešitev direktorja)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 398. člen EZ-1.

Prenehanje funkcije direktorja je urejeno podobno, kot prenehanje funkcije predsednika ali člana sveta agencije. Razrešitveni razlogi so - podobno kot to velja za predsednika ali člana sveta agencije - deloma krivdni (kršitve predpisov, obsodba za kaznivo dejanje)i, deloma se sklicujejo na pogoje iz prejšnjega člena in urejajo posledice, če kateri od različnih pogojev ni več izpolnjen ali se ugotovi da sploh ni bil izpolnjen, poleg tega pa ta člen predvideva tudi razrešitev iz zdravstvenih razlogov. Posebej je treba opozoriti, da z razrešitvijo preneha tudi delovno razmerje direktorju agencije, saj opravlja svojo funkcijo v zaposlitvenem razmerju.

K 49. členu (letno poročilo, program dela in finančni načrt agencije)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 399. člen EZ-1.

Člen ureja vodenje računovodstva, letno poročilo in letni finančni načrt agencije. Agencija je pravna oseba javnega prava in vodi svoje poslovne knjige po Zakonu o računovodstvu. Letno poročilo mora pregledati pooblaščen revizor, sprejme pa ga svet agencije. Urejeno je tudi sprejemanje programa dela

in finančnega načrta agencije, ki ju do 30. 9. za prihodnje leto sprejme svet agencije in s tem seznani Državni zbor.

Novost predloga zakona je to, da se v četrtem odstavku doda še nadomestilo distributerja toplote, saj agencija izvaja naloge regulacije cene toplote za vse sisteme daljinskega ogrevanja, ki le-to izvajajo v obliki gospodarske javne službe od leta 2014. Financiranje teh nalog agencije do sedaj ni bilo posebej opredeljeno in se je financiralo iz ostalih virov agencije. Predlog zakona tako uvaja prispevek za delovanje agencije na področju toplote, ki ga bodo glede na distribuirano toploto agenciji plačevali distributerji toplote. Tako kot letno poročilo o delu agencije tudi vsakoletni program dela in finančni načrt agencije sprejme le svet agencije. Po EZ-1 je k slednjemu dajal soglasje Državni zbor RS (DZ), kar je bilo nepotrebno in nesmotrno, saj odločanje o programih dela javnih institucij ni redna naloga oziroma pristojnost Državnega zbora. Zato predlog zakona določa, da z obema dokumentoma agencija seznani Državni zbor. Nadzor nad delom agencije je zagotovljen s poročanjem DZ, ki tudi imenuje člane sveta agencije, nadzor nad gospodarno rabo sredstev pa izvaja računsko sodišče. To je skladno z določbami in cilji direktiv v zvezi z neodvisnostjo nacionalnih regulatorjev – dopuščen je parlamentarni in sodni nadzor nad delovanjem agencije, ne bi pa smela o programu dela in finančnem načrtu agencije odločati vlada. S predlagano spremembo tako tudi ni več potrebe po določitvi presumpcije, kdaj se šteje, da sta program dela in finančni načrt potrjena ter kako se uredi začasno financiranje agencije, saj je le to bilo določeno za primere zamude v DZ (dosedanji šesti odstavek 399. člena EZ-1).

K 50. členu (financiranje agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 400. člen EZ-1, v prvem odstavku je dodano le, da se agencija financira tudi iz nadomestil distributerjev toplote, katerih cena je regulirana s strani agencije na osnovi zakona, ki ureja oskrbo s toploto. To je bilo potrebno dodati, saj agencija izvaja naloge regulacije cene toplote za vse sisteme daljinskega ogrevanja, ki le-to izvajajo v obliki gospodarske javne službe od leta 2014. Financiranje teh nalog agencije do sedaj ni bilo posebej opredeljeno in se je financiralo iz ostalih virov agencije. Predlog zakona tako uvaja prispevek za delovanje agencije na področju toplote, ki ga bodo glede na distribuirano toploto agenciji plačevali distributerji toplote. Podobno kot pri elektriki in plinu, bo višino prispevka določila agencija glede na stroške izvajanja predmetnih nalog. Člen sicer ureja vse finančne vire agencije, pri čemer je glavi vir nadomestilo operaterjev prenosnih in distribucijskih sistemov ter distributerjev toplote. Predlog zakona dopušča tudi druge prihodke, ki jih ustvari agencija, vendar izrecno določa, da za opravljanje svojih nalog, torej z zakonom določenih javnih pooblastil, agencija ne sme prejemati nobenih drugih plačil, niti donacij ne.

K 51. členu (nadomestilo operaterjev)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 401. člen EZ-1.

Agencija ima številne naloge: izdaja številnih splošnih aktov, kot so različne metodologije za omrežnine in tarife, nadzor na operaterji sistemov, nadzor in monitoring trga, sodelovanje z ACER in tujimi energetske regulatorji, zagotavljanje in nadzor nad ločevanjem dejavnosti, varstvo uporabnikov, in številne druge. Sredstva za izvajanje teh nalog morajo zagotavljati vsi udeleženci na energetskih trgih, saj imajo vsi od teh nalog koristi. Najustreznejši način, ki tudi primerno razdeli breme financiranja agencije med različne udeležence na energetskih trgih, je določitev nadomestila za operaterje prenosnih sistemov in distributerje toplote, saj omrežnino za uporabo omrežij plača vsak uporabnik sistema, ki uporablja omrežje. Ker mora vsa porabljena električna energija ali plin preko prenosnega omrežja, je s tem zagotovljeno, da nosijo ustrezen del tega nadomestila posredno vsi udeleženci na trgu, čeprav ga neposredno plačuje le operater prenosnega sistema. Nadomestilo je namreč upravičen strošek operaterja sistema, ki ga pokriva iz omrežnine, to pa plačujejo vsi uporabniki.

V členu je napram 401. členu EZ-1 le dodano, da nadomestilo plačujejo tudi distributerji toplote (zaradi uskladitve z dopolnjenim členom o financiranju agencije) ter je črtan zadnji odstavek o soglasju DZ k višini nadomestila – to je potrebno zaradi uskladitve s spremembami člena o sprejemanju programa dela in finančnega načrta agencije. Ker DZ več ne daje soglasja k programu dela in finančnemu načrtu, to posledično pomeni, da ne daje več soglasja k letnemu nadomestilu agencije. Ob tem zgolj dodajamo, da se že po EZ-1 soglasje DZ v obliki sklepa nanaša zgolj na soglasje k programu dela in ne posebej na višino nadomestila operaterjev (v Uradnem listu se ne objavlja višina nadomestila).

K 52. členu (presežek in primanjkljaj agencije)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 402. člen EZ-1.

Temeljni namen tega člena je zagotoviti namensko uporabo morebitnih presežkov sredstev za financiranje agencije, pa tudi oblikovanje minimalnih rezerv. Morebitni presežek minimalnih rezerv v posameznem letu se nameni za financiranje agencije v naslednjem letu, kar pomeni, da mora agencija določiti ustrezno nižje nadomestilo operaterjev prenosnega sistema in distributerjev toplote. Ker pa se svet agencije pri vsakokratnem določanju višine rezerv sooča z vprašanjem o minimalnem obsegu potrebnih rezerv, se drugi odstavek dopolni tako, da mora minimalna višina rezerv agencije zadoščati vsaj za pokritje dvomesečnih povprečnih odhodkov za tekoče poslovanje. Ob tem zgolj dodajamo, da tudi ZGD-1 za gospodarske družbe predpisuje višino rezerv, tako da zakonsko določanje te vsebine ni posebnost.

K 53. členu (zaposleni v agenciji)

Za zaposlene v agenciji se uporabljajo splošni predpisi o delovnih razmerjih, ki se sicer uporabljajo tudi za pravne osebe javnega prava. Čeprav agencija ni javna agencija v smislu Zakona o javnih agencijah, pa je treba poudariti, da bi uporaba tistih določb Zakona o javnih uslužbencih, ki se uporabljajo za javne agencije ne ustrezala v celoti zahtevam direktiv o personalni neodvisnosti agencije. Gre zlasti za uvrščanje agencije v kadrovske načrte vlade, iz česar je agencija izvzeta.

Upoštevati pa je treba, da se agencija sooča z vse večjimi kadrovskimi problemi zaradi razlike v ravni plač v javnem sektorju in v energetiki. Agencija mora pri izpolnjevanju svojih nalog in obveznosti razpolagati s potrebnimi človeškimi viri, kar pomeni zaposlitev dovolj velikega števila ustrezno usposobljenih oseb z različnih področij in zagotovitev zadostnih finančnih sredstev za ustrezno plačilo teh oseb. Najbolj visoko usposobljene osebe pa agencija pridobiva vedno težje oziroma jih sploh ne more pridobiti, vse zaradi plačnih omejitev javnega sektorja in višjih plač v energetskih podjetjih. Še posebej to velja za inženirje informacijske tehnologije in elektrotehnike, ki se zaradi višje ravni plač v energetiki in tudi sicer v zasebnem sektorju zaposlujejo na boljše plačanih delovnih mestih v tem sektorju. Agencija se zadnje leta sooča z večinoma neuspešnimi razpisi novih delovnih mest in posledično s pomanjkanjem ustreznih strokovnjakov, ter z odlivom lastnega strokovnega kadra v podjetja, ki jih regulira. Položaj postaja nevzdržen, saj je regulacija vedno bolj zahtevno strokovno delo in agencija mora imeti strokovnjake, ki so dovolj usposobljeni za učinkovito obvladovanje regulacije energetskih podjetij.

Najustreznejša rešitev bi sicer najverjetneje bila izvzem plač zaposlenih iz javnega sektorja. Vendar se predlagatelj zakona zaveda, da trenutno taka sprememba ni takoj izvedljiva, položaj v agenciji pa je kritičen in brez zagotavljanja ustreznega števila visoko usposobljenih strokovnjakov, bo učinkovitost regulacije trpela. Zato se v predlogu zakona ohranja ureditev, da se za plače zaposlenih uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo sistem plač v javnem sektorju, vendar je pri tem nujno zagotoviti večjo fleksibilnost tega sistema, saj bo le tako lahko agencija konkurirala energetskim podjetjem pri pridobivanju potrebnih strokovnjakov. Zato se s predlogom zakona ne glede na te predpise lahko pri prvi zaposlitvi zaposlenega razporedi brez predpisanega soglasja do 10 plačnih razredov višje od plačnega razreda delovnega mesta (na ta način se odpravi neenakost med zaposlovanjem oseb, ki so že dalj časa zaposleni v javnem sektorju in lahko prenesejo tudi 10 plačnih razredov, ki so jih dosegli z rednim napredovanjem, osebe, ki prihajajo iz zasebnega sektorja pa je ob enaki ali daljši delovni dobi in izkušnjah nujno treba uvrstiti v izhodiščni plačni razred delovnega mesta) in da lahko sredstva za delovno uspešnost določi agencija sama ne glede na vir in višino, določeno s predpisi o plačah v javnem sektorju (to pomeni, da dodatek za delovno uspešnost iz tega naslova lahko presega najvišji delež, določen s predpisi o plačah v javnem sektorju), in da lahko del plače direktorja agencije iz naslova povečanega obsega dela določi svet agencije brez soglasja ustanovitelja. S to spremembo se v naš pravni red pravilno prenese izrečna zahteva Direktive 2019/944/EU o skupnih pravilih notranjega trga električne energije po neodvisnosti nacionalnih regulatorjev, ki v točki (b) prvega pododstavka petega odstavka 57. člena določa, da morajo države članice, da zavarujejo neodvisnost regulatorjev, zagotoviti, da ima regulativni organ vse potrebne človeške in finančne vire, ki jih potrebuje za uspešno in učinkovito opravljanje svojih nalog in pooblastil. Identično določbo vsebuje tudi točka (a) prvega pododstavka petega odstavka 39. člena Direktive 2009/73/ES.

Določba o delovni uspešnosti direktorja je predlog povzeta iz uredbe o delovni uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela, kjer je za direktorja RTV Slovenije določeno, da o delovni uspešnosti odloča programski svet. Agencija že sedaj ne sodi v nobeno definicijo v tej uredbi, saj je ustanovitelj sicer država, financira pa se iz nadomestil operaterjev oziroma omrežnine. Enako je pri RTV, zato je tudi

posebna določba v vladni uredbi. Navedeno pa je prav tako skladno z zahtevo po neodvisnosti regulatorja, saj vlada ne sme odločati o delovni uspešnosti direktorja, saj bi tako lahko posredno vplivala na njegove odločitve.

K 54. členu (poročilo o stanju na področju energetike)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 404. člen EZ-1, le v drugem odstavku se na koncu dodajo nove tri točke, s čimer se vsebini uskladi z Zakonom o oskrbi z električno energijo. Člen ureja letno poročilo o stanju na področju energetike, ki ga je treba razlikovati od letnega poročila o delu agencije. Tako letno poročilo zahtevata direktivi 2019/944/EU in 2009/73/ES. Urejena je podrobnejša vsebina poročila in obveznost, da se predloži vladi in DZ. Obveznost predložitve ACER in Komisiji urejata že direktivi.

K 55. členu (nadzor nad uporabo sredstev)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 405. člen EZ-1. Člen še posebej poudarja pristojnost Računskega sodišča RS za nadzor na zakonitostjo in gospodarnostjo porabe sredstev agencije, kar sicer že izhaja iz predpisov, ki urejajo pristojnosti Računskega sodišča.

K 56. členu (naloge agencije)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 406. člen EZ-1, z nekaj dopolnitvami. Ker agencija ni sestavni del državnega upravnega aparata, pač pa samostojna oseba javnega prava, v skladu s 121. členom Ustave opravlja upravne naloge na podlagi javnega pooblastila. Zakon v tem členu posebej določa, da agencija kot javno pooblastilo opravlja tudi tiste upravne naloge, ki jih nacionalnim regulatornim organom nalagajo neposredno uporabljivi predpisi EU oziroma ta zakon ali podzakonski predpisi. Agencija po tem zakonu izvršuje javna pooblastila na različne načine: 1) izdaja splošne pravne akte, 2) odloča v posamičnih zadevah in opravlja materialna dejanja (n.pr. vodenje evidenc). Podrobneje je vsebina javnega pooblastila, ki ga izvaja agencija, urejena na tistih mestih v zakonu, ki določajo posamezno upravno nalogo.

Novost predloga zakona so novi tretji, četrti in peti odstavek, ki urejajo situacijo, če operaterji tako na področju električne energije kot na področju plina nimajo dovolj sredstev za pospešeno investiranje v omrežja, kot izhaja iz nacionalne energetske politike. V takih primerih lahko agencija določi dodatno omrežnino, ki bi predstavljala začasen vir, iz katerega bi lahko zagotovili več sredstev za razvoj omrežij kot je to na podlagi veljavnih pravil reguliranja iz zakonov, ki urejajo oskrbo z električno energijo in s plinom.

V šestem odstavku (prej tretji odstavek 406. člena EZ-1) se na koncu dodata nalogi regulativnega organa, ki izhajata iz točk (s) in (w) prvega odstavka 59. člena Direktive 2019/944/EU, saj nista zajeti druge v tem zakonu niti v Zakonu o oskrbi z električno energijo.

K 57. členu (naloge agencije v zvezi z regionalnimi koordinacijskim centrom)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 406.a člen EZ-1, z manjšimi nomotehničnimi spremembami. Člen določa naloge agencije v zvezi z regionalnim koordinacijskim centrom, ki jih določa Direktiva 2018/944/EU.

K 58. členu (zahteva za posredovanje podatkov)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 407. člen EZ-1, z nekaterimi manjšimi spremembami.

Člen prenaša v slovenski pravni red zahteve direktiv, da ima agencija pooblastila za pridobivanje podatkov in za nalaganje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni. Zaradi učinkovitega izvajanja javnih pooblastil agencije se s tem členom daje agenciji splošno pooblastilo za zbiranje podatkov od katerekoli osebe, ki razpolaga s podatki, pomembnimi za odločanje agencije pri izvajanju upravnih nalog, za katere je pooblaščen. Agencija tako lahko naslovi zahtevo za posredovanje podatkov na (1) izvajalce energetske dejavnosti (na vsako podjetje, družbenike, člane organov vodenja ali nadzora, prav tako tudi na osebe, zaposlene pri podjetju) ter (2) druge pravne in fizične osebe, ki so na podlagi veljavne zakonodaje zavezanci za posredovanje podatkov agenciji oziroma zavezanci za nadzor (poročanje o učinkoviti rabi energije; izvajanje nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti izvedbe energetskega pregleda, ki so ga dolžne izvesti velike gospodarske družbe po ZGD-1 ne glede na opravljanje dejavnosti - navedeni poslovni subjekti niso izvajalci energetske dejavnosti, so pa zavezani

k poročanju). Splošno pooblastilo za zbiranje podatkov lahko agencija uporabi pri izvajanju katere koli upravne naloge, ki jo izvaja po tem zakonu ali drugem predpisu. Agencija tako na podlagi tega pooblastila pridobi informacije, ki so potrebne na primer za izvedbo postopka nadzora nad izvajanjem določb predpisov, ki jih nadzira, za izvedbo postopka odločanja o regulaciji omrežnine, za izvajanje monitoringa trga, za opravljanje raziskav trga in za izvedbo drugih nalog po tem zakonu.

Agencija lahko na podlagi splošnega pooblastila pridobiva podatke v neformalnem postopku, ki je za zavezanca prostovoljne narave, lahko pa tudi na formalen način in sicer na podlagi zavezujočega sklepa, nespoštovanje katerega ima tudi za posledico v tem členu navedene sankcije zoper zavezanca za posredovanje podatkov.

Osebe, na katera agencija naslovi zavezujoč sklep za posredovanje podatkov, so dolžne odgovoriti na konkretna vprašanja agencije in zagotoviti dokumente tudi v primeru, da je dokumente mogoče uporabiti proti njim kot dokaz za ugotavljanje kršitve. Zavezanci za posredovanje podatkov so dolžni aktivno sodelovati z agencijo. Predložiti morajo zahtevane podatke v določenem roku, hkrati pa ne smejo predložiti nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih podatkov. V kolikor zavezanci omenjenih dolžnosti ne izpolnijo, lahko agencija s sklepom naloži denarno kazen. Zoper ta sklep ni dovoljen upravni spor, saj je ta po ZUS-1 mogoč zgolj zoper sklepe, s katerimi je postopek ustavljen, obnovljen ali končan in ne zoper procesne sklepe. Upravni spor zoper navedeni sklep bi zavlekel postopke v zvezi z regulativnim okvirom. Zaradi navedenega upravni spor zoper predmetni sklep ni mogoč, mogoče pa ga bo izpodbijati v okviru odločanja o glavni stvari in je s tem še dalje zagotovljena pravna varnost.

K 59. členu (splošne določbe)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 408. člen EZ-1. Izdajanje splošnih aktov je ena izmed oblik javnega pooblastila, ki jih izvaja agencija. Ta oblika javnega pooblastila obsega pravico in dolžnost agencije, da s svojim splošnim pravnim aktom na obvezen način, kot obvezno javno pravo, ureja določena vprašanja oziroma razmerja. Katera so ta vprašanja oziroma razmerja je posebej določeno v tem zakonu in je tudi odkazano, da jih uredi agencija s splošnim aktom.

K 60. členu (izdajanje splošnih aktov o omrežnini in tarifi za uporabo sistema)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 409. člen EZ-1. V tem členu se določa splošno pravilo o sodelovanju javnosti v postopku sprejemanja splošnih aktov agencije, kolikor se z njimi ureja metodologija za ugotavljanje upravičenih stroškov operaterjev sistema in za določanja višine omrežnine in metodologije za obračun tarife za uporabo sistema.

K 61. členu (zahteva za pregled)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 410. člen EZ-1. Ta člen prenaša v slovenski pravni red določbo Direktive 2019/944/EU in Direktive 2009/73/ES. Zahteva za ponovni pregled splošnega akta je pravica osebe, ki izkaže, da je zaradi splošnega akta utrpela škodo, s katero se posamezniku daje kontradiktorna pravica, da z agencijo kot izdajateljem splošnega akta, ki naj bi posegel v individualni pravni položaj, razčisti sporna dejstva glede zakonitosti sprejeta akta. Ta pravica se izrecno omejuje zgolj na splošne akte, s katerimi se ureja metodologija za ugotavljanje upravičenih stroškov operaterjev sistema in za določanja višine omrežnine in metodologije za obračun tarife za uporabo sistema.

K 62. členu (odprava ali razveljavitev splošnega akta)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 411. člen EZ-1. Agencija je dolžna uskladiti svoje splošne akte s pravom EU in je glede ugotovljene neskladnosti vezana tudi na odločitve Komisije EU v zvezi z odpravo neskladnosti. Če bi morala agencija zaradi odprave ugotovljene neskladnosti odpraviti svoj splošni akt, predlog zakona določa, da odprava velja za nazaj in da je agencija dolžna po uradni dolžnosti obnoviti postopek odločanja o posamičnih aktih, ki jih je izdala, pri čemer se odpravljeni splošni akt v obnovljenem postopku ne uporablja. Ta rešitev je potrebna, da lahko agencija odpravi nezakonite posledice, ki so nastale zaradi odpravljenega splošnega akta.

K 63. členu (pooblastilo agencije za urejanje vprašanj namesto operaterja)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 412. člen EZ-1. Agenciji se s tem členom daje posebno pooblastilo, ki ga lahko uporabi, kadar nosilec javnega pooblastila, ki ga agencija nadzira, ne želi uskladiti svojega splošnega akta s tem zakonom ali splošnim aktom agencije. Na podlagi tega pooblastila lahko agencija s svojim splošnim aktom nadomesti splošni akt operaterja sistema ali druge

osebe, ki je nosilec javnega pooblastila, v delu, kjer je ta splošni akt nasprotju s tem zakonom ali splošnim aktom agencije. Ko operater sprejme svoj akt, agencija predhodno objavljeni akt razveljavi.

K 64. členu (reševanje sporov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 413. člen EZ-1. S členom se določa stvarna pristojnost agencije za odločanje v zasebnopravnih sporih med strankami, ki se rešujejo v upravnem postopku. Zakon posebej določa katera vrsta sporov sodi v pristojnost agencije, pri čemer je tudi za te vrste sporov potrebno upoštevati še dodatni kriterij, da se sporni predmet iz teh sporov nanaša na pravice in obveznosti, ki izvirajo iz neposredno uporabljivega predpisa Evropske unije, področnega zakona ali na njegovi podlagi izdanega podzakonskega akta ali akta za izvrševanje javnih pooblastil.

K 65. členu (izločitev uradne osebe)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 414. člen EZ-1. Glede na to, da agencija v posamičnih zadevah v osnovi vodi postopek po ZUP, je potrebno v predlogu zakona določiti tudi osebe, ki odločajo o izločitvi uradne osebe ali direktorja, kadar nastopijo izločitveni razlogi po ZUP.

K 66. členu (postopek odločanja v sporu)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 415. člen EZ-1. Ker o tem, ali obstoji spor odločajo stranke, je možnost, da bi se postopek odločanja o sporu začel po uradni dolžnosti, logično izključena. Preden pa stranke predložijo spor v odločitev agenciji, mora stranka, ki želi sprožiti postopek, izkazati, da je pred tem neuspešno poskusila doseči rešitev spora pri drugi stranki. Za izkaz te predpostavke zadošča, da nasprotna stranka na pisno zahtevo v odrejenem roku ne odgovori ali pa njeno zahtevo delno ali v celoti zavrne.

K 67. členu (usklajevalni narok)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 416. člen EZ-1, le v prvem odstavku se bolj natančno določijo primeri, ko agencija odloča brez ustne obravnave in usklajevalnega naroka. Zaradi kompleksnosti zadev, ki jih obravnava agencija, stroga obličnost vodenja ustnih obravnav v upravnem postopku v določenih primerih lahko predstavlja resno oviro za učinkovito reševanje zadev. S tem členom se agenciji zato olajšuje vodenje upravnih postopkov, ko je potrebno neposredno komuniciranje s stranko z namenom, da se razčistijo sporna in kompleksna dejanska vprašanja, od katerih je odvisna odločitev v zadevi. Manj stroga obličnost pri pisanju zapisnikov, večja možnost, da se v postopek vključijo na strani upravnega organa poleg uradnih oseb, ki vodijo postopek, tudi drugi zaposleni v agenciji, bo po pripomoglo k bolj učinkovitemu odločanju agencije v postopkih, kjer niso udeležene stranke z nasprotujočimi si interesi. Kadar bo agencija potrebovala zaradi zahtevnih strokovnih vprašanj tudi ekspertna znanja (npr., na področju ugotavljanja kakovosti, razvoja tehnike, računovodskih znanj....), bo na podlagi zakona lahko tak ekspert sodeloval v usklajevalnih postopkih po tem zakonu.

K 68. členu (dokazovanje)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 417. člen EZ-1. Agencija lahko za potrebe dokazovanja v upravnem postopku poleg določil ZUP, ki urejajo zbiranje listinskih dokazov, uporabi tudi pooblastila iz tega zakona, ki omogočajo zbiranje podatkov v postopku nadzora oziroma poročanja. Posebej je v tem členu določeno tudi, da sme agencija svojo odločitev v upravnem postopku opreti tudi na dejstva, ki so bila ugotovljena v drugih postopkih zoper stranko.

K 69. členu (pravna sredstva v upravnem postopku)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 418. člen EZ-1. S tem členom se določa posebna ureditev uporabe pravnih sredstev zoper odločbe agencije, ki odstopa od splošnih pravil po ZUP. Tretji odstavek izrecno določa, da odločbo agencije lahko izreče za nično le agencija pod pogoji in po postopku, določenem v zakonu, ki ureja splošni upravni postopek. To je izjema od tretjega odstavka 280. člena ZUP, ki določa, da lahko izreče ničnost organ prve stopnje, druge stopnje oziroma organ, ki je pristojen za nadzor nad organom, ki je odločbo izdal. Takšna ureditev je logična posledica evropske pravne ureditve, po kateri mora biti nacionalni regulatorni organ pri svojem delu neodvisen od izvršilne oblasti, kar velja tudi za postopke sprejemanja posamičnih odločitev. Seveda pa so odločitve agencije v posamičnih zadevah podvržene sodni kontroli v upravnem sporu. S predlogom zakona se dodaja nov četrti odstavek in dodatni obnovitveni razlog, ki je potreben, ker je po 3. točki 260. člena ZUP

postopek mogoče obnoviti kadar odločba temelji na sodbi, pa je sodba pravnomočno spremenjena, razveljavljena ali odpravljena.

K 70. členu (odločba)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 419. člen EZ-1. Roki za izdajo odločbe v upravnem postopku pred agencijo se s tem zakonom podaljšujejo glede na splošni rok po ZUP, kar bolj ustreza naravi in zahtevnosti upravnih zadev, ki jih obravnava agencija. Z zakonom se posebej določa tudi vrsto odločitev v upravnem postopku, ki jih v izreku odločbe lahko izreče agencija. Zakon določa tudi civilnopravno sankcijo ničnosti kot oblike neveljavnosti za tiste pogodbe, ki bi bile sklenjene v nasprotju z vsebino odločbe agencije. Ničnost lahko zainteresirane osebe uveljavljajo v skladu s splošnimi pravili obligacijskega prava v pravnem postopku.

K 71. členu (upravni spor)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 420. člen EZ-1, le da jo vsebinsko nadgrajuje. V tem členu so naštet primeri, v katerih je upravni spor zoper odločitev agencije nujen, kar pomeni, da se ti spori obravnavajo pred sodiščem prednostno. V nadaljevanju pa je urejen položaj, ki nastane zaradi potrebe po stalnosti omrežnine znotraj regulativnega obdobja in verižne povezanosti odločb, ki se nanašajo na posamezna regulativna obdobja. Ker v ponovljenem postopku agencija ne bo mogla spremeniti omrežnine za nazaj za celotno regulativno obdobje (to omrežnino so uporabniki sistema že plačevali), določa predlog zakona načine, da se razlika poravna v naslednjem regulativnem obdobju.

K 72. členu (pristojnost nadzora)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 421. člen EZ-1, le da se besedilo posodobi zaradi dejstva, da so bili v zadnjih letih črtani številni členi EZ-1, ki so urejali vsebine, ki so se uredile v področnih zakonih (drugače povedano, EZ-1 je "razpadel" na več področnih zakonov – ZOEE, ZOP, ZOTDS, ZURE, ZSROVE).

K 73. členu (uporaba predpisov, ki urejajo inšpekcijski nadzor)

V izogib dvomu, ali za nadzorne postopke veljajo določbe celotnega ZIN ali le določbe iz poglavja Postopek pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora (kot bi bilo mogoče razlagati glede na veljavni 422. člen EZ-1), se določba preoblikuje na način, da je jasno, da ima agencija pristojnost, da glede na specifičnost njenih nadzornih postopkov postopek nadzora uredi drugače, kot je določen v ZIN. Zadnji stavek je potreben, saj se globe, ki jih zaračuna agencija stekajo v proračun, stroške, ki pa jih stranke prigrasijo v postopkih nadzora in ni ugotovljene kršitve, pa mora kriti agencija iz svojega računa (za primerjavo TIRS – vsi stroški gredo v in iz proračuna).

K 74. členu (stranka postopka nadzora)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 423. člen EZ-1. Kot to na splošno velja za inšpekcijske postopke, ki se izvajajo v javnem interesu, je tudi v tem zakonu določeno, da ima položaj stranke v postopku nadzora agencije zgolj oseba, nad katero se izvaja nadzor. Položaj stranke v postopku pomeni, da se mora ta oseba ravnavati v skladu z obveznostmi, ki jih nalaga zakon in v skladu s sprejetimi odločitvami agencije, hkrati pa taki osebi pripadajo določene pravice v postopku, ki jih drugi morebitni udeleženci postopka niso deležni (npr. pravica da se izjavi, pravica pregledati dokumente agencije itd.). Kolikor bi imel položaj stranke v postopku pred agencijo tudi vlagatelj, bi to pomenilo, da ima v skladu z ZUP enake pravice v postopku kot stranka, proti kateri se vodi postopek. Imel bi možnost vpogleda v spis, pravico da se izjavi itd. Ker se postopki nadzora pred agencijo vodijo v javnem interesu, vlagatelj pobude, prijave, sporočila ali druge vloge ne more imeti položaja stranke. Zaradi navedenega je v drugem odstavku izrecno navedeno, da vlagatelj nima položaja stranke.

K 75. členu (varovanje tajnosti vira)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 424. člen EZ-1. Člen ureja dolžnost agencije, da varuje prijavitelje kršitev pred razkritjem njihove identitete zavezancem v postopku nadzora, če se pričakuje, da bi jim razkritje njihove identitete lahko občutno škodovalo. Postopki, ki jih vodi agencija, imajo lahko hude posledice za zavezance v smislu izreka visokih glob in drugih ukrepov v skladu z zakonom. Zato bi bilo vsakršno posredovanje informacij, ki se nanašajo na tajnost vira podatkov

v nasprotju z varstvom pravic strank in drugih oseb, ki agenciji posredujejo podatke. Varovanje tajnosti vira podatkov je tudi izjema od Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006- UPB, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), zato mora agencija ne glede na določbe navedenega zakona zavrniti zahtevo prosilca za dostop do informacij javnega značaja, če se zahteva nanaša na podatke, ki bi omogočali razkritje vira.

K 76. členu (pooblaščen osebe agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 425. člen EZ-1. S tem členom se določa, katere uradne osebe opravljajo naloge nadzora agencije in na kakšen način.

K 77. členu (ustna obravnava)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 426. člen EZ-1. Postopek nadzora se praviloma opravi brez ustne obravnave, razen če uradna oseba agencije oceni, da je to koristno zaradi ugotavljanja dejanskega stanja. V tem primeru se ustna obravnava opravi v skladu z določbami ZUP-a o ustni obravnavi.

K 78. členu (prekrškovni organ)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 427. člen EZ-1, le da se besedilo posodobi zaradi dejstva, da so bili v zadnjih letih črtani številni členi EZ-1, ki so urejali vsebine, ki so se uredile v področnih zakonih (drugače povedano, EZ-1 je "razpadel" na več področnih zakonov – ZOEE, ZOP, ZOTDS, ZURE, ZSROVE). Če agencija v inšpekcijskem nadzoru zazna tudi elemente prekrška, v tem delu začne preiskovati dejanski stan prekrška v okviru prekrškovnega postopka, ki ga vodi v skladu z Zakonom o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US).

K 79. členu (pooblastila agencije)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 428. člen EZ-1, z nekaj manjšimi dopolnitvami. V tem členu so definirana inšpekcijska pooblastila, ki jih lahko v postopku nadzora opravljajo pooblaščen osebe agencije, t.j. osebe, zaposlene na agenciji. Agencija lahko opravi nadzor na samem sedežu podjetja, kot tudi na drugi lokaciji, kjer zavezanec, ali drugo podjetje po njegovem pooblastilu, opravlja dejavnost in posle, iz katerih izhaja verjetnost kršitve predpisov, ki jih agencija nadzira. Med izvajanjem nadzora lahko pooblaščen osebe agencije vstopijo in pregledajo prostore, zemljišča in prevozna sredstva, pregledujejo poslovne knjige in drugo dokumentacijo, odvzamejo ali pridobijo kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig ali druge dokumentacije, zapečatijo vse poslovne prostore ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo, zasežejo predmete ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo (o zasegu mora agencija napraviti poročilo in v njem navesti, kje so bili predmeti najdeni, jih opisati ter izdati potrdilo o zaseženih predmetih), zahtevajo od katerega koli predstavnika ali zaposlenega v podjetju ustno ali pisno pojasnilo dejstev ali dokumentov ali opravijo druga dejanja, ki so v skladu z namenom nadzora.

Navedeni člen daje tudi pooblastilo pooblaščenim osebam, ki izvajajo nadzor, da opravijo tudi pregled listin, s katerimi lahko ugotovijo identifikacijo oseb, prisotnih v podjetju v času izvajanja nadzora. Navedeno pooblastilo je pomembno zlasti v primeru, ko pride do oviranja nadzora, da lahko agencija ugotovi, katera oseba dejansko ovira preiskavo in posledično podjetje oziroma fizične osebe sankcionira in na ta način omogoči učinkovito izvedbo nadzora.

K 80. členu (odločba sodišča za preiskavo poslovnih prostorov ali elektronskih nosilcev podatkov)

Ta člen predloga zakona na podlagi potreb, ki so se pokazale v praksi, zaradi izvajanja preiskav zaradi kršitve Uredbe REMIT, po vzoru določb ZPomK-2 razširja ureditev, kot jo določa 429. člen EZ-1, ki omogoča agenciji preiskavo na podlagi odredbe sodišča. Poleg tega je bila s spremembo Zakona o kazenskem postopku za hišno preiskavo določena nižja stopnja suma, tako da za hišno preiskavo zadoščajo utemeljeni razlogi za sum in ne več utemeljen sum (214. člen Zakona o kazenskem postopku). Enaka ureditev je tudi v ZPomK-2.

Za učinkovito opravljanje nalog nadzora in sankcioniranje kršitev agencija potrebuje preiskovalna pooblastila, s katerimi lahko tudi proti volji osebe opravi podroben pregled nejavnih poslovnih prostorov podjetja (pooblaščen osebe lahko aktivno pregledujejo npr. vsebino zaprtih in skritih prostorov, odpirajo

omare, predale, škatle, preiščejo vsebino računalnikov, telefonov itd.) z namenom, da bi se pridobili podatki, zasegle listine in drugi nosilci podatkov, na podlagi katerih lahko pristojne osebe ocenijo, ali podjetje spoštuje pravila, ki jih je zakonodajalec uzakonil ravno z namenom preprečevanja in prepovedi opravljanja gospodarske dejavnosti v škodo javnega interesa.

Agencija je zadolžena za nadzor nad izpolnjevanjem vrste zakonskih določb in določb neposredno uporabljivih predpisov EU, ki zaradi varstva javnih koristi zapovedujejo oziroma prepovedujejo določena ravnanja podjetij, ki poslujejo na energetske trgu. Večina teh kršitev bo po naravi takih, da bodo navzven vidni le njihovi posamezni učinki ne pa tudi konkretna dejanja, ki so jih povzročila (na primer kršitve prepovedi diskriminacije med uporabniki sistema, prepovedi glede trgovanja z notranjimi informacijami na trgu energetskih produktov). Kar pomeni, da bo potrebno za uspešno dokazovanje pregledati zlasti poslovne listine (pogodbe, zapisnike sestankov, itd) in vsebino komunikacije na elektronskih nosilcih podatkov, ki jo bo mogoče praviloma zaseči samo v za javnost zaprtih poslovnih prostorih podjetja.

Dokaze, ki se zberejo na podlagi podrobne preiskave poslovnih prostorov, lahko agencija uporabi v postopku nadzora, ki se zaključi z upravno odločbo in izrekom nadzorstvenega ukrepa, če pa ima ugotovljena kršitev hkrati tudi znake prekrška, pa agencija, ki je hkrati prekrškovni organ, izvede tudi prekrškovni postopek in kršitelju naloži v plačilo globo.

Ker pa se s temi preiskovalnimi pooblastili posega v ustavno varovani prostorski in komunikacijski krog zasebnosti pravnih oseb, mora takšen poseg v skladu z Ustavo predhodno odobriti sodišče. V skladu s stališčem Ustavnega sodišča v odločbi U-I-40/12 namreč takšna preiskovalna pooblastila pristojnih državnih organov, četudi ne gre za organe kazenskega pregona, zaradi intenzivnosti posega v zasebnost pravnih oseb ustrezajo vsebini pojma preiskava v smislu 36. člena Ustave.

Za odločanje o preiskavi po tem členu bodo pristojna okrožna sodišča, ki so v skladu z Zakonom o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 - ZJNepS, 33/11, 75/12 in 63/13) pristojna za odločanje o dovolitvi posegov v človekove pravice in temeljne svoboščine.

K 81. členu (oviranje nadzora)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 430. člen EZ-1. Zakon v tem členu nalaga predstavnikom podjetij, zoper katere se izvaja nadzor, sodelovalno dolžnost. Pooblaščenim osebam agencije morajo namreč omogočiti izvajanje nadzora (dostop do prosto dostopnih prostorov, zemljišč in prevoznih sredstev, do poslovnih knjig in druge dokumentacije). V kolikor tega ne storijo, lahko pooblaščen osebe agencije opravijo preiskavo tudi proti njihovi volji. V primeru, da podjetje nadzor ovira, pa agenciji nudi pomoč tudi policija.

Ta člen opredeljuje tudi možnost sankcioniranja podjetja in pa tudi fizičnih oseb, ki ovirajo nadzor in za katere se ne domneva, da preiskavo ovira podjetje. Agencija lahko tudi tem osebam s sklepom naloži denarno kazen v višini do 50.000 evrov. S tem se zagotovi, da ne bo prišlo do oviranja nadzora po naročilu podjetja s strani fizičnih oseb. Člen se nanaša na možnost kaznovanja fizičnih oseb, ki ovirajo preiskavo, le v času in na kraju izvajanja nadzora. Nadalje ta člen določa, kdaj se šteje, da podjetje ovira izvajanje nadzora. To velja v primeru, če nadzor ovirajo člani organov vodenja ali nadzora podjetja, zaposleni v podjetju ali pogodbeni sodelavci podjetja (kot na primer varnostne službe, ki opravljajo dejavnost varovanja za podjetje).

K 82. členu (ukrepi agencije)

Ta člen predloga v osnovi zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 431. člen EZ-1, a ga ja bilo potrebno – glede na izkušnje iz prakse – nekoliko jasneje zapisati. V tem členu so na splošno naštet vsi ukrepi, ki jih je dolžna izvesti agencija v primeru, da v postopku nadzora ugotovi kršitev zakona ali drugega predpisa, ki ga nadzira. Med temi ukrepi so naštet nekateri ukrepi, ki jih agencija izreče po ZIN. Gre za preventivne ukrepe in izrek opozorila po 33. členu ZIN ter ukrepe za varovanje pravic drugih oseb po 36. členu ZIN. Če agencija v postopku nadzora ugotovi kršitve predpisov, ki jih nadzirajo drugi organi, je dolžna tem organom to naznaniti.

K 83. členu (opozorilo)

V prvem odstavku tega člena se opisuje postopek, ki ga agencija izvaja pri opravljanju nadzora. Če pooblaščen oseba pri izvajanju nadzora opazi nepravilnosti (npr. kršitve pravil ali predpisov), ima

možnost, da nepravilnosti ne kaznuje takoj, ampak zavezanca za nadzor najprej opozori na te nepravilnosti. Opozorilo mora biti zabeleženo v zapisniku, kjer so navedene ugotovljene nepravilnosti in njihove posledice. Prav tako je navedeno, da pooblaščen osebja agencije določi rok, v katerem mora zavezanec za nadzor te nepravilnosti odpraviti. Če pa so nepravilnosti tako resne, da jih ni mogoče odpraviti, se postopek ustavi.

Drugi odstavek tega člena govori o situaciji, ko je zavezancu za nadzor naložena odprava nepravilnosti in posledic, ki so bile ugotovljene med nadzorom, in če zavezanec te nepravilnosti uspe odpraviti v določenem roku. V takšnem primeru lahko pooblaščen osebja agencije ustavi postopek nadzora v skladu z določbami zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

Tretji odstavek tega člena pa se nanaša na situacijo, ko zavezanec za nadzor nepravilnosti in njihovih posledic ne odpravi v določenem roku, ki ga je določila pooblaščen osebja agencije v opozorilu. V takšnem primeru pooblaščen osebja agencije sledi postopku, kot je opisan v 83. členu tega zakona, ki vsebuje nadaljnje ukrepe ali sankcije za primer, ko zavezanec ne odpravi nepravilnosti.

Namen teh členov je zagotoviti, da agencija lahko ustrezno ukrepa glede na resnost nepravilnosti in omogoči zavezancu za nadzor, da odpravi morebitne kršitve v določenem roku, preden se sprožijo strožji postopki.

K 84. členu (obvestilo o ugotovljeni kršitvi)

Ta člen povzema vsebino dosedanjega prvega in drugega odstavka 432. člena EZ-1 in jo vsebinsko nadgrajuje. Na podlagi tega člena agencija zavezancu odredi, naj spremeni svoje ravnanje tako, da ne bo več predstavljalo kršitev tega zakona in odpravi učinke, ki so zaradi kršitve že nastali.

K 85. členu (odločba)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 433. člen EZ-1. V tem členu so določene sestavine odločbe, s katero agencija zavezancu v postopku nadzora naloži ukrep za odpravo ugotovljenih kršitev zakona.

K 86. členu (ukrepi v primeru neodprave kršitve)

Ta člen povzema vsebino dosedanjega petega odstavka 432. člena EZ-1 in jo vsebinsko nadgrajuje.

K 87. členu (posebni ukrepi)

Ta člen povzema vsebino dosedanjega petega odstavka 432. člena EZ-1 in jo vsebinsko nadgrajuje. Agencija ima med samim postopkom nadzora (t.j. pred izdajo končne odločbe) možnost v nujnih primerih z odločbo določiti ukrepe, obveznosti ali omejitve za odpravo tega stanja, brez predhodne določitve roka za odpravo nepravilnosti. Ali so podane okoliščine, ki opravičujejo izrek teh ukrepov, obveznosti ali omejitev presoja agencija v posameznem primeru. Sprejmejo se po uradni dolžnosti in le za določen čas, kolikor je v konkretnem primeru potrebno.

K 88. členu (začasna določba)

Člen določa pravno podlago za izdajo začasnih odločb s strani agencije v primerih, ko obstaja verjetnost kršitve določb zakona ali podzakonskega predpisa, katerega izvajanje nadzira agencija. Namen začasnih odločb je zagotoviti nemoteno delovanje energetskega trga ter spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije v skladu z veljavno zakonodajo.

Agencija ima pravico izdati začasno odločbo po uradni dolžnosti, ne glede na to, ali že vodi nadzorni postopek ali drug upravni postopek. Začasna odločba torej omogoča agenciji, da v okviru svojih pristojnosti določi potrebne ukrepe, obveznosti in omejitve, ki so potrebni za zagotavljanje skladnosti z zakonodajo ter zaščito javnega interesa.

Začasna odločba lahko vključuje različne ukrepe, kot so začasna prepoved, začasna odredba ali začasne omejitve, ki veljajo do izdaje končne odločitve agencije. Ti ukrepi so namenjeni preprečevanju nadaljnjih kršitev ali drugih nepooblaščenih dejanj, ki bi lahko ogrozili javni interes ali otežili odpravo posledic kršitev.

K 89. členu (monitoring delovanja trga)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 434. člen EZ-1. Monitoring delovanja trgov je prvi korak preverjanja, ali je v določenem segmentu trga električne energije in plina

vzpostavljena učinkovita konkurenca. Namenjen je temu, da agencija na sistematični in na redni osnovi spremlja dogajanje v energetskega sektorju, kar ji nato omogoča tudi bolj učinkovito in usmerjeno reagiranje na različne pojavne oblike škodljivih praks in drugih dejavnikov, ki zavirajo učinkovito delovanje konkurence in njen razvoj. Gre za nalogo, ki jo nacionalnemu energetskega regulatorju nalagata Direktiva 2019/944/EU in Direktiva 2009/73/ES. Informacije, ki jih agencija zbere v okviru monitoringa, bodo podlaga za odločitev agencije o tem, katere upravne naloge (na primer izvedba postopka nadzora ali raziskava trga, sprejem ustreznih splošnih aktov itd.) bo izvedla v nadaljevanju. Prav tako bodo okrepljena informacijska pooblastila agencije olajšala delo drugih organov pri odkrivanju kršitev z njihovega delovnega področja (na primer Agencije za varstvo konkurence). Po drugi strani pa lahko v okviru monitoringa zbrane podatke (na primer primerjalnike cen) agencija uporabi tudi pri spodbujanju večje transparentnosti trga in ozaveščanju potrošnikov.

K 90. členu (zbiranje podatkov in register udeležencev na trgu)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 435. člen EZ-1. V členu so definirani podatki in njihovi zavezanci za poročanje, ki jih agencija zbira v okviru monitoringa trga. Osebe, ki so zavezane za posredovanje v tem členu določenih podatkov, so dolžne razkriti te podatke agenciji tudi, če gre za poslovno skrivnost. Seveda pa je agencija dolžna varovati zaupnost tako razkritih podatkov skladno z 91. členom tega zakona. Glede samega načina zbiranja podatkov se zakon v tem členu sklicuje na splošno pooblastilo agencije za zbiranje podatkov iz 57. člena tega zakona, pri čemer je v četrtem odstavku agenciji omogočeno, da prilagodi zahtevo za posredovanje podatkov tako, da uvede obveznost periodičnega poročanja in na informatiziran način, s čimer se poenostavi postopek zbiranja podatkov.

K 91. členu (obdelava in posredovanje podatkov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 436. člen EZ-1. Vsi podatki, ki so pridobljeni v skladu z določbami tega zakona, se smejo uporabljati zgolj za namene, določene s tem zakonom. V tem členu se določa tudi pogoje, pod katerimi lahko agencija javno objavi podatke in pogoje pod katerimi lahko razkrije ter posreduje podatke, s katerimi razpolaga, v okviru sodelovanja z drugimi organi. Podatki se v skladu s tem členom lahko razkrijejo upravnim organom, drugim državnim organom in nosilcem javnih pooblastil, vendar le, če je to potrebno za izvajanje njihovih z zakonom predpisanih pristojnosti. Pri tem lahko agencija razkrije podatke zgolj na podlagi obrazloženega pisnega zahtevka zgoraj navedenih organov, iz zahtevka pa mora biti jasno razviden namen, zaradi katerega se zahtevajo podatki. Podatki se razkrijejo tudi tujim pooblaščenim organom, Evropski komisiji in organom v drugih državah članicah Evropske unije.

K 92. členu (zaupnost podatkov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 437. člen EZ-1. Zaupni podatki so poslovne skrivnosti, osebni podatki in vsi drugi podatki, za katere je s predpisi določeno, da gre za tajne podatke. Zaupni podatki niso tisti podatki, ki so javno dostopni. Vsi uslužbenci agencije, kot tudi vse druge osebe, ki sodelujejo ali so sodelovale z agencijo pri izvajanju nalog po tem zakonu, morajo kot zaupne varovati vse podatke, s katerimi se seznani pri izvajanju nalog. Pri tem morajo vse našteje osebe varovati zaupne podatke v skladu z vsemi predpisi, ki določajo poseben režim varstva teh podatkov. Navedena obveznost velja tudi po prenehanju delovnega ali drugega razmerja.

K 93. členu (raziskava posameznih trgov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 438. člen EZ-1. Raziskava posameznih segmentov trga je sredstvo, s katerim lahko agencija pridobi poglobljene informacije o tem segmentu trga, da bi tako prepoznala ovire za učinkovito delovanje oziroma razvoj konkurence na tem trgu. Ker gre v primeru raziskave trga za enak postopek pridobivanja podatkov in dokumentov, kot ga agencija izvaja v primeru postopka inšpekcijskega nadzora, se tudi v tem postopku za pridobivanje podatkov in dokumentov, vključno s poslovnimi skrivnostmi in drugimi zaupnimi podatki, smiselno uporabljajo določbe 57., 90. in 91. člena tega zakona. Zato lahko agencija uporabi podatke, ki jih je pridobila v raziskavi tudi v postopkih nadzora oziroma ugotavljanja kršitev določb tega zakona.

K 94. členu (poročilo o raziskavi)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 439. člen EZ-1. Po izvedeni raziskavi trga agencija izdela poročilo o izsledkih raziskave, v katerem mora pojasniti tudi ukrepe in predloge za odpravo dejavnikov, za katere je bilo v raziskavi ugotovljeno, da omejujejo konkurenco na zadevnem trgu. Poročilo lahko tudi objavi, vendar brez podatkov, ki so poslovna skrivnost, in zaupnih podatkov.

K 95. členu (sodelovanje agencije pri preiskavah drugih organov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 440. člen EZ-1. Za bolj učinkovito izvajanje preiskav, ki jih izvaja organ, pristojen za konkurenco oziroma za regulacijo trga finančnih instrumentov, ali Komisija EU, lahko uradne osebe agencije na zaprosilo teh organov sodelujejo pri preiskavah.

K 96. členu (zagotavljanje konkurenčnosti veleprodajnega trga elektrike in plina)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 441. člen EZ-1. Predmet nadzora, ki ga izvaja agencija po tem zakonu zlasti nad reguliranimi energetskimi dejavnostmi se s tem členom širi tudi na tržni segment elektroenergetskega in plinskega sektorja. Agencija s tem prevzema tudi vlogo spremljanja konkurence na trgu, ki pa je vendarle omejen le na veleprodajno stopnjo trga z električnim plinom in plinom ter na izrekanje korektivnih ukrepov.

S tem členom se daje agenciji pooblastilo, da kot sektorski regulator trga, naloži podjetjem obvezno sprostitev ustreznih količin ponudbe in to količino ponudi zainteresiranim tržnim subjektom pod nediskriminatornimi pogoji. Gre za korektivni ukrep, ki je poznan v konkurenčnem pravu, in je usmerjen k odpravljanju negativnih učinkov obstoječe tržne strukture tam kjer je koncentriranost trga velika; s tem namenom, da se poveča možnost po nastanku novega tržnega subjekta oziroma krepitvi obstoječih tržnih subjektov in njihove tržne moči z namenom povečati konkurenco na trgu. Pomembno je, da se s tem zakonom navedeni korektivni ukrep izrecno ureja (pogoji in način njegove izvedbe), pristojnost za njegovo odrejanje pa se s tem zakonom daje agenciji kot sektorskemu regulatorju. Agencija samostojno odredi korektivni ukrep pri tem pa sodeluje z organom, pristojnim za varstvo konkurence, s katerim se predhodno posvetuje o izvedbi postopka.

K 97. členu (sprostitve obveznih količin električne energije ali plina)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 442. člen EZ-1. S tem členom se kot možen korektivni ukrep uzakonja program sprostitve električne energije ali plina. Gre za ukrep, ki ga v svoji praksi v konkurenčnih postopkih nadzora koncentracij med velikimi energetskimi podjetji upošteva tudi Komisija EU. Agencija lahko sprejme korektivni ukrep iz tega člena le pod pogojem, če v skladu z načelom sorazmernosti presodi, da se lahko glede na naravo, obseg in verjetnost uspešne in pravočasne izvedbe korektivnega ukrepa odpravi negativen učinek obstoječe tržne strukture na konkurenco. Osnovni cilj korektivnega ukrepa mora biti torej zagotovitev konkurenčne tržne strukture. Ta izhodišča mora agencija zato upoštevati pri določitvi pogojev, pod katerimi je zavezanec dolžan izvesti program obvezne sprostitve električne energije oziroma plina.

Cilj programa sprostitve energije je doseči, da podjetje s prevladujočim položajem ponudi določeno količino energije iz lastnega portfelja svojim konkurentom na veleprodajni stopnji trga pod nediskriminatornimi pogoji. Do obvezne »sprostitve« energije pride na podlagi sklenitve dobavnih pogodb, ki se sklenejo v za to predvidenem postopku, ki ga vodi operater trga z električno energijo oziroma energetska borza, na kateri se trguje z električno energijo ali plinom. Poleg tega lahko program sprostitve plina preko avkcij organizira zavezanec, če tako odloči agencija. Program sprostitve obveznih količin energije se bo na ta način praviloma vodil več let, ki so potrebna za to, da se vzpostavi željena stopnja konkurence na veleprodajnem trgu. Trajanje programa mora biti torej dovolj dolgo, da se spremeni struktura na trgu, ki omogoča večjo konkurenčnost, pri čemer mora biti ta sprememba dovolj trdna, da se bo ohranila tudi po prenehanju programa.

Obvezne količine, na katere se ukrep nanaša morajo biti določene v takšnem obsegu, da bodo zadoščale za odpravo konkurenčnih pomislekov agencije. Odvisne bodo seveda od velikosti trga in števila konkurentov na njem. Seveda pa mora biti v postopku zagotovljeno, da bo cena energije, ki bo predmet obvezne sprostitve, takšna da bo kupcem te energije omogočeno učinkovito konkurirati s ceno, ki jo svojim strankam ponuja podjetje s prevladujočim položajem. Pravilom bo borzna cena ali avkcijska cena, primere mehanizem za alokacijo količin energije po programu. Poleg tega bo treba oblikovati produkte energije iz obveznega programa tako, da bo ponudba prilagojena različnim kategorijam ponudnikov na relevantnem trgu, kar pomeni, da bo treba pri oblikovanju produktov energije upoštevati

tudi razumne zahteve zainteresiranih kupcev, da se struktura obveznih količin prilagodi njihovim potrebam oziroma potrebam njihovih odjemalcev.

Postopek prodaje obveznih količin ponudnikom ne sme nalagati nesorazmernih pogojev za udeležbo v postopku. Prav tako mora biti postopek zasnovan tako, da podjetje s prevladujočim položajem ne pridobi informacij o konkurentih, ki pomenijo njihovo poslovno skrivnost. Mehanizem plačila za nakup energije mora ustrezati običajni poslovni praksi pri primerljivih poslih.

Kadar bo zaradi omejenih prenosnih zmogljivosti nakup energije iz obveznega programa po drugi strani pogojen z zakupom prostih zmogljivosti na prenosnem sistemu, je v tem členu predvideno, da je podjetje s prevladujočim položajem odgovarjajoči del prenosnih zmogljivosti dolžno prenesti na systemskega operaterja.

K 98. členu (obvezna dodelitev pogodbenih pravic do uvoza plina)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 443. člen EZ-1. Obvezna dodelitev pogodbenih pravic je druga oblika korektivnega ukrepa po tem zakonu, katerega cilj je povečanje likvidnosti veleprodajnega trga, vendar pa se zaradi specifičnosti tega sektorja ta oblika ukrepa nanaša samo na plin. Od programa sprostitev obveznih količin energije se razlikuje po tem, da je v tem primeru podjetje s prevladujočim položajem dolžno prenesti pogodbene pravice do dobave uvoženega plina na svoje konkurente. S tem ukrepom se zagotovi, da konkurenčna podjetja s tem, ko prevzamejo pogodbene pravice do uvoza plina od podjetja s prevladujočim položajem, pridobijo neposreden pogodbeni dostop do proizvajalca plina oziroma veletrgovca, ki dobavlja plin v Slovenijo. Za razliko od programa sprostitev energije, ki se praviloma izvaja več let, je za obvezen prenos pogodbenih pravic značilno, da gre za enkratni ukrep. Prevladujoče podjetje s tem izgubi del svojega portfelja in ga na drugi strani trajno prevzame njegov konkurent.

Ker gre po naravi stvari za podoben ukrep, se zakon glede vsebinskih pogojev za izvedbo ukrepa sklicuje na določila, ki urejajo pogoje za izvedbo programa sprostitev obveznih količine energije.

K 99. členu (izdaja odločbe)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 444. člen EZ-1. V odločbi, s katero agencija odredi korektivni ukrep, določi rok za njeno izpolnitev ter določi obveznosti, s katerimi zagotovi izpolnjevanje korektivnega ukrepa in nadzor nad njim. Z naložitvijo obveznosti agencija zagotovi, da podjetja pravočasno in uspešno izpolnijo korektivni ukrep. Kadar bo v izreku odločbe določeno, da mora podjetje pridobiti soglasje agencije, ali da mora agencija opraviti kakšno drugo dejanje (npr. postavitev osebe, ki bo nadzirala prodajo sproščenih količin energije) ga bo agencija podala s pisnim sklepom. Zoper ta sklep ni sodnega varstva. Da bi se omogočilo agenciji, da je seznanjena z izvrševanjem korektivnih ukrepov, lahko agencija z zahtevo za posredovanje podatkov od zavezanca zahteva poročilo o izpolnjevanju korektivnih ukrepov, ki so mu bili naloženi z odločbo.

K 100. členu (odprava in razveljavitev)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 445. člen EZ-1. Ker obstaja nevarnost, da se po izdaji odločbe, s katero je agencija odredila korektivni ukrep, spremenijo dejanske okoliščine, ki so narekovale izdajo odločbe, se s tem členom odstavku podeljuje agenciji pristojnost, da v teh primerih, izdano odločbo, po uradni dolžnosti, tudi odpravi oziroma razveljavi in izda novo odločbo.

K 101. členu (sodelovanje agencije z drugimi regulativnimi organi)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 446. člen EZ-1. Agencija je dolžna pred sprejetjem korektivnega ukrepa iz tega pododdelka omogočiti zainteresirani javnosti, da se seznani z nameranim ukrepom, vključno z vsemi pogoji njegove izvedbe, in razlogi zanj. Pravica sodelovanja javnosti pa se ne nanaša na zaupne podatke. Agencija se je dolžna argumentirano opredeliti do pripomb javnosti in to tudi javno objaviti.

K 102. členu (vpliv javnosti)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 447. člen EZ-1. Agencija je dolžna pred sprejetjem korektivnega ukrepa iz tega pododdelka omogočiti zainteresirani javnosti, da se seznani z nameranim ukrepom, vključno z vsemi pogoji njegove izvedbe, in razlogi zanj. Pravica sodelovanja javnosti pa se ne nanaša na zaupne podatke. Agencija se je dolžna argumentirano opredeliti do pripomb javnosti in to tudi javno objaviti.

K 103. členu (določitev entitet v izmenjavi podatkov)

Ta člen predloga zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 448. člen EZ-1.

Člen predpisuje uporabo standardiziranih identifikacijskih entitet s strani izvajalcev energetskih dejavnosti pri elektronski izmenjavi podatkov med udeleženci na trgu z električno energijo in zemeljskim plinom. Entitete lahko predstavljajo tako virtualne kot tudi fizične objekte, storitve in produkte. Na ta način dodeljeni identifikatorji nastopajo kot enolični kazalniki na podatke, ki se navezujejo na označeno entiteto in omogočajo hitro, kakovostno in avtomatsko izmenjavo podatkov med udeleženci. Za določitev entitet morajo izvajalci energetskih dejavnosti uporabiti odprte standarde, ki določajo ustrezne standardizirane sisteme identificiranja in obliko identifikatorjev. Cilj teh določil je zagotavljanje enoličnosti dodeljenih identifikatorjev na ravni Evropske unije ali širše.

K 104. členu (opredelitev obsega izmenjave podatkov in vlog ter odgovornost)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 449. člen EZ-1, z nekaj vsebinskimi posodobitvami. Člen predpisuje obveznost izvajalcev energetskih dejavnosti po izmenjavi podatkov v okviru opravljanja svoje dejavnosti z drugimi udeleženci na trgu električne energije in plina, ki te podatke potrebujejo za nemoteno poslovanje na trgu. Pri izmenjavi podatkov je predpisana uporaba razpoložljivih odprtih standardov in ustrezna dokumentiranost podatkov. S predlaganim novim prvim odstavkom se doda opredelitev konteksta – obseg podatkov. Z dopolnitvijo drugega odstavka (prej prvi odstavek 449. člena EZ-1) se podore implementacija izvedbenih aktov EK, ki do v pripravi (»EG1 Proposed Implementing Act on general interoperability requirements and procedures for access to data.« in »EG1 Proposed Implementing Act on interoperability requirements and non-discriminatory and transparent procedures for access to metering and consumption data.«). Dosedanji četrti odstavek se črta, saj je ta določba je smiselno sedaj vsebovana v ostalih določbah.

K 105. členu (dolžnosti zavezancev za izmenjavo podatkov)

Ta člen predloga zakona v osnovi ohranja enako ureditev, kot jo določa 450. člen EZ-1, le da jo nekoliko posodobi in dopolni, s čimer se zagotovi ustrezno raven transparentnosti pri izmenjavi in dostopu do podatkov, kar je tudi v skladu s cilji izvedbenih aktov EK. Člen opredeljuje odgovornost zavezancev za izmenjavo podatkov glede pravilnosti in pravočasnosti podatkov, zahtevo po ustrezni hrambi, varnosti in kakovosti podatkov. Predpisana je določitev odgovornih oseb ter ustreznih postopkov in ukrepov za zagotovitev učinkovite izmenjave podatkov s strani zavezancev.

K 106. členu (opredelitev energetske infrastrukture)

Ta člen opredeljuje objekte, naprave in omrežja, ki sestavljajo infrastrukturo. V členu navedena opredelitev infrastrukture je v bistvenih sestavinah enaka, kot je bila v dosedanjem Energetskem zakonu. Treba je opozoriti, da je opredelitev infrastrukture širša, kot je opredelitev gospodarske javne infrastrukture v 11. točki prvega odstavka 3. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE), saj vključuje tudi objekte in naprave, potrebne za izvajanje dejavnosti, ki ni gospodarska javna služba (=proizvodnja električne energije, v določenem obsegu proizvodnja toplote, obratovanje sistema za utekočinjen zemeljski plin, obratovanje sistema za skladišče plina).

Stvarne in druge pravice na nepremičninah, ki so potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo, obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij morajo v pravnem smislu biti povezane z infrastrukturo. Zato predlog zakona določa, da se določbe o infrastrukturi uporabljajo tudi za te pravice. Ta določba je potrebna zaradi tesne povezanosti infrastrukture z zemljiščem, v oziroma na katerem stoji. V stvarnopravnem smislu so infrastruktura zgolj naprave za izvajanje služnosti ali drugih stvarnih pravic na zemljiščih, v oziroma na katerih so. Omenjena določba je vključena v zakon tudi z namenom, da bi ta zemljišča oziroma z njimi zvezane stvarne pravice imele enak pravni položaj glede izvršbe in stečaja, kot to velja za infrastrukturne naprave.

Zakon določa omejitve glede možnosti poseganja z izvršbo na infrastrukturo in določa poseben pravni položaj infrastrukture v stečaju. Ni sprejemljivo, da zemljišča oziroma stvarne pravice na njem (lastninska pravica, stavbna pravica, služnost v javno korist), ki so potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo,

obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij infrastrukture ne bi tudi bile v pravnem smislu sestavni del infrastrukture.

Stvarne in druge pravice na nepremičninah, ki so potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo, obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij morajo biti sestavni del infrastrukture tudi zaradi tega, da se zagotovi, da v primeru prenosa izvajanja dejavnosti operaterja ustreznega sistema iz kateregakoli razloga (kot npr. odvzem koncesije, potek koncesije, izvršba, stečaj) lahko le te preidejo na novega izvajalca dejavnosti - operaterja posameznega sistema. V kolikor le te niso sestavni del infrastrukture, jih bo moral novi operater na novo pridobivati oz. odkupiti od dosedanjega izvajalca, kar pa bi se v končni posledici odrazilo na višini omrežnine (cene). Infrastruktura brez ustreznih pravic graditi oz. obratovati predstavlja zgolj niz strojnih oz. tehničnih naprav, ki v obratovalnem smislu nima svoje ekonomske vrednosti. Ekonomsko vrednost tej infrastrukturi zagotavljajo prav ustrezne pravice graditi.

S tretjim odstavkom se določa, katera infrastruktura je gospodarska javna infrastruktura po zakonu, ki ureja področje graditve objektov (GZ). To je potrebno zaradi inštituta uveljavljanja določenih izjem oziroma olajšav pri dovoljevanju (pridobitvi gradbenega dovoljenja) za infrastrukturne energetske objekte. Po GZ je objekt gospodarske javne infrastrukture tisti gradbeni inženirski objekt, ki tvori omrežje, ki služi določeni vrsti gospodarske javne službe državnega ali lokalnega pomena ali tvori omrežje, ki je v javno korist. GZ v postopku izdaje gradbenega dovoljenja za tovrstne objekte predvideva določene izjeme oziroma olajšave kot je npr. dokazovanje pravice graditi. Ker se pri izdaji gradbenih dovoljenj zaradi široke definicije gospodarske javne infrastrukture v GZ pojavljajo dvomi glede tolmačenja, kateri objekti, ki so z energetskega zakonom sicer opredeljeni kot infrastruktura, štejejo za gospodarsko javno infrastrukturo po GZ, je to v tem členu jasneje opredeljeno in bo omogočilo nedvoumno uporabo opisanih olajšav oziroma izjem po GZ.

K 107. členu (prepoved ogrožanja infrastrukture)

Določba se nanaša na vsakogar, ki bi s svojim ravnanjem ali opustitvijo ravnanj (neaktivnostjo) ogrozil varnost delovanja energetske infrastrukture.

K 108. členu (gradnja in vzdrževanje)

Ta člen zavezuje, da se mora infrastruktura načrtovati in graditi zanesljivo in visoko energijsko, in sicer na način, da ustreza zadnjemu stanju tehnike ter je ekonomsko učinkovita, vzdrževati pa na način, ki zagotavlja optimalno tehnično delovanje in je ekonomsko učinkovit. Zadnje stanje tehnike pomeni veljavne standarde, kjer so poleg najnaprednejših uporabljene tudi uveljavljene rešitve, z upoštevanjem njihove ekonomske učinkovitosti. Za tekoče in investicijsko vzdrževanje ter ustrezno škodno zavarovanje dolžan lastnik infrastrukture. V primeru izvajanja del na objektu ali območju kulturne dediščine se dela, z namenom ohranitve kulturne dediščine, izvajajo v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine. S tem členom je določeno tudi pooblastilo vladi, da z uredbo naloži vrste vzdrževalnih del v javno korist, skladni z določbami zakona, ki ureja področje graditve objektov.

Področni predpisi, ki urejajo posameznega upravnega vprašanja določajo kdo je aktivno legitimiran za podajo predloga za uvedbo upravnega postopka v katerem se pridobi dovoljenje za določeno ravnanje. Pogosto področni predpisi določajo kot edino aktivno legitimirano osebo lastnika nepremičnine. To pa pomeni, da služnostni upravičenec oziroma lastnik ali upravljavec energetske infrastrukture ne more predlagati uvedbe postopka v katerem bi pridobil upravno dovoljenje za izvedbo posega s katerim vzdržuje infrastrukturo oziroma zagotavlja njeno varno in zanesljivo delovanje, zato je dodan nov, četrti odstavek.

K 109. členu (izvajanje del na infrastrukturi v primeru izrednih dogodkov)

Zaradi izvajanja nujnih in hitro potrebnih del pri nesreči, poškodbi ali drugem podobnem dogodku je treba zagotoviti hiter dostop do infrastrukture. Če obstoječe služnosti ne omogočajo potrebnega dostopa, mora lastnik ali posestnik nepremičnine, preko katere je potreben nujen začasen dostop do infrastrukture oziroma na kateri se nahaja infrastruktura, proti pravični odškodnini dovoliti tak začasni dostop. Pravična odškodnina se lastniku zemljišča nameni tudi zato, ker mu je onemogočeno gibanje po njegovi nepremičnini zaradi začasne omejitve lastninske pravice zaradi izvajanja del na infrastrukturi. Treba je poudariti, da ne gre za služnost v javno korist, saj gre za nujen začasni dostop, torej za uporabo

infrastrukture za potrebe zavarovanja, vzdrževanja, nadzora ali zagotovitve obratovanja infrastrukture. Do omenjenega problema, in sicer omejitve dostopa do infrastrukture s strani lastnikov ali posestnikov v praksi pogosto prihaja. Novost v primerjavi s prejšnjo ureditvijo je, da se vzdrževalna dela v javno korist lahko izvedejo z izvedbo vseh del, kot jih določa uredba, ki ureja vzdrževalna dela v javno korist na področju energetike, izjemoma pa se pri vzdrževalnih delih v javno korist lahko uporabi tudi drugačna tehnična rešitev kot je bila uporabljena pri gradnji prvotne infrastrukture, tudi če taka rešitev sega izven obstoječih gabaritov naprav in objektov energetske infrastrukture. Izbrana rešitev ne sme segati izven obstoječih gabaritov naprav in objektov energetske GJI več, kot je potrebno, zato npr. stebri skladno z določbo ne bodo smeli biti višji, kot je potrebno da se zagotovi nemotena, varna ter zanesljiva oskrba. Varnost se v primeru križanja energetske GJI z drugo infrastrukturo ali javnimi površinami zagotavlja s tehničnimi ukrepi, kot so varnostna razdalja, minimalni odmik ipd. Nujno potreben začasni dostop je treba zagotoviti hitro, saj gre praviloma za vzdrževalna dela ali nadzor omrežja, ki zahteva takojšen dostop do omrežja, zato je potrebno predvideti ureditev, kjer v primeru nasprotovanja lastnika inšpektor z odločbo, zoper katero po določbah Zakona o inšpekcijskem nadzoru pritožba ne zadrži izvršitve. Zato tudi ni sprejemljivo, da bi o tem začasnem dostopu operater sklepal z lastnikom pogodbo. Seveda lahko lastnik sporazumno dovoli dostop, če pa nasprotuje, pa ni mogoče začeti o tem pogajanja, pač pa mora o začasnem dostopu takoj odločiti inšpektor. Nujno potreben začasni dostop je treba izvesti na način, ki čim manj obremenjuje lastnika nepremičnine in povzroča najmanjšo škodo. V členu posebej izpostavljamo, da pravica začasnega dostopa ni pravica graditi na tujem zemljišču po predpisih o graditvi objektov. V primeru, če ne pride do sporazuma o odškodnini za začasni dostop do infrastrukture med lastnikom ali posestnikom nepremičnine ter investitorjem, odškodnino določi sodišče v pravdi.

K 110. členu (smernice pri poseganju v prostor)

Ta člen ohranja v osnovi podobno ureditev kot jo določa 465. člen EZ-1. Spremenjen je na način, da ne določa več soglasja k projektnim rešitvam. Črtana je tudi obveza, da se ministrstvo obvešča o projektnih pogojih (tretji odstavek 465. člena EZ-1 je črtan).

Ta člen določa vlogo operaterjev prenosnih sistemov zemeljskega plina in elektrooperaterjev v postopkih prostorskega načrtovanja in graditve objektov. Operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina in elektrooperater sodelujejo z ministrstvom, pristojnim za energijo pri pripravi smernic in mnenj k načrtovanim prostorskim ureditvam in določajo projektne pogoje za pridobitev gradbenega dovoljenja, v kolikor so zanje zaproseni in izdajajo mnenja za načrtovane posege v območje varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij.

K 111. členu (javno pooblastilo za izdajanje smernic in mnenj pri poseganju v prostor)

Ta člen ohranja v osnovi podobno ureditev kot jo določa 467. člen EZ-1. Člen ureja pooblastilo lokalne skupnosti, da distributerju, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov, omogoči sodelovanje in vplivanje v postopkih priprave prostorskih aktov ter pri posegih v prostor. Skladno s tem členom lahko lokalna skupnost z odlokom podeli javno pooblastilo distributerju, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov, da:

- daje v postopku priprave prostorskih aktov smernice in mnenja na načrtovane prostorske ureditve skladno s predpisi o urejanju prostora in s tem zakonom,
- če je zanje zaprosen, določa projektne in druge pogoje pred začetkom izdelave projektne dokumentacije za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja in daje mnenja za načrtovane posege v območje varovalnih pasov omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in tem zakonom.

V postopkih priprave državnih prostorskih aktov zastopa interese distributerja, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov, lokalna skupnost, ki je lokalni nosilec urejanja prostora na območju, ki je zajeto v državnem prostorskem aktu.

Ta člen torej omogoča distributerju, da sodeluje v procesih oblikovanja prostorskih ureditev in ima vpliv na načrtovane prostorske spremembe, ter tudi da izrazi svoje poglede glede gradbenih projektov in posegov na območju svojih omrežij. To prispeva k usklajenemu razvoju prostora in energetske infrastrukture ter omogoča distributerju, da upošteva svoje potrebe in zahteve glede distribucije plina, toplote in drugih energetskih plinov v določenem geografskem območju.

K 112. členu (varovalni pas sistemov električne energije)

Ta člen ohranja v osnovi podobno ureditev kot jo določa 468. člen EZ-1. Ta člen ureja varovalne pasove za sisteme električne energije. Na novo je bil dodan tretji odstavek, ki dopušča odstop oziroma širjenje varovalnega pasu. Takšna širitev je dopustna na geografsko neugodnih območjih (npr. hrib), kjer z zakonom širina varovalnega pasu ne zagotavlja ustrezne varnostne razdalje od energetskega voda. Takšni primeri so območja, kjer npr. energetski vod poteka prečno po pobočju hriba. V takem primeru obstaja potreba po širšem varovalnem pasu po pobočju nad energetskim vodom zaradi npr. preprečitve padca dreves na energetski vod. Širina varovalnega pasu se v takem primeru izračuna s pomočjo standardov, ki urejajo varnostne odmike

K 113. členu (varovalni in varnostni pas sistemov plina)

Ta člen ohranja enako ureditev kot jo določa 469. člen EZ-1. S tem členom se urejajo varovalni pasovi prenosnih sistemov zemeljskega plina in distribucijskih sistemov zemeljskega plina. Prav tako se ureja tudi režim gradnje drugih objektov, naprav in napeljav ter izvajanje del v varovalnih pasovih. Določen je tudi varnostni pas prenosnega sistema zemeljskega plina, v katerem se ne smejo graditi drugi objekti, naprave in napeljave ter izvajati dela, razen če je to nujno potrebno za gradnjo, obratovanje, nadzor in/ali vzdrževanje drugih infrastrukturnih objektov, oziroma če investitor oziroma izvajalec del pridobi vnaprejšnje soglasje operaterja tega prenosnega sistema.

Operater prenosnega sistema mora pred izdajo soglasja za poseg v varovalni pas prenosnega sistema zemeljskega plina ugotoviti ali bo po izdaji soglasja za poseg v varovalni pas oz. po dokončani gradnji v varovalnem pasu raven tveganja za ljudi in objekte, še sprejemljiva oz. dopustna. Pogoji za posege v varovalnem pasu so določeni s predpisom iz šestega odstavka tega člena.

S podzakonskim predpisom iz sedmega odstavka se določi tudi pogoje za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov in objektov sistema zemeljskega plina ter posebne varnostne ukrepe, s katerimi se zagotovi povečana stopnja varnosti obratovanja tega omrežja.

K 114. členu (evidentiranje infrastrukture za distribucijo električne energije, plina, toplote in drugih energetskih plinov)

Ta člen ohranja v osnovi podobno ureditev kot jo določa 470. člen EZ-1. Dodano je evidentiranje infrastrukture za distribucijo električne energije. Dodano je tudi, da operaterji elektroenergetskih vodov nazivne napetosti 110 kV in več zagotavljajo tudi evidenco varovalnih pasov in dostopnih poti ter da so v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture vključeni tudi prostorski podatki o varovalnem pasu te infrastrukture.

K 115. členu (javna korist, razlastitev in omejitev lastninske pravice)

Ta člen ohranja v osnovi podobno ureditev kot jo določa 472. člen EZ-1, pri čemer je prvi odstavek dopolnjen z navedbo, da se tudi stavbne pravice za namen gradnje ali prevzem objektov elektroenergetske infrastrukture, ustanavlja v javno korist. Gre za sistemsko dopolnitev člena z namenom odprave nejasnosti, saj je možnost ustanovitve stavbne pravice v javno korist sicer določena že v obstoječem drugem odstavku 475. in 477. čl. EZ-1. Stavbne pravice se v praksi niso pogosto ustanovljale, saj je bilo njihovo trajanje z zakonom omejeno na 99 let, kar pa za infrastrukturne objekte (ki služijo trajni in neprekinjeni oskrbi prebivalstva) ni primerno. Z zadnjo novelo Stvarnopravnega zakonika (drugi odstavek 256. čl. SPZ), se je omogočilo tudi ustanavljanje stavbnih pravic za nedoločen čas, kar v primeru energetske infrastrukture pomeni za čas obratovanja infrastrukture, s tem pa se povečuje tudi možnost ustanavljanja stavbnih pravic v praksi in je potrebno to področje ustrezno normativno urediti. S predlagano spremembo bo jasno zapisano, da je tudi dostop do objektov energetske infrastrukture v javno korist in je tudi za ta namen možno omejiti lastninsko pravico.

K 116. členu (posebne določbe o razlastitvi in omejitvi lastninske pravice v javno korist)

Člen določa posebne določbe o razlastitvi in omejitvi lastninske pravice v javno korist. Omenjenega področja ne ureja bistveno drugače, kot je to urejeno do sedaj. Namen omenjene ureditve je v tem, da s predlagano rešitvijo sistemskim operaterjem, ki izvajajo obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu, omogočimo skrajšanje potrebnega časa za izvedbo oziroma sprožitev postopkov razlastitev. Do sedaj uveljavljeni postopki so v praksi delovali in jih zato želimo z omenjenim členom ohraniti tudi v bodoče.

Določba, da je operater tudi razlastitveni upravičenec, je glede na potrebo po hitrem in učinkovitem izvajanju gradnje infrastrukture bistvena. To ne velja le za pridobitev služnost v javno korist, kjer je že po splošnih predpisih razlastitveni upravičenec izvajalec javne službe, pač pa tudi za odvzem lastninske pravice. Nesmiselno je, da se najprej izvede razlastitev v korist upravičenca države ali občine, nato pa jo mora ta še prenesti na operaterja. Upoštevati je treba, da prenosna energetska infrastruktura glede na direktivi EU ne sme biti v lasti države ali katerekoli druge osebe, razen operaterja, ampak mora biti v lasti operaterja, smiselno pa je to tudi za distribucijsko infrastrukturo. Isto velja tudi za druge stvarne pravice, ki so potrebne za gradnjo, obratovanje in vzdrževanje infrastrukture. Ni mogoče upoštevati pripombe, da Zakon o urejanju prostora ne predvideva, da bi poseben zakon lahko določil druge razlastitvene upravičence, saj specialni zakon lahko katerokoli vprašanje zakonskega urejanja uredi posebej, ne da bi bilo to posebej predvideno v splošnem zakonu. Ničnost je omejena le na pogodbe, ki bi jih sklepal operater kot razlastitveni upravičenec, medtem ko za državo oziroma občino velja le splošna ureditev pravice do vrnitve nepremičnine v primeru, da namen razlastitve ni uresničen. Te pravice ima razlaščenec seveda tudi v razmerju do operaterja. Posebej pa je treba poudariti, da je poenostavljena ureditev nujnega postopka izjemno pomembna za učinkovito gradnjo infrastrukture. Nujnost postopka je v ZUreP-3 določena kot izjema, za katero je treba izkazovati posebne okoliščine prav konkretnega primera, ki se razlikuje od sicer splošnega javnega interesa za hitro in učinkovito gradnjo infrastrukture. To je v večini primerov težko ali nemogoče, saj je učinkovita gradnja infrastrukture potrebna v vseh primerih, ne da bi obstajale še posebne okoliščine za posamezen primer razlastitve. Skladno z že sedaj uveljavljeno ureditvijo zato predlog zakona ohranja nujnost postopka v vsakem primeru, ko je operater pripravljen položiti celoten znesek ocenjene odškodnine in še dodatnih 50% za varščino za škodo, in v tem primeru drugih okoliščin nujnosti postopka razlastitve ni potrebno dokazovati.

Objekti energetske infrastrukture se umeščajo v prostor na podlagi ustreznih prostorskih načrtov. Zemljišča, ki so potrebna za gradnjo, se pridobivajo po sprejemu teh prostorskih načrtov in je zato nerelevantno dejstvo ali država ali lokalna skupnost razpolaga z nadomestno nepremičnino, kajti le ta ne more služiti za namen gradnje po prostorskem načrtu, ki je ne zajema. Opozoriti je tudi, da so to običajno linijski objekti, ki jih ni mogoče – dopustno prosto spreminjati, prilagajati glede na to kje ima država ali lokalna skupnost nadomestna zemljišča.

Linijski objekt, ki bi se naj zgradil preko predmetnega zemljišča, je potrebno zgraditi v optimalnem roku, v nasprotnem primeru lahko pride do situacije, da pride do večletnih zamud iz razloga, ker samo ena stranka na celotni trasi nasprotuje gradnji in uporablja vsa pravna sredstva za namene zadrževanja gradnje, kar postavlja investitorja gradnje v popolnoma neenakopraven položaj proti lastniku zemljišča, investitorju pa to povzroči nesorazmerno velike stroške, ki jih posledično morajo plačati vsi uporabniki kasneje zgrajenega linijskega objekta.

Zakon o dohodnini nima določb, ki bi izvemale odškodnino zaradi zmanjšane vrednosti nepremičnine, ki je posledica ustanovitve služnosti v javno korist. Lastnik nepremičnine ni sam »kriv« za to, da bo (tudi proti njegovi volji) njegova nepremičnina uporabljena za izgradnjo energetske infrastrukture. Skladno s predpisi o razlastitvi oziroma omejitvi lastninske pravice v javno korist ima lastnik nepremičnine pravico do odškodnine zaradi manjše vrednosti nepremičnine (nadomestilo za služnost), od katerega pa mora fizična oseba plačati akontacijo dohodnine. Tako je lastnik nepremičnine nezadovoljen, ne le s tem, da bo preko nepremičnine potekala energetska infrastruktura in da bo do zaradi tega imela določene dodatne omejitve v širini varovalnega pasu, temveč tudi, da bo mora del odškodnine, ki jo dobi zaradi tega povrniti državi v obliki dohodnine.

Oproščeno plačila davka morajo biti tudi z odškodnino in ustanovitvijo stvarne pravice povezani stroški, kot npr. notarski stroški, ki jih plača lastnik zemljišča,...

Določbe so dopolnjene z navedbo stavbne pravice.

Neodplačnost stvarnih pravic se ne nanaša le na primere, ko je služnost ustanovljena ex lege-po samem zakonu, temveč v vseh primerih, ko je lastnik država (z izjemo vodnih zemljišč) ali lokalna skupnost. Subjekti, ki upravljajo z nepremičnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti so z namenom obida določbe o neodplačni omejitvi lastninske pravice, napačno razlagale obstoječo določbo 474. čl. EZ-1 na način, da velja le za služnosti, ne pa za stavbne pravice. Iz tega razloga določeni upravljavci niso želeli sklepati neodplačnih služnostnih pogodb, temveč so vztrajali pri ustanavljanju stavbnih pravic, ki so po njihovem mnenju odplačne, s čimer se je v celoti izničil namen določbe EZ-1. Iz obstoječe določbe drugega odstavka 475. člena EZ-1 je sicer razvidno, da se tudi stavbne pravice

ustanavljajo v javno korist. Glede na dejstvo, da je bil namen zakonodajalca omogočiti neodplačno omejitev lastninske pravice na nepremičninah v lasti države in samoupravnih lokalnih skupnosti za potrebe energetske infrastrukture, zlasti z namenom, da se ne zvišujejo stroški iz omrežnine (glej obrazložitev Predloga EZ-1 EVA 2013-2430-0074), se z dopolnitvijo določene in z namenom odprave napačne razlage opredeljuje, da neodplačnost velja tudi za ustanavljanje stavbnih pravic. Namen (ratio legis) zakonodajalca pri sprejemu določbe EZ-1 je bil namreč evidentno v tem, da se na nepremičninah v lasti države ali lokalne skupnosti nadomestilo za služnost/stavbno pravico za potrebe gradnje in obratovanja energetske infrastrukture ne plačuje, saj bi to povzročilo povišanje stroškov omrežnine za uporabnike, kar bi lahko vodilo v energetske revščine.

Subjekti, ki upravljajo z nepremičnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti so obstoječo določbo o neodplačni omejitvi lastninske pravice obšla tudi z zahtevami po plačilu stroškov pregleda oz. uskladitve pogodbe o ustanovitvi služnosti ali stavbne pravice, kot izhajajo iz njihovih internih cenikov. Gre za sporno prakso s katero so upravljavci nepremičnin v lasti RS ali lokalnih skupnosti neodplačno omejitev lastninske pravice v praksi dejansko transformirali v odplačno, pri čemer so stroški uskladitve pogodbe s strani upravljavcev nepremičnin v lasti države ali lokalnih skupnosti pogosto večkratno presegli morebitni znesek nadomestila, ki bi jim sicer pripadal v primeru odplačne omejitve lastninske pravice. Glede na dejstvo, da se služnosti in stavbne pravice sklepajo z uporabo tipskih pogodb, ki jih že v fazi ponudbe za omejitev lastninske pravice pripravijo investitorji (torej elektro distribucijska podjetja), ni nobenega upravičenega razloga za zaračunavanje dodatnih stroškov, še posebej ne takšnih, ki bi celo presegla morebitno nadomestilo za omejitev lastninske pravice.

Določba je glede na obstoječo spremenjena tudi v tem, da se črtajo navedbe določb področnih zakonov, saj je to nomotehnično neustrezno in v primeru spremembe (npr. preštevilčenja) posameznega področnega zakona, vnaša medsebojno neskladje med tem zakonom in področnimi zakoni oz. potrebo po noveliranju zakona zaradi uskladitve.

K 117. členu (posebne določbe o omejitvi lastninske pravice v primeru solastnine)

117. člen posebej ureja pridobitev služnostne pravice na nepremičninah, ki so v lasti več oseb. Posebnost pojavnih oblik solastnine na nepremičninah v Sloveniji je pojav solastninskih skupnosti, ki imajo neobičajno veliko število solastnikov z razmeroma majhnimi solastninskimi deleži. Takšno stanje zelo otežuje upravljanje s stvarjo, sploh če je treba glede posameznega posla doseči soglasje. Veliko število solastnikov na nepremičnini, na kateri je načrtovana gradnja omrežja javne infrastrukture, močno otežuje in podaljšuje čas trajanja pridobitve služnosti v javno korist. Ob tem je treba upoštevati še nadaljnjo posebnost, da gre večinoma za linijska omrežja, kjer mora nosilec javnega interesa pridobiti služnost na večjem številu nepremičnin kot celoti. Nezmožnost ali zamuda pridobitve služnosti na vmesni nepremičnini lahko zavira gradnjo tudi na nepremičninah, kjer je bila služnost že pridobljena. Predlog za vpis služnosti v javno korist v zemljiško knjigo izpolnjuje pogoje vpisa šele potem, ko je doseženo soglasje vseh solastnikov (bodisi dano kot samostojna izjava volje posameznega solastnika v pogodbi ali pa to izjavo volje nadomešča odločba, izdana v postopku prisilne ustanovitve služnosti v javno korist). Predlog za vknjižbo služnosti na podlagi pravnega posla solastnikov se lahko vloži šele potem, ko so zbrana soglasja vseh solastnikov, vknjižba pa je dovoljena proti osebi, v korist katere je vknjižena solastnina, če je ta oseba izstavila zemljiškoknjižno dovolilo, na podlagi katerega se z zemljiškoknjižnim predlogom zahteva vpis (prvi odstavek 150. člena ZZK-1). Če je v času zbiranja vseh soglasij in zagotavljanja celovitega zemljiškoknjižnega dovolila prišlo do kakršenkoli spremembe osebe, ki je kot solastnik vpisana v zemljiško knjigo (odsvojitve nepremičnine, prisilna prodaja nepremičnine, dednopravni postopki,...), potem je treba pridobiti dodatno (novo) zemljiškoknjižno dovolilo od solastnika, ki je na dan vložitve predloga vpisan v zemljiško knjigo, kar pa je pri velikem številu solastnikov težko doseči.

Prvi odstavek v primeru solastnine določa izjemo glede obvezne predhodne ponudbe za sklenitev služnostne pogodbe, saj se v praksi izkazuje, da pri velikem številu solastnikov pogodbeno ni možno ustanoviti služnosti v javno korist (pokojni lastniki, lastniki živeči v tujini, neznani lastniki,...). Z vidika posega v lastninsko pravico poskus sporazumne ustanovitve omejitve lastninske pravice ni nujna predpostavka, ki bi morala biti izpolnjena, da prisilna omejitev lastninske pravice pomeni ustavno skladen poseg v lastninsko pravico. V okviru 69. člena URS je pravno dopustna vsaka ureditev prisilne omejitve lastninske pravice z vzpostavitvijo izvedene stvarne pravice, če gre za zagotavljanje javnega interesa proti plačilu primerne nadomestila (odškodnine) in po postopku, ki ga določi zakon. Glede izvedbe postopka URS pušča široko možnost zakonodajnega urejanja. Tudi ureditev, ki dopušča

začetek postopka omejitve lastninske pravice, ne da bi bila pred tem ponujena sklenitev pogodbe, je znotraj tega okvira.

Drugi odstavek posebej poudarja naravo odločbe v postopku omejitve lastninske pravice, ki nadomešča izjavo volje solastnika o dovolitvi vpisa služnosti v zemljiško knjigo.

V tretjem odstavku je predvidena nova vrsta zaznambe (zaznamba ustanovitve služnosti v javno korist). Investitor ima kot druga pogodbeni stranka možnost, da predlaga vpis te zaznambe, potem ko eden od solastnikov izjavi svoje soglasje za nastanek služnosti in izda zemljiškoknjižno dovolilo, s katerim soglaša, da se služnost vpiše v zemljiško knjigo. Ker se služnost ustanavlja na nepremičnini kot celoti in ne na solastninskem deležu, prednaznanje nastanka pravice ni mogoče. Ima pa predlagana nova zaznamba podoben učinek varovanja vrstnega reda, kot ga ima predznamba oziroma ga zagotavljajo nekatere druge vrste zemljiškoknjižnih zaznamb (na primer zaznamba vrstnega reda in zaznamba spora). Izhajati je treba iz izhodišča, da je solastnik izjavil svojo voljo, da se strinja z omejitvijo lastninske pravice in takšna njegova izjava veže tudi njegove pravne naslednike, kar je skladno tudi s pravili upravljanje s solastnine, kot to izhaja iz osmega odstavka 67. člena SPZ. Zaradi varnosti pravnega prometa in splošnih pravil publicitete pa je takšen učinek mogoče doseči samo z objavo v zemljiški knjigi, čemur služi zaznamba. To pomeni, da je vpis v zemljiško knjigo kasneje dovoljen, tudi če na mesto izdajatelja zemljiškoknjižnega dovolila stopi pravni naslednik, na podlagi prej izdanega zemljiškoknjižnega dovolila njegovega pravnega prednika. To velja tudi v primeru, ko se nad solastnikom, ki je izjavil svoje soglasje za ustanovitev služnosti uvede stečajni postopek oziroma je njegov solastninski delež predmet izvršbe. Predlagana rešitev je skladna s temeljnimi načeli stvarnega in zemljiškoknjižnega prava. Četrty odstavek je pojasnjevalne narave in določa, da se služnost kot izvedena stvarna pravica in omejitev lastninske pravice lahko vpisuje na celotno nepremičnino kot sinteza dveh pravnih podlag nastanka, to je pravnega posla in odločbe državnega organa. Nekateri solastniki soglasje izjavijo s pravnim poslom, soglasje nekaterih pa nadomesti odločba, ki se izda v postopku omejitve lastninske pravice.

Peti odstavek določa način izbrisa zaznambe ustanovitve služnosti. Zaznamba postane nepotrebna z vpisom služnosti, zato naj se izbriše po uradni dolžnosti.

Ureditev se smiselno uporablja tudi v primeru skupne lastnine na nepremičnini.

K 118. členu (lastninska pravica ali služnost v javno korist po samem zakonu)

Lastnina države in lokalne skupnosti je javna lastnina in namenjena zadovoljevanju javne koristi. 33. člen Ustave varuje zasebno lastnino in ne javne lastnine, torej lastnine države ali občine, posledično pa to velja tudi za 69. člen Ustave, ki govori o razlastitvi, saj sta glede na prakso Ustavnega sodišča ta dva člena med seboj povezana.

Predlagatelj zakona zato meni, da ni v neskladju z Ustavo, da predlog zakona v prvem in drugem odstavku tega člena predpisuje ureditev, v kateri se za namen energetske infrastrukture z dnem sprejema prostorskega akta vzpostavi služnost v javno korist brez izvedbe postopka razlastitve na nepremičninah v lasti države ali lokalne skupnosti. V prvem odstavku je določena tudi posebna ureditev glede odplačnosti služnosti v javno korist na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode. Javna korist je ugotovljena s sprejemom prostorskega akta in nikakor ni videti, da bi bilo treba še izvesti postopek razlastitve oziroma pridobitve služnosti v javno korist na nepremičnini, ki je namenjena zadovoljevanju javne koristi. Pri tem tudi ni mogoče spregledati, da je razlastitveni upravičenec primarno država oziroma lokalna skupnost.

Ker služnost v javno korist nastane po samem zakonu z dnem sprejema prostorskega načrta, predlog zakona v tretjem in četrtem odstavku določa obseg te služnosti, in sicer ločeno za čas za čas obratovanja infrastrukture, torej trajno, in za čas gradnje.

Predlog zakona, z izjemo področja služnosti v javno korist na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, ohranja sedanjo ureditev, po kateri je služnost na zemljiščih v lasti države ali lokalne skupnosti za namene energetske infrastrukture iz prvega odstavka 106. člena (gre za infrastrukturo, ki je namenjena izvajanju javne službe - prenos in distribucija električne energije, distribucija toplote in oskrba z drugimi energetskimi plini) brezplačna, in sicer z namenom, da se ne zvišujejo stroški iz omrežnine, ki bi v nasprotnem primeru lahko bili v breme odjemalcev energije oziroma uporabnikov omrežij. Ker v zvezi s tem nastane vprašanje razlage razmerja te določbe z drugimi zakoni, ki izrecno določajo plačilo za služnost v javno korist na določenih vrstah nepremičnin, je v petem

odstavku izrecno določeno, da se odškodnina za to služnost v javno korist na nepremičninah v lasti države ali lokalne skupnosti ne plačuje ne glede na določbe tam navedenih drugih zakonov. Odškodnina za služnost v javno korist se na nepremičninah, ki so v lasti države ali samoupravnih lokalnih skupnosti potemtakem ne plačuje tudi v primerih poseganj na zemljiščih cestnega sveta in na nepremičninah, ki so v gospodarjenju sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. Služnost v javno korist se prav tako ustanovi ex lege v primeru, če pridobi lastninsko pravico na nepremičnini Republika Slovenija ali lokalna skupnost po uveljavitvi prostorskega akta. Obseg služnosti v času obratovanja in v času gradnje sta urejena v tretjem in četrtem odstavku tega člena.

Določba šestega odstavka o vpisu v zemljiško knjigo je potrebna zato, da zakon jasno določi, da je vpis v primeru služnosti v javno korist, ki je nastala neposredno na podlagi zakona s sprejemom prostorskega akta, zgolj deklarativen. Po 7. členu Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 58/03, 45/08, 37/08 - ZST-1, 28/09, 25/11; ZZK-1) imajo namreč vpisi v zemljiško knjigo oblikovalen učinek, torej da se stvarne pravice na nepremičninah pridobijo oziroma prenehajo s trenutkom začetka učinkovanja vpisa v zemljiško knjigo, če zakon ne določa drugače. Če naj ima vpis zgolj učinek poočitve (deklarativni učinek), mora to poseben zakon posebej urediti. Poseben zakon mora določiti, da ima vpis deklaratoren značaj, če pravica nastane neposredno na podlagi zakona. Predlog zakona tudi zahteva, da je investitor dolžan vložiti predlog za vpis služnosti na takšnih nepremičninah v 24ih mesecih od uveljavitve prostorskega akta ali od pridobitve lastninske pravice.

K 119. členu (gradnja infrastrukture)

S členom se urejajo dokazila pravice graditi energetske infrastrukturne objekte. Kot dokazilo pravice graditi se poleg dokazil po Zakonu o graditvi objektov štejejo tudi listine, navedene v tem členu. Predlagana zakonska ureditev je podobna, kot je bila v že do sedaj veljavnem Energetskem zakonu. Namen te ureditve je predvsem v tem, da se zaradi pomembnosti gradnje energetskih infrastrukturnih objektov zagotovi zveznost in hitrost te gradnje. Pri gradnji energetskih infrastrukturnih objektov gre namreč praviloma za gradnjo linijskih objektov, ki lahko izpolnjujejo svoj namen, zaradi katerega se gradijo, le ob pogoju, da so zgrajeni od začetne do končne točke. S predlaganim členom se želi preprečiti, da zaradi drugih nedokončanih postopkov ne bi prišlo do večletnih zamud pri gradnji energetskih objektov. Nedokončani postopki denacionalizacije, zapuščinski postopki, postopki vračanja premoženja agrarnim skupnostim in drugi postopki lahko za nedoločen čas zaustavijo – preprečijo gradnjo kateregakoli linijskega objekta in to kljub temu, da je objekt na podlagi ustreznega prostorskega akta (primeroma: Državnega prostorskega načrta) pravilno in zakonito umeščen v prostor in je zanj pridobljeno tudi ustrezno okoljevarstveno soglasje. V primeru zavrnitve tovrstne ali podobne rešitve se bo z veliko mero verjetnosti gradnja linijskih objektov zelo upočasnila ali celo zaustavila. S tem v zvezi bodo nastali tudi nepotrebni nesorazmerni stroški, pri objektih za katera pa so pridobljena evropska sredstva pa lahko pride do situacij, ko bo potrebno zaradi njihove nedokončanosti ali zamud pri gradnji ta sredstva tudi vračati (deloma ali v celoti).

Poudariti je tudi potrebno obveznost investitorja, ki izhaja iz zadnjega odstavka tega člena, da mora po dokončanju vsakega izmed v tem členu navedenih postopkov pridobiti ustrezno služnost ali lastninsko pravico ter s tem zvezano »pravega« lastnika tudi odškodovati.

V primerih, ko se služnost v javno korist na zemljiščih v lasti države ali lokalne skupnosti pridobi po samem zakonu s sprejemom prostorskega načrta oziroma s pridobitvijo nepremičnine v last države oziroma občine, in vpis v zemljiško knjigo nima oblikovalnega učinka. Ker na ta način ni listine ali drugega dokaznega sredstva za pravico graditi, določa predlog zakona v tretjem odstavku, da je v postopku izdaje gradbenega dovoljenja pravica graditi izkazana že z dnem uveljavitve ustreznega prostorskega načrta, t.j. državnega prostorskega načrta oziroma občinskega podrobnega prostorskega načrta. Na ta način bo pri izdaji gradbenega dovoljenja jasneje določeno, da se pravica graditi izkazuje z že s samo uveljavitvijo državnega prostorskega načrta oziroma občinskega podrobnega prostorskega načrta in da ne bo potrebno izkazovanje te pravice posebej še z vpisom v zemljiško knjigo.

Dodana je določba, s katero se preprečuje stroškovno obremenjevanje upravljavcev energetske gospodarske javne infrastrukture. Upravljalci niso povzročitelji predstavitev oz. preureditev cest. Dogaja se, da upravljavec infrastrukture s soglasjem upravljavca javne ceste zgradi energetsko infrastrukturo v telesu javne ceste, zgolj nekaj mesecev kasneje se upravljavec ceste odloči obnavljati/razširjati cestni odsek in stroške predstavitev ali preureditve energetske gospodarske javne infrastrukture ponovno prevzame na upravljavca. Predlagano je, da stroške predstavitev infrastrukture v celoti krije subjekt, ki zahteva predstavitev, to je upravljavec ceste. Tudi energetska podjetja morajo v primeru del na javni cesti

vzpostaviti prejšnje stanje, enako naj velja, tudi ko se v energetske gospodarske javne infrastrukture posega zaradi upravljalcev cest.

V praksi se je izkazalo, da na določenih zemljiščih obstaja agrarna skupnosti, ki je registrirana in ji je bilo z odločbo vrnjeno premoženje, ni pa organizirana po Zakonu o agrarnih skupnostih (posledično ni v zemljiški knjigi zaznambe agrarne skupnosti). Zato se v členu predlaga, da se tudi za navedeni primer šteje, da je z izdajo odločbe upravne enote o vračilu premoženja agrarni skupnosti pridobljena pravica graditi.

K 120. členu (agrarne operacije)

Tako kot v dosednji zakonski ureditvi se tudi s predlaganim členom določa, da je investitor ali lastnik infrastrukture državnega pomena oziroma operater, kadar ni lastnik infrastrukture, stranka v postopku agrarnih operacij. Položaj stranke mora biti operaterju zagotovljen, da lahko v postopku uveljavlja pravico graditi na zemljiščih, ki so vključena v agrarno operacijo. Predlog predvideva, da o tem odloči upravni organ v postopku odločanja o agrarni operaciji. Ker so postopki agrarnih operacij dolgotrajni (v določenih primerih tečejo tudi dlje kot 10 let) se predlaga, da se že v postopku te agrarne operacije z upravno odločbo vzpostavi pravica graditi v javno korist, ki je potrebna za gradnjo energetske infrastrukture. S tem upravni organ zagotovi, da bodo po končanem postopku agrarne operacije rešena vsa pravna razmerja v območju agrarne operacije, zagotovi pa se tudi pravilno in pravično vrednotenje zemljišč, ki so predmet agrarne operacije. Bodoči lastniki zemljišč preko katerih poteka posamezna infrastruktura v območju agrarne operacije bodo prejeli namreč zemljišča obremenjena s služnostjo te infrastrukture za česar so upravičeni do nadomestila. Obliko in vrsto nadomestila se določi v postopku agrarne operacije. V kolikor je služnost v javno korist že bila vzpostavljena pred začetkom postopka posamezne agrarne operacije, je določeno, da se ta služnost vzpostavi na istem fizičnem mestu in v istem obsegu, kot je bila vzpostavljena pred začetkom postopka agrarne operacije, tudi po končanem postopku. Posebne potrebnosti te služnosti v postopku ni potrebno ugotavljati, kot je to potrebno za druge služnosti v postopku agrarne operacije po zakonu, ki ureja kmetijska zemljišča (ZKZ). Agrarne operacije so dolgotrajne in lahko za več let zadržijo gradnjo infrastrukture. Določba šestega odstavka je zato nujna za učinkovito gradnjo infrastrukture. Tudi na tem mestu je potrebno izpostaviti, da so linijski objekti predmetne infrastrukture umeščeni v prostor na podlagi ustreznega prostorskega načrta. Nedopustna bi bila rešitev, da gradnjo posameznega linijskega infrastrukturnega objekta, ki je umeščen v prostor na podlagi Uredbe o državnem prostorskem načrtu, zaustavi ali prepreči izdaja upravne odločbe o izvedbi agrarne operacije (npr. komasacije).

V devetem odstavku 18. člena Zakona o katastru nepremičnin je določeno, da se v primeru komasacije iz zemljiškega katastra izbrišejo vse služnosti – pri tem zakon ne dela razlik med pogodbenimi služnostmi in služnostmi, ki so ustanovljene v javno korist. Ob izbrisu pa mora geodetski organ obvestiti tudi zemljiško knjigo. V primeru energetske gospodarske javne infrastrukture lahko to v končni posledici privede tudi do tega, da bo lastnik nepremičnine zahteval odstranitev energetske gospodarske javne infrastrukture iz njegovega zemljišča po zaključku agrarne operacije. Iz tega razloga predlaga, da se po zaključku agrarne operacije območje služnosti ne briše iz katastra temveč so jo prenese na novonastale parcele.

K 121. členu (skrbnik za poseben primer)

Predlagana zakonska ureditev postavitve skrbnika za poseben primer v primeru, ko investitor ne uspe pridobiti podatkov iz uradnih evidenc, ker ti podatki ne obstajajo, oziroma organi, ki jih vodijo s temi podatki ne razpolagajo, ni novost in je v celoti povzeta do sedaj veljavna zakonska ureditev, ki se je izkazala za praktično in učinkovito.

K 122. členu (pristojnost energetske inšpekcije)

Ta člen ureja obseg pristojnosti in nalog energetske inšpekcije pri izvajanju nadzora nad izvajanjem zakonodaje s področja energetike ter vplivajo na zagotavljanje varnosti, učinkovitosti in skladnosti delovanja energetskih naprav in sistemov.

Ta člen določa, da je energetska inšpekcija pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem določb zakona, na katerega se nanaša, ter nad predpisi, ki so izdani na podlagi tega zakona. Vendar pa energetska inšpekcija ne izvaja nadzora nad tistimi določbami zakona, ki se nanašajo na

Agencijo za energijo. To pomeni, da je inšpekcija odgovorna za preverjanje izvajanja predpisov s področja energetike, razen kadar so te naloge dodeljene posebej Agenciji za energijo.

V tem členu je tudi navedeno, da ima energetska inšpekcija tudi pristojnost za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem drugih področnih zakonov, ki so navedeni v 2. členu tega zakona, če ti zakoni določajo takšno pristojnost. To pomeni, da energetska inšpekcija lahko opravlja nadzor nad izvajanjem zakonov, ki se nanašajo na druge področje poleg energetike, če tako določajo drugi zakoni.

Člen opredeljuje dodatno nalogo energetske inšpekcije, in sicer nadzor nad strokovnostjo in usposobljenostjo delavcev, ki upravljajo z energetske naprave. Namen tega nadzora je zagotoviti varnost in zanesljivost obratovanja ter učinkovito rabo energije. Inšpekcija preverja, ali delavci, ki so odgovorni za upravljanje z energetske naprave, izpolnjujejo ustrezne strokovne zahteve in imajo potrebna znanja za opravljanje svojih nalog.

V členu je tudi navedeno, da lahko energetska inšpekcija v okviru pooblastila predstojnika inšpektorata za izvajanje nadzora po potrebi za opravljanje določenih strokovnih nalog v postopku nadzora angažira tudi druge strokovno usposobljene pravne ali fizične osebe. To pomeni, da lahko inšpekcija za določena bolj specifična in strokovna področja, kjer zahteva posebno znanje, za nadzor angažira zunanega strokovnjaka, če to ne nasprotuje javnemu interesu ali interesu strank.

K 123. členu (pogoji za energetskega inšpektorja)

Ta člen določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki želi biti imenovana za energetskega inšpektorja.

- Izobrazba: kandidat za energetskega inšpektorja mora imeti najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev druge stopnje s področja strojništva in obdelave kovin ali področja elektrotehnike in energetike. To pomeni, da mora imeti vsaj zaključeno drugostopenjsko univerzitetno izobrazbo na teh področjih.

- Delovne izkušnje: Kandidat mora imeti vsaj pet let delovnih izkušenj na področju, povezanem s strojništvom in obdelavo kovin ali elektrotehniko in energetiko. To zahteva, da ima kandidat ustrezne izkušnje in prakso, ki mu omogočajo razumevanje in poznavanje delovanja energetskih naprav in sistemov.

- Strokovni izpit za inšpektorja: Poleg izobrazbe in delovnih izkušenj mora kandidat uspešno opraviti tudi strokovni izpit za inšpektorja. Ta izpit potrjuje, da kandidat ima potrebno strokovno znanje in kompetence za opravljanje nalog inšpekcijskega nadzora na področju energetike.

Skupaj ti pogoji zagotavljajo, da imajo energetski inšpektorji ustrezno strokovno izobrazbo, izkušnje ter potrebno znanje in kompetence za izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju energetike. S tem se zagotavlja visoka strokovnost, učinkovitost in neodvisnost inšpekcijskega nadzora ter izpolnjuje cilj varovanja javnega interesa in varnosti pri delovanju energetskih naprav in sistemov.

K 124. členu (ukrepi inšpektorja)

Navedeni člen opisuje ukrepe, ki jih ima energetski inšpektor poleg pooblastil, ki jih ima po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor. Gre za pooblastila in ukrepe, ki jih lahko inšpektor uporabi, če ugotovi nepravilnosti ali pomanjkljivosti na področju energetike.

- Odrediti odpravo nepravilnosti v določenem roku: Energetski inšpektor ima pravico ukazati odpravo ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti v zvezi z energetske sistemi, objekti, napravami, napeljavami ali omrežji. Inšpektor določi tudi časovni rok, v katerem je potrebno te nepravilnosti odpraviti.

- Odrediti ustavitev uporabe objekta ali naprav: Če inšpektor ugotovi, da je uporaba določenega objekta, naprave, stroja ali napeljave nevarna ali predstavlja tveganje za življenje in zdravje ljudi ali premoženja, ima pravico ukazati njihovo takojšnjo ustavitev in preprečiti nadaljnjo uporabo.

- Prepoved uporabe energetskih sistemov: Energetski inšpektor ima pooblastilo prepovedati uporabo energetskih sistemov, objektov, naprav, napeljav ali omrežij, če ugotovi, da ne ustrezajo tehničnim ali

drugim predpisom. Prepoved se izvede, kadar obstaja tveganje za življenje in zdravje ljudi ali obstaja nevarnost za nastanek večje materialne škode.

- Prepoved upravljanja energetske naprave delavcu brez ustrezne strokovne usposobljenosti: Energetski inšpektor lahko prepove delavcu, ki ni strokovno usposobljen v skladu s predpisi o strokovnem usposabljanju, da upravlja določeno energetske naprave. To je zato, da se zagotovi varno in pravilno delovanje energetskih naprav.

- Prepoved izvajanja del, ki so v nasprotju z določili predpisov: Če inšpektor ugotovi, da so dela, ki se izvajajo na energetskih objektih, napravah ali napeljavah, v nasprotju z določili predpisov iz 30. člena tega zakona, in bi to lahko povzročilo nevarno ali nezanesljivo delovanje, ima pravico prepovedati izvajanje teh del.

Namen teh ukrepov je zagotoviti, da se na področju energetike izvajajo varne in zakonite dejavnosti ter preprečiti morebitne nevarnosti za ljudi, premoženje in okolje. Pristojnost energetskega inšpektorja je tako ključna za nadzor in varnost na področju energetike v državi.

K 125. členu (dolžnost zavezancev)

Člen opisuje dolžnosti zavezancev (pravnih ali fizičnih oseb ter posameznikov) glede sodelovanja z energetskim inšpektorjem pri izvajanju inšpekcijskega nadzorstva. V nadaljevanju so obrazložene posamezne dolžnosti:

- Omogočiti inšpekcijski nadzor: V skladu s tem členom so zavezanci dolžni omogočiti inšpekcijski nadzor energetskega inšpektorju. To pomeni, da morajo sodelovati in dovoliti inšpektorju, da izvaja nadzor nad njihovimi energetskimi sistemi, objekti, napravami, postroji, napeljavami in omrežji.

- Zagotoviti nemoten vstop inšpektorju: Zavezanci morajo energetskega inšpektorju zagotoviti nemoten vstop v objekte, kjer se nahajajo energetske naprave, postroji, napeljave ali omrežja, ki so predmet inšpekcijskega nadzora.

- Dostop do energetskih naprav, omrežij, postrojev in napeljav: Energetski inšpektor ima pravico dostopa do vseh relevantnih delov in naprav, ki so povezane z energetskimi sistemi. To mu omogoča celovit pregled in preverjanje ustreznosti delovanja ter skladnosti s predpisi.

- Zagotoviti zahtevane podatke, tehnično dokumentacijo in druge listine in poročila: Zavezanci so dolžni inšpektorju na zahtevo zagotoviti vse potrebne podatke, tehnično dokumentacijo in druge listine ter poročila, ki so povezani z obravnavanimi energetskimi sistemi, objekti, napravami ali omrežji. To vključuje tudi predložitev vseh relevantnih dovoljenj, certifikatov ali drugih dokumentov, ki potrjujejo skladnost in delovanje.

Namen teh dolžnosti je zagotoviti transparentnost in sodelovanje med zavezanci in energetskim inšpektorjem ter olajšati izvajanje inšpekcijskega nadzora. S tem se želi preprečiti morebitne kršitve predpisov na področju energetike, zagotoviti varno delovanje energetskih sistemov ter zaščititi interese ljudi in okolja. Zavezanci so torej dolžni aktivno sodelovati z inšpektorjem in mu omogočiti izvajanje njegovih nalog.

K 126. členu (obvestilo o izvršenem ukrepu)

Člen določa obveznost odgovorne osebe pravne ali fizične osebe ter posameznika glede obveščanja energetskega inšpektorja o izvršenih ukrepih, ki so bili naloženi v odločbi inšpektorja. V členu je določena odgovornost za izvršitev ukrepov. Po opravljenem inšpekcijskem nadzoru in ugotovljenih pomanjkljivostih ali nepravilnostih na energetskih sistemih, objektih, napravah, postrojih, napeljavah ali omrežjih, inšpektor izda odločbo z ukrepi, ki jih je treba izvesti za odpravo teh nepravilnosti. V odločbi je določen časovni rok, v katerem morajo zavezanci (pravne osebe, fizične osebe ali posamezniki) izvršiti naložene ukrepe in odpraviti pomanjkljivosti. To je običajno določen rok, v katerem je mogoče varno izvesti zahtevane popravke ali spremembe, da se zagotovi skladnost z zakonodajo in predpisi ter varno delovanje energetskih sistemov. Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik so dolžni po izvršitvi naloženih ukrepov iz odločbe pisno obvestiti energetskega inšpektorja. V tem obvestilu morajo jasno navesti, da so bili zahtevani ukrepi izvedeni, ter opisati, kako so odpravili pomanjkljivosti ali nepravilnosti. Obvestilo o izvršenih ukrepih je treba poslati energetskega inšpektorju najkasneje v

osmih dneh po preteku roka, določenega za odpravo pomanjkljivosti v odločbi. To pomeni, da mora zavezanec zagotoviti, da so bili vsi ukrepi izvršeni v predpisanem časovnem okviru in da o tem pravočasno obvesti inšpektorja.

Namen tega člena je zagotoviti sledljivost in učinkovitost inšpekcijskega nadzora na področju energetike. Zavezanci morajo potrditi, da so izvedli zahtevane ukrepe za odpravo nepravilnosti, ki so bile ugotovljene med nadzorom. To omogoča inšpektorju, da preveri, ali so bili ukrepi izvršeni v zahtevanem roku in ali so bili ustrezni za odpravo pomanjkljivosti. Pravočasno obveščanje inšpektorja je ključno za zagotavljanje skladnosti in varnosti na področju energetike.

K 127. členu (obvestilo o nastopu okoliščine)

Člen določa obveznost odgovorne osebe pravne ali fizične osebe ter posameznika, ki upravlja energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave glede obvestila energetske inšpekcije v primeru poškodb, okvar ali drugih nevarnosti, ki lahko vplivajo na delovanje ali varnost energetskih sistemov. Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik, ki je odgovoren za upravljanje določenih energetskih objektov, naprav, postrojov ali napeljav, mora takoj obvestiti energetske inšpekcije o morebitnih poškodbah ali okvarah teh objektov, naprav, postrojov ali napeljav. To pomeni, da je treba nemudoma sporočiti vsako nenadno motnjo ali okvaro, ki se pojavi. Če poškodbe ali okvare vplivajo na delovanje energetskih sistemov in povzročijo prekinitev ali omejitev dobave energije, je še posebej pomembno, da je energetska inšpekcija nemudoma obveščena. To omogoča hitro ukrepanje in odpravljanje težave, da se zagotovi nemoteno delovanje energetskih storitev. Poleg prekinitve ali omejitve dobave energije je treba inšpekcijo obvestiti tudi v primerih, ko obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali možnost, da bi nastala večja materialna škoda. Takšne situacije zahtevajo takojšnje ukrepanje inšpekcije za preprečevanje morebitnih škodljivih posledic.

Namen tega člena je zagotoviti hitro in učinkovito ukrepanje v primeru poškodb, okvar ali nevarnosti v energetskih sistemih. S takojšnjim obveščanjem energetske inšpekcije se omogoča hitro odzivanje na morebitne težave in preprečevanje morebitnih nevarnosti za ljudi, okolje in premoženje. To je ključno za zagotavljanje varnosti in zanesljivega delovanja energetskih objektov ter preprečevanje morebitnih nesreč ali izpada dobave energije.

K 128. členu (obvestilo o začetku gradnje in preizkusov)

Člen ureja obveznost odgovorne osebe pravne ali fizične osebe ter posameznika, ki izvaja dela na energetskem objektu, napravi, napeljavi ali postroju, glede obvestila energetske inšpekcije o datumu začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove ter datumu začetka funkcionalnih in zagonskih preizkusov na energetskih napravah, napeljavah, postrojih in objektih. Odgovorna oseba pravne ali fizične osebe ter posameznik, ki izvaja dela na energetskem objektu, napravi, napeljavi ali postroju, je dolžna sporočiti energetske inšpekcije datum začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove. To pomeni, da je treba pred začetkom izvajanja gradbenih, rekonstrukcijskih ali obnovitvenih del na energetskih objektih obvestiti pristojno inšpekcijsko službo.

Poleg gradbenih del so pomembni tudi funkcionalni in zagonski preizkusi na energetskih napravah, napeljavah, postrojih in objektih. Odgovorna oseba mora tudi za te preizkuse sporočiti datum začetka energetske inšpekcije.

Namen tega člena je zagotoviti, da energetska inšpekcija pravočasno prejme informacije o začetku gradbenih, rekonstrukcijskih ali obnovitvenih del ter preizkusov na energetskih napravah, napeljavah, postrojih in objektih. S tem se omogoča nadzor nad izvajanjem del in preizkusov, kar je ključno za zagotavljanje varnosti, skladnosti z zakonodajo in učinkovitega delovanja energetskih sistemov. Pravočasno obveščanje energetskega inšpektorja omogoča, da lahko sledi poteku del in preizkusov ter v primeru ugotovljenih nepravilnosti ustrezno ukrepa za preprečevanje morebitnih tveganj in neskladnosti.

K 129. členu (Odstop in smiselna uporaba)

S tem členom se daje pravno podlago za spodbujanje naložb v obnovljive vire in učinkovito rabo energije po procesnih pravilih, ki odstopajo od splošnih postopkovnih pravil, namenjenih odločanju o pravicah, obveznostih in pravnih koristih oseb v upravnih zadevah ter od splošnih javnofinančnih pravil, namenjenih določanju postopkov za dodelitev sredstev iz javnih finančnih virov. Gre za nova

postopkovna pravila, ki se lahko uporabijo zgolj, kadar gre za ukrepe v spodbujanje obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije ter s tem povezanih naložb. V kolikor za spodbujanje trajnostnih naložb s področja varstva okolja in za preprečevanje, odpravljanje ali zmanjšanje obremenjevanja okolja že veljajo zakonski in podzakonski predpisi, ki urejajo način dodeljevanja spodbud, se ta zakon ne uporablja. Za reševanje določenih postopkovnih situacij pa se v okviru odločanja o dodeljevanju spodbud lahko tudi smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek.

K 130. členu (vir financiranja)

Ta člen določa, iz katerih virov se lahko financirajo ukrepi v spodbujanje obnovljivih virov energije in učinkovito rabo energije, za katere bo postopek za dodeljevanje spodbud lahko potekal po tem zakonu, in sicer gre za sredstva iz državnega proračuna, to so predvsem sredstva evropske kohezijske politike in drugih EU programov in načrtov, sredstva iz prispevka OVE, ki se namenajo podporam skladno z dolgoročnim časovnim načrtom, sredstva iz prispevka URE, ki se namenajo programom za izboljšanje energetske učinkovitosti, sredstva iz Sklada za podnebne spremembe, sredstva iz namenskega premoženja in druga sredstva iz državnega proračuna.

K 131. členu (izvajalec)

Člen določa izvajalce programov, ki bodo lahko uporabljali in delali po predmetnem postopku za dodeljevanje spodbud. Poleg samega ministrstva, pristojnega za energijo, je izvajalec lahko tudi pooblaščen oseba za upravljanje virov financiranja iz prejšnjega člena kot gospodarska javna služba, javni sklad ali drug javni izvajalec, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija in katerega namen je spodbujanje trajnostnega razvoja in zmanjšanja toplogrednih plinov z ukrepi v obnovljive vire in energetske učinkovitost.

K 132. členu (postopek)

S tem členom se določa normativni način določanja postopka za dodeljevanje spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije, ki bo natančneje urejen s podzakonskim predpisom, tj. uredbo. Člen ureja postopkovno sosledje, obvezne sestavine pri pripravi in vodenju postopka ter ustrezno pravno podlago za optimizacijo in digitalizacijo postopka. V postopku se bo izdal samo sklep, pogodbe se pa ne bo več sklepalo.

K 133. členu (finančne spodbude za naložbe v podporo pravičnemu prehodu območij, odvisnih od ogljika)

POGLAVJE DODELJEVANJE SPODBUD ZA NALOŽBE V PODORO REGIJ IN OBMOČIJ, ODVISNIH OD OGLJIKA TER MODERNIZACIJO V SMERI PRAVIČNEGA, ZELENEGA PREHODA je namenjeno opredelitvi dodeljevanja finančnih spodbud evropskih sredstev na področjih trajnostne rabe energije, trajnostne mobilnosti, okoljskih in podnebnih ukrepov v primeru Sklada za pravični prehod (upravičeni regiji Saša in Zasavje), Modernizacijskega sklada (preko EIB) in v primeru, ko se z nacionalnimi sredstvi (do)financira projekt, izbran na podlagi predhodno izvedenega transparentnega postopka (običajno javni razpis), praviloma na EU ravni (programi Horizon Europe ipd.).

Člen opredeljuje finančne spodbude za pravičen energetski prehod v regijah oziroma območjih, ki so premogovno intenzivna in so skladno z evropsko Uredbo 2021/1056 upravičena do sredstev Sklada za pravični prehod (Saša in Zasavje). Spodbude bodo dane na podlagi nacionalne Strategije za izstop iz premoga ter obeh območnih načrtov za prej omenjeni regiji, ki sta del programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027, potrjena s strani Evropske komisije.

K 134. členu (finančne spodbude za naložbe v modernizacijo energijskih sistemov in izboljšanje energetske učinkovitosti)

Člen opredeljuje finančne spodbude za posodobitev energetskih sistemov in izboljšanje energetske učinkovitosti skladno z direktivo ETS 2003/87/ES ter skladno z izvedbeno uredbo 2020/1001, ki opredeljujeta koriščenje sredstev Modernizacijskega sklada, s katerim upravlja Evropska investicijska

banka. S členom se omogoča dodeljevanje spodbud za zeleni prehod na področjih energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, mobilnosti, energetskih omrežij, energetske revščine v obsegu, kot to določa evropska direktiva oziroma akt, s katerim je ta direktiva prenesena v slovenski pravni red (ZVO-2, podnebni zakon v pripravi).

K 135. členu (komplementarne finančne spodbude za naložbe v zeleni prehod)

Člen omogoča komplementarne finančne spodbude za zeleni prehod, kar pomeni, da omogoča dodeljevanje nacionalni razvojnih sredstev projektom, ki so bili predhodno izbrani na transparentnem postopku izbora (običajno na EU ravni, npr. Horizon Europe), pa jim bodisi kljub izboru niso bila dodeljena sredstva (zaradi proračunske omejenosti) ali pa so jim bila dodeljena sredstva v višini, nižji od pričakovane in jim slednja lahko onemogoča izvedbo projektov. S tem členom se tovrstnim projektom zelenega prehoda omogoča neposredno nacionalno (do)financiranje na podlagi pozitivno izvedenega postopka izbora pred tem, običajno na EU ravni.

K 136. členu (viri financiranja)

Člen opredeljuje vire financiranja za naložbe iz prejšnjih treh členov členov, pri čemer so v okviru državnega proračuna na postavkah ministrstva zajete tudi postavke evropskih sredstev Sklada za pravični prehod in Modernizacijskega sklada in drugi evropski in nacionalni finančni viri. Hkrati se z virom Slovenskega podnebnega sklada omogoča predvsem (do)financiranje projektov zelenega prehoda, poprej izbranega na javnem razpisu (zlasti na EU ravni). Na ta način se omogoča izvedbo dobrih, izbranih projektov, iz alternativnih virov, za uspešno zapiranje finančne konstrukcije.

K 137. členu (osnovni pogoji in merila za izbor)

Člen opredeljuje osnovna merila za izbor projektov iz 128., 129. in 130. člena, ki morajo biti kumulativno izpolnjena za uspešen izbor projekta za sofinanciranje.

K 138. členu (postopek dodeljevanja spodbud)

Člen opredeljuje možne postopke dodeljevanja spodbud, poleg osnovnega postopka (javni razpis ali javni poziv skladno z ZJF in Uredbo o postopkih in merilih za dodeljevanje spodbud iz državnega proračuna) tudi možnost neposredne potrditve projektov skladno z ZJF, ki opredeljuje možnost neposredne sklenitve pogodbe v členih od 106j naprej. Člen omogoča ministrstvu, pristojnemu za energijo, da izvede postopek izbora, ki bo skladen tudi z ostalimi področnimi normativnimi podlagami in ministrstvu omogoča, da postopek izvede izključno elektronsko z namenom večje učinkovitosti/uspešnosti.

K 139. členu (predmeti, izvzeti iz izvršbe)

Ta člen predloga v osnovi zakona ohranja enako ureditev, kot jo določa 445. člen EZ-1. Glede na naveden člen se dodajo še zemljišča, na katerih stojijo objekti, naprave ali omrežje. V prvem odstavku je najprej potrjena splošna omejitev izvršbe na osnovna sredstva izvajalca javne službe. Poleg tega pa je ta omejitev izvršbe v prvem odstavku širša od splošne omejitve, ki velja za podjetja po izvršilnem pravu, saj se nanaša tudi na energetska infrastrukturo, ki je sicer v lasti tretjih oseb, vendar pa jo ima izvajalec javne službe v uporabi zaradi izvajanja obveznosti gospodarske javne službe na podlagi najemne pravice ali drugem pravnem temelju. Določba drugega odstavka je specialna določba glede na pravila izvršilnega prava, saj ni mogoče dopustiti, da bi energetska infrastruktura na ta način prešla v last tretjih oseb, ki nimajo obveznosti izvajanja javne službe. Skupen namen teh določb je v zagotavljanju nemotenega nadaljevanja izvajanja javne službe.

K 140. členu (prepoved izvršbe)

Gre za novo vsebino. Člen določa, da terjatev upravičenca do podpore centra za podpore ne more biti predmet izvršbe. Ta določba pripomore k razrešitvi vprašanja prednosti med izvršbo in odstopom

terjatve, saj do kolizije med omenjenima institutoma ne bi več prihajalo. Ta člen torej določa prepoved izvršbe na sredstva podporne sheme centra za podpore. Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) namreč v 32. členu določa, da so iz postopka izvršbe izvzete stvari, ki niso v prometu. S tem členu se zadosti navedeni določbi ZIZ. Gre za rešitev v luči prizadevanja zelenega prehoda na ravni celotne EU.

K 141. členu (izvzetje iz stečajnih postopkov za koncesionarje in javna podjetja)

S to določbo se ohranja dosedanja zakonska ureditev. V kolikor država ali lokalna skupnost organizira izvajanje gospodarskih javnih služb po tem zakonu, je dolžna zagotoviti tudi pogoje za trajno delovanje izvajalcev gospodarskih javnih služb, v kolikor se le-ti znajdejo v težavah zaradi stečaja. Ker država ali lokalna skupnost kot ustanovitelj prevzame solidarno jamstvo za njihove obveznosti, je izključen stečaj nad koncesionarjem ali nad javnimi podjetji po tem členu.

K 142. členu (posebna pravila za gospodarsko javno infrastrukturo v stečaju)

Ta člen ohranja enako ureditev kot jo določa 480. člen EZ-1. Gre za specialno določbo v razmerju do pravil stečajnega postopka, katere namen je zagotoviti nemoteno nadaljevanje izvajanje gospodarskih javnih služb, kar bi bilo onemogočeno, če bi dopustili, da se energetska infrastruktura v stečaju prodaja po ločenih delih različnim kupcem. S to določbo se zagotovi, da celoten premoženjski sklop stvari, ki je potreben za izvajanje javnih služb po tem zakonu, preide na novega izvajalca javne službe.

K 143. členu (predkupna pravica v stečaju)

Ta člen ohranja enako ureditev kot jo določa 481. člen EZ-1. V prvem odstavku je urejena zakonita predkupna pravica, ki jo zakon daje izvajalcu gospodarske javne službe v zvezi z nakupom premoženja stečajnega dolžnika, ki sestavlja energetska infrastrukturo. Predkupna pravica bo tako prišla v poštev v tistih primerih, ko bo lastnik infrastrukture tretja oseba (v stečaju). V skladu z drugim odstavkom se predkupna pravica razširja tudi na zemljišča, na katerih stojijo objekti ali naprave, ki sestavljajo infrastrukturo.

V tretjem odstavku je urejena kolizija med različnimi pravicami v zvezi s premoženjem v stečaju, do katere lahko pride zaradi uporabe različnih predpisov, ki urejajo to področje. Kadar bo stečajni dolžnik opravljal gospodarsko javno službo na podlagi koncesije gradnje ali storitev, zakon izrecno določa v tem odstavku, da ima izločitvena pravica koncedenta, če bi jo ta seveda uveljavil, prednost pred pravicami drugih do nakupa premoženja stečajnega dolžnika, ki je v skladu s predpisi o javno-zasebnem partnerstvu lahko predmet izločitvene pravice.

K 144. členu (posebna pravila o nadaljevanju poslovanja stečajnega dolžnika)

Ta člen ohranja enako ureditev kot jo določa 482. člen EZ-1. Gre za specialno določbo v razmerju do pravil stečajnega postopka, katere namen je zagotoviti nemoteno nadaljevanje izvajanja gospodarske javne službe po tem zakonu tudi v primeru, če je nad subjektom, ki izvaja naloge javne službe, začel stečajni postopek. Stečajni dolžnik mora nadaljevati s poslovanjem javne službe vse dokler upravljanje z energetska infrastrukturo v stečaju ne prevzame novi kupec. Glede ostalih vprašanj, ki se nanašajo na posledice nadaljevanja dejavnosti v stečaju, se uporabljajo pravila stečajnega postopka, pri čemer je treba upoštevati, da je predmet prodaje v stečajnem postopku lahko v skladu s tem zakonom le premoženje kot poslovna celota.

K 145. členu (omejitev stavke pri izvajalcih gospodarske javne službe na področju energetike)

Ta člen v osnovi ohranja enako ureditev kot 484. člen EZ-1. V prvem odstavku je določeno, da so delavci dolžni med stavko opravljati dela in naloge, ki so nujno potrebne za varno in zanesljivo izvajanje GJS. V predlogu je brisana podlaga za vladno uredbo, kot je v prvem odstavku 484. člena EZ-1 določeno, da dela in način njihovega opravljanja med stavko podrobneje določi vlada z uredbo. Člen omejuje pravico do stavke, kar vse je pomembno za nemoteno delovanje elektroenergetskega sistema, ki mora delovati zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja državljanov in državljanek ter v izogib povzročanju hujše škode

gospodarstvu in državi. Nemoteno delovanje elektroenergetskega sistema je tudi mednarodna obveznost Republike Slovenije.

K 146. člen (določba o omejitvi pravice do stavke v energetskih dejavnostih)

Člen ohranja enako ureditev kot 483. člen EZ-1, in sicer določa, da se lahko pravica do stavke uveljavi pod pogojem, da se zagotovi minimum delovnega procesa.

K 147. členu (upravljanje kapitalskih naložb s področja energetike)

Člen ohranja enako ureditev kot 485.a člen EZ-1. Zakon o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14) v drugi alineji drugega odstavka 19. člena določa, da SDH ni pristojen za upravljanje kapitalskih naložb v gospodarskih družbah, ki opravljajo javno gospodarsko službo dejavnosti systemskega operaterja za prenos in distribucijo zemeljskega plina in električne energije ter javno gospodarsko službo dejavnosti organiziranja trga z električno energijo v Republiki Sloveniji.

Zakon o SDH zgolj izloča pristojnost SDH, ne določa pa, katera institucija je za upravljanje pristojna.

Vsebina tega člena se delno pokriva s 6. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22), a predlagani člen še dodatno določa, da je resorno ministrstvo, pristojno za energijo. Celoten odstavek je namreč pogoj za izvedbo lastniške ločitve. V primeru hkratnega državnega lastništva družbe, ki izvaja dejavnost systemskega operaterja, in družb, ki izvajajo dejavnosti dobave ali proizvodnje, je potrebno lastniški nadzor nad temi dejavnostmi ločiti v dva ločena organa. Ta organa sta v Sloveniji na eni strani SDH, na drugi strani pa vlada RS. Resorno ministrstvo je v tem členu določeno predvsem z namenom, da ne bi bilo resorno ministrstvo za upravljanje systemskega operaterja Ministrstvo za finance, ki je resorno ministrstvo za Zakon o Slovenskem državnem holdingu. Upravljanje naložb obsega pridobivanje naložb, razpolaganje z naložbami in uresničevanje pravic delničarja ali družbenika ali vsa druga pravna dejanja v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, in drugimi predpisi. Pri upravljanju kapitalskih naložb je potrebna izrecna pravna podlaga pri odločanju vlade RS v vlogi skupščine, ki pa jo 6. člen Zakona o Vladi Republike Slovenije ne daje.

K 148. členu (poraba sredstev iz naslova lastninskega preoblikovanja)

Sredstva pridobljena iz kupnin po Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij (Uradni list RS, št. 55/92, 7/93, 31/93, 32/94 – odl. US, 1/96 in 30/98 – ZZLPPO), so prihodek državnega proračuna in se skladno s 7. členom Zakona o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij (Uradni list RS, št. 45/95, 34/96, 60/99 – ZSRR, 22/00 – ZJS, 67/01 in 47/02) razporedijo za posamezne namene, ki vključuje tudi investicije v javni sektor gospodarstva. Člen določa, da vlada na predlog ministrstva pristojnega za energijo, navedena sredstva nameni za povečanje osnovnega kapitala družbe, ki opravlja svojo dejavnost kot gospodarsko javno službo oskrbo z električno energijo. Družba sredstva porabi za izgradnjo energetske infrastrukture za prenos električne energije na napetostnem nivoju 110kV ali višje. Pri tem se morajo upoštevati pravila, kjer se zagotovi, da financiranje v elektro omrežje ne vsebuje elemente državne pomoči:

- infrastruktura nima neposredne konkurence, kar pomeni, da predstavlja naravni monopol,
- je zasebno financiranje v sektorju in zadevni državi članici zanemarljiva in
- infrastruktura ni oblikovana tako, da daje selektivno prednost posameznemu podjetju ali sektorju, temveč koristi družbi na splošno.

Poudariti je potrebno, da se sredstva ne namenijo za izgradnjo in delovanje povezanih daljnovodov in skladiščenja zmogljivosti. V zvezi s tem členom ni finančnih posledic. Sredstva so že na B bilanci, in sicer na proračunski postavki 130133 na ukrepu 2430-14-2047. Natečenih sredstev je na dan 5. 1. 2023 4.193.276,22 evrov.

K 149. členu (transport ogljikovega dioksida)

Slovenija na svojem ozemlju sicer ne predvideva skladišč ogljikovega dioksida, vendar je skladno z direktivo 2009/31/ES potrebno omogočiti transport ogljikovega dioksida. Člen določa, da je transport zajetega ogljikovega dioksida na območju Republike Slovenije dovoljen prek cevni prenosnih transportnih omrežij. Takšna transportna omrežja so sicer podobna prenosnemu sistemu zemeljskega plina in se ravno tako vkopljejo v zemljo.

K 150. členu (pogoji za transport ogljikovega dioksida)

Skladno z določili direktive zakon določa pogoje, ki jih mora izpolniti izvajalec transporta ogljikovega dioksida preko cevni transportnih omrežij. Področje ni posebej regulirano v tem zakonu razen v segmentu evidence in dostopa do omrežja, kjer ima podobno kot na področju zemeljskega plina ključno vlogo Agencija za energijo. Ob morebitni gradnji je potrebno seveda upoštevati vse pogoje in postopke umeščanja v prostor. Člen prav tako določa razloge in postopek v primeru zavrnitve transporta po transportnem omrežju ogljikovega dioksida. V primeru prezasedenosti transportnega omrežja ima zainteresirana stranka možnost sofinanciranja za povečanje kapacitet.

K 151. členu (spori glede dostopa do omrežja ogljikovega dioksida)

Zakon določa pristojnost agencije za odločanje v primeru spora glede dostopa do transportnega omrežja ogljikovega dioksida. Ker bi tako omrežje potekalo seveda preko več držav članic EU in bi se podobno obravnaval tudi morebiten spor, zakon določa sodelovanje agencije s pristojnimi organi v drugih državah članicah.

K 152. členu (razglasitev stanj povečanega tveganja pri oskrbi z energijo)

Ta člen določa, da vlada v primeru dejanskih ali predvidenih motenj pri oskrbi z električno energijo in plinom v republiki Sloveniji razglasi stopnjo tveganja in sicer:

- nižjo stopnjo tveganja ali
- višjo stopnjo tveganja.

Motnje pri oskrbi z električno energijo in plinom, ki jih lahko pričakujemo (predvidene motnje) ali ki že obstajajo zaradi razmer doma, v regiji ali širše (dejanske motnje), ali zaradi razmer v plinskem in elektroenergetskem sistemu, so naslednje:

- povpraševanje po plinu presega porabo zaradi nezmožnosti dobaviteljev zagotoviti plin v obsegu sklenjenih pogodb ali pa uvoza plina ni več,
- posledično to v energetske sektorju lahko vodi v zmanjšanje obratovanja ali prekinitev delovanja proizvodnje elektrike in toplote v elektrarnah, kogeneracijskih napravah in toplotarnah,
- nastopi lahko pomanjkanje električne energije in toplote, ker pogosto zaradi tehnoloških omejitev plina ni mogoče na vseh napravah zamenjati s kurilnim oljem. V primeru sočasnih ukrepov operaterjev sosednjih prenosnih sistemov, ki bi omejevali čezmejne prenosne kapacitete, obstaja neposredno tveganje za izpad oskrbe z električno energijo,
- motnje bi lahko povzročile omejeno možnost ogrevanja v gospodinjstvih, ki imajo centralno ogrevanje na plin, prizadeto je lahko tudi obratovanje kritične infrastrukture, ki nima zagotovljenega rezervnega napajanja elektrike ali zalog nadomestnega energenta (gospodarstvo, zdravstvo, prometna infrastruktura, komunikacije, oskrba z vodo, čistilne naprave).

Vlada razglasi nižjo stopnjo tveganja zaradi priprave na krizo na področju oskrbe z energijo takrat, ko je zelo verjetno, da bo potrebno razglasiti stopnjo pripravljenosti v sektorju oskrbe s plinom skladno z Uredbo 2017/1938/EU o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom ter zgodnje opozorilo v sektorju oskrbe z električno energijo skladno z Uredbo 2019/941/EU o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije. Pri tej stopnji tveganja je na voljo še nekaj časa do kriznih razmer, a je že potrebno obvestiti energetske družbe in odjemalce električne energije in zemeljskega plina preko sredstev javnega obveščanja, da se naj pripravijo na pričakovane krizne razmere in izvedejo potrebne

in možne ukrepe kot so npr.: sprememba poslovanja, napolnitev zalog goriv, zagotovitev dodatnih skladiščnih kapacitet ali dobav goriv, zamenjava goriva, kolikor je to tehnološko mogoče in podobno.

Stopnja pripravljenosti v sektorju oskrbe s plinom se razglasi, kadar pride do motenj v oskrbi s plinom ali izjemno velikega povpraševanja po plinu, zaradi česar se znatno poslabša stanje oskrbe s plinom, vendar trg še lahko obvlada te motnje ali povpraševanje brez uporabe netržnih ukrepov

Razglasitev stopnje zgodnjega opozarjanja v sektorju oskrbe z energijo sproži dejstvo, da ocena sezonske zadostnosti ali drug kvalificiran vir zagotovi konkretne, resne in zanesljive informacije, da lahko v državi članici nastopi kriza pri oskrbi z električno energijo (14. člen Uredbe 2019/914). Tu gre za nižjo stopnjo tveganja pri oskrbi z EE.

Višjo stopnjo tveganja, ki pomeni krizo na področju oskrbe z energijo, bo vlada razglasila, ker so že razglašene izredne razmere pri oskrbi z zemeljskim plinom na podlagi akta, ki določa postopke, vloge in odgovornosti v posamezni stopnji krize pri oskrbi z zemeljskim plinom, in kadar na podlagi analize zadostnosti skladno z Uredbo Komisije (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije (UL L št. 220 z dne 25. 8. 2017, str. 1) operater prenosnega sistema ugotovi, da bo v določenem obdobju prišlo do večjega pomanjkanja ponudbe električne energije v regulacijskem območju, zaradi česar je treba izkoristiti vse domače vire za proizvodnjo električne energije in toplote.

Izredne razmere v sektorju oskrbe s plinom se razglasijo, kadar pride do izjemno velikega povpraševanja po plinu, večjih motenj v oskrbi s plinom ali drugega znatnega poslabšanja stanja oskrbe s plinom ter so bili izvedeni vsi zadevni tržni ukrepi, vendar oskrba s plinom ne more zadostiti preostalemu povpraševanju po plinu, tako da je treba dodatno uvesti netržne ukrepe, zlasti da se zagotovi oskrba zaščitene odjemalcev s plinom.

Za krizna stanja v Načrtu pripravljenosti je Eles izhajal predvsem iz obratovalnih stanj in zagotavljanja sigurnosti obratovanja in jih je opredelil kot jih predvidevajo sistemska obratovalna navodila in SO GL. Krizna stanja zaradi (ne)zadostnosti sicer niso vsebovana v Načrtu pripravljenosti na tveganja v sektorju z energijo, vendar bo kriza pri oskrbi z električno energijo razglašena, kadar bo na podlagi analize zadostnosti skladno z Uredbo 2017/1485/EU operater prenosnega sistema ugotovil, da bo v določenem obdobju prišlo do večjega pomanjkanja ponudbe električne energije v regulacijskem območju.

Stopnje tveganja zaradi oskrbe z energijo dovoljujejo vladi, da lahko v času razglašene nižje ali višje stopnje tveganja pri oskrbi z energijo gospodarskim družbam, ki so v 100 % lasti Republike Slovenije, s sklepom neposredno naloži izvedbo ukrepov, ki po oceni vlade prispevajo k zanesljivi oskrbi z energijo. Osnovni namen takšne ureditve je, da se v primeru izrednih razmer na evropskih energetskih trgih izkoristi vse domače vire za proizvodnjo električne energije in toplote, in s tem zagotovi zanesljivo oskrbo in posledično zmanjša tudi cenovni pritisk (tveganja za izjemno porast cene uvožene električne energije).

Vlada vsakih sedem dni preverja upravičenost razglasitve stopnje tveganja in ali so še potrebni ukrepi pripravi na krizo oz. če krizno stanje še obstoji.

K 153. členu (obveznost skladiščenja in združevanje povpraševanja plina)

Ta člen ureja skladiščenje plina. Čeprav skladišča zemeljskega plina v EU predstavljajo le okoli 25% letne porabe plina in samostojno ne morejo zagotavljati oskrbe s plinom za EU, pa so pomemben dejavnik pri uravnavanju porabe plina v zimskem času, zato je še posebej kritično, če so v teh negotovih časih za oskrbo s plinom, pred zimskim obdobjem napolnjena premalo. Da bi spodbudila primerno polnost skladišč na začetku zime, je sprejeta Uredba 2022/1032/EU glede skladiščenja plina.

Uredba 2022/1032/EU nalaga naloge državam članicam (in zato ni neposredno izvršljiva) glede polnosti skladišč na dan 1. november. Z zadostno zapolnitvijo skladišč na ta dan, bo plin iz skladišč uporabljen na skupnem trgu preko zime. Skladiščenje plina skladno z določbami uredbe v osnovi ni namenjeno strateški zalogi plina za državam članicam, ampak zapolnitvi EU skladišč v jeseni, saj bi to v skrajnem primeru lahko privedlo do zmanjšanja fleksibilnosti ponudbe na plinskih vozliščih pozimi in dodatno višalo ceno plina. Tistim državam članicam, ki nimajo skladišč na svojem ozemlju uredba nalaga skladiščenje v drugih državah članicam, in sicer do višine 15% povprečne letne rabe plina. Uredba določa presečni dan 1. november, ko morajo države članice poročati o polnosti skladišč. Uredba določa

obvezo za skladiščenje le na dan 1. november, čas in način polnjenja ali praznjenja skladišča pa ni določen oziroma pomemben, ker je osnovni cilj primerna zapolnitev skladišč na določen dan. Dobavitelj se lahko odloči za samostojno skladiščenje ali posredno skladiščenje preko servisne pogodbe z drugim udeležencem trga, pač odvisno od njegovega pristopa k skladiščenju plina na sploh. Dobavitelj bo kot do sedaj izvajal svojo politiko skladiščenja plina z dodatkom obveznega skladiščenja določene količine plina na dan 1. november. Skladiščenje plina bo tako dokazoval z neposredno pogodbo z operaterjem skladišča ali servisno pogodbo z drugim tržnim udeležencem o skladiščenju zadostne količine plina, skladno z uredbo na dan 1. november.

Uredba sicer predvideva tudi možnost nadomestil državam članicam dobaviteljem v primeru, ko odhodki zaradi skladiščenja ne dosegajo prihodkov iz tega naslova, vendar ocenjujemo, da je za namen izpolnitve določb uredbe tveganje za dobavitelja zelo nizko za tako situacijo. Dodatno so vsi dobavitelji sorazmerno enakomerno obremenjeni z novo nalogo.

K 154. členu (izjeme pri doseganju kazalnikov učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja)

V 50. členu Zakona o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20) določa, da distributerji toplote v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja na letni ravni zagotovijo toploto iz vsaj enega od naslednjih virov:

- vsaj 50 % toplote proizvedene posredno ali neposredno iz obnovljivih virov energije,
- vsaj 50 % odvečne toplote,
- vsaj 75 % toplote iz soproizvodnje ali
- vsaj 50 % kombinacije toplote iz najmanj dveh virov iz prejšnjih alinej.

Preverjanje obveznosti izvaja agencija na podlagi poročil, ki so jih agenciji dolžni poslati distributerji toplote, agencija pa do 1. maja za preteklo leto objavi, kateri sistemi daljinskega ogrevanja so energetske učinkovitosti.

Na glede to določbo Zakona o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20), se za sisteme daljinskega ogrevanja, ki kot gorivo uporabljajo plin, čas razglašene višje stopnje tveganja iz tretjega odstavka 141. člena, ne šteje v obdobje za izračun doseganja kazalnikov učinkovitosti.

K 155. členu (obvezne rezerve nafte in naftnih derivatov)

Zakon o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12) v 21. a členu določa, da se zaradi zagotavljanja visoke stopnje varnosti oskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj in nestabilnosti na trgu Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o sproščanju obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov oblikujejo obvezne rezerve nafte in naftnih derivatov. Republika Slovenija zagotavlja minimalne količine obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov, ki ustrezajo dnevni povprečni neto uvozu za devetdeset dni.

S prenosom določb Direktive Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov v nacionalno zakonodajo se tako količine obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov ne smejo znižati pod raven 90 dni, kar pomeni, da se lahko sprostijo le količine, ki jih RS hrani nad 90 dni.

Zaradi potencialnih motenj pri oskrbi z zemeljskim plinom in istočasnih motenj na trgu električne energije, je potrebno oblikovati dodatne rezerve nadomestnega goriva za plinske elektrarne za čas, ko bodo morale proizvajati električno energijo, plina pa ne bo na voljo. Te dodatne rezerve je potrebno oblikovati v primeru razglašene nižje stopnje tveganja.

Do sproščanja teh dodatnih obveznih rezerv pride v razglašeni višji stopnji tveganja.

K 156. členu (omejitev temperature zraka za namen ogrevanja in hlajenja v javnih stavbah in stavbah, kjer se zadržuje javnost)

Člen določa da mora lastnik ali upravljavec stavbe v času razglasitve nižje ali višje stopnje tveganja po tem zakonu in največ eno leto po izteku razglašene stopnje tveganja zagotoviti, da se prostori ne ogrevajo na višjo ali hladijo na nižjo temperaturo zraka v stavbah, ki so v lasti ali uporabi oseb javnega

sektorja in v stavbah, kjer se pogosto zadržuje javnost, kot jo določi vlada z uredbo. Vlada bo z uredbo predpisala še velikost stavb za katere velja obveznost, vrste stavb za katere velja obveznost, izjeme in posebnosti, najvišje temperature ogrevanja in hlajenja in druge posebnosti, ki so nujne za ustrezno izvajanje uredbe.

K 157. členu (prepoved osvetljevanja)

Člen določa, da so upravljavci razsvetljave v času razglasitve nižje ali višje stopnje tveganja po tem zakonu in največ eno leto po izteku razglašene stopnje tveganja, zaradi potreb po znižanju rabe električne energije dolžni zmanjšati rabo električne energije z osvetljevanjem. Vlada bo z uredbo predpisala omejitve osvetljevanja za namen varčevanja z energijo. Z uredbo opredeli stavbe, kjer je prepovedano ali omejeno osvetljevanje stavb, prostora ali površin, čas za katero obdobje dneva velja omejitev pri določenih stavbah ali površinah in druge pogoje, ki so pomembni za določitev omejevanja osvetljevanja.

K 158. členu (prenos odjemalcev drugemu dobavitelju)

V času zaostrenih razmer za dobavo plina so dodatno ranljivi odjemalci, ki sicer po zakonu o oskrbi s plini niso upravičeni do zasilne oskrbe, saj v normalnih razmerah pričakujemo, da bodo brez težav zamenjali dobavitelja. V razmerah, ko dobavitelji ne želijo širiti obseg svojih odjemalcev zaradi razmer na trgu pa je pomembno, da ima Vlada RS vzvod, s katerim lahko zagotovi oskrbo s plinom tudi tem odjemalcem.

K 159. členu (prekršek glede prednostne rabe energijskih virov in energentov)

Člen določa prekrške glede prednostne rabe energijskih virov in energentov.

V prvem odstavku je opisana globa za prekršek, ki se nanaša na odgovorno osebo v lokalni skupnosti. Če lokalna skupnost določa prednostno rabo energije in energentov za delovanje tehničnih stavbnih sistemov in naprav v stavbah ter pri tem ne upošteva prvega odstavka 21. člena zakona, se kaznuje z globo od 100 do 500 evrov. To pomeni, da mora lokalna skupnost, kadar sprejema smernice ali predpise glede rabe energije v stavbah, upoštevati določbe prvega odstavka 21. člena zakona.

V drugem odstavku so predpisane globe za prekrške pravnih oseb v primerih, ko investitor ali lastnik stavbe pri gradnji projektira ali vgradi določene vrste kurilnih naprav. Če se pri gradnji objekta vgradi kotel na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin (peti odstavek 21. člena) ali kurilna naprava na trdno in tekoče gorivo v določenih tipih stavb (šesti odstavek 21. člena), se pravna oseba kaznuje z globo od 5.000 do 125.000 evrov.

Tretji odstavek se nanaša na samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost. Če kršijo iste določbe kot pravne osebe iz drugega odstavka, so predpisane enake globe od 5.000 do 125.000 evrov.

Četrti odstavek obravnava odgovorne osebe pravnih oseb, odgovorne osebe samostojnih podjetnikov posameznikov ter odgovorne osebe posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost. Če so odgovorne osebe v teh entitetah kršile določbe drugega odstavka tega člena, so predpisane globe od 2.000 do 10.000 evrov.

Ta člen zakona ima torej namen zagotoviti skladnost z določbami glede rabe energijskih virov in energentov v stavbah ter predpisati ustrezne globe za kršitve teh določb, odvisno od vrste kršitelja in narave kršitve.

K 160. členu (prekršek glede sporočanja podatkov)

Člen ohranja enako ureditev kot 489. člen EZ-1, in sicer člen ureja prekršek glede sporočanja podatkov.

K 161. členu (prekršek glede predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov)

Ta člen določa prekrške glede predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov v zvezi z energetskimi objekti, napravami, postroji ali napeljavami, in sicer se za prekršek kaznuje odgovorna oseba, bodisi pravna ali fizična oseba, ter posameznik, ki ima vlogo upravljanja nad določenimi energetskimi objekti, napravami, postroji ali napeljavami. Prekršek se nanaša na situacijo, ko odgovorna oseba ali posameznik, ki upravlja energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave, ne zagotovi izvedbe predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov. V tem primeru je predpisana globa v višini od 100 do 500 evrov. To pomeni, da se kršitelji kaznujejo z denarno kazen, ki se giblje znotraj tega območja glede na resnost kršitve.

Ta člen zakona je namenjen zagotavljanju rednih pregledov in preizkusov na energetskih objektih, napravah, postrojih ali napeljavah, s čimer se želi zagotoviti varnost, učinkovitost in skladnost z zakonskimi zahtevami glede teh energetskih entitet. Kršitve tega člena so sankcionirane z denarnimi kaznimi, ki naj bi spodbudile skrbno izvajanje predpisanih pregledov in preizkusov.

K 162. členu (prekršek glede neravnanja v skladu z izvršljivo odločbo agencije o ukrepih)

Člen ohranja enako ureditev kot 495. člen EZ-1, in sicer člen ureja (enako kot do sedaj) prekršek glede neravnanja v skladu z izvršljivo odločbo agencije o ukrepih. Ta člen zakona ima namen zagotoviti skladnost s predpisi in odločbami agencije ter zagotoviti, da subjekti izpolnjujejo določene zahteve in ukrepe. Kršitve tega člena so sankcionirane z denarnimi kaznimi, ki se razlikujejo glede na vrsto subjekta in naravo kršitve.

K 163. členu (prekrški glede izvajanja energetske inšpekcije)

Člen ohranja enako ureditev kot 496. člen EZ-1, in sicer določa prekrške in globe glede samega izvajanja energetske inšpekcije.

K 164. členu (prekršek glede transporta ogljikovega dioksida)

Člen ohranja enako ureditev kot 497. člen EZ-1, in sicer določa prekrške in globe glede transporta ogljikovega dioksida.

K 165. člen (prekršek glede omejitve temperature zraka za namen ogrevanja in hlajenja v javnih stavbah in stavbah, kjer se zadržuje javnost)

V tem členu je na novo določena globa za prekršek, in sicer se z globo od 100 do 500 evrov se za prekršek kaznuje lastnik ali upravljavec stavbe, ki ne zmanjša rabe energije za namen ogrevanja in hlajenja.

K 166. členu (prekršek glede prepovedi osvetljevanja)

V tem členu je na novo določena globa za prekršek, in sicer se z globo od 100 do 500 evrov se za prekršek kaznuje upravljavca razsvetljave, ki ne zmanjša rabo električne energije z osvetljevanjem.

K 167. členu (prekrški za kršitve določb Uredbe 1227/2011/EU)

Člen ohranja enako ureditev kot 501. člen EZ-1, in sicer ureja globe zaradi kršitev določb Uredbe 1227/2011/EU.

K 168. členu (prehodno obdobje glede prepovedi projektiranja in vgradnje kotla na zemeljski plin)

Peti odstavek 21. člena zakona določa, da pri graditvi nove stanovanjske stavbe projektiranje in vgradnja kotla na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin nista dovoljena, razen v izjemnih primerih, kjer to ni mogoče upoštevati. To izjemo je potrebno utemeljiti v tehničnem poročilu in prikazati v izkazu o energijskih lastnostih stavbe.

Ta člen ureja prehodno obdobje glede na navedeno materialno določbo, in sicer se začne le-ta uporabljati za stavbe, za katere je bila vloga za izdajo gradbenega dovoljenja vložena po 1. januarju 2024.

K 169. členu (določitev prioritete uporabe energentov in usklajitev občinskih odlokov)

Ta člen določa, da občine predpišejo prioriteto uporabo energentov za delovanje stavb in proizvodnjo toplote v proizvodnih procesih končnih uporabnikov v skladu s tem zakonom v treh letih od uveljavitve tega zakona. Občinski odloki, ki določajo prioriteto uporabo energentov, pa se uskladijo s tem zakonom v treh letih od uveljavitve tega zakona.

K 170. členu (prehodno obdobje glede LEK)

Ta člen določa prehodno obdobje, in sicer za:

- poročanje o izvajanju ukrepov in ciljev lek, ki se izvaja v pisni obliki vsaki dve leti do vzpostavitve digitalnega LEK;
- do vzpostavitve digitalnega LEK se LEK izdeluje in poroča v pisni obliki;
- sistem digitalni LEK se vzpostavi do konca 2026.

K 171. členu (prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki v teku)

Ta člen določa, da se prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki v zadevah s področja tega zakona, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 172. členu (nadaljevanje dela Agencije za energijo)

Ta člen določa, da Agencija za energijo nadaljuje z delom po določbah tega zakona.

K 173. členu (izvršilni predpisi)

Ta člen določa, kateri izvršilni predpisi se izdajo v roku enega leta od uveljavitve tega zakona.

K 174. členu (podaljšanje veljavnosti izvršilnih predpisov)

S sprejemom tega zakona bo prenehal veljati EZ-1, ki vsebuje člene, ki so materialna podlaga za sprejem navedenih izvršilnih predpisov, se v tem členu podaljšuje veljavnost teh predpisov.

K 175. členu (podaljšanje uporabe)

S tem členom se podaljšuje uporaba izvršilnim predpisom, ki ne veljajo več, se pa še uporabljajo.

K 176. členu (prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe Energetskega zakona)

Ta člen določa, da preneha veljati Energetski zakon (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS), določba 24. člena pa se še uporablja do uveljavitve zakona, ki ureja podnebje. Namreč določba 24. člena, ki ureja Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt bo vključena v Podnebni zakon in ne bo več del energetske zakonodaje.

K 177. členu (prenehanje veljavnosti členov iz posameznih zakonov)

Ta člen ureja prenehanje veljavnosti posameznih členov iz Zakona o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo (Uradni list RS, št. 121/22 in 49/23) in iz Zakonu o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije. Vsebina teh členov je namreč vključena v ta predlog zakona.

K 178. členu (začetek veljavnosti)

Člen določa vacatio legis, in sicer zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.